

Ханс-Улрих Рудел

Пилот на Stuka

Пилот на Stuka

Ханс-Улрих Рудел

Превод
Ленко Веселинов

Mein Kriegstagebuch: Aufzeichnungen eines Stukafliegers

Hans-Ulrich Rudel

Winkelried-Verlag, 2006

*Електронното издание на книгата се посвещава на стогодишнината от
рождението на полковник Ханс-Улрих Рудел (2.7.1916 – 18.12.1982)*

*Книгата е цифровизирана от **Propagandaleiter***

Съдържание

Ханс-Улрих Рудел - кадрова справка	5
Предговор към английското издание от полковника от Кралските ВВС (RAF) - Дъглас Бадер	8
От чадъра към пикиращия бомбардировач	10
Войната срещу Съветите	24
Полет в лошо време	31
Битката за крепостта Ленинград	40
Край Москва	53
Тренировка и практика	60
Сталинград	68
Отстъплението	76
„Щука“ срещу танк	82
В Кубан и при Белгород	88
Обратно към Днепър	101
Все по-на запад	106
Отстъпление към Днестър	121
Съдбоносното лято на 1944 година	145
Битката за Унгария	180
Коледа, 1944	186
Борбата на живот и смърт през последните месеци	210
Краят	231

**„Загива само онзи, който се е
примирил с поражението!”**

Ханс-Улрих Рудел

Ханс-Улрих Рудел - кадрова справка

Полк. Ханс-Улрих Рудел

- ✚ 2 юли 1916 - роден в Конрадсвалдау, Силезия
- ✚ Декември 1936 - постъпва като фаненюнкер в Луфтвафе и започва обучение в школата за пилоти в Пилдпарк-Вердер край Берлин.
- ✚ Юни 1938 - обучение за пилот на пикиращ бомбардировач в Грац-Таиерхоф.
- ✚ Декември 1938 - продължава обучението си като пилот-наблюдател в разузнавателната школа в Хилдесхайм.
- ✚ 1 януари 1939 - произведен в чин лейтенант и изпратен на служба в Пренцлау.
- ✚ Септември 1939 - участва в Полската кампания като офицер-наблюдател.
- ✚ 1 септември 1940 - произведен оберлейтенант.
- ✚ Април 1941 - изпратен във Втора ескадра пикиращи бомбардировачи „Имелман“ в Гърция.
- ✚ 22 юни 1941 - започва участието си като пилот на пикиращ бомбардировач „Юнкерс Ю-87“ (Шука) във войната срещу Съветския

съюз в състава на Втора ескадра „Имелман“. Септември 1941 - участва в нападенията на Втора ескадра „Щуки“ срещу базата на Съветския Балтийски флот в Крон- шат. Нанася тежки поражения на съветския линкор „Марат“, потопява един крайцер и един разрушител.

✚ 1 април 1943 - произведен капитан.

✚ 18 септември 1943 - назначен за командир на III група във Втора ескадра „Имелман“.

✚ 1 март 1944 - произведен майор.

✚ 1 септември 1944 - произведен подполковник.

✚ Октомври 1944 - назначен за командир на Втора щурмова ескадра „Имелман“ (SG 2).

✚ 29 декември 1944 - удостоен със „Златни дъбови листа, мечове и брилянти“ към Рицарския кръст. Единственият германски войник, носител на тази най-висока награда в райха. Произведен в чин полковник.

✚ 8 февруари 1945 - улучен при боен полет от зенитка в десния крак. Кракът му е ампутиран под коляното. Излиза след 6 седмици от болницата и продължава да извършва бойни полети.

✚ 8 май 1945 - прелита с остатъка от ескадрата си в Китцинген и се предава на американците, като разбива самолетите при кацането.

През войната извършва 2 530 бойни полета (ненадминато постижение от никой друг пилот).

Свалял 32 пъти, но успява да се добере при своите. Унищожава 3 съветски кораба, 519 танка, 70 десантни катера, 150 оръдия, 4 бронирани влака, 9 самолета и 800 други наземни цели.

Награди

- ✚ Железен кръст - II и I степен
- ✚ Златен пилотски знак с лента „2000“ (бойни полета)
- ✚ Златен пилотски знак с брилянти Германски златен кръст
- ✚ Рицарски кръст на Железния кръст (6 януари 1942)
- ✚ Дъбови листа към Рицарския кръст (229-и поред на 14 април 1943)
- ✚ Мечове (42-и поред на 25 ноември 1943)
- ✚ Брилянти (10-и поред на 29 март 1944)
- ✚ Златни дъбови листа, мечове и брилянти {единствен кавалер на това отличие, 29 декември 1944}

За структурата на Луфтвафе

Основната тактическа единица на Луфтвафе е ескадра (Geschwader), която съответства приблизително на съветски авиополк. Ескадрите се обозначават съкратено по следния начин:

JG (Jagdgeschwader) - изстребителна ескадра,

KG (Kampfgeschwader) - бомбардировъчна ескадра,

StG (Sturzkampfgeschwader или Stukageschwader) - ескадра пикиращи бомбардировачи (щуки) и т. н. През 1943 г. ескадрите пикиращи бомбардировачи са преименувани в Schlachtgeschwader (щурмови ескадри) - SG.

Ескадрата има обикновено 100 до 120 самолета и е съставена от щаб и три, а понякога четири групи, обозначени с римски цифри. Така например първоначално Ханс-Улрих Рудел служи в I./ StG 2 - тоест Първа група на Втора ескадра пикиращи бомбардировачи „Имелман“.

Групата има 36 до 48 самолета и се състои от три, а понякога и четири ескадрили (Staffel). Обикновено ескадрилата има 12 самолета. Номерацията на ескадрилите върви последователно за всичките групи и се отбелязва с арабски цифри от 1 до 9 или 10. Например: 8./ StG 2 е Осма ескадрила от Трета група на Втора ескадра пикиращи бомбардировачи „Имелман“.

Речник на съкращенията ВВС на Червената армия

ПВО - противовъздушна отбрана

ИАП - изстребителен авиополк

ГИАП - гвардейски изстребителен авиополк

БАП - бомбардировъчен авиополк

НБАП - нощен бомбардировъчен авиополк

ЩАП - щурмови авиополк

РАП - разузнавателен авиополк

САП - смесен авиополк

ИАД - изстребителна авиодивизия

БАД - бомбардировъчна авиодивизия

ВА - въздушна армия

Предговор към английското издание от полковника от Кралските ВВС (RAF)

Дъглас Бадер

Както често се случва по време на война, особено в авиацията, вие знаете имената на пилотите, които воюват на страната на противника. По-късно рядко се срещате с тях. В края на тази война някои от нас имаха възможността да се запознаят лично с добре известните пилоти на Луфтвафе, които дотогава знаехме само поименно. Сега, седем години по-късно, някои от тези имена не са се опазили в паметта ми, но си спомням добре Галанд, Рудел и германския нощен пилот-изстребител с фамилия Майер. Те посетиха Централната база на изстребителната авиация в Танжмер през юни 1945 година и някои от бившите им противници от Кралските военновъздушни сили (RAF) получиха възможност да обменят с тях възгледите си за въздушната тактика и качествата на самолетите, две от темите, които вечно ще занимават пилотите. Съвпадението, което изуми всички ни, ако ми простят изложението на този анекдотичен случай, стана, когато Майер разговаряше с нашия добре известен пилот-изстребител Бране Бърбридж и откри, че именно Бране една нощ го е свалил над германско летище, докато Майер се спускал на кръгове, захождайки за кацане.

Докато бях в плен при германците през по-голямата част от войната, чувах много за Ханс-Улрих Рудел. Неговите действия на Източния фронт от време на време се радваха на голямо внимание от страна на германската преса. Именно поради това с огромен интерес се срещнах с него през юни 1945. Малко преди края на войната Рудел бе изгубил крака си до под коляното при обстоятелства, които той описва в своята книга. По време на това посещение командващ в Танжмер бе добре познатият в RAF Дик Етчърли. Там също така бяха Фран Кери, Боб Так (който беше заедно с мен пленен в Германия), „Рац“ Бери, Хоук Уелс и Ролан Бимон (в момента главен изпитател във фирмата „Дженеръл Електрик“). Всички смятахме, че трябва да се опитаме да поръчаме протеза за Рудел. Много ми е жал, че не успяхме да доведем тази работа докрай, тъй като, независимо че бяха взети всички необходими мерки, стана ясно, че неговата ампутация е била направена прекалено скоро, за да се изработи и адаптира протезата, и в края на краищата се отказахме от тази идея.

Всички четем автобиографиите на онези, с които сме се виждали, макар и за малко, със значително по-голям интерес, отколкото написаните от непознати. Тази книга на Рудел е отчет от първа ръка за неговия живот в германските ВВС по време на войната, особено на изток. Не бих могъл да се съглася с редица

заклучения, които той прави, или с някои негови идеи. Освен всичко останало аз воювах на противоположната страна.

В мащаба си тази книга не е достатъчно всеобхватна, за да разкаже за живота на един храбър мъж, който се сражава по простодушен и безхитростен маниер. Още повече тя хвърля светлина върху противниците на Рудел на Източния фронт - пилотите от руските ВВС. Вероятно това е най-ценната част от цялата книга.

Щастлив съм да напиша това кратко предисловие към книгата на Рудел, тъй като съм се виждал с него само в течение на няколко дни, но той според всички стандарти е смел човек и аз му желая успех.

1. От чадъра към пикиращия бомбардировач

1924 година. Живея в дома на баща ми - пастор в малкото селце Зайфердау в Силезия. На осем години съм. Веднъж по повод Деня на авиацията баща ми и майка ми отиват в съседния град Швайдниц. Аз съм бесен, че не са ми позволили да тръгна с тях, и след като се връщат вкъщи, родителите ми отново и отново са принудени да ми разказват какво са видели там. От тях научавам за един човек, който скочил от голяма височина с парашут и благополучно се спуснал на земята. Това ме възхищава и аз измъчвам сестрите си, като изисквам от тях точното описание на този човек и неговия парашут.

Мама ушива малък макет, аз му връзвам един камък и парашутът плавно се спуска към земята. Мисля си как бих могъл самият аз да изиграя ролята на камъка и следващата неделя, когато ме оставят сам за няколко часа, без да губя време, решавам да се възползвам от откритието си.

Нагоре, на първия етаж! Покатервам се върху прозоречния перваз с чадър, разтварям го, гледам надолу и скачам бързо, за да нямам време да се уплаша. Приземявам се върху меката цветна леха и с учудване разбирам, че доста съм се ударил и дори съм си счупил крака. По най-подлия начин, по който се държат всички чадъри, моят „парашут“ се обърна наопаки и почти не спря падането ми. Но аз съм преизпълнен с решителност: ще стана летец.

1925 г. Рудел със сестрите си, Йохана (вдясно) и Ингеборг.

След кратък флирт със съвременните езици в местното училище, в което аз преглъщам класиците и зубря гръцки и латински в Саген, Ниски, Гьорлиц и Лаубан - баща ми го местеха от една енория в друга в прекрасната провинция Силезия, - моето училищно образование завършва. Ваканциите ми почти напълно са посветени на спорта, в това число и на мотоциклетния. Леката

атлетика през лятото и карането на ски през зимата положиха основата на здравето тяло, което по-късно ми свърши добра работа. Нашето село не можеше да ми предложи особено широк кръгзор - знанията за спортното оборудване получавах единствено от списанията, така че аз опитвах овчарски скок, прескачайки въжето за простиране на пране; което мама бе окачила. Далеч по-късно, използвайки подходящ бамбуков прът, успях да преодолеем напълно прилично ниво. Когато бях на десет години, стигнах до Еленгебирге на четирийсет километра от къщи със ските, които ми подариха за Коледа и едва там се научих да ги карам, както трябва...

Неочаквано бе създадено Луфтвафе, което се нуждеше от кандидати за офицерския резерв. Бях „черна овца“ и няхах никаква надежда, че ще успея да издържа приемния изпит. Познавах няколко момчета, доста по-големи от мен, които се опитваха да го преодолеят, но така и не успяха. Беше ясно, че трябва да бъдат подбрани шейсет човека от шестстотин, и аз не биваше да си въобразявам, че по някакво чудо ще се озова точно между тези десет процента. Въпреки това съдбата реши друго и през август 1936 г. аз вече държах в ръката си съобщението, че през декември започвам да уча във военното училище във Вилдпарк-Вердер. След училищния бал на завършилите през август следваха два месеца работа в Трудовия фронт по изграждането на бента през Найсе (Ниса) в района на Мускау. По време на първия семестър във Вилдпарк-Вердер ние, курсантите, минахме базова тренировка. Пехотната ни подготовка завърши за шест месеца. Засега виждахме самолетите само от земята.

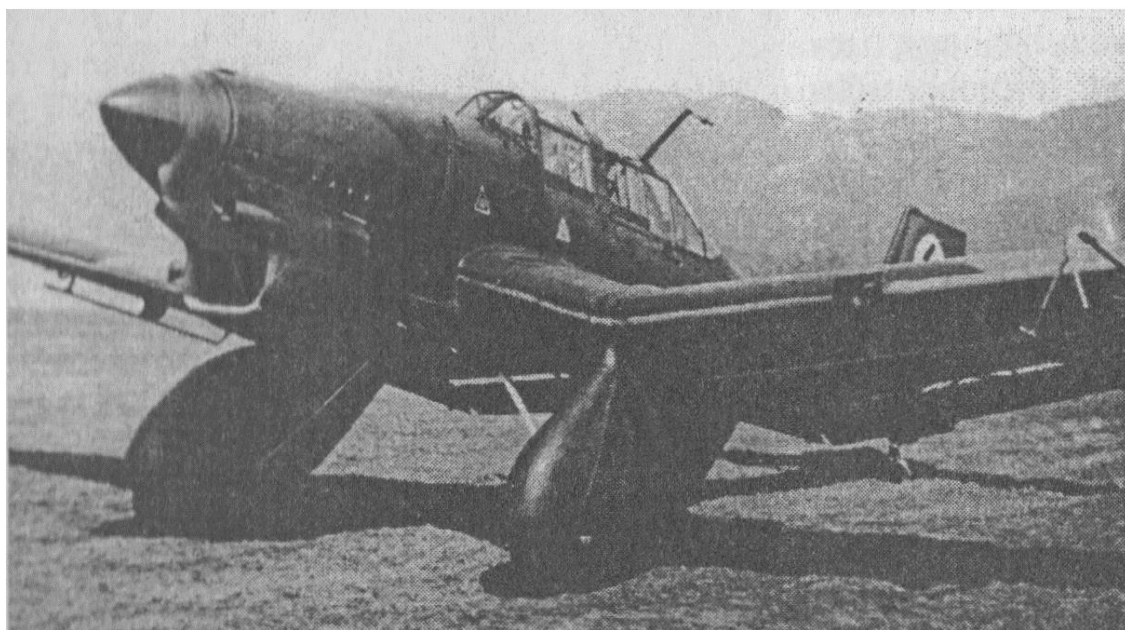
Строгите правила забраняват пушенето и употребата на спиртни напитки, ограничават цялото ни свободно време с физически упражнения и игри, на мода е демонстративното равнодушие към съблазните, които предлага намиращата се наблизо столица. Не съм изкарал нито една ниска оценка по военна и физическа подготовка и затова наблюдаващият ме офицер, лейтенант Фелдман, е напълно доволен. Независимо от това аз нямам репутацията на „мълчалива риба“.

Вторият семестър минава в съседния град Вердер, курорт на езерото Хавел. Най-сетне започват да ни учат да летим. Компетентни инструктори ни посвещават в тайните на авиацията. Заедно със сержант Дизелхорст се упражняваме в полет в кръг и кацане. Някъде около шестнадесетия път аз съм в състояние да предприема самостоятелен полет, като това постижение ме прави един от средните в курса ни. Едновременно с уроците по летене продължават и заниманията по технически и военни предмети, едновременно посещаваме и удължен офицерски курс. Той завършва в края на втория семестър и ние получаваме пилотско звание. Третият семестър, отново във Вилдпарк, вече не е толкова шарен. Полетите не са толкова важни, обаче въздушната тактика, атаката срещу наземни цели, методите на отбрана и другите специални предмети заемат главната част от времето ни. Точно тогава ме изпращат в Гибелщат, близо до

Вюрцбург, прелестен старинен град край Майн, където ме назначават в летателното поделение като офицер-кадет. Наближава времето за решаващия изпит и започват да се разпространяват слухове в коя част и като какъв ще служи всеки от нас. Почти всички без изключение искаме да бъдем пилоти-изстребители. Очевидно това не е възможно. Тръгват слухове, че целият ни курс ще бъде зачислен към бомбардировъчната авиация. На онези, които вземат този труден изпит, обещаваха повишение до старши офицер-кадет и служба в елитните части.

Командващият Луфтвафе Гьоринг сред курсанти от летателно училище.

1939, летище Талерхоф край Грац, школата за пикиращи бомбардировачи на Луфтвафе. Пилотът на учебния „Юнкере -87“ модел А-2 подгрява двигателя преди излитане. Този първи сериен модел Ju-87 А-2 (пилотите го кръщават Антон) се произвежда през 1937-1938 г. През 1939 вече се използва само за обучение. Въоръжен е с две 7,92-мм картечници - една в дясното крило и една в задната част на кабината. Максимална скорост 292 км/ч на височина 3 000 м с бомбен товар 250 кг.

Малко преди завършването на лятната школа ни изпращат на посещение в школата за зенитни артилеристи на балтийското крайбрежие¹. Там неочаквано пристига Гьоринг и произнася реч. В края на речта си ни призовава да влезем като доброволци в частите на пикиращите бомбардировачи. Той ни заявява, че се нуждае от млади офицери за току-що формиращите се ескадрили пикиращи бомбардировачи (щуки²). Не ми е необходимо много време, за да взема решение. „Ти би искал да бъдеш пилот-изстребител - казвам си, но ще се наложи да станеш летец-бомбардировач. Така че можеш да станеш доброволец в „Щуките“ и да решиш проблема.“ Във всеки случай не мога да си представя себе си като пилот на тежък бомбардировач. Не се двоумя дълго и ето, че името ми е включено в списъка на кандидатите. След няколко дни ни казват в кои части трябва да заминем. Почти всички от випуска са записани в изстребителните части! Горчиво разочарован съм, но не мога да поправам нищо. Аз съм пилот на щука. И ми се налага да видя как моите щастливи другари се разотиват, накъдето трябва.

¹ Зенитната артилерия е влизала в състава на Луфтвафе. - Б. пр.

² Щука (Stuka) - съкращение от Sturzkampfflugzeug, пикиращ бомбардировач. С това име се асоциира „Юнкерс Ju-87“, емблематичният немски бомбардировач през Втората световна война. - Б. пр.

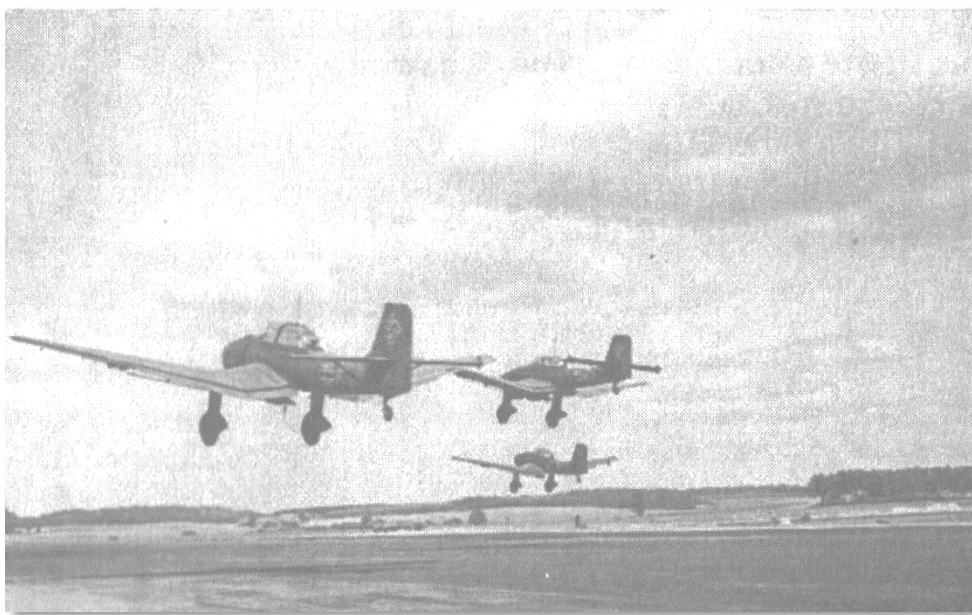
Рудел в школата за пикиращи бомбардировачи в Грац-Талерхоф.

През юни 1938 година пристигам в Грац, в живописната провинция Щирия, за да докладвам за зачисляването ми към тамошната част като старши офицер-кадет. Преди три месеца германските части бяха влезли в Австрия и населението е преизпълнено с ентузиазъм. Ескадрилата, разквартирувана в селцето Талерхоф, наскоро е получила Ю-87 и едноместните „Хеншели“ вече няма да бъдат използвани като пикиращи бомбардировачи. Основите на бойните учения са отработване на пикирания под всички възможни ъгли, включително до 90 градуса, полет във формация, стрелба с бордово оръжие и бомбардиране. Не след дълго вече сме добре запознати с тази програма. Не може да се каже, че уча бързо, освен това останалите летци са преминали тези изпитания още преди да пристигна. Нужно ми е прекалено много време, за да ги настигна, твърде много, за да е доволен моят командир на ескадрилата. Схващам толкова бавно, че той вече е престанал да вярва, че някога ще овладее всичко това. Положението ми не се облекчава от факта, че прекарвам свободните си часове в планините или се занимавам със спорт, а не участвам в разговори в офицерската столова и когато все пак се появявам там, се задоволявам само с чаша мляко.

По това време получавам чин офицер-летец и на Коледа 1938 година на ескадрилата е заповядано да отдели офицер за подготовка като летец-разузнавач. Всички останали ескадрили са върнали празни формуляри, нито една не е поискала да се лиши от своите хора. Въпреки това предложението се оказва великолепна възможност любителят на мляко да бъде изпратен в най-затънтеното място. Естествено, аз възразявах, исках да остана при щуките. Но

всичките ми усилия да навра прът в колелата на военната машина не донесоха никакви резултати.

Така през януари 1939 година аз, напълно отчаян, започнах занимания в лятната школа за разузнавачи в Хилдесхайм. Четяха ни лекции по теория и практика на въздушните снимки и в края на курса тръгна слух, че ще ни изпратят да служим в частите, които трябва да изпълняват специални мисии за командването на Луфтвафе. В самолета-разузнавач наблюдателят играе ролята и на шурман и всички ние получихме съответната подготовка. Вместо да пилотираме самолета, ние трябваше да седим неподвижно и да поверяваме живота си на пилота, когото съвсем естествено приемахме като дилетант, пророчествайки, че някой ден непременно ще катастрофира - и ние заедно с него. Учихме се на въздушни снимки, правехме вертикални и панорамни фотографии в района на Хилдесхайм. Останалото време бе посветено на еднообразната теория. В края на курса бяхме разпределени по частите си. Аз съм преведен в ескадрилата за далечно въздушно разузнаване 2(F)121 в Пренцлау.

Септември 1939, Полша: формация щуки излита на бойна задача. Това вече е новият модел В-1 (Берта). Оборудван е с нов 12-цилиндров двигател Јито-211 Да с мощност 1200 кс. Въръжение две 7,92-мм картечници в крилата и една подвижна отзад в кабината, макс. скорост 380 км/ч на 4 100 м, бомбен товар - една 500-кг бомба или една 250 кг и 4 по 50 кг.

След два месеца ни преместват в района на Шнайдемюл (Пила). Войната е Полша е започнала! Никога няма да забравя своя първи полет през границата на друга държава. Седя напрегнато в самолета си, очаквайки онова, което трябва да се случи по-нататък. Ние изпитваме благоговееен страх пред зенитния огън и се отнасяме към него със значителна почит. Полските изстребители рядко се издигат

във въздуха, при това с голямо закъснение. Онова, което беше само сух предмет в класната стая, сега се превръща във вълнуваща реалност.

Фотографираме железопътните гари по линията Брест-Литовск-Ковел-Луцк. Върховното командване иска да знае как поляците се прегрупират па изток и как реагират руснаците. За мисиите в южната зона като база използваме Бреслау (днес Вроцлав).

Войната в Полша скоро завършва и аз се връщам в Пренцлау с Железен кръст 2-а степен. Моят командир веднага

схваща, че разузнавателните полети не са ми по душа. Той смята, че при сегашното състояние на нещата моята молба да бъде преместен в част на пикиращи бомбардировачи няма да има успех. И наистина, няколкото мои опита не свършват с нищо положително.

Прекарваме зимата във Фрицлар, близо до Касел. Ескадрилата ни извършва полети на запад и северозапад, вдигайки се във въздуха от пограничните летища. Летим на много голяма височина и поради това всеки екипаж трябва да премине през специално изследване, за да провери годността ми за подобни полети. Присъдата на Берлин - не съм успял да премина теста за полети на голяма височина. Тъй като щуките летят на малка височина, ескадрилата ми подкрепя молбата за преместване в частите на пикировачите и аз се сдобивам с надежда, че ще мога да се върна към своята „първа любов“. Обаче, след като два от екипажите един след друг изчезват безследно, отново ме изпращат на изследване. Този път решават, че съм „изключително годин за полети на големи височини“, очевидно е, че първия път просто са допуснали грешка. Въпреки че министерството не дава конкретни заповеди за преместването ми, аз съм зачислен и Стамерсдорф (Виена), в тренировъчния авиационен полк, който по-късно е преместен в Крайлсхайм.

*Септември
1939:
лейтенант
Рудел преди
разузнавателен
полет в
Полша.*

Септември 1939: двойка пикиращи щуки.

По време на кампанията във Франция изпълнявам функциите на полкови адютант. Всичките ми опити да заобиколя съответните канали и да се свържа пряко с кадровия отдел на Луфтвафе не помагат - получавам сведения за войната единствено от радиото и вестниците. Никога не съм падал духом толкова, колкото през онова време. Чувствах се, като че ли съм бил сурово наказан. Единствено спортът, на който отдавах цялата си енергия и всяка свободна минута, ми донасяше някакво облекчение. По онова време рядко се вдигах във въздуха и то на лек спортен самолет. Основната ми работа се състоеше в подготовка на новобранци. След като излетях през почивните дни в най-гадното възможно време със самолет „Хайнкел-70“ заедно с командира ми като пътник, аз едва не катастрофирах в Швабските Алпи. Но все пак имахме късмет и се върнахме благополучно в Крайлсхайм.

Моите безкрайни писма и телефонни обаждания най-сетне подействаха, вероятно, защото ме приемаха като досадник, от когото трябва да се отърват. И ето, аз се връщам в старата си ескадра пикиращи бомбардировачи в Грац, която в този момент е базирана в Кан, на брега на Ламанш. Тук бойните действия практически са към края си и мой приятел, с когото съм служил още в Грац, ми предава опита от своите полети в Полша и Франция. Усвоявам уроците му достатъчно бързо, тъй като съм очаквал този момент цели две години. Но никой не би бил в състояние да схване всичко за няколко дни и дори сега аз се уча на

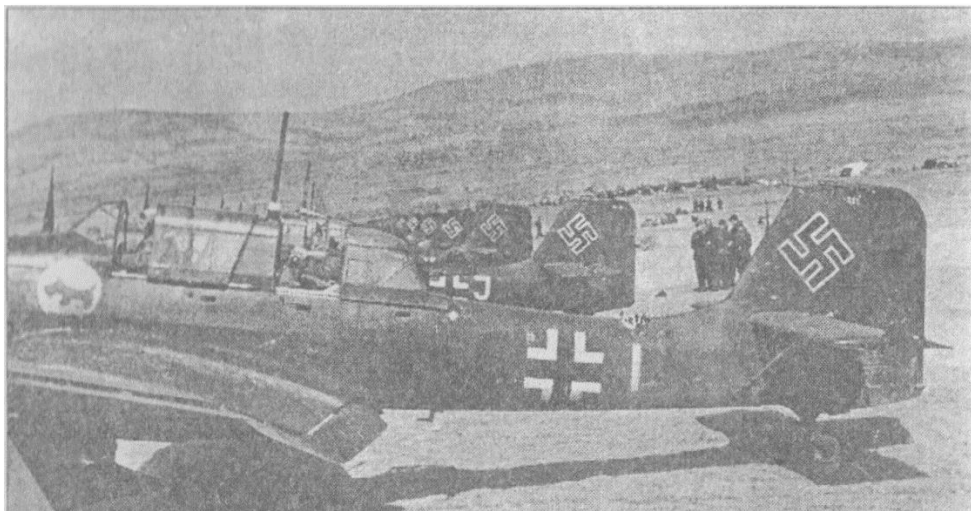
новостите недостатъчно бързо. Нямам практическия опит. Тук, във френската атмосфера на вечното търсене на удоволствия, моят начин на живот, пристрастието ми към спорта и навикът ми да пия мляко са още по-подозрителни отпреди. И затова когато командирова нашия авиокорпус в Югоизточна Европа, ме пращат в резервната част в Грац, за да очаквам там по-нататъшни заповеди. Ще науча ли изобщо някога своя занаят?

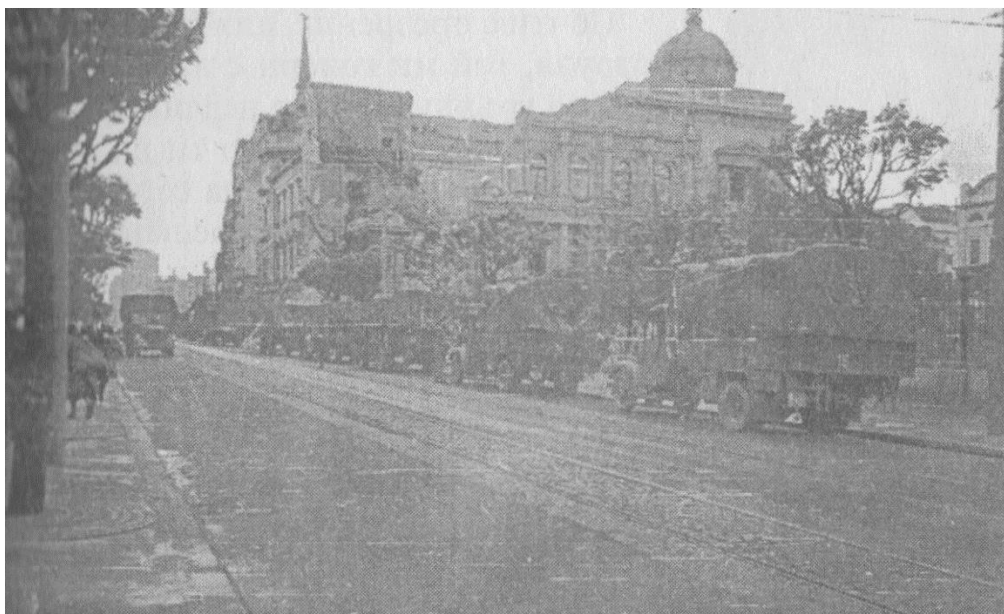
Франция, 1940: командирът на ескадрила щуки прави разбор на полетите. В кампанията на запад се използва Ju-87 B-2 - той вече може да носи 1 000-кг бомба.

Моделът на снимката е R - с увеличен оперативен обхват (виждат се допълнителните резервоари под крилата). Особено деморализиращо на противника действа сирената, която се монтира под крилото на самолета. При пикиране тя издава характерен злоещ вой.

Започва кампанията на Балканите - и аз отново се оказвам непотребен. Грац временно се използва като база за частите на пикировачите. Тежко ми е да виждам това. В Югославия и Гърция се води война, а аз си седя вкъщи и практикувам групови полети, хвърляне на бомби и водене на огън с бордовото оръжие. С това се занимавам три седмици и в едно прекрасно утро си казвам: „Най-сетне звънецът удари и вече можеш да правиш със самолета, каквото си поискаш.“ И това е истина. Инструкторите ми са смаяни. Дил и Йоахим могат да правят всякакви трикове, когато водят нашия така наречен „цирк“, но моята машина винаги държи мястото си в строя, вдясно зад тях, сякаш сме свързани с невидимо въже, все едно дали започват да правят лупинг, пикират или летят по гръб. По време на учебните бомбардировки аз почти никога не пускам бомбата по-далеч от десет метра от целта. В стрелбата по време на полет обикновено улучвам 90 от възможните сто точки. С други думи, обучението ми е завършило. Следващия път, когато пристигне искане за попълнение на фронтова ескадрила, аз ще съм един от тях.

Март 1941, полево летище Крайници край Дупница: екипажите на щуките от 1-а и 3-а група на StG2 очакват в кабините си цар Борис III и антуража му за демонстрационен полет (на челния самолет се вижда емблемата на 3-а група - шотландски териер). Преди нападението срещу Югославия в България е разположен 8-и въздушен корпус под командването на ген. Волфрам фон Рихтхофен. Щабът на корпуса е в Горна Джумая, а ескадрите са разположени на летищата в Крайници и Белица-север.

Белград, април 1941: немска транспортна колона влиза в югославската столица покрай разрушеното от щуките крило на кралския дворец Стари двор.

Малко след коледната ваканция, която прекарвам, разхождайки се със ски в околностите на Пребикл, настъпва дългоочакваният момент. Пристига заповед да се изпрати самолет в ескадрата „Щуки“, базирана в Южна Гърция. Заедно с

това пристига и нареждане да бъде преместен в тази част. Летя през Аграм³ и Скопие в Аргос. Там научавам, че трябва да продължа още по на юг. Ескадрата се намира в Молаи, в самия край на Пелопонес. За човек с класическо образование като мен полетът е особено впечатляващ и събужда много училищни спомени. Без да губя време, аз докладвам на командира на моята нова част за пристигането си. Дълбоко съм развълнуван, най-сетне моят час е ударил и скоро ще взема участие в сериозни военни операции. Първият, който ме посреща, е адютантът и лицата и на двамата ни помрачилят. Ние сме стари познати, това е моят инструктор от Кан.

— Какво правиш тук? - пита ме той.

Тонът му ми действа като студен душ.

— Докладвам за пристигането си.

— Няма да получиш никакви бойни задачи, докато не се научиш да управляваш щуката, както трябва.

С мъка сдържам гнева си, но се контролирам дори когато той добавя с унижаваща ме усмивка:

— Въобще научил ли си нещо през цялото това време?

Ледено мълчание, докато аз не нарушавам нетърпимата пауза:

— Аз умея да управлявам самолет.

Почти с презрение, или поне така ми се струва, той ми говори с натъртвания, които ме връхлитат като ледена вълна:

— Ще предам досието ти на командира, за да го прегледа, и да се надяваме на нещо добро. Нека той да решава. Това е всичко, можеш да си вървиш и да се приведеш в ред.

Когато излизам от палатката под ослепителното слънчево сияние, аз премигвам - не само защото то е толкова ярко. Боря се е нарастващото чувство на отчаяние. Само здравият смисъл ми подсказва, че нямам причини да губя надежда. Адютантът може и да е настроен против мен, но неговото мнение е едно, а решението на командира може да бъде съвсем друго. Дори да предположим, че адютантът има голямо влияние над командира - дали изобщо с възможно решението да не бъде в моя полза? Не, едва ли командирът ще се колебае особено, защото той дори не ме познава, и разбира се, ще поиска сам да си създаде мнение. Размишленията ми прекъсва заповед незабавно да се

³ Немското име на Загреб. - Б. пр.

представя на командира. Вече съм сигурен, че той сам ще реши как да постъпи с мен. Аз му рапортувам. Той отговаря на поздрава ми доста апатично и ме подлага на продължителен и мълчалив оглед. След това, разтегляйки думите, произнася: „Ние вече се познаваме“, и вероятно, забелязвайки на лицето ми израза на отрицание, махва пренебрежително на моя мълчалив протест. „Разбира се, че се познаваме, тъй като моят адютант знае всичко за вас. От неговите думи ви познавам толкова добре, че до следващото ми нареждане вие няма да летите с моята група. Виж, ако в бъдеще започнат да не достигат хора...“

Кап. Хубертус Хичхолд, командир на Първа група в St.G 2.

Не чувам какво ми говори. За пръв път нещо върхлита върху мен, някакво чувство в дълбочината на корема, чувство, което няколко години след това повече не изпитах, до момента, когато веднъж се връщах със самолета си, надупчен от вражеските куршуми и със сериозна загуба на кръв, която бе изсмукала силите ми.

Нямам ни най-малка представа колко дълго говори командирът и още по-малко знам за какво е ставало дума. В мен кипи бунт и чувствам как в главата ми като чук отеква предупреждението: „Не, не го прави... не го прави...“ След това гласът на адютанта ме връща към реалността: „Свободно.“

Виждам го, като че ли за пръв път. До този момент не съм сигурен, че изобщо е присъствал. Гледа ме с вкаменен поглед. Вече напълно съм възстановил самоконтрола си.

Няколко дни по-късно започва операцията по завладяването на Крит. Двигателите реват над пистата за излитане. Аз седя в палатката си. Крит е премерване на силите между щуките и английския флот. Крит е остров. Според всички военни аксиоми само превъзхождащи военноморски сили могат да отнемат острова от англичаните. Англия е морска държава. Ние не сме. Разбира се, не сме, защото Гибралтар не ни позволява да докараме в Средиземноморието нашите съдове. Но тази военна аксиома, господството на Англия по море, сега е поставена под съмнение от бомбите на нашите пикиращи бомбардировачи. А аз седя самотен в палатката си...

„До следващо нареждане вие няма да летите с моята група!“

Хиляди пъти дневно това изречение ме възмущава - високомерно, саркастично, превръщащо ме в посмешище.

Отвън се чуват гласовете на екипажите, развълнувано споделящи своя опит и разказващи за кацането на нашите въздушнодесантни войски. Понякога се опитвам да убедя някой от тях да ми позволи да летя вместо него. Безполезно е. Дори приятелският подкуп не ми донася нищо. Както ми се струва, от време на време мога да прочета нещо като симпатия върху лицата на колегите и от това гърлото ми пресъхва от още по-горчив гняв. Когато излита самолет, ми се иска да си запуща ушите, за да не чувам музиката на моторите. Но не мога. Слушам я. Не мога да направя нищо със себе си! „Щуките“ работят непрекъснато, излитане след излитане. Те коват историята някъде там, в битката за Крит, а аз седя в палатката си и ридая от ярост.

„Ние вече се познаваме!“ Точно обратното! Нищо подобно! Аз съм напълно сигурен, че дори и сега мога да бъда полезен на ескадрата. Умея да летя. Волята ми е достатъчна, за да изпълня поставената задача. Предубеждението е застанало между мен и шанса да получа рицарските шпори. Предубеждението на моя началник, който отказва да ми даде възможност да го убедя, че неговото „съждение“ е неправилно.

Въпреки неговото мнение смятам да му докажа, че с мен са постъпили несправедливо. Много добре разбирам, че не бива да се отнасяш така с подчинените си. В мен отново и и ново бушува пламъкът на неподчинението. Дисциплина! Дисциплина! Дисциплина! Контролирай се, само по пътя на самоограничението можеш да постигнеш нещо. Длъжен си да се научиш да разбираш всичко, дори и грешките. Дори слепотата на старшите офицери. Няма

друг начин да станеш по-добър от тях в ролята на командир. И да разбираш грешите на подчинените си. Стой си в палатката и обуздавай темперамента си. Ще дойде и твоето време. Никога не губи сигурността в себе си.

2. Войната срещу Съветите

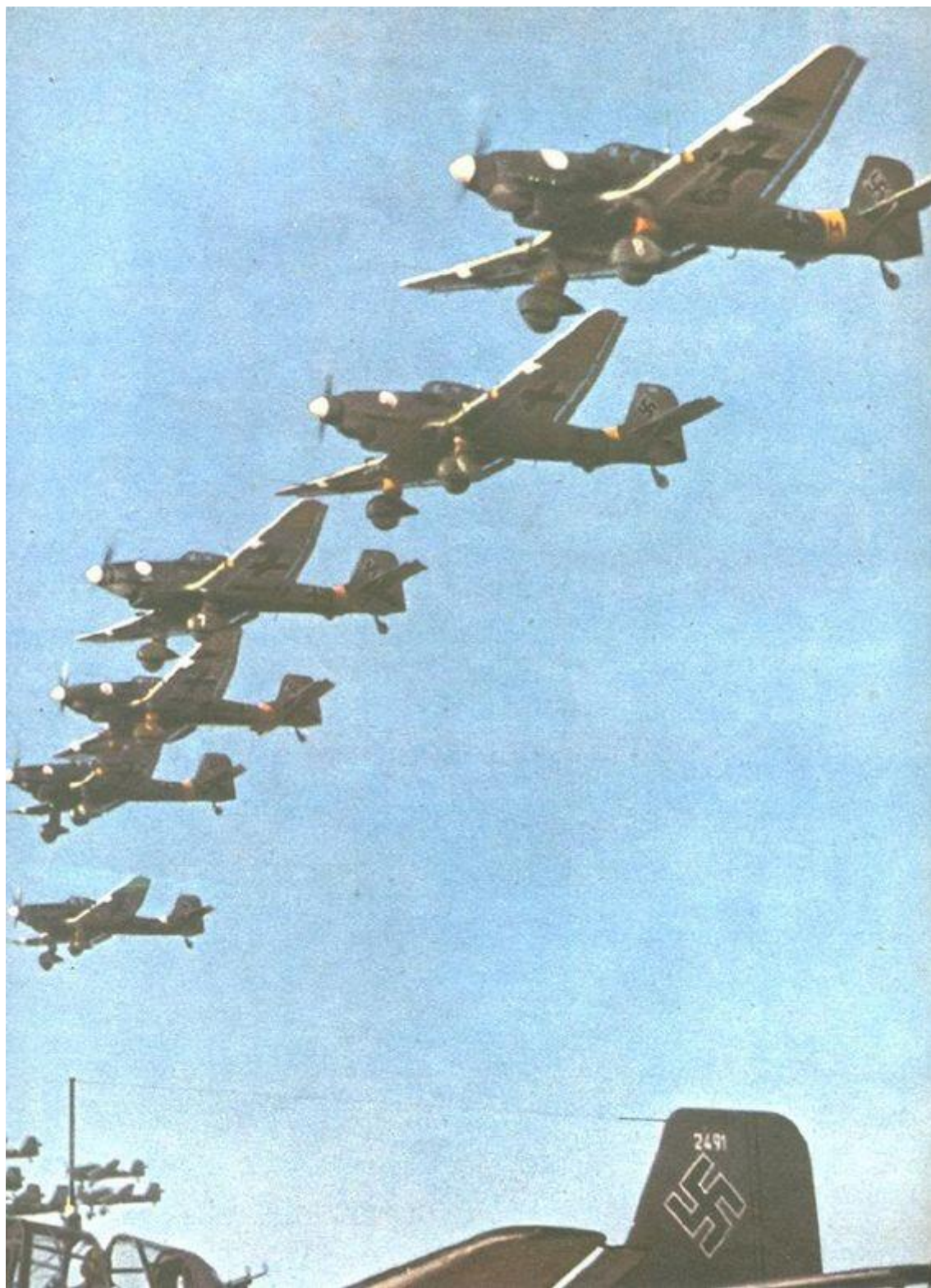
Операцията в Крит стигна своя край. Заповядано ми е да доставя повреден самолет в ремонтната работилница в Котбус и там да чакам по-нататъшни заповеди. Връщам се отново в Германия през София и Белград.

В Котбус не получавам никакви известия от ескадрата и нямам ни най-малка представа какви са намеренията им спрямо мен. В последните дни се разпространяват слухове за нова кампания, основани на това, че многобройните обслужващи части и летателните съединения се преместват на изток. Повечето от онези, с които обсъждам слуховете, предполагат, че руснаците ще ни позволят да минем през тяхна територия към Близкия изток, като по такъв начин успеем да се приближим до нефтените находища и да навредим на военния потенциал на Британия. Но всичко това са чиста проба измислици.

В четири часа сутринта на 22 юни чувам по радиото: току-що е обявена войната с Русия. След като дочаквам разсъмването, аз отивам в хангара, където ремонтират самолетите на ескадра „Имелман“, и питам дали вече нямат някой поправен. Малко преди обед ремонтът на един от самолетите е завършен и вече нищо не може да ме удържи. Предполага се, че моята ескадра се намира някъде на границата с Източна Прусия. В началото, за да направя необходимите справки, се приземявам в Инстербург. Тук получавам информация от щабквартирата на Луфтвафе. Мястото, към което трябва да се насоча, се нарича Разки и се намира на югоизток. След половин час се приземявам там и се озовавам сред множество самолети, които току-що са се прибрали от задача и се канят да излетят отново, след като ги заредят с гориво и боеприпаси. Цялото летище е претъпкано със самолети. Търсенето на моята ескадра, която ме посрещна толкова негостоприемно по време на кампанията в Гърция, ми отнема доста време. В щаба всички са заети с полетите и нямат време за мен.

Чрез адютанта командирът ми съобщава, че трябва да докладвам за пристигането си в първа ескадрила. Рапортувам на командира на ескадрилата, който ме поздравява и няма намерение да ме пренебрегва само защото някой ме смята за „черна овца“. Отнася се скептично към онова, което говорят за мен колегите ми и аз получавам стартово предимство, тъй като той не е настроен отрицателно към мен. Трябва да им предам самолета, с който долетях от Котбус, но ми разрешават да участвам в следващото излитане с някаква съвсем допотопна машина. В главата ми има само една мисъл: „Смятам да покажа на всички ви, че си знам работата и вашата предубеденост към мен е несправедлива.“ Излитам, воден от командира на ескадрилата, който ми възлага да следя за спазването на техническите изисквания. С помощта на старши механика аз съм длъжен да осигурявам в полетите да участват колкото е

възможно повече самолети, а също така да поддържам връзка с инженера на ескадрата.

Щуките атакуват цели над съветска територия. Срещу Съветския съюз Луфтвафе хвърля 2 598 самолета, от тях около 300 „Ju-87“ от 1-а, 2-а и 77-а ескадра.

По време на полета се залепям като репей за опашката на моя водач, така че той започва да нервничи - дали няма да го таранирам отзад, докато накрая се убеждава, че контролирам машината си. Привечер на първия ден вече имам четири полета към фронтовата линия между Гродно и Волковиск. Руснаците са закарали там огромно количество танкове и камиони. Виждаме предимно танкове KB-1, KB-2 и T-34. Бомбардираме танковете, зенитната артилерия и складовете с боеприпаси, предназначени за снабдяване на танковете и пехотата. Първото излитане е в 3 сутринта, последното кацане е в 10 часа вечерта. Налага се да забравим за пълноценен нощен отдих. Всяка свободна минута лягаме под самолетите и заспиваме. Когато някой ни повика, скачаме прави, дори не разбрали откъде идва гласът. Движим се като насън.

При първия полет забелязвам безбройни укрепления, построени покрай границата. Те продължават много стотици километри. Още са частично недовършени. Летим и над незавършени летища: върху току-що излятата бетонна писта вече има накацали самолети. Например успоредно на пътя към Витебск, по който настъпват нашите войски, има едно закова почти завършено летище с множество бомбардировачи „Мартин“⁴. Очевидно не им достига или гориво, или екипажи. Летейки над тези аеродруми и укрепления, всеки разбира: „Ударихме навреме... Явно Съветите са правили тези приготовления, за да създадат база за нахлуване срещу нас. Кого друго на Запад би искала да атакува Русия? Ако руснаците бяха завършили подготовката си, нямаше да има почти никаква надежда да бъдат спрени.

Задачата ни е да атакуваме противника преди ударните клинове на нашата армия. За кратко време оставаме в Ула, Лепел и Яновичи. Целите ни винаги са едни и същи: танкове, автомобили, мостове, полеви укрепления и зенитни батареи. Понякога в списъка на целите се включват и железопътни гари или бронирани влакове, които Съветите се опитват да използват, за да поддържат артилерията на своите войски. Съпротивата пред нашите клинове трябва да бъде сломена, за да се увеличи скоростта и да се усили настъплението ни. В различните участъци отбраната също е различна. Наземната отбрана е значителна, от огъня от стрелкови оръжия до залповете на зенитни оръдия, дори без да се споменава картечният огън от въздуха. Руснаците имат само един изстребител - И-16 „Рата“⁵, значително отстъпващ на нашия „Ме 109“. Където и да се появят тези „плъхове“, сваляме ги като мухи. Те не са сериозен противник на нашите месершмити, но са маневрени и разбира се, значително по-бързи от

⁴ Очевидно става дума за съветския среден бомбардировач СБ (АНТ-40), с който летците на Луфтвафе се сблъскват още в Испания. Германците го наричат така поради приликата с американския „Martin B-10“. - Б. р.

⁵ Rata (исп.) - „плъх“, по време на гражданската война в Испания (1936-1939) франкистите наричали така И-16. - Б. пр.

нашите шуки. Затова не можем да ги игнорираме напълно. Съветските военновъздушни сили, както изстребителните, сака и бомбардировъчните им поделения, бяха подложени на безжалостно унищожение, както по въздуха, така и на земята тяхната огнева мощ е слаба, машините им, такива като бомбардировачите „Мартин“ и ДБ-3, са остарели. Почти не се виждат самолети от новия тип Пе-2. Едва по-късните американски доставки на двумоторните бомбардировачи „Бостън“ вече са забележими. Нощем срещу нас често извършват атаки малки самолети, чиято цел е да не ни позволят да се наспим и да нарушават снабдяването ни. Обикновено те не постигат сериозни резултати. За пръв път това се случва в Лепел. Някои от моите колеги, спящи в палатки, опънати в гората, станаха техни жертви. Където и да видеха светлина, тези „хвърчила“, както ги наричаме, малки оплетени с телове биплани, хвърлят малки осколъчни бомби. Правят го навсякъде, дори и по линията на фронта. Често изключват двигателите си, за да затруднят откриването им и планират. Всичко, което чуваме, е свистенето на вятъра в крепежите им. Малките бомби се хвърлят в пълна тишина и тогава двигателите веднага започват да работят. Това не е толкова обичайният начин да се води война, колкото опит да ни опънат нервите.

Ернст-Зигфрид Шеен, командир на IIUSTG 2.

Ескадрилата се сдобива с нов командир, лейтенант Шеен. Той пристига от същата част, в която аз получавах първите си уроци по летене на шука. Той свиква, че го преследвам като сянка и се държа само на няколко метра от него по време на пикиране срещу целта. Точността му е изумителна, но ако той пропусне, аз със сигурност покривам целта. Следващите самолети могат да хвърлят бомбите си срещу зенитните оръдия или други цели. Той е възхитен и когато ескадрилата незабавно му докладва за всички онези „любими агънца“, в

списъка, на които съм включен и самият аз, той не реагира. Веднъж го питат: „Е, как е там Рудел, наред ли е всичко?“ Когато той отговаря „Това е най-добрият пилот, с когото ми се е случвало да летя“, всички останали въпроси отпадат. Той признава способностите ми, но, от друга страна, ме предупреждава, че няма да оцелея дълго, защото съм „смахнат“. Терминът се използва отчасти на шега като оценка на един летец за друг. Той знае, че обикновено пикирам почти до самата земя, за да се убедя, че целта е поразена точно и че бомбите не са отишли на вятъра.

„Някой ден това ще ти докара беля“, такова е неговото мнение. Общо взето, може би е прав, но засега ми върви. Опитът се натрупва с всяко поредно излитане. Дългът ми към Щеен е голям и аз се смятам за щастливец, че мога да летя с него.

Въпреки това през последните седмици всичко изглежда, като че ли скоро неговите предсказания ще се сбъднат. По време на атака от малка височина срещу път, по който руснаците се опитват да настъпват, един от нашите самолети получава повреда и извършва принудително кацане. Самолетът на нашите другари каца върху малка просека, заобиколена от храсталаци и руснаци. Екипажът търси прикритие под самолета. По пясъка забелязвам фонтанчетата, които вдигат куршумите, изстреляни от руските картечници. Ако машините пилоти не бъдат прибрани, те са загинали. Но червените вече са наблизко. Дявол да го вземе! Длъжен съм да ги вдигна! Спускам задкрилките и планирам към земята. Вече мога да видя светлосзелените униформи на ивановците сред храстите. Бум! Картечен ред попада в двигателя ми. Няма никакъв смисъл да кацам с повредения самолет, а дори и да успея да кацна, след това няма да можем да излетим. С другарите ми е свършено. Когато ги виждам за последен път, те махат след нас с ръце. Отначало двигателят работи с големи прекъсвания, после някак се регулира, което ми позволява да се издигна над храстите в другия край на просеката. Маслото плиска върху предното стъкло на кабината и аз очаквам всеки момент някой от цилиндрите да спре. Ако това се случи, двигателят ми ще угасне завинаги. Червените са точно под мен, те се хвърлят на земята, някои от тях откриват огън. Самолетът се издига на около 300 метра и излиза от торнадото на стрелковия огън. Двигателят ми работи равномерно, докато не стигна до линията на фронта. След това спира и аз се приземявам. Връщат ме в базата с камион.

Там току-що е пристигнал офицер-кадет Бауер. Познавам го още от времето, когато в Грац се учеше да лети. По-късно се отличи в боевете и беше един от малкото, успели да преживеят тази кампания. Но денят, в който той се присъедини към нас, е трудно да се нарече щастлив. Повреждам дясното крило на самолета си, защото по време на рулирането ме покри гъст облак от прах, в резултат на което се сблъсках с друг самолет. Това означава, че ще трябва да сменя крилото, но на летището няма резервно. Казват ми, че един повреден самолет все

още е на нашата стара писта в Ула, но дясното му крило е цяло и здраво. Щеен е разгневен. „Ще полетиш, когато самолетът ти бъде изправен, не и преди това.“ Да бъдеш прикован към земята е сурово наказание. Така или иначе, но последният за деня полет вече е завършил и аз отлитам за Ула. Там са оставени двама механици от друга ескадрила и те ми помагат. В три часа през нощта ние завършваме работата си и почиваме няколко минути. Рапортувам за пристигането си с изправния вече самолет точно навреме, за да участвам в първия полет в четири и тридесет. Командирът ми се усмихва и клати глава.

След няколко дни съм командирован в Трета група като офицер-инженер и трябва да се сбогувам с Първа. Щеен не може да осуети преместването ми. Едва съм пристигнал, когато командирът на Трета група напуска частта и на неговото място е назначен нов. Кой е той? Оберлейтенант Щеен.

— Твоето преместване и наполовина не е чак толкова лошо, както виждаш. Да, никога не бива да се сърдиш на съдбата! - казва Щеен, когато се срещаме отново.

Когато той се присъединява към нас в Яновичи, в палатката, където е офицерската столова, цари истинска суматоха. Някакъв местен старец се опитва да напълни запалката си от голяма желязна туба с бензин точно в момента, когато щраква с нея, за да се убеди, че работи. Раздава се страшен грохот, тубата се взривява под носа му. Досадна загуба на хубав бензин, много бабички биха се зараждали да го разменят срещу няколко яйца. Разбира се, това е забранено, защото бензинът е предназначен за по-различни цели от алкохола, който си правят местните жители. Всъщност всичко е въпрос на навик.

Олтарът на местната църква е превърнат в киносалон, галерията - в конюшня.

— Всеки народ с обичаите си - казва Щеен, подсмивайки се.

Шосето Смоленск-Москва е цел на много от полетите ни, то е задръстено с огромно количество военна техника и имущество. Камиионите и танковете са спрели един зад друг почти без разстояние между тях, често в три успоредни колони. „Ако всичко това бе потеглило срещу нас...“ Не се замислям много, атакувайки тази неподвижна цел. Сега вече за няколко дни всичко това ще се превърне в море от отломки. Армията върви напред и нищо не може да я спре. Скоро се пребазираме в Духовщина, близо до железопътната гара Ярцево, за която по-късно ще започнат тежки боеве.

*Краят на юни 1941, германската сводка за бойните действия през първата седмица.
„От 22 до 27 юни са унищожени: 2333 руски танка и 4107 самолета. Загубени 150
наши.“*

През един от следващите дни един „Рата“ пикира право в нашия строй и таранира Бауер. „Рата“ пада, а Бауер се връща вкъщи със сериозно повредена машина. Същата вечер московското радио възхвалява съветския пилот, който „таранирал и свалил проклетия фашистки пикировач“. С радио не се спори, а ние от малки обичаме да слушаме всякакви приказки.

3. Полет в лошо време

В Рехилбици през лятото е много горещо, в момента щом службата ни приключи, ние лягаме върху койките в прохладата на палатките. Командирът ни живее в обща палатка с нас. Не ни се налага да разговаряме много, но между нас има взаимно разбиране. Изглежда, характерите ни са сходни. Вечер след разбора на полетите той излиза да се поразходи в гората или в степта, а аз, когато не го съпровождам, вдигам тежести, хвърлям диск или правя крос около летището. Така си отдъхваме след тежкия ден и следващото утро се събуждаме свежи и отпочинали. След това сядаме в нашата палатка. Той не обича да пие и няма нищо против, че и аз не пия. След като попрочита нещо от някоя книга, той поглежда някой от околните и отбелязва: „Е, Вайнике, ти май днес много се умори.“ И още преди той да е започнал да отрича: „Е, добре тогава, значи вече е време да спим.“ Ние винаги си лягаме по-рано и това ми допада. „Живей и остави и другите да живеят“, такъв е неговият девиз. Миналият опит на Щеен е същият като моя. Той го използва и иска да бъде по-добър командир от онези, под чието командване е служил. По време на полетите оказва странно влияние върху нас. Той не обича плътния огън на зенитките точно колкото и всички останали, но нито една ПВО не може да бъде дотолкова мощна, че да го принуди да хвърли бомбите си от голяма височина. Отличен приятел е, изключително добър офицер и първокласен летец. Комбинацията от тези достоинства го прави наистина рядка птица. Бордовият стрелец на Щеен е най-стариият войник в нашата ескадрила, унтерофицер Леман. Моят е най-младият, капрал Алфред Шарновски. Алфред е тринадесетото поред дете в обикновено източнопруско семейство. Той рядко отваря устата си и вероятно поради тази причина нищо не е в състояние да го извади от равновесие. С него никога не ми се налага да се безпокоя за вражеските изстребители, тъй като никой от ивановците не може да бъде по-мрачен от моя Алфред.

Тук, в Рехилбици, понякога се случват истински бури. В огромните пространства на Русия цари континентален климат и за благословеното прохладно време се налага да заплащаме с бурите. В разгара на деня внезапно всичко наоколо потъмнява и облаците слизат почти до земята. Дъждът се лес като из ведро. Видимостта се скъсява само до няколко метра. Като правило, когато срещнем буря във въздуха, ние се стремим да я заобиколим. Но така или иначе, рано или късно ще ми се наложи да се сблъскам отблизо с лошото време.

Оказваме поддръжка на нашата армия в Лужкия сектор на фронта. От време на време ни изпращат на задачи в далечния тил на противника. Целта на една от тези мисии е железопътната гара Чудово, важен транспортен възел по линията Москва-Ленинград. От опита си от предишните мисии знаем, че там има силна противовъздушна отбрана. Огнят на зенитките е много плътен, но

докато не са пристигнали свежи изстребителни съединения на противника, ние не предвиждаме там никакви особени сюрпризи.

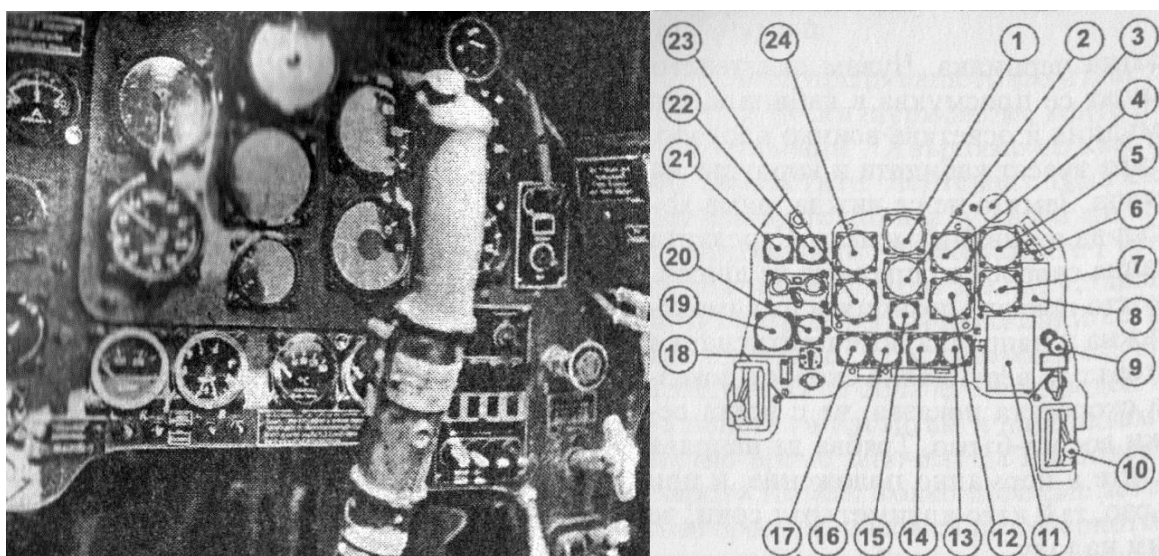
Точно преди нашето излитане летището ни е атакувано от група руски щурмовици, които ние наричахме „Железните Густавовци“. Хвърляме се към скривалището, изкопано зад самолетите. Лейтенант Щал скача долу последен и се приземява точно върху гърба ми. Това е още по-неприятно от нападението на „Железните Густавовци“. Нашите зенитки откриват огън по тях. „Густавовците“ хвърлят бомбите си и се оттеглят, притискайки се към земята. След това и ние излитаме. Курс североизток, височина 3 000 метра. По небето - нито облаче. Летя, воден от командира. По време на полета го настигам и надниквам в кабината му. След известно време започват да проблясват тъмносините води на езерото Имен. Колко пъти сме летели по този маршрут към Новгород, разположен по северното крайбрежие на езерото, или към Старая Рус, откъм южната страна. Когато наближаваме целта, на хоризонта се изправя черна буреносна стена. Преди целта ли е, или след нея? Виждам как Щеен проучва картата си и вече летим през плътен облак, часовия на буреносния фронт.

Не мога да намеря целта. Тя е някъде там, долу, под буреносния облак. Ако се съди по часовника, сега сме много близо до нея. В този монотонен ландшафт дрипавите облаци затрудняват ориентирането на око. Няколко секунди летим в тъмнина, после отново става светло. Приближавам се до Щеен на разстояние няколко метра, за да не го изгубя в облаците. Ако го изгубя, можем да се сблъскаме. Но защо Щеен не обръща назад? Разбира се, не можем да атакуваме в такава буря. Самолетите, които летят след нас, също започват да се престрояват, вероятно си мислят същото, което и аз. Възможно е командирът да се опитва да намери вражеската линия на фронта с намерение да атакува там няколко цели. Той се спуска по-ниско, но облаците са на всички нива. Щеен откъсва поглед от своята карта и неочаквано рязко накланя машината си. Най-вероятно накрая е взел предвид лошото време, но не е обърнал внимание на близостта на моята машина. Реакцията ми е мълниеносна: рязко дръпвам самолета встрани и започвам дълбок вираж. Самолетът се накланя под такъв ъгъл, че вече лети почти нагоре с колесника. Той носи 700 килограма бомби и сега тази тежест ни влечи надолу с непреодолима сила. Изчезвам в облачния мастилен слой.

Около мен е абсолютна чернилка. Чувам свистенето и ударите на вятъра. Дъждът се просмуква в кабината. От време на време избухва мълния и осветява всичко наоколо. Яростните пориви на вятъра тресат кабината и корпусът на самолета трепери и подскача. Земята не се вижда, няма хоризонт, по който бих могъл да изравня самолета. Стрелката на индикатора за вертикална скорост е спряла да се движи. Топчицата със стрелка, която показва позицията на самолета спрямо неговата надлъжна и напречна ос, е притисната в края на скалата. Индикаторът за вертикална скорост показва нула. Индикаторът за скоростта

показва, че с всяка секунда самолетът се движи все по-бързо. Трябва да направя нещо, за да приведа уредите в нормално положение и при това, колкото може по-бързо, тъй като алтиметърът сочи, че продължаваме да се носим надолу.

Индикаторът на скоростта скоро започва да показва 600 километра в час. Ясно е, че пикирам почти вертикално. Виждам на осветения алтиметър цифрите 2 300, 2200, 2 000, 1 800, 1 700, 1 600, 1 300 метра. При такава скорост до катастрофата остават само няколко секунди. Целият съм мокър, от дъжда или от пот? 1 300, 1 100, 800, 600, 500 метра на алтиметъра. Постепенно успявам да принудя другите прибори да функционират нормално, но продължавам да усещам обезпокоително напрежение в лоста за управление.

Мястото на пилота с приборното табло и лоста за управление с копчето на бомбохвъргача. 1. Жирокомпас 2. Авио-хоризонт 3. Датчик за ск. на издигане и снижаване 4. Скоростомер 5. Оборотомер 6. Ръчка за аварийно пускане на бомбите 7. Датчик за налягането 8. Панел за управление на окаченото въоръжение 9. Форсаж 10.

Превкл. на помпата за впръскване на горивото 11. Панел на радиостанцията 12. Датчик за крена 13. Ниво на маслото 14. Темп. на маслото 15. Датчик за стъпката на винта 16. Темп. на охл. течност 17. Ниво на горивото. 18. Стартер 19. Компас 20. Превкл. на маскиращото осветяване на таблото 21. Датчик за ъгъла на пикиране 22.

Часовник 23. Алтиметър 24. Варио- метър.

Продължавам да пикирам. Индикаторът за вертикална скорост продължава да се крепи на максимума. През цялото време съм в пълна тъмнина. Призрачни трептящи избухвания пронизват мрака, правейки полета по прибори още по-труден. С две ръце тегля към себе си лоста на управлението, за да приведа самолета към хоризонтално положение. Височината е 500, 400 метра! В главата ми нахлува кръв, аз с хлипане си поемам въздух. Нещо вътре в мен настоява да прекратя борбата с разбушувалата се стихия. Защо трябва да продължавам? Всичките ми усилия са безполезни. Едва сега схващам, че

алтиметърът е спрял на 200 метра, но стрелката леко потрепва. Това означава, че катастрофата може да последва всеки момент. Не, полетът продължава! Внезапно се усеща тежък удар. Е, сега вече наистина съм покойник. Мъртъв ли съм? Но ако е така, не бих могъл да мисля. Освен това чувам рева на двигателя. Наоколо, както и преди продължава да е тъмно. И невъзмутимият Шарновски казва спокойно: „Май се блъснахме в нещо.“

Невъзмутимото спокойствие на Шарновски ме кара да занемея. Но знам едно: все още сме във въздуха. И това знание ми помага да се съсредоточа. Вярно е, че дори и при пълна тяга не бих могъл да летя по-бързо, но приборите показват, че започвам да се катеря нагоре и това вече ми е достатъчно. Компасът показва точно на запад, което съвсем не е зле. Мога само да се надявам, че това нещо все още работи. Не откъсвам поглед от уредите, като че ли ги хипнотизирам със силата на волята си. Спасението ни зависи от тях. Трябва да дърпам лоста с все сила, иначе „топчето“ отново ще се плъзне към тъгла. Управлявам самолета внимателно, като че ли е живо същество. Аз го умолявам гласно и изведнъж се сещам за Олд Шуърхенд и неговия кон.

Шарновски прекъсва мислите ми.

— Имаме две дупки в крилата и от тях стърчат две брезички. Освен това сме изгубили парче от елерона и задкрилките.

Оглеждам се назад и разбирам, че съм излязъл от най-долния облачен слой и сега вече летя над него. Отново дневна светлина! Забелязвам, че Шарновски е прав. Две големи дупки във всяко от крилата и в тях стърчат парчета брезови клони. Започвам да разбирам: дупките в крилата обясняват загубата на скорост, а оттам и трудностите с управлението на машината. Колко дълго ще успее да издържи доблестният Ю-87? Предполагам, че би трябвало да се намирам на 50 километра от фронтовата линия. Едва сега си спомням за бомбения ми товар. Хвърлям ги и самолетът олеква. По време на всеки полет ние се срещаме с изстребителите на противника. Днес на нито един от тях няма да му се наложи да стреля по мен, за да ме свали, ще му бъде достатъчно просто да ме изгледа недружелюбно. За щастие не виждам никакъв изстребител. Най-сетне пресичам линията на фронта и бавно се приближавам към нашето летище.

Ще заповядам на Шарновски незабавно да скочи с парашута. Ще му дам тази заповед, в случай че няма да мога повече да управлявам самолета. Пресъздавам в паметта си неотдавнашното чудо, което удължи живота ми: разрази се буря; докато привеждах уредите в работно положение и изравнявах машината, бях се оказал твърде близо до земята. С такава скорост вероятно съм прелетял между две брези и именно там съм отнесъл тези клони. Невиждан късмет дупките са по средата на крилете и брезите не са засегнали витлото, иначе

полетът щеше да приключи за няколко секунди. Нито един самолет, с изключение на Ю-87, не би могъл да опази стабилността на полета си и да ме достави благополучно въщи.

Обратният полет отнема значително повече време, но накрая право пред себе си виждам Солци. Напрежението ми спада и отново изправям рамене. Над Солци патрулират няколко наши изстребителя и до летището остава още съвсем малко.

— Шарновски, трябва да скочиш над летището с парашута си.

Изобщо нямам представа на какво прилича машината ми, гледана от земята, и как дупките в крилата ще повлияят върху нейната аеродинамика по време на кацането. Сега по възможност просто трябва да се избегнат излишните жертви.

— Аз няма да скоча. Вие ще се справите - отговаря ми той с нормалния си глас.

Какво бих могъл да му отговоря?

Летището е точно под нас. Гледам го с нови очи. Изглежда някак по домашному, уютно. Тук самолетът ми би могъл да си почине. Тук са приятелите, все познати лица. Някъде там долу виси и моят кител. В джоба ми е последното писмо, което получих от къщи. Какво беше написала в него мама? Трябваше да го прочета по-внимателно!

Изглежда, ескадрилата е строена. Може би получават задачата за следващото излитане? В такъв случай трябва да побързаме. Ето че всички са вперили поглед в моя самолет и се разбягват, за да ми освободят полоса. Готвя се да кацна и снижавам скоростта, доколкото мога. Най-сетне приземяване! Самолетът още дълго се носи по земята. През последните стотина метра някой тича редом с нас. Излизам от самолета, след мен се спуска Шарновски с равнодушен вид. Колегите ни заобикалят и ни тупат по гърбовете. Бързо си проправям път през тълпата посрещани и рапортувам на командира.

— Пилот Рудел се връща от задача. Особен инцидент - контакт със земята в района на целта - самолетът временно не е годен за полет.

Щеен ни стиска ръцете, по лицето му има усмивка. След това отива в щабната палатка. Разбира се, ние сме длъжни да повторим цялата история на останалите. Те ни разказват как са се строили, за да чуят кратката възпоменателна реч па командира.

— Пилотът-офицер Рудел и неговият екипаж се опитаха да направят невъзможното. Те атакуваха целта, пикирайки към нея през бурята и смъртта ги настигна.

Тъкмо бил поел въздух, за да започне следващото изречение, когато нашият повреден Ю-87 се появил над летището. Щеен побледнял от вълнение и бързо освободил строя. Дори сега, в палатката, той отказва да повярва, че аз не просто съм пикирал в бурята, а съм бил погълнат от чернотата, затова съм летял прекадено близо до неговия самолет точно в момента, когато той е започнал да завива.

— Уверявам ви, че не беше нарочно.

— Глупости! От вас можеше да се очаква точно това. Вие нарочно изостанахте, за да атакувате гарата.

— Надценявате ме.

— Бъдещето ще докаже, че съм бил прав. След малко отново ще излетим.

Час по-късно летя редом с него в друг самолет, за да бомбардираме цели в Лужкия сектор. Вечерта свалям вътрешното си напрежение и физическа умора с игри. След това извършвам нещо извънредно важно: спя като убит.

На следващото утро нашата цел е Новгород, където големият мост над Волхов е рухнал под нашите бомби. Засега още не е прекалено късно, Съветите се опитват да преведат, колкото се може повече хора и техника през Волхов и Ловат, която се влива в Илменското езеро от юг. Затова ние продължаваме атаките срещу мостовете. Тяхното унищожаване отлага съветското прехвърляне, но не задълго, ние го разбираме твърде бързо. Редом скоростно се строят понтонни мостове: Съветите упорито закърпват пробивите, които сме им нанесли.

Тези постоянни полети ни донасят симптомите на умора, понякога с обезкуражаващи резултати. Командирът ги забелязва много навреме. За да се избегнат грешки, оперативните заповеди от ескадрата, които ни предават по телефона в полунощ или дори по-късно, трябва да се прослушват и записват от Щеен и мен едновременно. В някои случаи утрото започва с неразбиране, заради което, както всеки от нас е сигурен, останалите ругаят именно него. Причината е единствено във всеобщото изтощение на силите.

Командирът и аз сме длъжни съвместно да прослушваме полунощните инструкции от щаба на ескадрата. Един път в щабната палатка звъни телефонът. Отсреща е командирът на ескадрата.

— Щеен, срещаме се с изстребителите от ескорта в 5 сутринта над Батайск.

Точното място е много важно. Търсим го на картата с помощта на джобно фенерче, но не откриваме никакъв Батайск. Без помощ ние не можем да се досетим къде е мястото. Отчаянието ни е голямо, колкото Русия. Накрая Щеен казва:

— Моля за извинение, господин полковник. Не мога да намеря мястото на картата.

Веднага сърдитият глас на командира на ескадрата пронизително лае с берлински акцент:

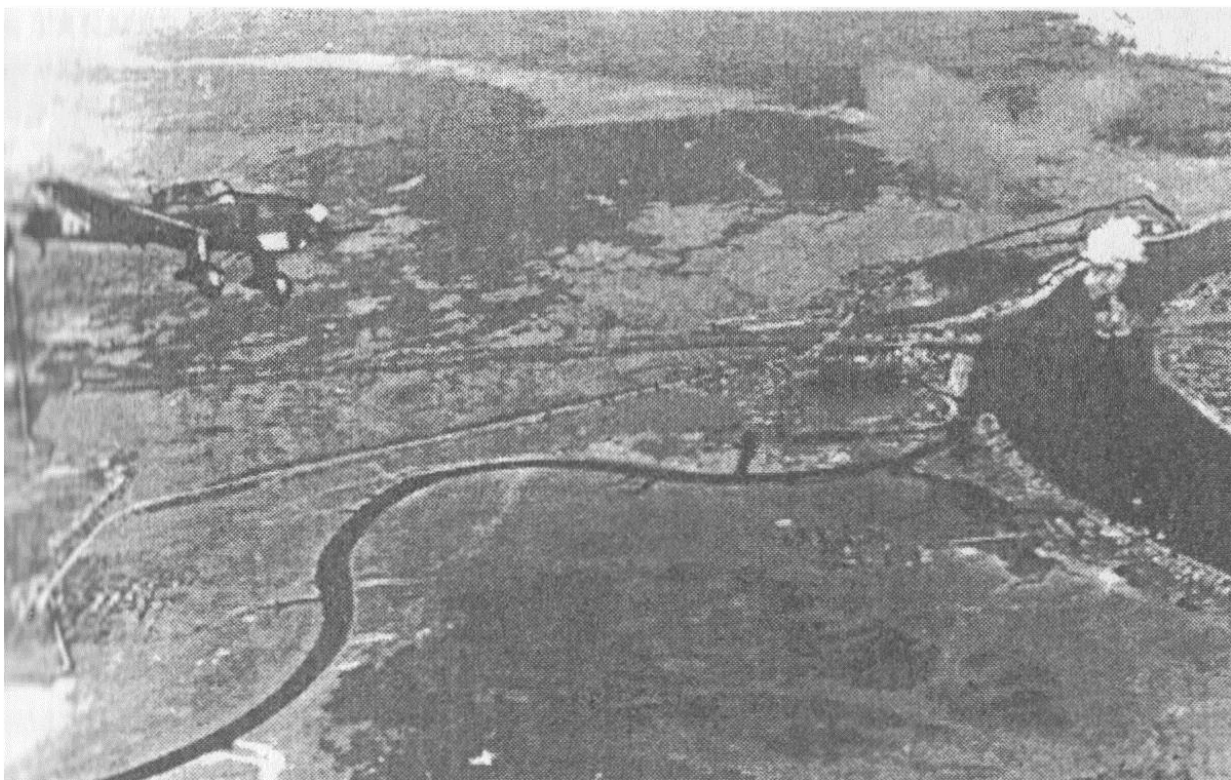
— Какво?! Наричате се командир на група и не знаете къде се намира някакъв си Батайск!

- Господин полковник, моля ви, дайте ми координати казва Щеен.

Продължително мълчание, което се разтегля до безкрайност. След това неочаквано:

- Проклет да съм, ако самият аз знам къде е това място, но ви давам Пекрун. Той знае къде се намира.

След това неговият адютант тихо ни обяснява точното местоположение на миниатюрното селце до блатата. Своеобразен тип е нашият полковник. Когато е сърдит или иска да бъде особено дружелюбен, говори като типичен берлинчанин. Ако става дума за дисциплина и система, нашата ескадра му е задължена много.

А август 1941. Щуките атакуват моста над река Волхов, води ги щабният самолет на първа група от StG 2. Долу:разбит при въздушна бомбардировка съветски брониран влак.

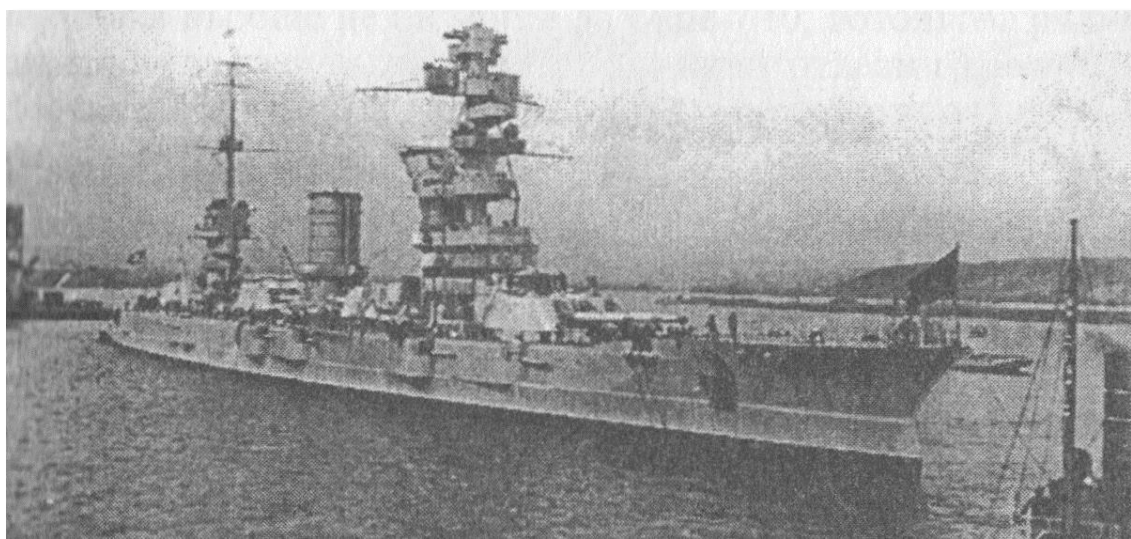
Полк. Оскар Динорт, командир на StG 2 „Имелман“ от 15.IX. 1939 до 15.X. 1941 г.

4. Битката за крепостта Ленинград

Епицентърът на борбата се премества все по на север. На 30 септември 1941 година ни изпращат в Тирково, на юг от Луга, в северния сектор на Източния фронт. Всеки ден летим над района на Ленинград, където армията е започнала настъпление от запад и от юг. Географското положение на този град, разположен между Финския залив и Ладожкото езеро, дава много преимущества на защитниците, тъй като възможните направления за атака са малко. Известно време настъплението върви бавно. Създава се впечатление, че ние просто тъпчем на едно място.

На 16 септември лейтенант Щеен ни събира на съвещание. Той ни обяснява военната ситуация и ни казва, че една от трудностите, които забавят нашето настъпление, е руският флот, който курсира покрай крайбрежието на определено разстояние и се намесва в хода на сраженията с мощните си морски оръдия. Руският флот е базиран в Кронщат, на едноименния остров във Финския залив. Това е най-голямата военноморска база на СССР. Приблизително на 20 километра източно от Кронщат се намира Ленинград, на юг са пристанищата Ораниенбаум и Петерхоф. Около тези два града върху ивица от крайбрежието с дължина 10 километра са се струпали много големи сили на противника. Заповядано ни е да отбележим точно разположението на германските войски върху картите, за да сме сигурни, че ще можем да различаваме нашите предни позиции. Когато Щеен прави нов обрат в разговора, ние започваме да разбираме, че именно тези концентрации на войски ще бъдат нашите цели. Той се връща към руския флот и обяснява, че най-големи грижи предизвикват двата руски линейни кораба „Марат“ и „Октомврийска революция“. Тези два съда имат водоизместимост по 23 000 тона. Като допълнение към тях са и също така четири или пет крайцера, както и редица есминци. Корабите постоянно сменят позициите си според това, какви сектори на континента изискват поддръжка от техния опустошителен и точен огън.

Въпреки това линкорите по правило се движат напред и назад само в дълбоководния канал между Кронщат и Ленинград. Нашата ескадра току-що е получила заповед да атакува руския флот във Финския залив. За такава операция не могат да се използват обикновени бомбардировачи и обикновени авиобомби, особено в условията на силен зенитен огън. Щеен ни казва, че се очаква да пристигнат еднотонни бомби, снабдени със специални детонатори. Бомбите с обикновени детонатори ще се взривяват без никакъв ефект върху бронираната горна палуба и въпреки че взривът несъмнено ще повреди надстройките, съдът ще може да продължава да плава. Няма как да довършим тези два левиатана, освен ако не използваме бомби със забавено действие, които ще пробият палубата без детонация и ще се взривят дълбоко долу в корпуса на съда.

Линейният кораб от Балтийския флот „Марат“.

Няколко дни по-късно, в лошо време, внезапно получаваме заповед да атакуваме линкора „Марат“, който води огън по нашите позиции и току-що е бил открит от самолет-разузнавач. Времето е лошо до самия. Красногвардейск, 30 километра южно от Ленинград. Плътноста на облачната покривка над Финския залив е седем десети. Долната граница е на височина 800 метра. Това означава полет през двукилометров облачен слой. Цялата ескадра се вдига във въздуха и взема курс на север. Днес сме общо 30 самолета, съгласно щатната таблица трябва да имаме 80 машини, но цифрите невинаги са решаващ фактор. За съжаление, еднотонните бомби още не са пристигнали. Тъй като нашите едномоторни шуки не могат да летят сляпо, водещият трябва да разчита само на двата прибора: индикатора на крена и датчика за вертикалната скорост. Останалите летят във формация, притискайки се един до друг така, че да виждат крилото на съседа си. При полет в гъсти и тъмни облаци никога не бива да се поддържа дистанция между краищата на крилата по-голяма от 3-4 метра. Ако е по-голяма, рискуваме да изгубим съседа си задълго и да таранираме летящия отзад самолет. Тази идея винаги всява ужас! При такова време безопасността на ескадрата в най-голяма степен зависи от уменията на водещия да лети по прибори.

След като слизаме на височина 2 километра, ние се озоваваме в гъста облачна покривка, някои от машините леко са излезли от формацията. Ето че те отново се приближават. Земята продължава да не се вижда. Ако се съди по часовника, скоро трябва да бъдем над Финския залив. Облачната покривка леко изтънява. Под нас проблясва синева - това е водата. Би трябвало да сме наближили целта, но къде точно се намира тя? Невъзможно е да се определи, защото разкъсванията между облаците са едва забележими. Облачната покривка въобще не би могла да бъде 7/10, дотолкова рядко се разрежда тази гъста супа и

се отварят отделни просвети. Неочаквано в един от тях аз забелязвам нещо и веднага се свързвам с Щеен по радиото.

— Кьониг 2 - до Кьониг 1... отговорете.

Той се обажда незабавно:

— Кьониг 1 - до Кьониг 2, приемам.

Продължаваме да говорим, Щеен се снижава и се устремява в пробива между облаците. Без да сме се уговорили докрай, аз също започвам пикиране. След мен е Клаус в другия щабен самолет. Вече мога да видя кораба. Разбира се, това е „Марат“. С усилие на волята сподавам вълнението си. За да оценя ситуацията и да взема решение, имам само няколко секунди. Именно ние трябва да нанесем удара, защото е малко вероятно другите самолети да преминат през прозореца. И отворът в облаците, и самият кораб се движат. Докато сме в облаците, зенитките могат да се насочват само по слух. Те не биха могли да се прицелят точно в нас. Какво пък, много добре: пикираме, хвърляме бомбите и отново се крием в облаците! Бомбите на Щеен вече са на път... пропуск. Натискам спуска на бомбохвъргача... Моите бомби се взривяват върху палубата. Колко жалко, че са само 500 килограма! В този момент виждам как откриват огън зенитки. Не мога да си позволя да ги наблюдавам дълго, зенитките яростно лаят. Ето там още самолети пикират през разкъсването в облаците. Съветските зенитчици разбират откъде се появяват „проклетите пикировачи“ и концентрират огъня си в тази точка. Ние използваме облачната покривка и се издигаме по-високо, скриваме се в нея. Въпреки това по-късно вече няма да успеем да напуснем района без последствия за нас.

Веднага щом долитаме вкъщи, започва игра на гатанки: какви вреди са нанесени на кораба от това пряко попадение? Военноморските специалисти твърдят, че е невъзможно да се постигне пълен успех с бомби от този калибър. От друга страна, малкото оптимисти твърдят, че това е съвсем реално. Като че ли, за да потвърдят тяхното мнение, през следващите няколко дни нашите разузнавателни самолети, въпреки старателните си претърсвания, не могат да открият „Марат“.

По време на следващата операция след попадението на моя бомба крайцерът потъва за броени минути.

След първия полет късметът ни с времето свършва. Вечно яркосиньо небе и убийствен преграден огън. В никой друг театър на бойни действия не съм виждал нещо подобно. Според оценките на нашето разузнаване стотици зенитни оръдия са концентрирани на територия от 10 кв. км в района на целта. Взривовете на

снарядите образуват цели облаци. Чуваме не отделни взривове, а непрестанно бушуващ звук като гръм от аплодисменти в Съдния ден. Зоните от плътен огън започват веднага щом пресечем крайбрежната ивица, която все още е в ръцете на руснаците. След това идват Ораниенбаум и Петерхоф, техните пристанищни заливи са силно защитени. В открити води е пълно с понтони, баржи, лодки и малки съдове, всички те са натъпкани със зенитни средства. Руснаците използват всяко дори и малко пригодно място, за да настанят своите зенитки. Например за защита от нашите подводници устието на Ленинградския залив е затворено от гигантски метални мрежи, чиито краища са закрепени в бетонни блокове, които се извисяват над повърхността на водата. Зенитните оръдия стрелят по нас дори и от тези бетонни блокове.

Формация щуки от StG2 на операция над съветска територия. На заден план се виждат два ескортиращи ги изстребителя „Месершмит“ Bf. 109.

След още десет километра виждаме остров Кронщат с неговото огромно военноморско пристанище и града със същото име. И заливът, и градът са добре укрепени, а освен това на котва в залива и покрай него стои целият руски Балтийски флот. Той също ни обстрелва. Ние летим на височина от 3-4 километра, това е много ниско, но освен всичко останало нали все пак искаме да уцелим нещо? Пикирайки към съдовете, ние използваме въздушните спирачки, за да свалим скоростта. Това ни дава повече време, за да открием целта и да коригираме прицела. Колкото по-старателно се прицелваме, толкова резултатите от атаката са по-добри, а всичко зависи от тях. Но като намаляваме скоростта на пикирането, ние облекчаваме задачата на зенитките, особено когато не можем да се издигнем достатъчно бързо след атаката. Но за разлика от останалите самолети, които идват зад нас, обикновено след пикирането ние не се опитваме отново да наберем височина. Използваме друга тактика и излизаме от пикиране на ниска височина над самата вода. След това ни се налага да извършваме обширни маневри на отклоняване над заетата от противника крайбрежна ивица. Едва, след като сме я оставили зад себе си, можем отново да въздъхнем свободно.

Рудел проверява радиовръзката преди излитане.

Връщаме са на нашето летище в Тирково в състояние на транс и изпълваме дробовете си със свеж въздух, сякаш току-що сме спечелили правото да дишаме.

Тези дни са много напрегнати. По време на разходките ни Щеен и аз предимно мълчим, всеки от нас се опитва да разбере какво мисли другият. Нашата задача е да унищожим руския флот, така че не сме много предразположени да обсъждаме трудностите си. Споровете биха били напразно губене на сили. Такива са заповедите и ние се подчиняваме. След около час се връщаме в палатката вътрешно отпуснати и готови на сутринта отново да се завърнем в ада.

По време на една от тези разходки с Щеен аз нарушавам обичайното мълчание и го питам с известно колебание:

— Как успяваш да бъдеш толкова хладнокръвен и концентриран?

Той се спира за миг, поглежда ме косо и казва:

— Скъпи мой, дори и за секунда не си въобразявай, че съм бил винаги такъв. За това безразличие съм задължен на тежките години горчив опит. Знаеш ли, не е добре по време на служба да не се срещаш с началниците си... и ако те не оставят разногласията за офицерските столови и не могат да ги забравят, това може да се превърне в същински ад. Но най-закалената стомана се получава в най-горещия огън. И ако изминаваш сам пътя си, но без да губиш връзка с приятелите, ставаш по-силен.

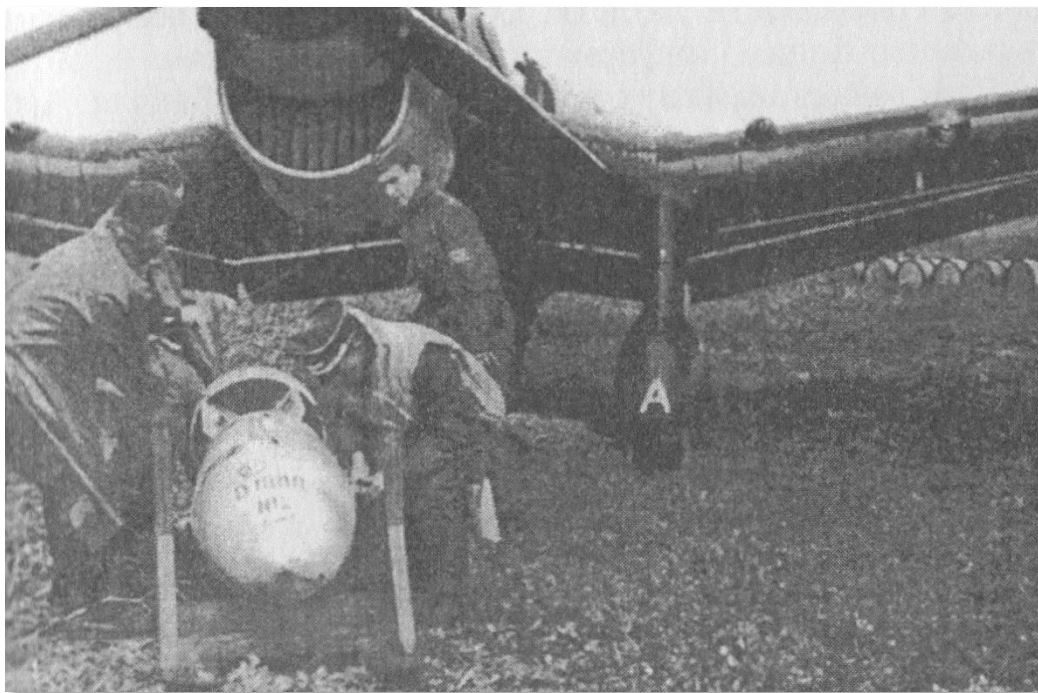
Дълга пауза. Сега вече знам защо той ме разбира толкова добре. Макар да знам, че моите забележки няма да бъдат съвсем „уставни“, аз му казвам:

— Когато бях кадет, си дадох дума, че ако някога ми поверят командване, никога няма да постъпвам, както някои от моите началници.

След като помълчава малко, Щеен добавя:

— Има и други неща, които те правят мъж. Малцина от нашите другари го разбират и са способни да усетят моите сериозни житейски възгледи. Веднъж бях стоден за едно момиче, което обичах. В деня, когато трябваше да се оженим, тя умря. Когато ти се случи нещо такова, е много трудно да го забравиш.

Връщам се мълчаливо в палатката. След това дълго си мисля за Щеен. Сега го разбирам по-добре от преди. Разбирам и колко много означават на фронта такова взаимно разбиране между хората и тихите разговори, които даряват сила. Разговорите не са за войника. Той изразява себе си съвсем различно от цивилния. И тъй като войната лишава човек от претенциозност, нещата, които казва войникът, дори да приемат формата на клетва или примитивна сантименталност, са винаги изцяло искрени и истински, и поради това по-добри от цялата онази риторика на цивилните.

Полево летище Тирково. Пилотът (на заден план) и бордовият стрелец (със спасителната жилетка) наблюдават как техниците закачат 1000-кг бомба на щуката.

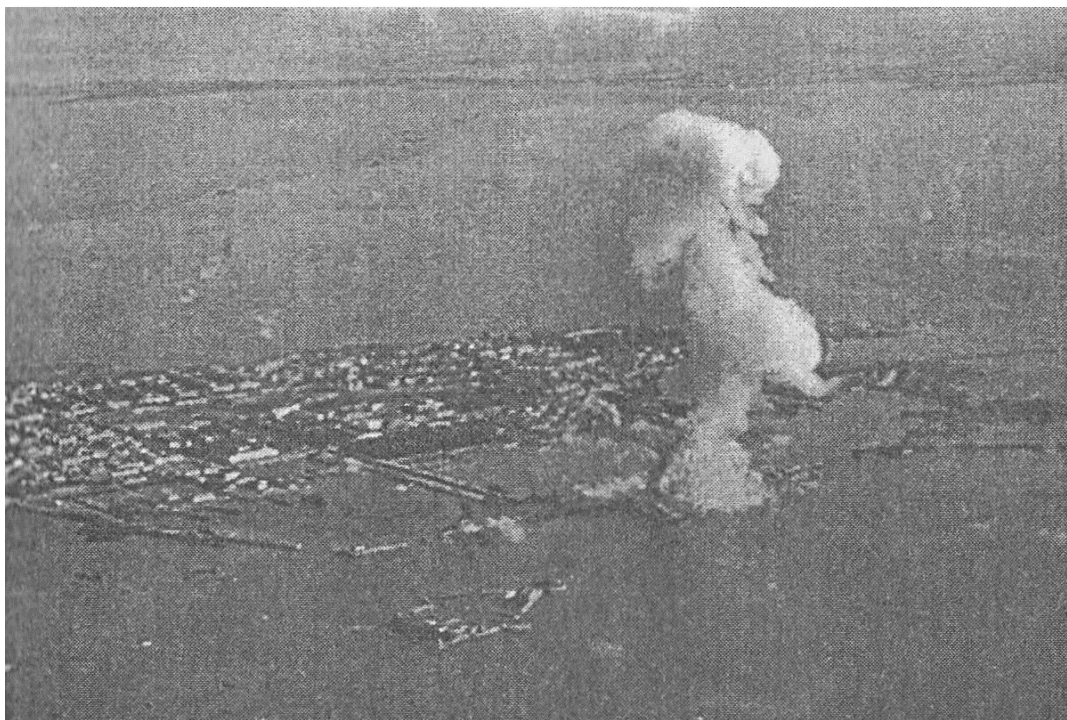
На 21 септември на летището пристигат еднотонните бомби. На следващата сутрин разузнаването съобщава, че „Марат“ е на пристанището в Кронщатския залив. Очевидно отстраняват повредите, получени по време на нашата атака на 16-и. Ето това е! Дойде денят, в който аз щях да докажа своите способности да летя! От разузнавачите получавам цялата необходима информация за вятъра и всичко останало. След това ставам глух за всичко, което ме заобикаля. Ако долетя до целта, няма да пропусна! Длъжен съм да уцеля! Ние излитаме, погълнати от мисли за атаката, под нас са окачени еднотонните бомби, които днес трябва да свършат своята работа.

Яркосиньо небе, нито облаче. Същото е и над морето. Над тясната крайбрежна ивица ни атакуват руски изстребители, но те не могат да ни попречат да стигнем до целта. Летим на височина 3 км, огънят на зенитките е смъртоносен. С такава интензивност на стрелбата може да се очакват попадения във всеки момент. Дорл, Щеен и аз поддържаме курса. Казваме си, че ивановците не стрелят по отделни самолети, те просто насищат с взривове небето на определена височина. Другите пилоти се надяват, че променяйки курса и височината, затрудняват работата на зенитчиците. Един от самолетите дори хвърли бомбата, преди да достигне целта. Но нашите два щабни самолета със сини носове минават направо през строя. Диво разбъркване във въздуха над Кронщат, опасността от сблъскване е голяма. Все още сме на няколко мили от нашата цел, отпред вече виждам „Марат“ в пристанището на залива. Оръдията

стрелят, взривяват се снаряди, експлозиите образуват малки къдрави облачета, които палуват около нас. Ако всичко това не беше толкова убийствено сериозно, би могло да се помисли, че е някакъв въздушен карнавал.

Гледам надолу към „Марат“. Зад него е крайцерът „Киров“. Или това е „Максим Горки“? Тези още не участват в обстрела. Така беше и миналия път. Те не откриват огън по нас, докато не започнем да пикираме. Никога нашият полет през заградителния огън не ми е изглеждал толкова бавен и неприятен. Ще използва ли Щеен днес въздушните спирачки, или след като се е сблъскал с такъв огън, няма да ги пусне? Ето че той влиза в пикиране. Спирачките са в спуснато положение. Следвам го, хвърляйки последен поглед в кабината му. Мрачното му лице е съсредоточено. Спускаме се надолу заедно. Ъгълът на пикиране трябва да е около 70-80 градуса, вече съм хванал „Марат“ в прицела. Носим се право към него, постепенно той нараства до гигантски размери. Всичките му зенитни оръдия са насочени право към нас. Сега вече нищо няма значение, единствено нашата цел, нашата задача. Ако достигнем целта, това ще спаси нашите братя по оръжие на земята от бъдещата кланица. Но какво става? Самолетът на Щеен ме оставя далеч назад. Той пикира значително по-бързо. Може би е прибрал въздушните спирачки, за да увеличи скоростта? Същото правя и аз. Понасям се след него. Право зад опашката му съм, движа се значително по-бързо и не мога да намаля скоростта. Право отпред виждам изкривеното от ужас лице на Леман, бордовия стрелец на Щеен. Той очаква всяка секунда аз да отрежа опашката на самолета им е витлото си и да ги таранирам. Увеличавам ъгъла на пикиране. Сега вече е със сигурност 90 градуса. Като по чудо минавам покрай самолета на Щеен буквално на косъм. Дали това вещае успех? Корабът е точно в центъра на прицела ми. Моят Ю-87 се държи стабилно по курса, няма да се отмести и със сантиметър. У мен се затвърждава чувството, че е невъзможно да пропусна целта. След това виждам пред себе си „Марат“, по-голям от самия живот. Матросите тичат по палубата, влачат боеприпаси. Натискам превключвателя на бомбохвъргача и тегля лоста с все сила към себе си. Ще успее ли да изляза от пикирането? Съмнявам се, защото пикирам без спирачки и височината, от която хвърлих бомбата, не беше повече от 300 метра. По време на инструктажа командирът каза, че еднотонната бомба трябва да бъде хвърлена от един километър, тъй като точно на тази височина ще полетят осколките и пускането на бомбата от по-ниско би означавало възможна загуба на самолета. Но в момента аз напълно съм забравил това - имам намерение да поразя „Марат“. Тегля лоста към себе си с всички сили. Ускорението е прекалено голямо. Не виждам нищо, пред очите ми чернее, усещане, което не съм изпитвал никога преди. Зрението ми още не се е върнало напълно, когато чувам възгласа на Шарновски:

— Взрив!

23 септември 1941, базата на Балтийския флот Кронщат. Въздушна снимка на улучения от бомбата линкор "Марат".

Оглеждам се. Летим над водата на височина само 3-4 метра, с малък крен. Зад нас лежи „Марат“, облакът дим над него се издига на височина половин километър, очевидно са се взривили оръдейните погребни.

— Моите поздравления, господин лейтенант!

Шарновски е първият. Тутакси в ефира започва шумотевица - от другите самолети също се сипят поздравления. От всички страни чувам - „Ама че зрелище!“. Я почакай! Нима разпознавам гласа на командира на ескадрата? Изпитвам възбуда като след успешно лекоатлетическо състезание. След това си представям, че срещам погледите на хилядите благодарни пехотинци. Назад се връщаме на ниска височина по посока на крайбрежието.

Два руски изстребителя - докладва Шарновски.

— Къде са?

— Преследват ни. Летят над своя флот право сред взривовите на зенитните снаряди. Сега пък ще вземат и своите да свалят.

Това е многословие и освен всичко друго, вълнение в гласа на Шарновски - нещо ново за мен. Никога преди не му се случвало. Летим на нивото на бетонните блокове, върху които са монтирани зенитните оръдия. Можем да свалим

артилерийските екипи с крилата на самолета си. Те продължават да стрелят по нашите другари, атакуващи другите кораби. За миг всичко се обвива в стълб дим от улучения „Марат“. Грохотът там, над повърхността на водата, би трябвало да е ужасен, защото зенитчиците забелязват моя самолет едва когато той рече точно над главите им. След това те обръщат оръдията си и стрелят подире ми, без да обръщат внимание па основната група, която лети по-високо. Щастieto не ме е напуснало. Тук навсякъде е пълно със зенитки, въздухът е наситен с шрапнели. Сега пресичам крайбрежната ивица. Тази тясна ивица е много опасно място. Не намирам височина, защото не мога да го направя достатъчно бързо. Затова оставам долу и прелитам над самите глави на руснаците. Те панически се хвърлят на земята. След това Шарновски крещи:

— Отзад захожда „Рата“!

Оглеждам се и виждам руския изстребител на сто метра зад нас.

— Стреляй, Шарновски!

Шарновски не издава нито звук. Иван минава покрай нас на разстояние само от няколко сантиметра. Аз се опитвам да маневрирам.

— Какво става, Шарновски, да не си откачил? Огън! Ще те тикна в ареста! - крещя му аз.

Шарновски не стреля. След това бавно изрича:

— Не стрелям, господин лейтенант, защото виждам, че отзад се приближава „Месершмит“ и ако открия огън по ратата, мога случайно да улуча него.

Това приключва темата, както я разбира Шарновски, но мен ме избива пот. Трасьорите минават отдясно и отляво. Разклащам машината от една на друга страна като полудял.

Можете да се обърнете. Ме-то свали ратата.

Аз накланям самолета и гледам назад. Месершмитът минава покрай нас.

— Шарновски, ще бъде голямо удоволствие да потвърдите пред нашия пилот свалянето.

Той не ми отговаря. Най-вероятно ми е обиден, че преди не съм се доверил на неговите преценки. Знам си го, ще седи там и ще се цупи, докато не се

приземим. Колко полета имаме заедно, по време на които той изобщо не гкъваше, докато бяхме във въздуха.

След приземяването всички екипажи са строени пред щабната палатка. Щеен казва, че командирът на ескадрата вече се е обаждал и е поздравил Трета група за успеха. Лично е видял впечатляващия взрив. Заповядано е на Щеен да докладва името на офицера, който днес е нанесъл решаващия удар, за да бъде препоръчан за Рицарския кръст на Железния кръст.

Той ме поглежда и казва:

— Прости ми, аз казах на комодора, че съм толкова горд с цялата група, бих предпочел да бъдат наградени всички.

В палатката той ми стиска ръката.

— Повече няма да прочетеш в сводките за този линкор - казва с момчешки смях.

Обажда се командирът на ескадрата.

— Днес е третият ден за потъващи кораби. Излитайте незабавно за още една атака срещу „Киров“, който е на котва зад отломките на „Марат“. Успешен лов!

Фотографиите, заснети от последния самолет, показват, че „Марат“ се е пречупил на две. Това се вижда на снимката, направена след като огромният облак дим се е разсеял. Телефонът отново звъни:

— Щеен, да сте виждали къде е паднала моята бомба? Аз не видях, Пекрун също.

— Тя падна в морето, господин полковник, няколко минути преди атаката.

Ние, младежта, която седи в палатката, с мъка запазваме невъзмутими физиономии. Кратко изпращяване в слушалката и това е всичко. Не обвиняваме нашия полковник, който е на възрастта на бащите ни - вероятно се е изнервил и преждевременно е натиснал бомбохвъргача. Той заслужава всякакви похвали, че лети заедно с нас на такива трудни мисии. Между петдесетгодишните и двайсет и пет годишните пилоти разликата е доста голяма. И това е особено вярно за онези, които летят на пикиращи бомбардировачи.

Отново се подготвяме за атака срещу „Киров“. Щеен направи малка авария, докато рулираше на земята след първия полет: едното му колело хлътна в дупка

и самолетът му повреди витлото си. 7-а ескадрила ни осигурява замяна, но Щеен отново се натъква на препятствие и този самолет също излиза от строя. Подмяна няма, в полета участват всички самолети. Освен мен никой друг от щаба няма да лети. Щеен излиза от самолета и се покатерва на крилото ми.

— Знам, че ще ми се сърдиш, че ти вземам самолета, но като командир съм длъжен да летя е групата. В този полет ще взема със себе си твоя Шарновски.

Изнервен и сърдит, аз отивам към работилницата и известно време се занимавам е работата си като офицер-инженер. След час и половина групата се завръща. „Единицата“ щабният самолет със син нос, моят самолет, липсва. Предполагам, че командирът е извършил принудително кацане откъм нашата страна на фронта.

Веднага щом колегите ми се приземяват, питам какво се е случило с командира. Никой не ми отговаря направо, докато един от тях не казва:

— Щеен пикира срещу „Киров“ и получи пряко попадение на височина два и половина-три километра. Зенитен снаряд повреди опашката му и самолетът изгуби управление. Видях как той се опита да насочи самолета си право срещу крайцера, работейки с елероните, но не уцели и падна в морето. Взривът на еднотонната му бомба нанесе на „Киров“ сериозни повреди.

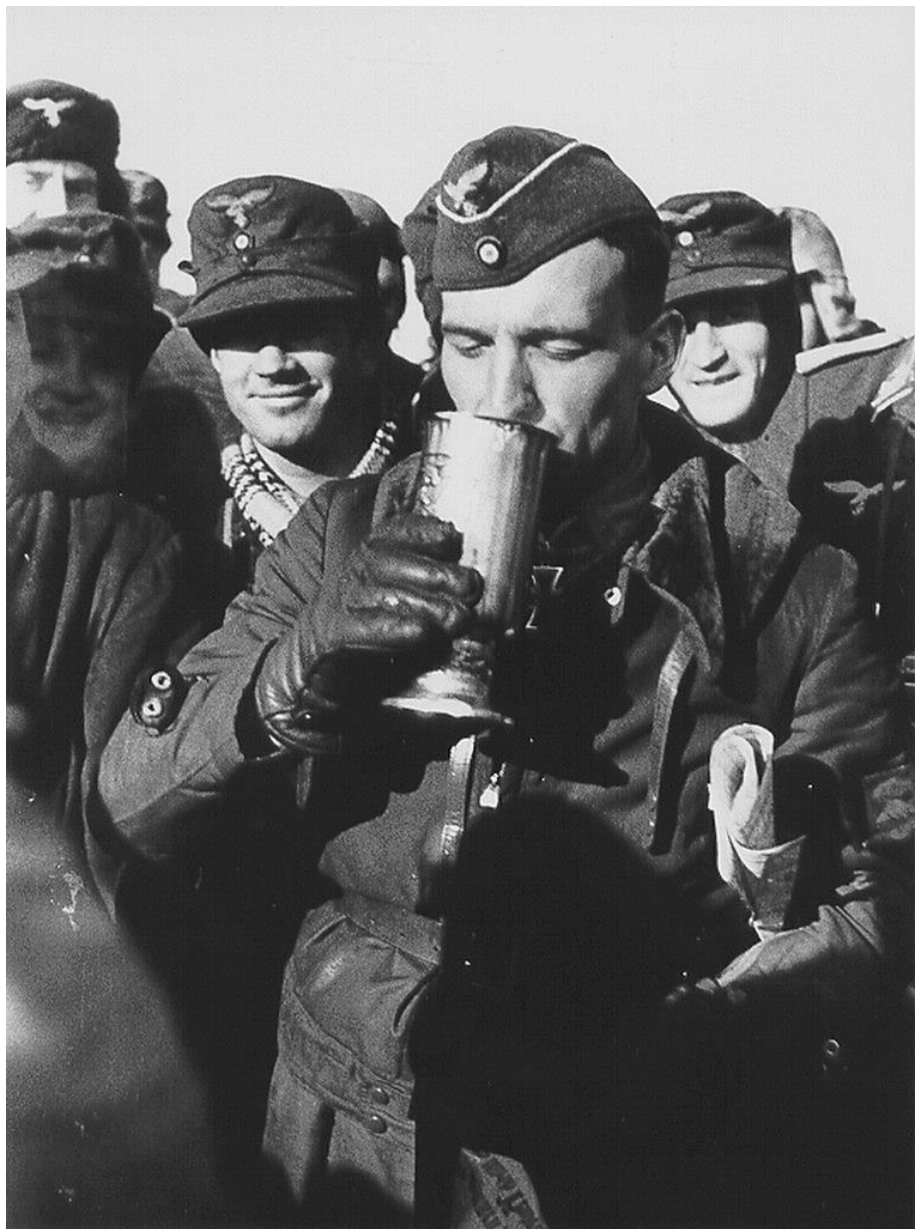
Загубата на нашия командир и моя верен капрал Шарновски е тежък удар за цялата група и се превръща в трагичен връх на иначе успешния ни ден.

Чудесният момък Шарновски загина! Щеен загина! И двамата бяха по особен начин образцови войници и никой не би могъл да ги замени. Провървя им и те загинаха в момент, в който все още бяха убедени, че след всички страдания Германия и цяла Европа ще постигнат свободата.

Старшият капитан в щаба поема временно командването на Трета група. Аз избирам за свой бордови стрелец редник първи клас Хенчел. Той бе изпратен при нас от резерва в Грац, където бе летял с мен по време на тренировки. От време на време вземам със себе си и други, първо нашия касиер, после офицер от разузнаването. Но никой от тях не би се погрижил особено за живота ми. След това започнах редовно да вземам със себе си Хенчел и той бе преместен при нас в щаба. Винаги изпада в ярост, когато не го вземам и вместо него лети някой друг. Ревнува ме като малко момиченце.

Извършваме бойни полети над Финския залив до края на септември и успяваме да потопим още един крайцер. Не ни върви с втория линкор, „Октомврийска революция“. Той е повреден от бомби с по-малък калибър, но

немного сериозно. Когато успяваме по време на едно от нападенията да го улучим с еднотонна бомба, тя не се взривява. Въпреки най-сериозното разследване не успяваме да открием какво е станало с нея. Така че Съветите успяват да опазят единия си линкор.

21 октомври 1941: Рудел получава Почетния бокал на Луфтвафе.

В ленинградския сектор настъпва затишие, а ние сме нужни по ключовите направления. Облекчихме участъка на пехотата, руските позиции по крайбрежието са разкъсани на две и блокадата на Ленинград е организирана. Но Ленинград не падна, защото защитниците му си запазиха Ладожкото езеро и по този начин задържаха и магистралите, по които ставаше снабдяването на крепостта.

5. Край Москва

Изпълняваме още няколко задачи на Волховския и Ленинградския фронт. По време на последния полет във въздуха е тихо и започва да ни се струва, че нещо назрява някъде в друга част на фронта. Изпращат ни обратно в централния сектор на Източния фронт и веднага след като стигаме там, виждаме, че пехотата се готви за нови боеве. Има слухове и настъпление по направление Калинин-Ярославл. След като излитаме от авиобазата Мошна-Куличевка, прелитаме над Ржев и се приземяваме в Старице. Капитан Преслер заменя нашия последен шеф на поста командир на групата. Идва при нас от съседната ескадра.

Постепенно времето застудява и получаваме първа представа за приближаващата зима. На мен, офицера-инженер, падането на температурите донася всички типове технически проблеми, неочаквано започваме да изпитваме неприятности с нашите самолети, които само отчасти се обясняват със студа. Минава доста време, преди опитът да ме научи как да се преборя с тези проблеми. Старши механиците са разтревожени, особено сега, когато всеки прави всичко, което зависи от него, за да се вдигат във въздуха колкото е възможно повече самолети. С моя механик също се случва авария. Той разтоварва бомби от камиона, когато една от тях се плъзва и със стабилизатора си смазва пръстите на крака му. Аз съм до него, когато това се случва. Той дълго време не може да пророни и дума, след това коментира, гледайки със съжаление пръста си. „Сега вече няма да мога да скачам.“ Времето все още не е станало истински студено. Унилото небе е покрито с облаци.

Нашите войски превзеха Калинин, но Съветите отчаяно се съпротивяват и продължават да държат позициите близо до града. Настъплението ще бъде трудно за нашите дивизии, особено сега, когато времето ще бъде на страната на руснаците. Освен това непрекъснатите сражения сериозно намалиха боеспособността на нашите войски. Снабдителните ни линии работят нередовно, защото главният път между Старице и Калинин е в ръцете на противника, който оказва силен натиск върху нас. Самолетите, с които може да се лети, са вече съвсем малко. Причините - загуби, времето и други такива. В отсъствието на командира летя като водач към Торжок, железопътен възел на северозапад от Калинин. Нашите цели са железопътната гара и тиловите линии на снабдяване.

Времето е отвратително, облаци са на височина 600 метра. Това е много ниско за атака на целите, особено при извънредно силната противовъздушна отбрана. В случай че времето се влоши дотолкова, че да попречи на обратния полет, ни е заповядано да кацаме на летището в Калинин. Налага ни се да чакаме

дълго ескорта от изстребители в точката на срещата. Те така и не се появиха, най-вероятно и за тях времето е твърде лошо. Но докато напразно ги чакаме, похабяваме много гориво. Облитаме Торжок на средна височина, опитвайки се да намерим най-слабо защитеното място. На пръв поглед изглежда, че навсякъде отбраната е силна, но след това намираме най-подходящото място, пробиваме и атакуваме железопътната гара. Радвам се, че след атаката всички наши самолети летят в строй зад мен. Времето се влошава още повече, вали гъст сняг. Може би щеше да ни остане достатъчно гориво, за да долетим до Старице, ако не ни се беше наложило да направим такъв голям кръг заради лошото време. Бързо вземам решение и поемам курс към разположения наблизо Калинин. Освен това на изток небето изглежда по-светло. Приземяваме се в Калинин. Всички тичат наоколо с каски. Тук вече са самолетите на съседната ескадра.

Щом изключвам двигателя, веднага чувам и виждам как танковите снаряди се пръскат по летището. Някои от самолетите вече са надупчени от шрапнелите. Бързам да намеря щаба на командированата тук част, за да получа по-точна представа. От това, което научавам, става ясно, че нямаме време за обслужване на самолетите. Съветите атакуват летището с танкове, поддържани от пехота, те са едва на километър и половина от нас. Нашият периметър е защитен само от малобройна пехота, железните чудовища могат да ни връхлетят всеки момент. Ние, щуките, сме истински подарък за наземните войски, защитаващи позициите. Заедно с „Хеншелите-123“ от ескадрата изстребители-бомбардировачи извършваме постоянни нападения срещу танковете до самата вечер. Приземяваме се само няколко минути след излитането. Наземният персонал работи, без да подвива крак, всички разбират, че докато не изкараме танковете извън строя, сме в опасност.

Прекарваме нощта в казармите в южните покрайнини на града. Събужда ни някакъв звук, който прилича на скърцането на мелнични камъни. Дали нашият трактор-влекач сменя позицията си, или това са ивановците с техните танкове? На сутринта пехотинците ни казват, че вчера няколко танка са се промъкнали в града през нашите челни постове, стреляйки по всичко, което се появи в полето на тяхната видимост. Ето откъде се е чувал онзи грохот на оръдия. Нашата артилерия в тила стреля по руснаците, снарядите минават и точно над главите ни.

Нощите са тъмни като в яма, облаците се стелят съвсем ниско. Въздушните боеве се водят на много малка височина. Когато пътят, по който пристига снабдяването, е пресечен, боеприпасите започват да не стигат на измъчените от боевете войски. Но те продължават да се сражават. Неочаквано настъпилият четиридесетградусов студ замразява обикновената смазка. Бордовото ни оръжие не може да стреля. Казват, че студът не оказва никакво въздействие на руснаците, защото те добре са се подготвили за зимата. Ние постоянно имаме проблеми с

нужното оборудване, при такъв студ недостигът му сериозно вреди на силите ни. Припасите почти не достигат до нас. Местните жители не могат да си припомнят такава сурова зима през последните двацет или трийсет години. Битката със студа е по-тежка, отколкото тази с врага. Съветите не биха могли да имат по-ценен съюзник. Нашите танкисти се оплакват, че танковите куполи не се въртят, всичко е замръзнало. Няколко дни оставаме в Калинин и постоянно извършваме бойни полети. Скоро вече познаваме всяка канавка. Линията на фронта се е преместила на няколко километра източно от нашето летище и ние се и връщаме на базата в Старице, където ни очакват нетърпеливо. Оттук продължаваме бойните полети по направление към Осташков, след това ни е заповядано да се прехвърлим в Горстово, близо до Руса, на осемдесет километра от Москва.

Нашите дивизии, хвърлени тук, настъпват по продължение на шосето Можайск-Москва. Танковата група, настъпваща през Звенигород-Истра, се намира на десет километра от руската столица. Другата група е пробила още по-далеч на изток и е заела два плацдарма по източния бряг на канала Волга-Москва, единият от тях е в Дмитров.

Вече е декември и термометърът е паднал на 40-50 градуса под нулата. Облаците плуват ниско, зенитките свирепстват. Пилотът Клаус, изключително надарен летец и един от малцината ветерани, е убит, вероятно от случайно попадение на руско танково оръдие. Както в Калинин, и тук времето е нашият главен враг и спасителят на Москва. Руските войници се сражават отчаяно, но и те са изтощени и без този съюзник не биха могли да спрат настъплението ни. Дори отпочиналите сибирски полкове, хвърлени в боя, нямаше да станат решаваща сила. Германските армии са победени от студа. Влаковете практически не вървят, няма резерви и снабдяване, ранените не могат да бъдат откарани от бойните полета. Не е достатъчна само желязната решителност. Ние достигнахме пределите на нашата възможност да воюваме. Няма дори най-необходимото. Машините спират, транспортът не работи, няма гориво и боеприпаси. Единственият вид транспорт са шейните. Трагичните сцени на отстъплението се виждат все по-често. Остават ни съвсем малко самолети. При ниските температури двигателите не изтрайват много. Ако преди това, владеейки инициативата, ние излитахме като поддръжка на нашите наземни войски, то сега се сражаваме, за да възпрем настъпващите съветски войски.

Измина известно време, откакто бяхме отблъснати от канала Волга-Москва. Не можем да задържаме повече големия бент на североизток от Клин. Испанската „Синя дивизия“ след отчаяна съпротива трябва да се евакуира от Клин. Скоро настъпва и нашият ред. Наближава Коледа и ивановците все още настъпват към Волоколамск, на северозапад от нас. С щабната ескадрила ние сме настанени в местното училище и спим на пода на голяма класна стая. Всяка

сутрин, когато се събуждам, ми повтарят моите нощни бълнувания. Другата част от групата е разквартирувана в измазани с кал колиби, които са нещо обикновено тук. Когато влизате в тях, ви се струва, че сте се пренесли в някаква примитивна страна три столетия по-рано. Мъжете пушат долнокачествен тютюн, който наричат „махорка“, и опушват с неговия дим всичко наоколо. След като свикнете с него, можете да разгледате най-свестния предмет от обзавеждането, огромна тухлена печка, боядисана с вар. Около нея три по коления живеят, ядат, смеят се, плачат, раждат се и умират. В богатите къщи пред печката обикновено има преграда и която се намира прасенце и други домашни животни. След настъпването на тъмнината подбрани и тлъсти дървеници пикират върху теб с точност, която ги прави наистина шуки в света на насекомите. В къщите е воняща задуха, но както изглежда, мъжете и жените не ѝ обръщат никакво внимание. Те не са чували за нищо друго. Техните предци са живели така столетия, така ще продължат да живеят и по-нататък. Само че днешното поколение вероятно е изгубило изкуството да разказва приказки. Може би, защото живеят прекалено близо до Москва.

По своя път към Кремъл Москва-река тече през нашето село. Когато не летим поради лошо време, играем хокей върху нейния лед. Само така можем да поддържаме еластичността на мускулите си, макар че някои от нас получиха травми по време на игрите. Нашият адютант например едва не си счупи носа. Но играта ни отвлича от печалните събития на фронта. След яростния мач върху леда на Москва-река аз винаги отивам в сауната. В селото има няколко такива парни фински бани. Въпреки това там е толкова тъмно и хлъзгаво, че веднъж настъпвам острия край на една лопата, изправена до стената, и падам, получавайки порезна рана.

Съветите ни заобиколиха откъм север, тъкмо сега е време да се прехвърлим на друго летище, което се намира в тила. Но отново не можем да го направим, в продължение на много дни облаците висят толкова ниско, че полетите са невъзможни. На летището има много сняг. Ако не ни провърви, ивановците ще почукат на вратата ни също като Дядо Коледа. Със сигурност може да се каже, че руските части, които са ни заобиколили, не знаят за нашето присъствие, в противен случай щяха отдавна да са ни разпнали тук.

Така че ние посрещаме Рождество Христово все още в Горстовското училище. Когато притъмнее, се потапяме в тишината и подскачаме при всеки звук. Но след коледното ни пеене мрачното настроение скоро изчезва. Две чаши водка са в състояние да накарат да танцуват даже и най-умерените. След обедата ни навестява командирът на ескадрата, за да ни връчи награди. В нашата ескадра аз първи получавам Златен кръст. На първи януари напразно изпращаме покана до нашите колеги-пилоти в Москва, да долетят при нас на коледен мач. Не ни

оттоварят и ние сами играем на хокей върху леда на Москва-река. Лошото време се задържа още много дни.

Веднага щом се подобрява, ние се подготвяме да се пребазираме на запад. Летим над гъсти гори, а след това над шосето по посока към Вязма. Когато излитаме, времето се разваля и ние летим в тесен строй над самите върхове на дърветата. Дори в този случай е много трудно да не се изгубим от поглед. Всичко е обгърнато в сива пелена, кълбяща се смес от мъгла и сняг. Успехът на полета зависи от майсторството на водача. Тези полети изискват значително повече усилия, отколкото горещите операции. Това е черен ден за нас: изгубваме няколко екипажа, неуспели да се справят със задачата. Над Вязма завиваме надясно и летим по направление Сичовка-Ржев. Приземяваме се в дълбокия сняг в Душно, двайсет километра на юг от Сичовка и се настаняваме в местния колхоз.

Безмилостният студ продължава и най-сетне по въздуха пристига необходимото оборудване и зимни дрехи. Всеки ден на нашето летище се приземяват транспортни самолети, които доставят кожени дрехи, ски, шейни и други вещи. Но всичко това е твърде късно, за да завладеем Москва, твърде късно, за да върнем нашите другари, които са замръзнали от студ, твърде късно, за да бъдат спасени десетките хиляди войници с премръзнали пръсти на ръцете и краката, твърде късно, за да може армията да продължи напред. Тя е принудена да се окопае и да премине към отбрана под ударите на невъобразимо тежката зима.

Сега летим над места, които помним от миналото лято: и района на течението на Волга западно от Ржев, близо до самия град, по продължение на железопътната линия към Оленино, и по-нататък на юг. Дълбокият сняг затруднява движението на нашите войски, но Съветите са в стихията си. Най-умният техник тук е онзи, който може да използва най-примитивните методи на работа и придвижване. Двигателите вече не палят, всичко е замръзнало до смърт, хидравликата е излязла от строя, да се надяваш на каквото и да било техническо устройство е равносилно на самоубийство. При тези температури сутрин двигателите не могат да запалят, въпреки че ги покриваме със сламени рогозки и одеяла. Механиците често прекарват цялата нощ на пистата, подгръвайки двигателите на всеки половин час, за да могат да бъдат запалени, когато се наложи ескадрата да лети. През тези страхотно студени нощи са чести случаите на измръзване. Като офицер-инженер аз прекарвам с техниците цялото си време между полетите, за да не пропусна шанса да вкарам в строя поне още един самолет. Във въздуха рядко ни е студено. Заради лошото време сме принудени да летим ниско, а отбраната е силна и всички са твърде заети, за да обръщат внимание на студа. Разбира се, това не ни гарантира, че след като се приберем на топло, няма да открием симптоми на измръзване.

В началото на януари генерал Фон Рихтхофен се приземява на нашата писта със своя „Щорх“ и от името на Фюрера ме награждава с Рицарския кръст на Железния кръст. В заповедта специално са отбелязани моите успешни мисии против кораби и мостове през изминалата година.

Студът се усилва все повече и увеличава трудностите по поддържането на самолетите в работоспособно състояние за полетите през следващия ден. Виждал съм отчаяни механици, които се опитват да подгреят двигателите с помощта на открит пламък. Един от тях ми казва: „Те или ще тръгнат, или ще изгорят до въглен. Ако не се включат, и без това няма да има никаква полза от тях.“

Така или иначе огньовете ми се струват твърде радикален метод за решаването на нашите проблеми и аз измислям друг начин. В малка тенекиена печка може да се запали гориво. Към нея може да се монтира тръба с решетка, която да спира искрите. Ние поставяме това устройство под двигателя и запалваме огън, разполагайки комина така, че от него да се загрява първичната помпа. Чакаме, докато не се получи резултат. Примитивно решение, но е много подходящо за руската зима.

Изпращат ни сложни нагреватели и всевъзможни технически приспособления. Те са прекрасно конструирани, но зависят от работата на крехка машинария с малки двигателчета или някакви други сложни устройства. За да може цялата конструкция да започне да работи, те трябва да бъдат включени първи, но точно това не се получава заради студа. През цялата зима много малко от самолетите са в строя. Малобройните годни за полет машини са пилотирани от стари, опитни екипажи, така че липсата на количество се компенсира в някаква степен от качеството. Няколко дни летим в района на железопътната линия Сичовка-Ржев, където руснаците се опитват да пробият фронта. Нашето летище се оказва в същата ситуация, както и преди няколко седмици, когато бяхме базирани в Калинин. Но този път наземните войски, които биха могли да поддържат нашия фронт, ги няма и една нощ ивановците, настъпващи откъм Сичовка, внезапно се оказват в покрайнините на Дугино. Краскен, командирът на комендантската ни рота, подбира бойна група от наземния персонал и частите, които се намират наблизо, и успява да удържи летището. Нашите смели механици прекарват нощта в траншеите с пушки в ръка, а през деня се връщат към задълженията си по обслужването на самолетите. Денем не би могло да се случи нищо, защото на летището все още има запаси от гориво и бомби.

Два последователни дни ни атакува кавалерия и батальони от скиори. След това ситуацията става критична и ние започваме да хвърляме бомби непосредствено покрай периметъра на летището. Съветските загуби са големи.

След което Краскен, спортист отпреди войната, заедно с групата си предприема настъпление. Ние кръжим над тях, стреляйки и хвърляйки бомби върху онези, които се опитват да поддържат контраатаката. Отново подстъпите към летището са разчистени от противника. В началото на войната войниците на Луфтвафе никога не са предполагали, че ще им се наложи да бъдат използвани в това качество, бронетанковите ни войски разширяват нашите завоевания, отново овладяват Сичовка и настаняват в нея щаба си. Ситуацията отново повече или по-малко се стабилизира и нашият сектор е прикрит от новия фронт, създаден по продължение на линията Гжатск-Ржев. Дните на монотонното отстъпление са вече назад.

Лисиците понасят студа по-зле от нас. Всеки път, когато се връщаме от района на Ржев на ниска височина, над покритите със сняг равнини виждаме как те се промъкват по снега. Ако прелитаме над тях на височина 3-4 метра, те прилякват и ни гледат изплашено. Якел, който има още няколко картечни патрона, пуска един ред, без да се прицелва. Попада в целта и после се връща на същото място с „Щорх“, оборудван с плазове. Обаче се оказва, че лисичата кожа е напълно повредена от дупките на куршумите.

Неприятно съм учуден от известието, че като благодарност за моята работа по осигуряването на полетите съм получил домашен отпуск. След изтичането на отпуска ми е заповядано да замина за Грац и да преподавам на новите екипажи опита си от последните дни. Всичките ми тържествени заявления, че нямам нужда от отпуск, че не искам да напускам частта си, не водят доникъде. Заповедта е окончателна и не подлежи на обсъждане. Капитан Преслер обещава да ме изиска обратно точно в момента, когато започна новата си работа и аз се надявам на тази възможност.

Една сутрин отлитам на запад в транспортен самолет през Витебск, Минск и Варшава - в Германия. Прекарвам отпуска си, разхождайки се със ски в Ризенгебирге и в Тирол, като се опитвам да преборя яростта си с физически упражнения и слънчеви вани. Постепенно мирният изглед на този планински свят, на моя дом, и красотата на блестящите му под слънцето върхове, покрити със сняг, свалят напрежението от всекидневните бойни полети.

6. Тренировка и практика

Преди да пристъпя към подготовката на новите екипажи, аз се оженвам. Баща ми все още е църковен ректор и извършва церемония в нашето малко селце, с което ме свързват толкова много щастливи спомени от безгрижното детство.

След това пътуване летя до Грац, този път като инструктор, а не като курсант. Полети в група, пикиране, бомбардировки, стрелба с бордовото оръжие. Тъй като нямам помощници, доста често прекарвам в самолета си повече от осем часа на ден. При лошо време, или когато съм в техническо обслужване, в режима ми се появяват военни упражнения или спорт. Екипажите, изпратени при мен от школите за летци, след края на тренировките заминават за фронта. След като завършат обучението си, в близкото бъдеще аз ще срещна някои от тях. Може би дори и в собствената си част. В часовете на отдых продължавам лекоатлетическите си тренировки, играя тенис, плувам или бродя из величествените околности на Грац. След два месеца получавам като помощник пилота Якел от 3-а ескадрила, който току-що е бил награден е Рицарския кръст на Железния кръст и командирован в нашата учебна част. Извършваме учебни нападения срещу мирни цели, все едно че сме на фронта. Разполагам е два месершмита, така че можем да имитираме прехващане на щуките от вражески изстребители. Тренировките са трудни и напрегнати, но аз смятам, че екипажите, които ги понасят и правят онова, което се изисква от тях, научават достатъчно много. Физическите способности и издръжливост се изковават чрез спорт. Почти всяка сутрин в понеделник аз организирам за всички крос на 10 километра, това може единствено да е в тяхна полза. Следобед отиваме в Андриц да поплуваме и да изпитаме нервите си. Всички курсанти участват в овчарските скокове е прът и е ентузиазъм се съревновават за получаването на разряд по плуване.

Якел е по-млад от мен с няколко години и е още съвсем момче. Невъзможно е да му се сърдиш, независимо от странните ситуации, в които понякога попада. Той е жив и изпълнен с веселие, стареа се да живее пълноценно. В неделя обикновено се качвам в планините. Пред караулното помещение има автобусна спирка и аз винаги се качвам там на автобуса, който отива до града. Сянката на автобуса пътешества успоредно на нас и изведнъж по формата ѝ разбирам, че някой пътува върху покрива. Там се веселят и се закачат, особено когато по улицата върви някое момиче. По баретите им мога да се досетя кои са. Това са войници от нашата база, но не биха могли да бъдат мои курсанти, защото неведнъж бяха издавани заповеди, които забраняват на военнослужещите да пътуват върху покривите на автобусите. Казвам на лейтенанта от наземната служба, който е седнал до мен:

— Като че ли тези момчета отгоре са ваши?

С известно превъзходство в гласа той отговаря:

— Може и да ви разсмея, но са тъкмо вашите!

Когато войниците се завръщат в Грац, аз издавам заповед да се явят при мен в понеделник в 11 предобед. След като се появяват, казвам:

— Какво, по дяволите, си позволявате? Знаели сте, че нарушавате заповед! Това е нечувано!

По лицата им виждам, че искат да ми кажат нещо и ги питам какво могат да изтъкнат като свое оправдание.

— Просто си мислехме, че всичко е наред, тъй като с нас пътуваше и инструкторът Якел.

Бързо ги освобождавам и избухвам в смях. След това си представям Якел, яхнал покрива на автобуса. Когато му обяснявам в какво ме е набутал, той се прави на наивно учуден и аз вече наистина не мога да задържа върху лицето си някакъв строг израз.

Няколко дни по-късно аз и жена ми едва се спасяваме от нещастен случай в Грац. Клубът на планеристите със сълзи на очи ме моли да буксирам техен планер с дъвен чешки биплан, защото нямали никакъв друг пилот. Съгласих се и освен това реших да се възползвам от възможността да се издигнем във въздуха заедно с жена ми, която обожава да лети. След два и половина часа полет питам колко гориво ни е останало, защото датчикът не работи. Казаха ми, че горивото ще стигне за четири часа и мога да продължа полета, без да се тревожа за нищо. Повярвах на думите им и отново излетяхме. Когато прелетяхме на ниска височина над една картофена нива, двигателят изведнъж спря. Аз само успях да изкрещя: „Дръж се по-здраво!“, защото жена ми не беше закопчана с колани, и самолетът тръгна надолу, направо към браздите. Той сполучливо прескочи някаква канавка и след това замря в средата на царевична нива. Заехме от местния фермер малко гориво, аз отново се вдигнах във въздуха и се добрах до летището, което се намираше на три километра.

Колко много от другарите ми, и специално служилите в Луфтвафе, бяха преминали през битки с врага без нито една дракотина и катастрофираха при някакъв необикновено глупав „цивилен“ нещастен случай. Този тривиален инцидент отново потвърди необходимостта да се спазва едно банално правило,

според което трябва да бъдем предпазливи навсякъде, а не само на фронта. По същия начин няхаме право да рискуваме в боя без необходимост, дори и да не мислехме за собствения си живот.

Когато отново се приземявам на летището с древния биплан, разбирам, че резервът на другата ескадра вече е командирован в Русия. В такъв случай скоро ще дойде и нашият ред. Отдавна си мисля, че вече няколко месеца съм вкъщи, и внезапно разбирам, че нямам търпение да се върна на фронта. Постоянно се измъчвам, че толкова дълго време ме държат далеч от него, и го чувствам особено силно, когато усещам, че подобно дълго отсъствие може да се окаже доста опасно за мен. Все пак аз съм само човек и инстинктите ми съобщават, че биха предпочели да заменят близкото си познатство със смъртта с по-близки отношения с живота. Искам да живея и това желание с всеки ден става все по-силно - то пулсира в мен, както ударите на сърцето ми, когато отново избягвам смъртта, но аз го чувствам в упоението от скоростното спускане със ски по стръмен алпийски склон. Чувствам това желание с всеки дъх, с всяка пора на кожата си, с всяка фибра от моето тяло. Не се страхувам от смъртта, често дълги секунди съм я гледал в лицето и никога първи не съм отмествал поглед, но всеки път след такава среща съм се радвал от все сърце и възторжено съм се опитвал да надвикам рева на моторите.

Мисля си за всичко това, докато механично поглъщам вечерята си в столовата. И след това вземам твърдо решение.

Ще дърпам всички конци, докато не ме разкарат от тази рутина и не ме изпратят обратно във фронтовата част.

Не преследвам набелязаната цел, но не след дълго ни е заповядано да летим за Крим. Новата ни база се намира в Сарабуз, близо до Симферопол, и тук във всеки случай ние се намираме по-близо до фронта, отколкото преди. Решихме транспортния проблем, като използвахме нашите Ю-87 като буксировачи на товарни планери. След като прелитаме по маршрута Краков-Лвов-Проскуров-Николаев, ние скоро се озоваваме на мястото. Тук летището е много голямо и удобно за тренировъчни цели. Самоцелните ни жилища не се отличават особено от онова, което вече сме имали на фронта, но когато има желание, винаги се намира изход. Възобновяваме нашите обичайни тренировки, същите като в Грац. Особено ни харесва да се упражняваме в кацане на нови летища, поради това сутрин например ние кацаме на запад, по крайбрежието на Черно море, а следобед, когато е възможно, на североизток, по азовското крайбрежие. Поне по половин час се къпем по великолепните плажове под жежкото слънчево сияние. Тук няма други възвишения, с изключение на хълмовете покрай Керч и на юг - Кримската Яйла, планинска верига, която лежи покрай южното крайбрежие на Крим. Цялата останала част на полуострова е с плосък релеф; това са обширни

степи, в центъра на които се намират гигантски домати плантации. Много тясната брегова ивица, минаваща между морето и Яйла, е смятана за Руската Ривиера. Често отиваме там и докарваме обратно дърва с камионите, защото край нашата база няма никакви дървета. Сравнението с Ривиерата се оказва повърхностно. В Ялта виждам няколко палми, но две или три дървета не я превръщат в Ривиера. Отдалеч къщите блестят ярко под слънцето, особено когато летиш на малка височина над крайбрежието. Те създават учудващо благоприятно впечатление. Но когато се разхождате по улиците на Ялта и виждате всичко отблизо, общата примитивност и вулгарност на този съветски курорт носи голямо разочарование. Съседните градове Алупка и Алушта малко се отличават от Ялта. Хората ми се радват на множеството лозя между тези градове, сезонът на гроздобера току-що започва. Опитваме гроздето от всеки склон и често се прибираме вкъщи закъснели и с огромни болки в корема.

След известно време започвам да ставам нервен, защото не ме връщат на фронта. Досаждам на генерала, командващ авиацията в Кавказ и му предлагам моите шуки в качеството на бойно подразделение, защото смятам, че повечето от екипажите са вече готови за фронта. Посочвам, че бойните полети ще бъдат великолепна тренировка за тях и че всеки полк би могъл да смята, че му е провървяло, получавайки летци, които вече имат боен опит. В началото получаваме заповед да се пребазираме в Керч. Оказва се, че съветските транспортни съдове често преминават в близост до южното крайбрежие. Ние бихме могли да ги атакуваме оттам. Но освен това „бихме“ нещата не стигат по-далеч! Очакваме с часове да се появят транспортите. Но не се случва нищо подобно. Веднъж аз опитвам щастиято си със своя изстребител „Месершмит“, моята цел са вражеските самолети-разузнавачи. Но самолетите на врага незабавно се отклоняват от курса и отиват по посока на морето, в направление към Туапсе и Сухуми, и аз съм безсилен да ги настигна, тъй като няма смисъл да излетя, докато наистина не сме ги забелязали. Въпреки това издействам преместването ни в Белореченск, близо до Майкоп, където се намира другата ескадра.

Тук можем да получим опит в бойните полети, тъй като се предполага, че ще бъдем използвани за настъпление в посока към Туапсе.

Веднага ни затрупват със задачите на фронтова част. От сутрин до вечер сме във въздуха, летейки над района, в който армията атакува по направлението Чадукенска-Навагинска, по пътя към Туапсе. Това изобщо не е лесно. В нашата учебна част ние използваме относително стари самолети, докато ескадрата, която действа тук и с която ние летим, е въоръжена с най-последния модел пикировачи. Когато летим във формация на голяма височина, това ни поставя в доста неизгодно положение.

Полетите в тясна долина са завладяващо занимание. Често сме невнимателни, предизвиквани от желанието да се бием, влизаме в капани, когато преследваме неприятеля или прекалено настойчиво се опитваме да открием неговото скривалище. Ако по време на нашите преследвания навлезем в една от тези тесни долини, често се оказва, че изобщо не можем да маневрираме. Понякога в края на подобна долина пред нас се издига планина, която блокира пътя ни напред. Трябва да реагираме бързо и непрекъснато сме задължени за своето спасение единствено на добрите качества на самолетите. Но това все още е детинска игра в сравнение със ситуацията, при която се озоваваме в долина и когато само на 200 метра над нас планините са обвити с гъсти облаци.

Ки-87D на бойна задача над планините.

Върховете на планините тук са на височина 1200-1500 метра. Нещата са по-лесни, когато сме облетели тази долина по няколко пъти и знаем къде са

изходите от нея и след кои хребети бихме могли да излезем на открито място. Но всичко това се превръща в игра на гатанки, когато летим в лошо време или под ниски облаци. Когато атакуваме на малка височина някакъв път на дъното на долината, понякога ни обстрелват отгоре, защото склоновете на планините от двете страни също са заети от ивановците.

Нашите малобройни планински войски упорито се сражават с количествено превъзходящия ги противник, който се е укрепил в планините. Ние сме в тесен контакт с наземните войски и правим всичко, което е по силите ни, за да реагираме на техните молби за атака или въздушна подкрепа. Сраженията в планинските гори са особено трудни; това е като бой със завързани очи. Ако нашият оперативен офицер ни даде разрешение да атакуваме определени участъци от планината, ние следваме инструкциите му дори и да не виждаме ясно целта. Именно в тези случаи армията приветства нашата полезност и ефективността на атаките ни.

Съседните върхове Хаймамберг са в германски ръце. С упорити боеве ние пробиваме напред, на югозапад. Нашите другари са на по-малко от двадесет километра от Туапсе. Но загубите по време на тези планински схватки са прекалено високи и практически ние нямаме повече резерви. Настъплението е отменено и не постигаме пълен успех.

Битка за железопътна гара. Съветският брониран влак изстрелва тежки снаряди по нашата малобройна атакуваща верига. Този влак води битката умело. Той мята своя огън и след това като дракон се скрива в леговището си. Неговото леговище е планински тунел близо до Туапсе. Ако ние сме във въздуха, след като забележи приближаването ни, той се завира обратно в тунела и виждаме само опашката му. Веднъж го заварихме изненадващо, докато дремеше, по-точно почти го заварихме. Вече бяхме „пропъзтели“ до него, но явно в последния момент го предупредиха. Той се сдобил с попадение, но нямаше как вредите да бъдат сериозни - след няколко дни го поправиха и той отново се появи. Но сега стоманеното чудовище е особено предпазливо и ние никога повече не го виждаме. Тогава вземаме следното решение: след като не можем да стигнем близо до влака, ще нанесем смъртоносен удар по неговия ангел-хранител. Блокираме изхода от тунела с помощта на специална бомба, която предотвратява неговата по-нататъшна поява, като даваме възможност на нашите другари на земята, макар и временно, да си отдъхнат. „Да даваш и да вземаш - това е философията на живота“ - казва мойт бордови стрелец с усмивка.

Атакуваме и пристанището на Туапсе, което като всички пристанища е сериозно защитено от зенитки. Градът и самият залив се намират зад планинска верига и все още са в съветски ръце. Ако летим на височина 3000 метра, зенитките ни покриват много преди да сме стигнали до целта. Зенитните батареи са

разположени в планините по продължение на последните няколко мили от нашия маршрут. За да ги избегнем, ние летим на височина само 800 метра по посока на планинските хребети, които се издигат перпендикулярно от морето на височина до 1 500 метра. Атаките ни са насочени срещу доковете, пристанищното оборудване и съдовете, закотвени в залива, предимно танкери. По правило всичко, което може да се движи, започва да се върти в кръг, за да избегне нашите бомби. Не успяват особено и това доказва, че моите екипажи наистина вече са станали истински бойни летци. Огънят на зенитките на пристанището изобщо не е съпоставим с отбраната на Кронщат, но въпреки това прави сериозно впечатление. Не можем да се връщаме назад заради планинските възвишения, защото са прекалено високи. Обикновено пикираме над залива и едва след това набираме максимална височина, като летим към морето, и по такъв начин бързо излизаме от обсега на действие на вражеските зенитки. Въпреки това над морето вече ни очакват съветските изстребители. Тогава ни се налага да се изкачваме на 3 000 метра, за да се завърнем въщи - най-малко на 300 метра над планините, тъй като при въздушен бой е твърде лесно да изгубиш височина.

Условията, при които атакуваме, са същите като в района на Геленджик, където също от време на време участваме в атаки срещу летища или морски цели в Геленджикския залив. Не след дълго руснаците откриват нашата база в Белореченск, бомбардират я денем и нощем. Въпреки че действат с малки сили и нанасят незначителни загуби на материалната част, все пак успяват да ударят сериозно полка, на който гостуваме. Командирът им, майор Ортохофер, е убит по време на едно от тези нападения. За проклетия точно в този момент аз се приземявам и рулирам към стоянката, бомбите ваят отляво и отдясно. Самолетът ми е повреден от многобройните осколки и излиза от строя, но все пак аз не съм ранен. Генерал Пфлутбейл, който командва всички намиращи се тук части на Луфтвафе, често присъства при нашите строявания. Той ни съобщава новината, че трябва да се преместим още по на изток, на летището при река Терек. Тук започва друго настъпление и ние трябва да го поддържаме. То е по направление на Грозни-Каспийско море. Летим към нашата нова база в Солдатско до Георгиевско, Пятигорск и Минерални води, откъдето вече може да се вижда огромният и великолепен Елбрус. Правим кацане за кратко на половината път към Минерални води и почиваме. Тук има множество мишки. В сламените матраци, в шкафовете и в процепите на пода, във всеки ъгъл и дупка - само мишки. Те изскачат от мешките ни и изяждат всичко, което им попадне. Направо е невъзможно да се спи, чува се как се блъскат дори и във възглавниците ни. Хвърлям по тях всичко, което ми е подръка, за да ги изплаша. За няколко минути се възцарява тишина, но след това шумът започва отново и е още по-силен.

В Солдатско се избавяме от мишето нашествие. Вероятно ивановците, които непрекъснато хвърлят бомбите си тук, са ги наплашили. Имаме малко зенитки.

Ние не летим, както се предполагаше преди това, за да поддържаме танковите клинове на изток; първата ни мисия е на юг. След няколко дни Налчик е овладян от германски и румънски войски. Колкото повече приближаваме целта, толкова панорамата е по-възхитителна. Отпред се издигат заснежени върхове с височина до 5 километра, искрящи под слънцето с всички въобразими цветове, под нас - зелени ливади с жълти, червени и сини петна. Петната са дървета и цветя. Над нас е брилянтно-синьото небе. Докато се приближавам към целта, често забравям за бомбите, които нося, както и за задачата си. Всичко наоколо прави такова успокояващо, мирно и прекрасно впечатление. Светът на планините, в центъра на който се намира Елбрус, оказва такова гигантско, надвиващо всичко останало въздействие; във всяка от долините биха се вместили по няколко хребета на Алпите.

След завладяването на Налчик правим още няколко полета на изток от Терек, отвъд Моздок. След това доста неочаквано пристига заповед за връщането ни в Белореченск, в зоната на Туапсе, където продължава борбата за всички тези ключови позиции. Битките там траят до ноември. Аз извършвам своя 650-и полет и в продължение на следващите няколко седмици се чувствам зле. Жълтеница! От известно време се досещах, че я имам, но се надявах, че ще мине от само себе си и ще мога да продължа да летя. Ябълките на очите ми пожълтяха, кожата ми придоби същия цвят. Отричам, че нещо с мен не е в ред и успокоявам генерал Пфлугбейл, който доста отдавна се опитва да ме прибере в болничното легло. Някои зловредни личности твърдят, че съм преял със сметана. Може би в това има частица истина.

Генералът докара каса шампанско, за да отбележим моя 600-тен полет, и бе много учуден, когато му обясних, че слабостта ми е в напълно различна плоскост. След няколко дни пристигна огромна торта заедно с две кофи бита сметана - едва ли е било толкова трудно да се намери такава, като се има предвид голямото количество млечни крави по тези места. В продължение на два дни ние не ядем нищо друго освен тия вкуснотии, на третия ден едва ли би могъл да се намери екипаж, който да е годен за полет. Тъй като аз пожълтях като дюля, пристига „Месершмит-108“ със заповед на генерала да бъде прибран, ако трябва и насила, в болницата в Ростов. Успявам да ги убедя да се приземят в базата на моята ескадра в Карпово, близо до Сталинград. Летим натам по курс на север към Елиста. Обръщам небето и земята, за да остана с ескадрата и оттам да предам командването на моята част на някой друг. Това не върши никаква работа, но командирът на ескадрата ми обещава първа ескадрила, в чийто състав започнах кампанията в Русия.

„Но преди всичко - в болницата!“

Така в средата на ноември аз се озовавам в болницата в Ростов.

7. Сталинград

Престоят в болницата ми струва много нерви. Тук съм вече цяла седмица и не виждам почти никакви промени в състоянието ми, ако не се смята това, че възвръщам силите си чрез строга диета и лежане в леглото. Никой от колегите ми не ме посещава, пътуването до болницата би им отнело прекалено много време.

Въпреки че сме близо до морето, вече започва да става студено, мога да го определя по вятъра, духащ в стаята през прозореца, който е затворен не толкова със стъкла, колкото с капаци от кашони.

Лекуващият ме лекар - прекрасен младеж - вече е изгубил всякакво търпение към мен и е безпощадно строг в деня, когато влиза при мен в стаята и безцеремонно казва:

— Вдругиден заминава санитарен влак за Германия, ще ви запазя място.

— Няма да замина.

— Но вие просто трябва да се приберете вкъщи за лечение. Какво толкова му мислите? - възмущава се той.

— Не можете да ме върнете от фронта поради някаква смехотворна болест. Това е много добра болница, но вече достатъчно се търкалях в кревата. - За да не оставям никакви съмнения относно моите намерения, аз му казвам: - Веднага трябва да се върна в ескадрата.

Докторът вече наистина е сърдит. Той отваря уста, отново я затваря, след което започва яростно да протестира:

— Няма да поема никаква отговорност, нали ме разбирате - никаква! - Млъква за секунда, след което добавя: - Нещо повече, ще трябва да го отбележа в досието ви.

Събирам си нещата, вземам документите от канцеларията и отивам на летището. Там работи един механик, който често е ремонтирал самолетите на моята ескадра. Просто ми е нужен малко късмет. Точно в този момент изваждат ремонтиран самолет от работилницата. Оказва се, че трябва да го откарат до Карпово, на петнадесет километра от Сталинград. Не мога да кажа, че се чувствам оздравял, краката ми се преплитат като насън. Аз обаче приемам, че това се дължи не на болестта, а на свежия въздух.

Два часа по-късно съм на летището в Карпово след полета над Тацинска-Суровикино-Калач. Пистата е претъпкана със самолети, предимно шуки на нашата и на съседната ескадра. В действителност мястото не позволява машините да бъдат маскирани, то се намира в откритата степ. Пистата е с лек наклон.

След кацането започвам да търся нещо, което да ми подсказе как да намеря мястото на нашите самолети. Не след дълго откривам щаба на ескадрата. Това съоръжение, намиращо се в центъра на летището, представлява покрита яма, наричана във военните доклади „бункер“. Налага се малко да почакам, преди да докладвам на командира за моето пристигане. Той току-що се е издигнал във въздуха заедно с моя приятел Клаус - кратък боен полет. Когато се връща, аз му рапортувам за моето завръщане, той въобще не е очаквал да ме види толкова скоро:

— Ама че вид имаш! Очите ти и всичко около тях са жълти като дюля.

Налага ми се да измисля някакво оправдание и без никакъв срам отговарям:

— Тук съм само защото ме освободиха като оздравял.

Това върши работа. Командирът поглежда началник-щаба и казва, поклащайки глава:

— Ако той е годен за полети, то тогава аз знам повече за жълтеницата, отколкото всички лекари, взети заедно. Между другото, къде са медицинските ти документи?

Деликатен въпрос. На летището в Ростов спешно ми потрябва малко хартия и аз намерих далеч по-изгодно и подходящо приложение на моя сертификат. Трябва да съобразявам бързо и отговарям със същия тон:

— Според мен медицинските документи са изпратени по куриер.

В съответствие с обещанието, което съм получил преди десетина дни, аз приемам командването на моята стара ескадрила.

Подполк. Паул-Вернер Хоцел, командир на Втора ескадра „Имелман“ от 16.X. 1941 до 12.11.1943.

Рядко се вдигаме на бойни полети. Само веднъж атакуваме едно пристанище на Волга, близо до Астрахан. Нашата главна задача са атаките срещу цели в покрайнините на самия Сталинград. Съветите са превърнали града в крепост. Командирът на моята ескадрила ми съобщава последните новини. Наземният персонал е същият. Всички са тук, като се започне от оръжейника Гец и се свърши със старши механика Писарек. Летателният състав е съвсем друга работа преди всичко заради загубите, но всичките нови екипажи, които съм тренирал, са командировани в резервната ескадрила. Жилищните и служебните помещения са под земята. Аз набързо пак се сдобивам с чувството за дом.

На следващия ден извършваме полет над Сталинград, от който приблизително две трети са в германски ръце. Вярно е, че руснаците владеят само една трета, но те държат тази част от града с наистина религиозна фанатичност. Сталинград носи името на Сталин, а Сталин - това е богът на всички тези млади киргизи, узбеки, татари, туркмени и други монголоидни. Те са се вкопчили с мъртва хватка във всяка купчина камъни, крият се зад всяка останка от стена. За своя Сталин те са в ролята на огнедишащи чудовища-стражници и когато тези чудовища се препъват, точните изстрели от револверите на политкомисарите ги приковават към земята, която те защитават. Тези азиатски ученици на тоталния комунизъм и на политическите комисари, които стоят зад гърба им, имат съдбовното предназначение да принудят Германия, а заедно с нея и целия свят да изоставим уютната вяра, че комунизмът е само политическо кредо като много други. Те трябва да покажат първо на нас,

а след това и на много други нации, че са последователи на новото вероучение. И Сталинград трябва да се превърне във Витлеем на нашето столетие. Но това е Витлеем на войната и омразата, на унищожението и разрушението.

Септември 1942: щуките от StG 2 атакуват заводските предградия.

Тази мисъл заема умовете ни, докато извършваме атака след атака против червената крепост. Частта от града, която Съветите владеят, се намира точно на западния бряг на Волга и всяка нощ руснаците мъкнат през нея всичко необходимо за своите червени гвардейци.

Избухват ожесточени боеве за градските квартали, за всяко мазе, за парче от фабрична стена. Ние трябва да хвърляме нашите бомби извънредно внимателно, защото нашите собствени войници са само на няколко метра, в съседното подземие или зад отломъците на съседната стена. Върху нашите фотокарти се различава всяка от сградите. Целта на всеки пилот е отбелязана точно, с червена стрелка. Летим с карти в ръце, забранено ни е да хвърляме бомби, преди да сме разпознали със сигурност целта и да определим точното разположение на войските ни.

Когато прелиташ над западната част на града, далеч от фронтовата линия, направо се учудваш от тишината, която цари там, и почти обичайното движение по пътищата. Всички, в това число и цивилните, се занимават със собствените си дела, като че ли градът се намира далеч зад фронтовата линия. Цялата западна

част сега е в германски ръце, единствено в по-малката източна част, по самия бряг на Волга, зее още са останали огнища на руската съпротива и там продължават яростните атаки. Често по обед руските зенитни оръдия замлъкват, вероятно защото са свършили боеприпасите, които са им докарали през реката предишната нощ. На другия бряг на Волга съветските изстребители излитат от няколко летища и се опитват да отслабят нашите атаки срещу руската част на Сталинград. Рядко ни преследват над нашите позиции и обикновено обръщат назад, когато под тях вече не са техните войски. Летището ни е близо до града и когато летим в група, трябва да направим един или два кръга, за да наберем височина. За съветското въздушно разузнаване това е достатъчно, за да предупреди зенитчиците. Съдейки по това как вървят нещата, не ми допада мисълта да се отлъча дори и за час, залогът е твърде голям - всички инстинктивно го усещаме. Тоя път се намирам на границата на физическия срыв, но ако преценят, че съм болен, това ще означава загуба за моето подразделение и този страх ми придава нови сили.

След две седмици, през които се чувствам повече в Хадес, подземното царство на сенките, отколкото на земята, аз постепенно възстановявам силите си. Между другото ние се насочваме към северната част на града, където Дон пресича линията на фронта. Няколко пъти атакуваме цели близо до Бекетовка. Там зенитките водят особено силен огън, оказва се много трудно да изпълним задачата. Според показанията на хванатите в плен руснаци тези зенитни оръдия се обслужват само от жени. Когато се събираме по повод предстоящите за деня полети в този сектор, нашите екипажи винаги казват: „Днес ще се свалиме с ония мацки-зенитчици.“ Това в никакъв случай не звучи пренебрежително, поне за ония, които вече са летели в този сектор и знаят колко точно умеят да стрелят „мацките“.

Редовно бомбардираме мостовите през Дон на север от града. Най-големият от тях се намира близо до селцето Клетска и този плацдарм на западния бряг на Дон особено бдително се защитава от зенитките. Пленниците съобщават, че щабът им е там. Плацдармът непрекъснато се разширява и всеки ден Съветите прехвърлят все повече хора и снаряжение. Атаките срещу моста забавят пристигането на тези подкрепления, но те имат възможност да го възстановяват бързо с помощта на понтони, така че не след дълго прехвърлянето през реката се възстановява.

Тук, при Дон, линията на фронта се удържа предимно от румънски части. Германската 6-а армия се сражава в самия Сталинград. Една сутрин, след като ескадрилата ни е получила спешно нареждане, ние излитаме и се насочваме към плацдарма при Клетска. Времето е отвратително: ниски облаци, вали сняг. Температурата на въздуха е около 20 градуса под нулата, летим на малка височина. Но какви са онези части, които вървят срещу нас? Не сме прелетели и

половината на пътя. Маса хора с кафяви униформи - това руснаци ли са? Не, румънците! Някои от тях дори захвърлят пушките си, за да бягат по-бързо. Какво позорно зрелище! Ние вече сме готови за най-лошото. Прелитаме над колоните от бягащи на север, след това над артилерийските позиции. Оръдията са изоставени, но не са извадени от строя. Наоколо се търкалят снаряди. Прелитаме още някакво разстояние и виждаме съветските войски.

Те откриват, че румънските позиции пред тях не са защитавани от никого. Ние хвърляме бомби, стреляме с оръдия и картечници - каква е ползата, когато на земята никой не оказва съпротива? Обхванати сме от сляпа ярост - в главите ни се раждат ужасяващи предчувствия: дали катастрофата въобще е предотвратима? Стрелям с картечниците по тези безбрежни жълтозелени вълни от приближаващи се войски, които се нахвърлят към нас от Азия и Монголия. Вече нямам патрони, дори нямам с какво да се защита, ако ме атакуват изстребители. Веднага назад, за да презаредя гориво и да попълня боеприпасите си. Срещу ония орди нашите атаки така или иначе са като капки в морето, но сега нямам настроение да мисля за това.

На връщане отново виждаме бягащите румънци. Имат късмет, че боеприпасите ми са свършили и нямам с какво да спра страхливия им бяг.

Те са изоставили всичко: своите лесни за защита позиции, тежката артилерия, складовете с боеприпаси.

Страхливостта им вероятно ще се превърне в катастрофа за целия фронт. Без да среща съпротива, съветското настъпление нахлува към Калач. Ако превземат Калач, ще успеят да затворят обръча около завладяната от тях част от Сталинград.

В границите на града нашата 6-а армия удържа позициите си. Под градушката от концентриран артилерийски огън тя отблъсква червените, които се нахвърлят върху нея вълна след вълна. 6-а армия буквално е „обезкръвена“, тя се сражава притисната гърбом към разпадаща се на парчета стена и продължава да нанася ответни удари.

На юг от Сталинград фронтът минава покрай верига от езера, проточила се от север на юг и след това продължава в степта. В този океан от равнини няма нито едно островче в продължение на стотици километри, чак до малката Елиста.

Германската мотопехотна дивизия, която контролира града, е заела тези могъщи степни пространства. Освен това нашите съюзници удържат пробива между тази дивизия и 6-а армия в Сталинград. Червената армия подозира, че

нашият фронт там е отслабен, особено в северната част на езерния район, и Съветите решават да пробият по направление на запад. Те се опитват да стигнат до Дон! След още няколко дни руснаците излизат на реката. Пробивът на червените образува отвор в нашите линии и те се опитват да стигнат до град Калач на Дон. Това означава смъртна присъда за 6-а армия. Двете атакуващи групировки на руснаците се съединяват при Калач и обръщат около Сталинград се затваря. Всичко става обезкуражително бързо. Нашите резерви са зашеметени от руснаците и са хванати в капана на клещите. По време на тази фаза анонимният героизъм следва акт след акт. Нито една от германските части не се предава, докато не изстреля и последния си куршум, не хвърли и последната граната и не продължи боя до горчивия му край.

Летим над чувала по всичките направления, там, където се създава най-напрегнатата ситуация. Съветският натиск срещу 6-а армия продължава, но германският войник се държи твърдо. Където и да се появи заплаха от пробив, тя веднага е блокирана и контраатаките отхвърлят назад противника. Нашите другари правят невъзможното, за да задържат тези напъни. Те удържат позициите си, след като вече знаят, че пътищата за отстъпление са отрязани заради страхливостта и предателството, дошли на помощ на Червената армия.

Летището ни често е мишена на съветски самолети, нападащи от малки и големи височини. Но в сравнение с усилията, които те полагат, загубите ни са много малки. Само че сега вече имаме толкова малко бомби, боеприпаси и гориво, че е неблагоприятно да държим всички ескадрили в границите на обкръжението. С няколко захода всички самолети отлитат и повече няма да продължаваме въздушната поддръжка от това летище. Една специална група под командването на Юнгклаусен остава в чувала, за да осигурява поддръжката на ожесточено атакуваната 6-а армия, докато може да се вдига във въздуха. Целият останал персонал ще прелети от чувала в Обливска, 150 км западно от Сталинград.

Доста силни германски части тръгват в атака откъм Салск във взаимодействие с две току-що пристигнали танкови дивизии, които са били свалени от фронта. Знаем, че това са добре отпочинали елитни части. Атаката започва от направление североизток с цел да бъде възстановена прекъснатата връзка със Сталинград и по този начин да освободи от обкръжението 6-а армия. Поддържахме тази операция, като летим от изгрев-слънце до настъпването на нощта. Тя би трябвало да се увенчае с успех, обкръжените ни дивизии трябва да бъдат освободени. Настъплението се развива успешно, скоро другарите ни завладяват Абганерово на някакви си трийсет километра южно от чувала. С тежки боеве те изминават над 60 км.

Въпреки усиливащата се съпротива ние продължаваме да настъпваме. Ако сега 6-а армия успее да окаже натиск отвътре срещу южната стена на чувала, операцията би могла да бъде ускорена и опростена, но тя трудно щеше да успее да го извърши дори и да ѝ беше дадена такава заповед: 6-а армия е изтощена физически.

Единствено желязната решителност я принуждава да продължава съпротивата. Разпадането на обкръжената армия бе още повече задълбочено поради недостига дори на най-необходимото. Сега вече те са без храна, боеприпаси и гориво. Температурата обикновено е между 20 и 30 градуса под нулата. Шансът им да се измъкнат от обкръжението е доставката на поне минималното количество припаси в чувала. Но богът на времето явно е на страната на врага. Продължителният период от лошо време не ни дава възможност да доставим тези припаси. В предишните битки в Русия операциите по разблокиране на обкръжения винаги се оказваха успешни. Но този път само незначителна част от незаменимите припаси достига своята цел. По-късно се появяват и трудности с приземяването и ни остава да се надяваме на хвърлянето на товари с парашути, част от които се губи. Независимо от това ние доставяме товари и по време на виелици, като при тези условия известна част от ценните товари попада в ръцете на руснаците.

Другото нещастие пристига с новината, че Съветите са пробили гигантски отвор в участък на фронта южно от нас, който удържат нашите съюзници. Ако не успеем да затворим този пробив, той може да предизвика катастрофа на целия южен фронт. Налични резерви няма. Пробивът трябва да бъде затворен. Единствената група на разположение е ударната, която има намерение да извърши пробив към Сталинград от юг. От нея вземат най-боеспособните части и ги насочват към опасната зона. Ние всекидневно летим над атакуващите германски войски и знаем силата на съпротивата на противника. Освен това знаем, че тези германски дивизии все още могат да стигнат до чувала и да освободят онези, обкръжените там.

Тъй като настъпателният потенциал е отслабен, всичко вече е свършено. Твърде късно е 6-а армия да бъде освободена от обкръжението, трагичната ѝ съдба вече е неизбежна. Решението да бъде спряно настъплението към Сталинград се превръща в жесток удар, слабите останки от тези сили не биха могли да направят нищо самостоятелно.

На две решаващи места нашите съюзници се поддадоха на съветския натиск. 6-а армия загина не по вина на германския войник. А заедно с нея - и Сталинград. А заедно със Сталинград - и възможността да бъдат унищожени ударните сили на Червената армия.

8. Отстъплението

Юнгклаусен току-що бе свършил запаса си от бомби и гориво и се завърна в ескадрата. Той извърши отлична работа при трудни обстоятелства, но дори и тук, в Обливска, условията, при които ни откри, можеха да бъдат наречени всякак, но не и тихи. Веднъж сутринта в отдалечения край на летището се чува стрелба от пушки. Както стана ясно по-късно, наземният персонал на друга част влязъл в бой с редовни съветски части. Метеоролозите обявяват тревога, като пускат във въздуха червени ракети. Незабавно излитам заедно с ескадрилата и близо до летището забелязвам коне и спешили се конници, това са ивановците. На север конете са неизброимо множество, заедно с хора и военно снаряжение. Не е необходимо много време, за да разбера - настъпва руска кавалерийска дивизия и няма никой, който би могъл да я спре. На север от нас все още няма единен фронт, така че Съветите са се промъкнали незабелязано през отворилия се отново пробив. Главните им сили са на 4-5 километра от нашето летище, докато предните им части са се приближили плътно до него. В този район няма наши наземни войски, следователно положението е извънредно опасно. Първото, което трябва да направим, е да унищожим артилерията им с бомби и картечен огън, преди да успеят да заемат позиции, след това атакуваме и всичко останало. Спешените кавалеристи се движат бавно и губят ефективността си. Поради това нямаме никакъв избор, освен да стреляме по всички коне.

Излитаме и кацаме непрекъснато. Бързае трескаво. Ако не ги изтрием от лицето на земята до залез-слънце, летището ни ще се окаже заплашено от нощна атака.

Следобед забелязваме няколко съветски танка. Те се движат с пълна скорост към летището. Трябва да ги унищожим, в противен случай всичко пропада. Хвърляме бомби по тях, те маневрират, за да ги избегнат. Необходимостта да се защитаваме ни придава точност, каквато никога преди това не сме притежавали. След атаката набираме височина и се връщаме на летището по най-краткия път, удовлетворени от извършената работа и успеха на отбранителните ни мерки. Неочаквано право пред себе си виждам... вдясно, на края на летателната писта... това е просто невероятно! Последният съветски танк в суматохата е избягал и сега възнамерява да изпълни задачата си. Дори само той е в състояние да разстреля и изгори всички самолети, които са на земята. Пикирам и добре насочената бомба попада в целта, като унищожава танка на няколко метра от пистата.

Вечерта извършвам седемнадесетия си полет за този ден и ние внимателно оглеждаме бойното поле. Тихо е, всичко с изтрито от лицето на земята. Тази нощ ще можем да спим, без да се безпокоим за нищо. По време на последните полети

нашите зенитки са променили позициите си и са оформили нещо като защитен екран по краищата на летището, в случай че на някой от оцелелите Ивановци му дойде на ум да бяга в неправилната посока. Лично аз смятам, че това е малко вероятно. Малцината оцелели по-скоро ще докладват на някой от техните щабове, че тяхната кавалерийска дивизия няма да се завърне и трябва да бъде отписана.

Малко преди Коледа ние сме в Морозовска, по-далеч на запад. Тук се случва отново почти същото. Ивановците се крият на няколко километра от летището, в Урюпинск. Времето пречи на полетите. Ние не желаем Иван да ни атакува през нощта, когато не бихме могли да нанесем ответен удар от въздуха. Продължаващото лошо време ни принуждава да завием обратно още по време на полета и да посрещнем Коледа в Морозовска. В коледната нощ всички знаем, че охраната ни може да вдигне тревога във всеки момент. В такъв случай ще се наложи да защитаваме летището и самолетите. Никой не се усеща в пълна безопасност, някои скриват добре своите чувства, други - не дотам. Въпреки че пеем коледни песни, няма я атмосферата на истинския празник.

На следващия ден научаваме, че в коледната нощ Съветите са завладели съседното летище в Тацинска, на 50 км на запад, където е разположена транспортната ни ескадрила. Съветите проявяват небивали жестокости: телата на някои от нашите другари са страхотно осакатени, с избодени очи и отрязани уши и носове.

Сега вече виждаме сталинградската катастрофа в пълния ѝ обем. По време на коледната седмица ние атакуваме съветските сили северно от Тацинска и близо до нашите летища. Постепенно се събират от тиловете боеспособни подразделения на Луфтвафе и от запасняците се формират бодри наземни части, които прикриват нашите летища.

Оптимистите биха могли да нарекат това фронт, но тези части не биха могли да се бият истински, докато не бъдат подкрепени от изпитани редовни войски, способни да пречупят ситуацията, за която никой не може да бъде обвиняван. Предстоят множество трудности и е необходима импровизация.

Благодарение на новата ситуация вече не сме в състояние да оказваме поддръжка на фронта по река Чир, в района на Нижни Чирск и Суровикино.

Този фронт е една от първите току-що създадени бариери, разположени по направление от изток на запад срещу противника, който атакува от север. Тук местността е съвсем плоска и няма никакви естествени препятствия. Степта се разстила докъдето стига погледът. Единственото укритие са така наречените балки - долове, или оврази, чието дъно е на десетина метра по-ниско от

стелещата се наоколо равнина. Те са относително широки и в тях могат да се прикрият машините, но само ако бъдат поставяни една зад друга. Цялата тази степ се простира на стотици километри - от Ростов до Сталинград. Ако не сме успели да открием врага по време на марш, той винаги може да бъде намерен в такива потайни места.

В ясните студени утрини често пада мъгла, тя не се разсейва, докато не се издигнем във въздуха. По време на един от полетите над Чирския фронт ние току-що сме поели обратния курс, когато мъглата внезапно се съгъства. Заедно с цялата ескадрила аз незабавно се приземих върху голямо поле. Нашите войски тук не се виждат. Хенчел заедно с няколко бордови стрелци се отправя на разузнаване. Връщат се след три часа, успели са да ни открият само защото крецели с цяло гърло. Едва мога да видя протегнатата си ръка. Малко преди обед мъглата се вдига донякъде и скоро ние успешно се приземяваме на нашето летище.

Януари минава бързо и преди да се прехвърлим в Шахти, ние временно настаняваме нашата щабквартира в Тацинска. Излитаме оттам главно против онези вражески сили, които заплашват района на Донец. За бойните полети по-далеч на север моята ескадрила използва летището във Ворошиловград. Оттук е близо до Донец, по-лесно е да се борим срещу възможните опити на противника да организира пререправа. Поради непрекъснатите полети и силните боеве още от Сталинград силно намалява броят на самолетите, които сме способни да вдигнем във въздуха всекидневно. В цялата ескадра самолетите стигат да се формира само една силна група. Полетите едновременно против няколко цели рядко дават резултат и ние летим в една група, чието командване обикновено е възложено на мен.

Целият район на Донец е пълен с промишлени обекти, предимно рудници. Успеят ли Съветите да се укрепят тук, ще е почти невъзможно да бъдат отблъснати. Тук те могат да намерят добри прикрития и да се маскират. Атаките на малка височина между комините и теракониците⁶ обикновено имат само ограничен успех и се налага пилотите да отделят прекалено голямо внимание на всевъзможни препятствия, затова не са в състояние да се концентрират върху задачите си.

През един от онези дни Ниерман и Кюфнер празнуват рождениите си дни. На северозапад от Каменск ние откриваме врага, по-специално танкове и някои самолети се отделят от формацията. На опашката на Кюфнер и Ниерман се лепва един Ла-5. Предупреждавам ги за опасността, но Ниерман повтаря: „Къде

⁶ Тераконик - насипи от използвана земна маса, създадени изкуствено покрай мини и рудници и флотационни фабрики. - Б. пр.

е?“ Той не забелязва вражеския изстребител, защото е заходил отзад. Изстребителят вече открива огън от близко разстояние. Незабавно завивам обратно, макар и без особена надежда да успея навреме. Преди той да съобрази какво става, за част от секундата го свалям. След този случай Ниерман вече никога не твърди, че можел винаги да забележи, който и да било изстребител.

Подобно „празнуване на рождения ден“ обикновено преминава много весело и често някой е обект на шеги. Така се случва и сега. С нас е седнал нашият медик. Летците твърдят, че той „не може да издържи грохота на стрелбата“. Рано сутринта Юнгклаусен отива на телефона и вдига доктора направо от леглото. Юнгклаусен се преструва на началника на медицинския корпус:

— Подгответе се веднага, отлитате в сталинградското обкръжение!

— Не ви разбирам.

Докторът живее на долния етаж и ние не разбираме защо той не чува силния глас на Юнгклаусен, който долита от стаята точно над него. Вероятно е твърде развълнуван.

— Знаете, че имам болно сърце.

— Не подлежи на обсъждане. Заповядвам ви да заминете за чувала незабавно!

— Но мен току-що ме оперираха. Не може ли да бъде изпратен някой друг?

— Вие сериозно ли говорите? Не мога да повярвам, че отказвате да изпълните тази заповед. В що за калпава ситуация се намираме, ако не можем да разчитаме дори на вас?

Ние се търкаляме от смях. На следващия ден докторът притичва наоколо и се кълне пред всеки, който го слуша, че е възможно да му се наложи да изпълни много опасна задача. След няколко дни му свалят картите и той подава рапорт за преместване в друга част. По-добре за него, по-добре и за нас.

През онези дни за малко използваме летището в Ровенки и след това се местим в Горловка, близо до Сталино, промишления център на Донбас. Силните виелици пречат на полетите, вдигането на ескадрата във въздуха винаги изисква много време. Като подмяна изпращат при нас Швирблат и първия си боен полет той извършва заедно с мен в района на Артёмовска. Излитам малко преди него, защото той изпитва видими проблеми с ускоряването върху снега. След излитането, вместо да се държи максимално близо до мен, той ме следва на

голямо разстояние. Няколко Ла-5 палуват около него, като ползват самолета му, за да тренират точността на изстрелите си. Просто е чудо, че още не са го свалили, той лети по права, без да се опита да се отклонява, вероятно си мисли, че точно така би трябвало да бъде. Налага ми се да се върна и да летя след него, след което изстребителите се махат. След кацането той открива дупки от куршуми във фюзелажа и опашката си. Казва ми:

— Това ми е от зенитките! Със сигурност е от зенитки, защото не видях никакъв изстребител наблизо.

Отговарям му с елемент на сарказъм:

— Длъжен съм да ви поздравя горещо за отличния заден стрелец, който явно нищо не забелязва - дори и това, че „Ла“ са го използвали да тренират точна стрелба.

12 февруари 1943. Оберлейтенант Рудел получава традиционното прасенце за късмет по случай 1000 бойни полета. Вдясно с кожения шлем е бордстрелецът му Ервин Хенчел.

Независимо от това по-късно Швирблат се показва в най-добрата си светлина. Всички говорят за него като за сянката ми - когато летим заедно, той е увиснал зад мен като залепен. Освен това се присъединява към мен във всичките ми спортни занимания, той също не пуши и не пие. След съвсем кратко време той ми предоставя доказателства за летателното си майсторство. Почти винаги летим заедно, като аз съм водещ и често отиваме в двойка на задачи. Не намираме време за отдых, защото Съветите се опитват да пробият на запад през пътя, който свързва Константиновска и Краматорск по направление на Славянск,

северно от нас. По време на една от тези атаки аз извършвам хилядния си боен полет. Другарите ми ме поздравяват и ми организират коминочистач и прасенце - за късмет. Въпреки моята упоритост 1001-ят ми боен полет се оказва последен за следващите няколко месеца - получавам нова задача.

9. „Щука“ срещу танк

Трябва да замина в отпуск у дома, но преди това решавам да се отбия в Берлин, за да си изясня къде възнамеряват да ме изпратят. Очаква ме специална задача и затова трябва да отида в Министерството на авиацията. Както разбирам, единствената причина за новото ми назначение е големият брой на моите бойни полети.

Но в Берлин никой нищо не знае.

В такъв случай бих могъл веднага да се върна на фронта, вероятно моите началници просто са сбъркали нещо.

Въпреки това в министерството и отделите му категорично отричат възможността да са сбъркали. След дълги телефонни разговори ми заповядват след отпуската да замина за Рехлин, където се правят експерименти по приложение на противотанково оръжие от самолети. Експериментът се провежда под ръководството на капитан Степ, мой стар познат. След това ми се налага да отлети за Брянск, за да проверя теорията на практика. Това ми дава надежда, но така или иначе изпитанието на ново оръжие не е същинско участие в бойни действия. Поздравяват ме е производството ми в капитан.

Следващите няколко дни прекарвам, пързаяйки се на ски в местността Св. Антон. Там са организирани големи ски състезания. Като активен участник и старши по звание офицер, аз ставам капитан на отбора на Луфтвафе. В отбора са включени и такива асове като Йеневайн, Пфайфер, Габел и Шулер. Прекарваме прекрасно времето си и към края на двете седмици „батериите“ ми са отново презаредени.

Не ми се иска да отивам в Рехлин. Би било по-добре да отлети направо в Брянск, където се намира експерименталният противотанков отряд и вече са започнали предварителните изпитания. Там изпитват Ю-87 със 75-мм оръдие, монтирано под пилотската седалка, както и Ю-87, въоръжен със зенитни 37-мм оръдия под крилето. Те изстрелват снаряди с волфрамова сърцевина, способни да пробият бронята с всякаква дебелина. Тези снаряди не се взривяват, докато не пробият цялата броня. Ю-87, които и бездруго не се отличават с голяма скорост, след монтажа на тези оръдия стават още по-бавни и по-тежки. Но ползата от това въоръжение надхвърля влошаването на летателните им качества.

Ханс-Карл Стен, който по времена експериментите командва Втора група от StG 2.

Експериментите с Ю-87, въоръжени с оръдия с голям калибър, скоро са прекратени, защото появилите се проблеми са твърде сериозни и не дават никакви надежди за успех.

Първият боен полет, предприет е новият Ю-87, е съпроводен от загуби. Началството се отнася скептично към тази идея. Но аз съм впечатлен от възможността да попаднеш в целта с точност до 20-30 см. След като може да бъде постигната подобна точност, това означава, че летецът ще е способен да поразил лесно уязвимите части на танка, стига да успее да се приближи достатъчно. Ние се учим да разпознаваме безпогрешно различните типове руски танкове и научаваме къде са техните най-уязвими части: двигателят, резервоарите с горивото, боеприпасите. Да улучиш танка все още не означава, че си го унищожил; необходимо е да се поразил определено място (например резервоара за гориво или боеприпасите) със запалителен или осколочен снаряд. Минават две седмици, докато министерството пита дали сме готови за незабавен полет до Крим. Съветите напират и там имаме по-широко и по-добро поле за практическата проверка на нашите теории.

Ји-87G "Каноненфогел" (букв. Оръдейната птица). Изтребител на танкове, въоръжен с две 37-мм оръдия ВК 37 с гондоли под крилата.

В условията на стабилизиращ се фронт със силна противовъздушна отбрана е почти невъзможно да се лети на ниска височина и след това, едва на няколко метра от земята, да бъде откриван огън. Ние го знаем, защото нашите загуби надвишават положителните резултати. Можем да използваме това оръжие само там, където фронтът и противовъздушните средства са в движение. Капитан Степ остава в Брянск и се присъединява към нас едва по-късно. Заедно с всички годни за полет самолети аз летя през Конотоп и Николаев към Керч, на Кримския полуостров. На Керч отново се срещам със своята част. Жалко, че макар да виждам лицата на старите си другари, аз не мога да летя заедно с тях. Те бомбардират плацдарма до Кримска, за който се водят тежки боеве. Приятелите ми разказват, че промъкналите се съветски танкове вече се намират на няколко километра от бившата фронтова линия. Следователно това означава, че ние трябва да ги атакуваме, въпреки че все още ги прикрива стационарна и следователно мощна зенитна отбрана на руските предни линии.

Противовъздушните средства са концентрирани върху много ограничено пространство. След като привършиха боевете, които се водеха за нефтените находища, намиращи се край Каспийско море, практически цялата зенитна артилерия на противника бе извадена от тези райони и концентрирана в нашия участък. Тя бе прехвърлена на фронта по маршрута Моздок-Пятигорск-Армавир-Краснодар. В един от първите дни след нашето пристигане ние

проведохме първото изпитание на противотанковите самолети южно от Кримска. Промъкналите се танкове се намират на 700 метра от собствените си постоянни позиции. Ние веднага ги откриваме и горим от желание да видим какво би могло да се предприеме. Оказва се, че не е чак толкова много. Летейки над фронтовата линия, аз получавам пряко попадение от зенитен снаряд. Другите самолети също не са по-добре. Като допълнение към всичко на сцената се появяват вражески изстребители, „Спитфайър“ от старите модели. За първи път в Русия се срещам със самолети от този тип. Един от нашите пилоти е свален и извършва принудително кацане право в едно лозе. Още вечерта на същия ден той се завръща вкъщи е ръце, пълни с плодове и освен това със стомашно разстройство.

След подобно начало и скромни резултати нашето първо изпитание не изглежда в съвсем розови тонове. Където и да се появим, ни изказват съболезнования и дори онези, които изпитват симпатии към нас, смятат, че не ни остава да живеем още дълго. Колкото по-силен е огънят на зенитките, толкова по-бързо се разработва и нашата тактика. Вече е очевидно, че трябва винаги да имаме със себе си и бомби, за да неутрализираме вражеската отбрана. Но самолетите с противотанкови оръдия не биха могли да носят и бомби, защото стават прекалено тежки. Освен това Ю-87, оборудван с оръдия, не е в състояние да пикира, защото натоварването върху крилата става прекалено голямо. Следователно практическото решение е самолетите да бъдат ескортирани от щуки.

Новото съветско настъпление ни дава възможност да проверим тези идеи на практика. На североизток от Темрюк Съветите имат намерение да атакуват фронта при Кубан. Те започват да прехвърлят частите на две дивизии през заливите е надеждата, че тази маневра ще доведе до пробив в Кубанския фронт. Ние имаме само изолирани опорни пунктове с много несигурна линия за снабдяване, които донякъде контролират корабоплаването на североизток от Темрюк. Естествено, ударната им мощ е ограничена и те изобщо не успяват да се справят с тази нова съветска операция.

Разузнаването ни потвърждава присъствието на голямо количество лодки в Ейския залив и близо до Ахтарск. Те са подложени на атаки от нашите щуки. Но целите са толкова малки и лодките толкова многобройни, че тези атаки сами по себе си не са в състояние да принудят руснаците да се откажат от своя план. Те сноват из заливите денем и нощем. Общото разстояние, което им се налага да преодоляват в едната посока, е около 45 км. Езерата са съединени от тесни протоци и руснаците приближават Темрюк все повече и повече, като навлизат дълбоко в тила на нашия Кубански фронт. Понякога правят паузи, за да отдъхнат под прикритието на камъшовите храсталаци. Когато се крият, е много трудно да бъдат забелязани и разпознати. Но ако отново възстановят придвижването си,

им се налага да плават в открити води. Във въздуха сме по цели дни, от изгрев до залез, душейки над водата, за да открием лодките им. Ивановците използват най-примитивни съдове, рядко попадаме на моторни лодки. Освен пушките си те носят ръчни гранати и картечници. В малките лодки са обикновено от пет до седем души, в по-големите лодки - до двадесет. При атаките срещу тези лодки ние не използваме нашето специално противотанково оръжие, тъй като неговата висока поразяваща способност тук просто не е необходима. От друга страна, оръжието би трябвало да е способно да разтрошава дървените корпуси на лодките, така че чрез него бихме могли да ги довършим възможно най-бързо. Най-практични се оказват обикновените зенитни снаряди с подходящи взриватели. Всичко, което се опита да мине по вода, е обречено. Загубите на ивановците в лодките би трябвало да са сериозни. Само аз за един ден унищожавам седемдесет лодки.

Постепенно отбраната им се засилва, но това не е в състояние да ни спре.

Капитан Руфер, отличен стрелец от съседната противотанкова ескадрила, който лети на „Хайнкел-129“, е свален и известно време живее като Робинзон Крузо на остров в средата на залива. Има късмет и е спасен от германски пехотен взвод. Скоро Съветите разбират, че ще им се наложи да се откажат от планове си, тъй като явно след подобни загуби едва ли ще постигнат някакъв успех.

Около 10 май получавам новината, че Фюрерът ме е наградил с Дъбови листа към Рицарския кръст и незабавно се налага да замина за Берлин, за да ми бъдат връчени. На следващото утро вместо обичайните екскурзии над разливите аз отлитам за Берлин с Me-109. По пътя си правя планове на кампанията за незабавното ми завръщане в частта. В райхсканцеларията научавам от подполковник Фон Белов, адютант на Луфтвафе, че би трябвало да получа наградата заедно с още дванадесет други военни. Те всички принадлежат към други родове войски и имат различни чинове. Казвам на Фон Белов за намерението си да обясня на Фюрера, че ми е омръзнало да бъда зачисляван на второстепенни роли в експерименталната част и го моля отново да ме командирова на длъжността командир на моята стара група във Втора ескадра „Имелман“. Бих приел наградата само при тия условия. Не казвам нищо за онези стъпки, които бях предприел, изпращайки доклада си в Министерството на авиацията.

Малко преди да докладваме на Фюрера, Фон Белов ми донася радостната вест, че е успял да уреди всичко. Връщам се в старата си група, при условие че продължа да изпитвам експерименталния самолет. Съгласявам се охотно и едва сега вече наградата ме прави наистина щастлив.

Фюрерът прикрепва ордена на гърдите ми. Той разговаря с нас около час за военната ситуация, миналите, настоящите и бъдещите планове. Всички ние, които сме пристигнали от фронта, сме изумени от неговите безпогрешни съждения за обстановката. Той не обвинява германския войник на фронта. Вижда нещата точно като нас, сякаш самият той ги е преживял. Пълен е с идеи и планове и е абсолютно уверен в себе си. Отново и отново подчертава, че ние трябва да победим болшевизма, иначе светът ще бъде потопен в ужасен хаос, от който няма да можем да се измъкнем никога. Следователно болшевизмът трябва да бъде унищожен, дори и западните съюзници да отказват да разберат колко пагубна е за тях и останалия свят собствената им политика. Той излъчва хладнокръвие, което се предава и на нас. Всички се завръщаме обратно обновени и след два дни аз се прибирам в старата си част, базирана в Керч, като поемам командването на моята Трета група.

10. В Кубан и при Белгород

Докарах със себе си въоръжените с оръдия самолети и запознавам групата с новите машини. Веднага щом забелязвам възможност за приложение на експерименталните самолети, те излитат заедно с моите. По-късно от тях се образува отделна противотанкова ескадрила, която действа независимо, но в бойните действия остава под мое командване. Следват ни останалите самолети, които са в Брянск. Капитан Степ също се връща в своята част.

За бомбардировачите „Шука“ работата няма свършване, защото Съветите са се прехвърлили през Черно море и са направили десант в тила на нашия фронт. Те са завладели плацдарм върху хълмистото крайбрежие на изток и югозапад от Новоросийск. Често излитаме, за да го атакуваме. Противникът продължава да получава подкрепления и снаряжение с десантни баржи. Противовъздушната отбрана вилнее със същата сила, както и по другите критично важни пунктове на кубанския плацдарм. Много от моите другари извършват там последния си полет. Моят командир скача е парашут над плацдарма, провървява му и вятърът го отнася зад нашите окопи. Летим напред-назад между плацдарма и Кримска. Обикновено аз и моите самолети пикираме почти до нивото на земята и след това продължаваме на ниска височина над морето или над разливите далеч на север, където отбраната е твърде слаба. Малката височина, от която хвърляме бомбите, увеличава точността на бомбардировките и освен това отбраната все още не се е приспособила към нашата тактика на удари от ниско.

Ако зенитките откриват огън, когато приближаваме Кримска, прелитайки над равнината със засаден тютюн, много от новите екипажи стават излишно бърбиви, но бързо се успокояват, когато чуват как „старите кучета“ се смеят по радиото над някаква шега или куплет от песничка. Някой крещи: „Максимилиан пак нещо е мръднал!“ Това се отнася за командира на Втора ескадрила, той има навика да кръжи дълго покрай взривовите на зенитната артилерия, вечно забавяйки пикирането си, така че летящите зад него самолети губят ориентация. Сигурността в себе си и хладнокръвието скоро се предават и на новациите. Аз често правя лупинг, боно или някаква друга подобна фигура, а след това се опитвам да позная какво ли си мислят в това време зенитчиците, вероятно предполагат, че ми се е приискало да се позабавлявам и да си поиграя с тях на някаква игра.

Времето не пречи на бойните полети. Почти непрекъснато небето е яркосиньо и слънчево. Когато нямаме полети, отиваме да поплуваме в моретата, Азовско или Черно, по тези места има множество прекрасни плажове. Ако на

мен и Швирблат ни се прииска да скачаме отвисоко във водата, отиваме в Керченския залив, където има пристанищни кранове и скели е достатъчна височина.

Летището в Керч е претъпкано със самолети и ние се преместваме в Керч-Багерово, на десет километра западно, като се настаняваме в „колхоз“. Тук има много дървета и скоро си построяваме столова. Точно в този момент горивото е малко и ние летим само когато е абсолютно необходимо. Така през тези седмици имаме много свободно време, което всеки прекарва, както му е приятно. Ние и Швирблат бягаме по десет километра почти всеки ден и скоро вече сме добре запознати с цялата околност не само от въздуха.

Всяка нощ ни навещават съветските Пе-2 и старите ДБ-3, те бомбардират предимно железопътната гара, залива и летището в Керч-IV. Там имаме зенитни оръдия и от време на време на лов излитат по няколко нощни изстребителя. Обикновено наблюдаваме как руснаците летят насам и обратно, като почти всеки път някой от тях пада долу, избухнал в пламъци.

Полк. Ернст Кунфер, командир на StG 2 от 13 февруари до 9 септември 1943.

Нашите противници не са големи майстори на нощните схватки. Очевидно им трябва повече практика. Понякога направо им върви. Веднъж една бомба пада във влак с боеприпаси, който е застанал на странични линии, и в продължение на множество часове взривовите озаряват нощното небе с призрачна светлина, земята трепери от избухванията. Скоро след това тези рейдове стават част от нашия обикновен дневен режим, ние си оставаме в леглата и спим, иначе недоспиването ще повлияе зле върху нашите рейдове през следващата нощ, а това вече може да доведе до нещастия.

Това са последните дни на юни и времето на нашия престой в Крим е към края си. Министър Шпеер е в Керч във връзка с голям строителен проект и на връщане ни прави визита, заедно с това частта ни е посетена и от японска делегация.

В същото време полковник Купфер, командирът на „Имелман“, отбелязва рождения си ден, това е съществен повод за празник. Прекрасната градина до лятната щабквартира на ескадрата е оживена от весела музика, но армейският оркестър леко фалшиви. Те свирят наред всичко, което им поръчват. Всеки има своите изисквания. В подобни часове всеки забравя, че домът му е толкова далеч и войната продължава. Всички се пренасяме във времето и пространството в невидимия свят на красота и мир, в който не съществуват нито Кримска, нито плацдарм, нито бомби и страдания. Тези часове на отдих и мечтания стоплят душите ни.

Към началото на юли натискът на Съветите отслабва и германският фронт се стабилизира. Той минава между Кримска и Молдованск, като съвсем леко се е отместил назад. Ние така и не успяваме да се заемем с изграждането на отоплението в нашата барака, на 4 юли получаваме заповед спешно да се преместим. Никой не знае точно къде отиваме, днес трябва да отлетим за Мслитопол, там ще получим заповедта за утре. Летим на север над сини води.

Мелитопол е възлов транспортен център далеч зад фронтовата линия. Летището е заето от бомбардировъчни части с „Хайнкел-111“. Колегите ни съобщават, че днес германска балетна труппа, в която влизат десетина прелестни момичета от 18 до 20 години, ще изнесе едно-единствено представление. Само за миг всички самолети са маскирани и приготвени за утрешния полет. Купидон снабдява всички ни с крила. Гледката на хубавичките германски момичета след толкова дълго прекъсване не би могла да не ободри сърцето на всеки войник на Източния фронт - и на стар, и на млад. Вечният ни смешник лейтенант Якел обира всички цветя пред входа на театъра с надеждата, че ще ги предложи на девойките във вид на букети. Стараейки се да поддържа честта на своите полкове, армията няма намерение да отстъпва позициите си и ние сме въввлечени в оспорвано съревнование с тях. Не съм напълно сигурен дали ще отстъпим пред

женското обаяние, или след няколко години, прекарани в Русия, всичките момичета ще ни се сторят еднакво привлекателни. Швирблат също има подобни съмнения. Накрая той заявява, че би било по-добре да се отправим на обичайния си десеткилометров крос и тогава ще успеем да си спестим всички тези съмнения.

На сутринта моторите отново запяват познатата ни песен. Вече знаем местоназначението ни: Харков. Приземяваме се на летището северно от града и оставаме там. Самият град прави добро впечатление и без съмнение е една от забележителностите на Съветска Русия, каквито няма много. Извисяващата се сграда на Червения площад е типичен образец на съветската архитектура и макар и повредена, продължава да бъде обект на гордост за ивановците, останалите красиви къщи са построени още по времето на царска Русия.

В града има паркове, обширна мрежа от булеварди, театри и множество кина.

На следващото утро, веднага щом се разсъмва, ние излитаме и заминаваме по посока на Белгород, нашата операционна зона през следващите няколко седмици. На земята срещаме старите си познати от Източния фронт, ударните дивизии, за чиято поддръжка се радваме, че ще летим.

Знаем, че скоро ще преминем в настъпление и не ни очакват неприятни сюрпризи. Освен бронетанковите дивизии на фронта са СС дивизията „Мъртвешка глава“ и „Велика Германия“. Целта на това настъпление е удар на север, по посока на Курск, завладян от големи съветски сили. Ние трябва да ударим по диагонал в основата на Курската дъга, която се простира в западна посока към Конотоп и на юг граничи с Белгород, а откъм северната част - с откритата местност на юг от Орел.

В идеалния случай би могло да се излезе на линията Орел-Белгород, но дали това ще може да бъде постигнато от силите, които са хвърлени в настъпление. След разсъмва не вече сме във въздуха и летим до свечеряване, напред са танковите ни клинове, които скоро изминават 35 километра и стигат до покрайнините на Обоян.

Съветската отбрана е силна, особено противовъздушната. През първата сутрин, приближавайки Белгород, аз виждам отляво и по-високо от мен формация от „Хайнkel-111“. Зенитните оръдия откриват огън по тях, един от самолетите се взривява във въздуха и се пръска на малки парчета. Такова зрелище е в състояние да ожесточи когото и да било. Жертвите на нашите другари не бива да остават напразни. По-късно ние атакуваме позициите на тези зенитни батареи, по време на атаките на ниска височина аз често хвърлям поглед към отломките от сваления „Хайнkel“, които блестят под слънцето. Следобед

към мен се приближава един от офицерите от Луфтвафе и ми съобщава, че през същия ден е бил убит мой братовчед. Казвам му, че вероятно той е бил свален тази сутрин на северозапад от Белгород с „Хайнкел-111“. Офицерът се учудва откъде бих могъл да знам как точно е станало. Моят братовчед е третият убит в нашето семейство, по-късно неговият баща, мой чичо, също изчезва безследно.

* * *

През следващите няколко седмици ескадрата ни получава сериозни удари. Убит е моят другар от тренировъчната школа капитан Вутка, командир на Осма ескадрила. Убит е и лейтенант Шмид, чийто брат също наскоро загина във въздушен бой над Сицилия. В случаите с Вутка и Шмид не е напълно ясно дали самолетите им са се взривили при влизане в пикиране или в момента на натискането на бомбо-хвъргача. Може би поради някаква диверсия е станало късо съединение, което да е предизвикало взрива? Същата мисъл ни хрумва, когато стават и други подобни случаи, но в този момент, въпреки подробното разследване, не можем да открием никакви определени доказателства.

По време на тези полети под нас бушуват грандиозни танкови битки, картина, която рядко сме имали възможността да видим след 1941 година. Маса танкове се втурват един срещу друг по голите равнини. Вражеските противотанкови оръдия са разпределени в тила и са замаскирани. Понякога и самите танкове са вкопани в земята, особено когато вече не могат да се движат, но все още са опазили възможността си да водят огън. Числено съветските танкове са значително повече, в качествено отношение превъзходството на нашите танкове и въоръжение незабавно стават очевидни за всички. За пръв път се използват в големи количества нашите танкове „Тигър“. Всичките ни танкове стрелят по-бързо и точността им е по-голяма. Една от причините е по-доброто качество на оръжието ни, но решаващият фактор е по-умелото му използване.

Най-опасни за нашите танкове са съветските тежки и свръхтежки противотанкови оръдия, настанени във всички точки на бойното поле. Тъй като руснаците са майстори на камуфлажа, противотанковите оръдия много трудно могат да бъдат забелязани и неутрализирани.

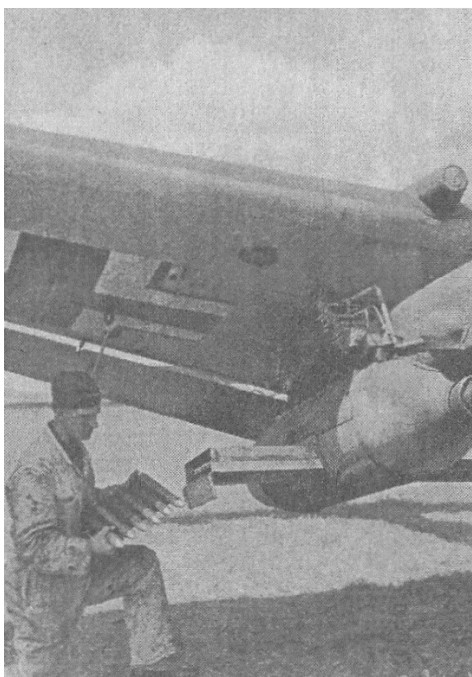
Зрелището на тази маса танкове ми напомня за моя самолет от експерименталния авиоотряд, въоръжен с оръдия, който бях взел със себе си в Крим. Докато отдолу има все още толкова много вражески танкове, можем да се опитаме отново да го проверим. Наистина зенитната отбрана, която прикрива съветските танкове, е много силна, но аз си казвам, че двете групи се намират на разстояние една от друга на 1-1,5 км и докато не съм получил пряко попадение от зенитен снаряд, винаги мога да се опитам да приземя самолета зад нашите

танкове. И ето че вече летя в самолета, въоръжен с противотанкови оръдия, а зад мен са останалите шуки с обикновени бомби. Опитът е извършен.

По време на първата атака четири танка са взривени от преки попадения на снаряди от моите оръдия, до вечерта общият им брой нараства на дванадесет. Всички сме обзети от страстта на преследването, породена от прекрасното чувство, че е всеки нов унищожен танк ще бъде спестена много германска кръв.

След първия ден механиците са претрупани с работа, защото почти всички самолети са повредени от зенитен огън. Животът на подобен самолет не трае дълго. Но важното е, че дяволското заклинание е преодоляно и след като имаме такъв самолет, ние вече притежаваме оръжие, което може да бъде настанено навсякъде и да бъде способно успешно да се бори с огромното количество съветски танкове. Това е откритие и неговото практическо приложение въодушевява всички ни. За да се осигури пристигането на тези експериментални самолети, на всички екипажи е заповядано незабавно да се присъединят към нас. Така се формира противотанкова ескадрила. С оперативна цел тя се намира под мое командване.

Следващите дни и сражения допълват картината и успехът не ни изоставя. Докато противотанковите самолети атакуват, част от бомбардировачите се опитва да неутрализира наземната отбрана, останалите кръжат на ниска височина като квачка над пиленцата си, за да защитават противотанковите самолети от вражеските изстребители.

Оръжейникът зарежда пълнител с 6 снаряда с волфрамова сърцевина в оръдието на Ju-87G „Каноненфогел“.

Малко по малко аз откривам всички необходими трикове. Новите умения се постигат едва, след като някой пострада. Ние губим самолети в слабо защитени райони, защото летим на средна височина, в разгара на артилерийския дуел. Би трябвало да избягваме въздушното пространство по продължение на траекторията на снарядите, в противен случай има опасност някой от нас да бъде „случайно“ свален.

След известно време Съветите успяват доста успешно да се справят с нашите въздушни противотанкови атаки. Когато е възможно, те придвижват противовъздушните си средства заедно с челните танкове. Танковете са снабдени с димни снаряди, за да могат да създават непрозрачен екран или да имитират запалване с надеждата, че преследвачите им ще ги оставят на мира, предположили, че са улучили своята цел. Опитните екипажи скоро разгадават този трик и повече не се хващат на въдицата на руснаците. В действителност запаленият танк гори много ярко, да се имитира такъв пламък е твърде рисковано. В много от случаите танкът се взривява веднага, след като огънят стигне до боеприпасите. Крайно неприятно е за нас, когато взривът избухне неочаквано и самолетът ни се намира на височина 10-15 метра над танка. През последните няколко дни два пъти прелитам през завеси от пламък и си мисля: „Този път е за последно!“

Въпреки всичко обикновено пробивам огнената стена и се появявам цял и невредим от другата страна дори когато боядисаната със зелена камуфлажна боя обшивка на самолета ми е обгорена и осколките от взривения танк са я изпъстрили с пробойни.

Понякога пикираме над стоманените чудовища отзад, понякога отстрани. Избираме малък ъгъл на атака, за да не минаваме ниско над земята и да не попаднем в беда. Бордовете са бронирани по-слабо. Но най-добрата цел е кърмата.

Там се намира двигателят, който трябва да бъде охлаждан, корпусът там е най-тънък. За да се облекчи охлаждането, в бронята са направени отвори. Това е добро място за прицел, защото където е двигателят, там е и горивото. Когато двигателят работи, е лесно танкът да бъде забелязан от въздуха по синкавия дим на изгорелите газове. От двете страни на танка се намират резервоарите с гориво и снарядите. Но там бронята е по-дебела, отколкото отзад.

Руските танкове често возят върху себе си и пехота. Когато действаме в сектори, в които ни познават добре, пехотинците скачат от танковете по време на движение, дори те да се движат с пълна скорост. Мислят, че е настанал последният им час и ние всеки момент ще ги връхлетим. А ивановците предпочитат да посрещат атаките, намирайки се върху твърда почва.

Юли 1943, край Курс ката дъга: Рудел обяснява на пилотите от противотанковата ескадрила с макети най-уязвимото място на Т-34.

* * *

През втората половина на юли съпротивата срещу германските дивизии нараства, налага им се да преодоляват едно след друго множество укрепления и темпът на настъпление доста се забавя. Ние извършваме полети всеки ден, от сутрин до вечер, и поддържаме атакуващите клинове, които се придвижват на север през река Псьол, покрай железопътната линия, която отива към Белгород.

Една сутрин внезапно ни атакуват голям брой бомбардировачи Ил-2, които се приближават до нашето летище на малка височина и не е имало време да бъдат забелязани. Излитаме във всички направления, за да се махнем от летището, много от самолетите все още рулират по пистата. По някакво чудо не се случва нищо сериозно, зенитните ни оръдия откриват най-силния огън, на който са способни и това съвсем очевидно не предизвиква въодушевлението на

ивановците. Забелязваме как обикновените 20-мм зенитни снаряди рикошират от бронята на руските щурмовици.

Само няколко места са уязвими за тези снаряди, но бронебойните 20-мм снаряди са способни да свалят и бронираните Ивановци.

По същото време получаваме заповед да се преместим в Орел, от другата страна на дъгата, където Съветите са преминали в настъпление и заплашват да превземат града. След няколко часа пристигаме на летището северно от Орел. Обстановката около него горе-долу съответства на слуховете, които стигаха до нас още в Харков - Съветите атакуват града от север, изток и юг.

Настъплението ни е спряно по всички фронтове. Ясно разбираме причините: първата е десантът на съюзниците в Сицилия, а след това - превратът срещу Мусолини; всеки път нашите най-добри дивизии трябваше да бъдат водени от боя и прехвърляни в други места из Европа. Както често говорим помежду си през тези седмици, Съветите би трябвало да благодарят на своите съюзници, че все още съществуват като военна сила!

Август е горещ за нас месец във всеки смисъл на тази дума, на юг се води ожесточена битка за Кроми. По време на една от нашите първи атаки, насочени против мостовете в този район, с мен се случва нещо много странно. В момента, когато влизам в пик, на моста се появява руски танк. 500-кг бомба, насочена към моста, попада в него, когато той вече е минал половината от пътя, в резултат на което мостът, както и танкът, се разхвърчават на парчета.

Отбраната тук е необикновено силна. След няколко дни на север, в района на Болхов, аз получавам пряко попадение в двигателя. Осколките летят право в лицето ми. Първо си помислям, че е време да скоча с парашута, но кой знае къде ще ме отнесе вятърът? Надеждите да стигна до земята жив и здрав са много малки, особено когато наоколо кръжат яковете. Въпреки това успявам да извърша принудително кацане със спрял двигател до самата германска предна линия. Пехотната част, която е заела този участък, след два часа ме откарва до нашето летище.

Веднага излитам в същия район. Усещането да се завърнеш в същия район, където току-що са те свалили, е доста странно. Но това избавя от колебанията и мрачните мисли за риска, на който се подлагаш.

Подготвяме се да нанесем удар по позициите на зенитните батареи. Издигнал съм се високо и виждам как те откриват силен огън по нашата формация. Позициите им се откриват по изстрелите на оръдията. Атакувам ги незабавно и заповядвам на самолетите, които ме съпровождат, да хвърлят

бомбите си върху руските зенитчици едновременно с мен. Летя към къщи с приятното чувство, че този път противникът си е получил заслуженото.

Лятото на 1943. Рудел и бордовият му стрелец Ервин Хенцел.

Всяка нощ руските самолети извършват нападения срещу нашето летище в района на Орел. В началото живеем в палатки, след това - в каменни постройки на края на летището. Близо до палатките са изкопани ровове, предполага се, че ще се крием в тях по време на нападенията. Въпреки това някои от нас продължават да спят и по време на тези рейдове, защото след цял ден непрекъснати полети добрият нощен отдых е незаменим, ако искаме да бъдем годни и на следващия ден. Във всеки случай ивановците ни бомбардират по цяла нощ.

Моят приятел Валтер Краус, командир на Трета група, е убит по време на едно такова нападение. В миналото пилот-разузнавач, той е преминал при мен в Грац курс по преподготовка и бързо усвои новото поприще, като се превърна в

истинско откритие за нашата ескадра. Току-що беше станал командир на Трета група и бе награден с Дъбовите листа. Скъrbим за загубата на нашия другар и приятел е дълбока тъга, неговата смърт е истински удар за нас. Колко ли още тежки удари на съдбата ще трябва да понесем?

Прехвърлят под мое командване Трета група. Познавам я като петте си пръста, нали преди това служих в нея като инженер? Въпреки че тук има нови лица, аз вече съм се запознал с всички по време на моите посещения в групата. Няма да е трудно да бъде приведена в подходяща форма, още повече, че тук е и оберлейтенант Бекер. Ние го нарекохме Фридолин. Няма нещо, което да не знае, той е майката и бащата на наземния персонал. Медицинската служба е поверена на доктор Гадерман, освен всичко останало той е приятел на всички и техен утешител. Не след дълго щаbът на Трета група се превръща в истинско семейство, в което всички заповеди се дават и изпълняват в духа на сътрудничество и взаимопомощ. Съотнесено към действията във въздуха, това означава, че не е нужна никаква реорганизация, тъй като през изминалата година често самият аз се налагаше да я водя в бой.

В състава на групата извършвам своя 1 200 поред полет. Като ескорт ни съпровожда ескадрила от изстребители, с които по чисто съвпадение лети и знаменитият скиор Йеневайн. В паузите между полетите ние често бърбим за нашите родни планини и разбира се, за ски спорта. Веднъж той не се прибира след наша съвместна мисия и е записан в доклада като безследно изчезнал. По всяка вероятност е бил свален, след което, според разказа на неговите другари, предал по радиото: „Имам попадение в двигателя, летя по направление на слънцето.“ По това време слънцето беше точно на запад. Той не би могъл да избере по-неподходящ курс, защото след пробива на север от нас, в района на Болхов, Съветите успяха да направят в нашата фронтова линия издатък във формата на улей, който се стесняваше от изток на запад. Следователно, ако Йеневайн бе полетял на запад, щеше да се озове над центъра на този улей и да се приземи на територия, заета от руснаците. Ако бе прелетял само няколко километра на юг, това щеше да му е достатъчно да стигне до нашите позиции, тъй като улеят бе съвсем тесен. Тук, до Орел, серията от неуспехи не свършва. Аджутант на щаба на 9-а ескадрила е Хърнер, кавалер на Рицарския кръст и един от старшите офицери в нашата група. След като неговият самолет е свален от зенитките североизточно от Орел, той рязко губи височина и пада на ничия земя. Хърнер не излиза от кабината на самолета, лежащ върху склона на малък овраг. В началото реших, че е направил принудително кацане, макар все пак да ми се струва, че е получил сериозни повреди още докато е бил във въздуха и когато се е блъснал в земята, ударът се е оказал прекалено силен. След като прелетях няколко пъти над това място на малка височина, не забелязах никакво движение в кабината. Медикът ни, с помощта на войници-пехотинци, стига до отломките,

но вече е твърде късно и не успяват да спасят екипажа. Той доведе свещеник и не след дълго двамата ни другари се сдобиха с вечен покой.

* * *

През следващите няколко дни в групата почти никой не говори, летците разменят помежду си само най-необходимите думи: през тези дни всички сме потиснати от тъгата. Същото е и в другите подразделения. По време на утринните атаки срещу важните артилерийски позиции на изток от Орел ескадрила от Първа група лети заедно с моята Втора ескадрила, командвана от капитан Якел. Той вече е отличен летец и има любим трик, който прави непрекъснато. Където и да забележи вражески изстребител, той го атакува, въпреки че другият значително превъзхожда пикиращия бомбардировач на Якел по скорост и мощ на бордовото оръжие. Още на Кубанския фронт той многократно ни разсмиваше. Въобразяваше си, че неговият самолет е особено бърз и при пълна газ оставя всички самолети далеч зад себе си. Този жизнерадостен шегаджия често сваля изстребители; напомня ми елен, който претърсва гората, за да открие ловец и когато намери някого, се хвърля в атака, навел глава и насочил напред рогата си. Той е душата на ескадрилата, нито веднъж не се повтаря и не се спира, може да разказва вицове от девет вечерта до четири сутрин. Разбира се, в репертоара му са и Бонифаций Кийзеве́тер⁷, както и други балади.

Една сутрин заедно с други самолети той атакува съседната батарея, след което се връщаме заедно в базата. Намираме се точно над линията на фронта, когато някой започва да крещи: „Изстребители!“ Виждам, че са далеч от нас и нямат намерение да атакуват. Якел обръща и започва бой с тях. Той сваля единия, но дебелият Йенш, неговият бордови стрелец, иначе надежден и отговорен, изглежда, сега гледа настрани, а не пред себе си. Друг Ла-5 захожда зад опашката им. Виждам как от височина 600 метра самолетът на Якел стръмно пада, обърнат нагоре с колесника и се взривява при удара в земята. Мога само да се досещам, че в бойната си страст Егберт е забравил колко ниско лети и че не бива да се увлича с акробатичните си номера. И така го изгубихме.

На мнозина от нас им хрумва една и съща мисъл: „Сега, когато старите кучета един след друг си отиват, мога да определя точно кога ще дойде и моят ред, достатъчно е да погледна календара.“ Рано или късно на всеки му идва краят, ние всички го очакваме, а неуспехите не ни напускат.

⁷ Фиктивен герой на множество солени вицове и стихотворения в кайзерова Германия. - Б. пр.

Когато живееш в постоянна опасност - това предизвиква фатализъм и определено чувство за примиреност. Вече никой не скача от леглото, когато през нощта над него се изсипват бомби. Смъртно уморени след полетите, които продължават по цял ден, чуваме в полудрямка как бомбите се взривяват някъде съвсем наблизо.

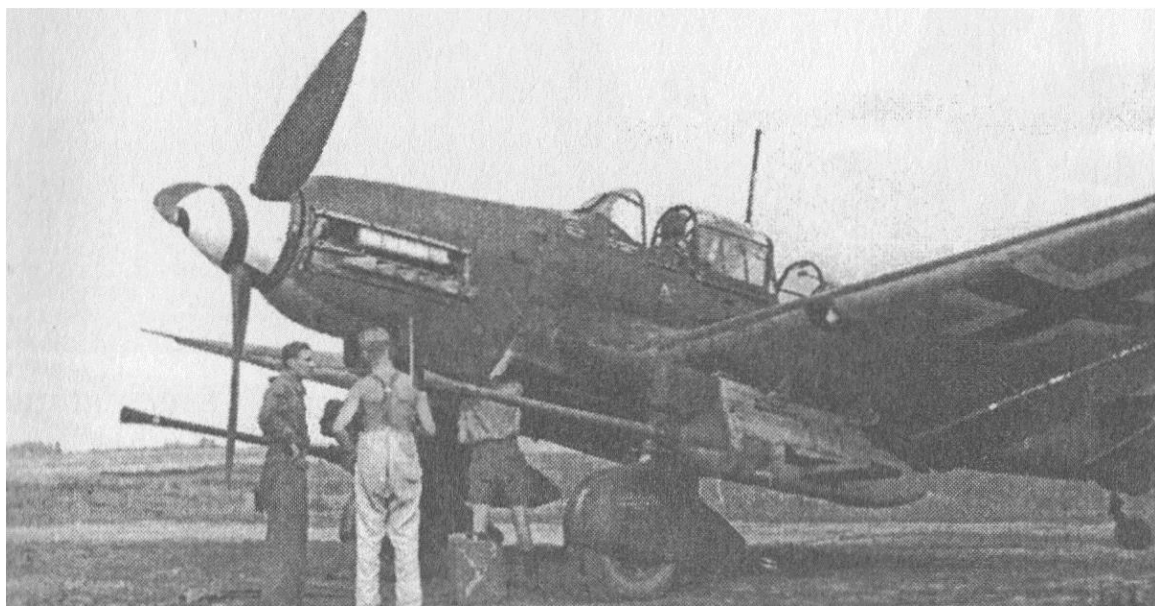
* * *

В зоната на пробива нещата все повече се влошават, току-що е възникнала заплаха за Кричев, който е на северозапад от нас. За да не губим много време за приближаване към целите и да летим над Жиздринския сектор, който се намира още по на север, ние се прехвърляме на Кричевското летище. Боевете се водят в горите, където от въздуха е много трудно да се види нещо. Червените маскират позициите си по-лесно и е много трудно да бъдат атакувани. Крайно рядко виждам долу танкове и затова летя по-често с обикновен бомбардировач. Тъй като вече съм командир на група, противотанковата ескадрила още по-тясно взаимодейства с другите машини и щабната работа, както техническата, така и тактическата, бързо се приспособява към използването на противотанковите самолети.

Не оставаме в Кричев задълго. Говори се, че скоро пак ще ни преместят на юг, където ситуацията е критична. След няколко полета в района на Брянск ние наистина се връщаме в Харков. Този път сме базирани на летището южно от града.

11. Обратно към Днепър

И тук, на Харковския фронт, през последните няколко месеца станаха големи промени. Нашите напълно окомплектовани дивизии бяха изтеглени и Съветите преминаха в настъпление. Само ден или два след нашето пристигане съветските снаряди започнаха да падат върху града. На летището ни вече нямаше сериозни запаси от гориво и бомби, затова поредното преместване на друго, по-безопасно летище не беше нещо неочаквано. Новата база се намира на 150 км на юг, близо до село Дмитриевка. Тъй като разстоянието до летището е доста голямо, ние използваме два аеродрума за прескок, единият е в Барвенково, откъдето летим до района на Изюм, а другият е в Сталино, за полети към Миуския фронт. На всяко от тези летища се намира малка група механици, които обслужват самолетите ни след полетите. По Донец и Миус са създадени отбранителни рубежи, които са подложени на силни съветски атаки. Често нашият оперативен офицер отново ни определя предишните цели: същата гора, същия овраг. Скоро вече няма нужда да гледаме картите и разни други глупости. Както някога Щеев казваше: „Ние вече сме големи момчета!“

Техниците подготвят за полет Ји-87G.

По време на един от нашите първи полети в района на Изюм някой се обажда по радиото: „Ханелоре! - това е моята позивна. - Ти да не си оня пич, който „трошеше орехи“ за нас?“ Аз не отговарям и той отново и отново повтаря въпроса си. Неочаквано разпознавам гласа. Това е един офицер от разузнаването, с когото често сме работили заедно и с чиято дивизия винаги сме постигали най-добро взаиморазбиране. Разбира се, това противоречи на правилата за секретност, но аз не мога да не се поддам на изкушението и отговарям, че наистина съм „трошил орехи за тях“ (танковете), а самият той, доколкото си

спомням, се увлича по футбола. Той незабавно си признава и всичките ни екипажи, развеселени след като чуват разговора, пикират срещу яростно лаещите зенитки. Този офицер от разузнавателната служба на Луфтвафе с фамилията Еп бе един от най-добрите централни защитници на виенския футболен отбор. Тъй като той е зачислен към частта, която се намира в самия център на сраженията, ще се срещаме с него доста често.

Капитан Антон, който е поел командването на 9-а ескадрила след смъртта на Хьорнер, е убит при Миус. Самолетът му се взривява при излизане от пик по същия необясним начин, по който това става вече толкова пъти поред. Отново загива едно от нашите „стари кучета“, кавалер на Рицарския кръст. Някои от екипажите загиват, на тяхно място идват други, никой не се задържа задълго - безпощадният ритъм на войната.

Вече се усеща приближаването на есента, когато получаваме заповед да участваме в полетите по Днепърския фронт, още по-далеч на запад. В продължение на много дни ние излитаме на мисии от летището, което се намира северозападно от Красноармейск. Тук Съветите се стремят към Донецкия промишлен район от изток и североизток. Очевидно това е голямомащабна операция, противникът е навсякъде. Освен това те извършват непрекъснати рейдове срещу нашето летище с помощта на бомбардировачи „Бостън“, което е сериозна пречка, защото ни се налага по време на атаките да прекратяваме обслужването и така закъсняваме с полетите. По време на тези атаки ние седим в окопите, изкопани зад самолетите, и чакаме ивановците да престанат да се забавляват. За щастие нашите загуби в самолети и снаряжение са относително малки.

Никой не ни казва, че армейските части, които преминават покрай летището, са вече почти последните и ивановците ги следват по петите. Минава съвсем малко време и самите ние се убеждаваме в това. Излитаме от западното летище и прелитайки над града, набираме отново височина. Предстои ни да атакуваме вражеските войски на 40 км на североизток. Намирайки се над другия край на града, аз имам видимост надалеч и забелязвам между шест и осем танка, те са камуфлирани и приличат на нашите собствени машини. Въпреки това формата на корпусите им ми се струва доста странна. Хенчел прекъсва размишленията ми: „Хайде на връщане да погледнем отново тези германски танкове!“

Летим към целта. Значително по на запад срещам силни вражески части, няма никаква следа от германски войски.

Излитащ на бойна задача "Канонефогел".

Летим обратно и виждаме онези танкове от близко разстояние. Всички те са Т-34 - руснаци! Екипажите им са застанали зад машините, проучвайки картите, явно имат инструктаж. Изплашени от появата ни, те се разбягват и се катерят по танковете си. Но точно в този момент ние не можем да направим нищо, защото първо трябва да се приземим и да попълним амунициите си. В това време Съветите навлизат в града. Нашето летище е разположено на другия му край. След десет минути аз излитам отново и търся онези танкове между постройките. Когато ги атакувам, те рязко се обръщат, крият се зад сградите и бързо изчезват от полезрението. Унищожавам четири от тях. Къде отидоха останалите? Те биха могли да се появят на летището ни всяка минута. Ние не можем да го евакуираме, защото част от наземния персонал е в града и трябва да ги чакаме, докато се върнат. Едва сега си спомням, че съм изпратил един от нашите офицери в армейските складове, които се намират в източната част на града. Той има невероятен късмет. По-късно се изясни, че автомобилът му е тръгнал точно в момента, когато един Т-34 завивал зад ъгъла на складовата сграда. След като натиснал газта и стиснал коленете си, за да не треперят толкова безобразно силно, той успял да избяга цял и невредим.

Излитам още веднъж. Групата не може да лети заедно с мен, иначе горивото няма да ни стигне за задължителния преход до Павловка. Мога само да се надявам, че в момента на моето завръщане всички наши хора вече ще са се събрали на летището. След дълго търсене откривам два танка в западната част на града и ги унищожавам. Очевидно те са се движили по посока към нас, за да опушат гнездото на осите щуки. Точно сега е времето наистина да се разкарам и след като успяваме да подпалим всички неизправни самолети, ние излитаме. Докато правим кръг над летището, за да се строим в боен ред, виждам експлозии

на танкови снаряди в покрайнините на летището. В крайна сметка са успели да стигнат до нашата база, но ние вече не сме там.

Компасът ни сочи запад-северозапад. Малко по-късно летим над някакъв път на малка височина. По нас открива силен огън моторизирана колона, която се движи под охраната на танкове. Ние се разделяме и започваме да кръжим над колите: съветски танкове и камиони, предимно американско производство, следователно това са руснаци. Признавам си, че съм озадачен как тия момчета са се озовали толкова далеч на запад, но това биха могли да бъдат само руснаци. Ние набираме височина и аз давам заповед да бъдат атакувани зенитките, които трябва да бъдат неутрализирани първи, така че да можем да започнем атаката си на малка височина и без никакви пречки.

След като укротихме повечето зенитки, ние си разделихме колоната на части и я разстреляхме. Денят бавно приближава към залеза си, цялата колона изглежда като огнена змия, това е истинска тапа от горящи автомобили и танкове, които не бяха успели да свърнат от пътя вдясно или вляво. 11с пощадохме никого, материалните загуби на Съветите отново са големи. Но какво е това? Прелитам над четири или пет автомобила в предната част на колоната, по радиаторите им виждам нашите флагове.

Това са камиони германско производство. От канавките от двете страни на пътя излитат бели сигнални ракети. Това е сигналът на нашите собствени войски. Отдавна не съм усещал подобно вледеняващо чувство в корема. С удоволствие бих се хвърлил на земята още тук някъде. Възможно ли е тази колона да е била германска? Всичко гори. Но тогава защо ни подложиха на толкова силен обстрел от камионите? Как са се озовали тук американски автомобили? Освен това със собствените си очи видях бягащи хора с кафяви униформи! Потта струи по лицето ми, обхваща ме затъпяващото чувство за паника.

Вече се е стъмнило напълно, когато се приземяваме в Павловка. Никой от нас не произнася нито дума. Беше ли онази колона германска? Неопределеността ни задушава. По телефона не успявам да разбера нито от армията, нито от Луфтвафе чия е била колоната. Към полунощ пристигат няколко войници. Оперативният офицер прекъсва крайно неспокойния ми сън, като казва, че има важни новини. Нашите армейски колеги искат да ни благодарят, че сме им помогнали да избягат. Разказват ни, че техните камиони са били настигнати от вражеската колона. Те едва са успели да се откъснат на стотина метра, за да се прикрият от руския огън в канавките встрани от пътя. Именно в този момент на сцената сме се появили ние и сме разстреляли ивановците. Нашите момчета веднага се възползвали от ситуацията и успели да се скрият. Това сваля тежкия товар от плещите ми и аз споделям ликуването на нашите братя по оръжие.

Малко след този случай се озоваваме в Днепропетровск. Летището се намира на източния бряг на Днепър, много далеч от нашите казарми в центъра на града. За един обикновен руски град мястото прави добро впечатление, също както и Харков. Съветските бомбардировачи и щурмовици почти всеки ден атакуват мостовете над Днепър в центъра на града. Червените се надяват, че след като ги унищожат, ще отрежат пътя за отстъпление на германските войски и ще направят невъзможно снабдяването на армейската ни група с боеприпаси и резерви. Досега още не сме забелязвали никакъв успех при атаките им срещу мостовете. Но местните жители тържествуват. Веднага щом съветските самолети изчезват, те се втурват към Днепър с кошници, защото са успели да забележат, че след всяка въздушна атака на повърхността на водата се появяват големи количества зашеметена риба. Явно в града отдавна не са яли толкова много риба.

Ние летим ту на североизток, ту на юг, според придвижването на Съветите към Днепър, които се надяват да не допуснат създаването на наша отбранителна линия по реката и да свържем позициите си. По времето, когато преместваме нашата база от Днепропетровск в Большая Козтрома, на 120 км по-далеч на запад, аз изгубвам Бекер. Той е командирован в щаба на дивизията. Дълго време се съпротивявам на преместването му, тъй като той принадлежи към нашия „семеен кръг“, но е безполезно и след дълги преговори окончателното решение е взето.

12. Все по' на запад

Большая Костромка е типично руско село, с всичките му предимства и недостатъци, които произлизат от това. За нас, жителите на Централна Европа, недостатъците са значително повече. Селото е много разхвърляно и се състои главно от пръстени колиби, съвсем малко от къщите са строени е тухли. Уличната мрежа е възникнала от само себе си, без никакъв план, това са просто непавирани пътечки, които се пресичат под най-немислими ъгли. При лошо време нашите автомобили затъват в калта до осите, така че след това е почти невъзможно да бъдат изтеглени. Летището е в северния край на селото, по пътя към Апостолово, който е почти непроходим за автотранспорта. Затова нашият персонал не си губи времето и за да опази мобилността си, започва да използва коне и волове, въпрегнати в каруци. Екипажите често пристигат при машините си, яздейки коне, като се качват в самолета направо от седлото, защото „пистата“ изглежда немного по-добре от пътя. При тези метеорологични условия тя прилича на океан от кал с малки островчета тук-там и ако не са широките гуми на Ю-87, ние въобще нямаше да можем да излитаме. Жилищата ни са разхвърляни из цялото село, щабът на групата е настанен в сградата на училището в южния му край. Тук дори имаме офицерска столова.

Площадът пред сградата често се превръща в огромна локва и когато тя замръзва, което се случва понякога, ние играем там хокей. Еберсбах и Фикел никога не се отказват от възможността да поиграят. От известно време обаче са донякъде поохладнели към играта, защото целите им крака са в синини. Когато времето се разваля, хокейните врати се преместват под покрива, смаленото хокейно поле създава големи грижи на вратарите. Мебелите не страдат от хокея, защото такива просто няма.

Руснаците са потресени от множеството малки лични предмети, които нашите войници носят със себе си. Те мислят, че всички тези любителски снимки на нашите къщи, нашите стаи, нашите момичета всъщност са пропаганда. Нужно е много време да ги убедим, че всичко това е истинско, че германците не са човекоядци. Няколко дни след пристигането ни руснаците идват и питат дали може да окачат отново иконите и разпятията си по стените. По-рано, при съветската власт, те са били принудени да ги крият поради неодобрението на сина, дъщерята или комисаря. Това, че ние нямаме никакви възражения, очевидно ги въодушевява. Опитваме се да им обясним, че и в нашите домове също има разпятия и религиозни картини, но те много трудно успяват да повярват. Набързо окачват в „червените ъгли“ икони и отново, и отново изразяват надеждите си, че това разрешение няма да бъде отменено. Те живеят в страх от комисарите, които държат цялото село под наблюдение и шпионират

обитателите му. Често поста на главен доносник заема директорът на училището.

Засега живеем в омагьосаното царство на калта и страдаме от произлизащите от това трудности със снабдяването, дори и с хранителни продукти. Когато летя ниско над Днепър, често виждам как и нашите и руските войници хвърлят ръчни гранати във водата, за да ловят зашеметена риба. Ние воюваме, линията на фронта минава по Днепър, но се налага да се използва всяка възможност войската да бъде нахранена. И ето, че веднъж аз решавам да си опитам късмета с 50-килограмова бомба. Гослер, нашият квартирмейстер, е изпратен начело на групата нестроеви войници към Днепър. Преди да тръгнат, аз им показвам на картата участъка от реката, в който възнамерявам да хвърля бомбата. След като се повъртах известно време над реката и дочаках да се появят нашите момчета, аз хвърлям бомбата от височина 15-20 метра. Тя пада до самия бряг и след кратка пауза се взривява. Вероятно нашите долу са изплашени от взрива, защото веднага залягат. Няколко досетливи рибари, които ловят професионално по средата на реката от борда на някакво древно корито, което едва не се е обърнало от вълната, предизвикана от взрива, бързо приближават и започват да събират зашеметената риба. Отгоре виждам белите кореми на мъртвата риба, плуваща по повърхността. Войниците влизат в битката и се опитват да измъкнат на брега, колкото се може повече риба. По брега се появяват нови рибари и също започват да изхвърлят рибата в плитчините. Няколко часа след завръщането ми камионът с пляката се прибира от Днепър, докарват няколко центнера риба. Сред улова има и няколко огромни екземпляра, които тежат по 30-40 килограма, предимно есетра и разновидности на речния шаран. През следващите дни ние организираме истински оргии и откриваме, че рибната диета е прекрасна. Най-вкусна се оказва есетрата, пушена и варена, огромните шарани също стават за ядене. След две седмици е проведена и втора риболовна експедиция - с не по-малък успех.

* * *

Почти всеки ден излитаме с бойни задачи в най-различни направления. На изток и югоизток съветските оръдия, съсредоточени при Мелитопол, продължават артилерийския обстрел на нашия Никополски плацдарм. Сред имената на картата и много немски: Хайделберг, Грюнтал, Густавфелд. Тук са домовете на германските преселници, чиито прадеди са усвоявали този район още преди няколко столетия. На север от нас, в района на Запорожие, фронтът завива на изток и минава по Днепър. Още по-нататък, след като пресича реката започва кременчугският сектор. Днепропетровск вече остава зад руските линии. По своя обичаен маниер Съветите оказват натиск в различни места и често успяват да пробият фронта на малка дълбочина. Ситуацията се възстановява с помощта на контраатаки, които обикновено извършват бронетанкови дивизии.

В промишления център Кривой Рог, разположен северно от нас, направо на предната фронтова линия има бетонна писта за излитане. Но ние не можем да я ползваме.

Веднъж сутринта съветската атака стига до Кривой Рог и до нашето летище. Основният удар се нанася от север, откъм Пятихатка. Тук изчезва безследно капитан Менде. Въпреки отчаяните ни търсения не можем да открием нашия добър другар, който е погълнат от безкрайните простори на Русия. Тук ситуацията също е възстановена с помощта на контраатаки и фронтът се измества на няколко километра по на изток. Снабдяването на войските ни продължава без проблеми и ние скоро превключваме на мостовете над Днепър. След това наша цел става групировката на противника между Кременчуг и Днепропетровск. Една сутрин, когато започва ново настъпление на руснаците откъм север, ми се налага да излетя при лошо време. Задачата ми е да получа обща картина на разположението на вражеските войски и да направя оценка на шансовете за успешна атака с по-големи сили. Преди излитането ми съобщават, че нашите войски все още удържат едно от селата в зоната на боя, но ги атакуват постоянно и имат нужда от спешна помощ. С тази част трябва да бъде установен контакт и авионасочвачът вече е на мястото.

Нашата тройка лети в района на целта под ниски облаци. Чувам в слушалките гласа на познат авионасочвач и се надявам, че ми е било заповядано да установя връзка именно с него, а не с някой друг от офицерите. Тук е редно да спомена, че всеки авионасочвач иска нашата поддръжка за собствената си дивизия. Принудени сме да настояваме да ни бъде съобщавана позивната на дадената част. Нуждата от нас е толкова голяма, че за да удовлетвори всички молби, ще ни трябват двайсет пъти повече хора и самолети. Ако се съди по гласа, с мен отново говори футболистът Еп, но и без негова помощ аз вече съм забелязал концентрацията на вражески войски на три километра отпред. Все още летя над нашите позиции, но изведнъж, когато наклонявам машината, забелязвам избухвания от изстрелите на множество зенитки. Не виждам взривовете на снарядите, защото са скрити в облаци, но неочаквано усещам попадения в кабината и в двигателя. В лицето и ръцете ми се впиват осколци. Двигателят е готов да спре всяка секунда. Той работи още няколко минути, после угасва. В това време аз намирам ливада на запад от селото. Сигурен съм, че руснаците все още не са ме забелязали. Редом с мен бързо каца и Фикел. Нямаме никаква представа още колко време нашите войски ще удържат позициите си, затова двамата с Хенчел вземаме със себе си най-необходимото: оръжия, часовници и парашутите, и се качваме в машината на Фикел. Третият самолет от групата ни вече е отлетял за вкъщи и летецът е съобщил за произшествието. Скоро кацаме сполучливо в Костромка. В тези дни капитан Фриче също има късмет. След като бе свален от изстребители на югоизток от Запорожие, в района на Хайделберг, той скача успешно с парашут, но се удря в опасното оперение. След кратък

престой в болницата този отличен летец, награден с Рицарски кръст, се завръща в строя.

Но не на всички им върви толкова. Веднъж, завръщайки се от фронтовата линия, вече приближаваме нашето летище и започваме да захождаме един по един за кацане. Високо над нас се появяват руски изстребители. Те нямат никакво намерение да ни атакуват, но зенитките откриват огън по тях, като се опитват да стрелят между нашите самолети. Херлинг, командир на 7-а ескадрила, и Круминс, нашият офицер-инженер, са улучени и падат. След няколко мига загива и Фриче. Трима неразделни другари, наградени с рицарски кръстове, дават живота си за нашата страна. Ние сме съсипани от загубата. Те бяха първокласни пилоти и приятели на своите подчинени. Понякога тук, на фронта, се случват периоди, когато върху хората сякаш ляга проклетие и поредицата от нещастия изглежда безкрайна.

Октомври 1943, полево летище Болия Костромка. Поздравления от ескадрата за Рудел (1 300 бойни полета) и бордовия стрелец Хенчел (1 000 полета).

През ноември се получава радиограма: награден съм с Рицарски кръст с дъбови листа и мечове и трябва да отида за награждаването в щабквартирата на Фюрера в Източна Прусия. Приблизително по същото време унищожавам стотния си танк. Радвам се на моята награда не на последно място и защото е принос към постиженията на ескадрата, но в същото време съм разстроен, че все още няма отговор на препоръката ми за награждаването на Хенчел с Рицарски кръст.

Вероятно е потънала някъде. За всеки случай решавам да взема своя бордови стрелец на церемонията по награждаването. Хенчел току-що е завършил своя хиляден боен полет и е вписал в сметката си няколко съветски изстребителя - без никакво преувеличение може да се каже, че той е смятан за нашия най-добър бордови стрелец. През Виница, Проскуров, Львов и Краков ние отлитаме в Източна Прусия, където в района на Голдап се намира щабквартирата на Фюрера.

Първо се приземяваме в Лютцен. Докладвам за пристигането си на полковник Фон Белов. Той ми казва, че едновременно с мен „Дъбови листа към Рицарския кръст“ ще получи и майор Храбак. Довел съм и Хенчел и питам Белов дали моята препоръка вече не е пристигнала. Той ми отговаря, че още не е, но обещава веднага да провери при райхсмаршала докъде са стигнали нещата. Там също не успяват да открият този документ и предполагат, че папката е била предадена за подпис на райхсмаршала. Фон Белов се уговаря за всичко лично с Гьоринг, отива направо при Фюрера и му докладва, че съм довел със себе си Хенчел поради описаните причини и че главнокомандващият на Луфтвафе вече е одобрил наградата. Отговорът е: „Хенчел да се яви заедно с останалите.“ За моя верен бордови стрелец това е голямо събитие. Само малцина получават Рицарския кръст от ръцете на самия Фюрер, тъй като персоналното връчване от Главнокомандващия започва с „Дъбовите листа“.

И ето, че майор Храбак, Хенчел и аз сме се строили пред Фюрера. Той първо ни окачва наградите и след церемонията пие чай с нас в своя кабинет. Говори за проведените на изток операции и за уроците, които трябва да си вземем от тях. Разказва ни, че в момента се формират нови части, които несъмнено ще са необходими за отблъсването на десанта на западните съюзници в Европа. В страната все още биха могли да бъдат формирани голям брой дивизии и нашата промишленост може да ги снабди с достатъчно оръжие. Между другото германският технически гений, съобщава ни той, продължава да работи над изумителни проекти, които ще ни позволят да изтъргнем окончателната победа от ръцете на болшевиките. Той е сигурен, че само германците са способни да изпълнят тази задача. Горд е със своите войници на Източния фронт, знае за техните гигантски усилия и трудностите, с които им се налага да се сблъскват. Той изглежда добре, пълен е с идеи и сигурност в бъдещето.

Хитлер връчва Рицарски кръст с дъбови листа и мечове на кап. Ханс-Улрих Рудел, командир на III./SG 2. Вляво от него подполк. Дитрих Храбак, командир на JG 54, вдясно оберфелдфебел Ервин Хенчел.

След като напускаме Лютцен, ние трябва да се отбием в Гьорлиц, където предоставяме на нашия смел Ю-87 два дни отпуск. Домът на Хенчел в Саксония не е чак толкова далеч и той заминава за там с влака, за да се срещнем отново след два дни, преди да отлетим за фронта. След това при лошо време летим през Виена, Краков, Лвов, Виница и Кировоград. Колкото по на изток отиваме, толкова повече се усеща приближаването на зимата. Ниските облаци и плътният сняг пречат на полета ни и затрудняват ориентацията. Чувстваме се значително по-добре, когато вече на свечеряване нашата машина рулира по замръзналата писта в Костромка и отново сме вкъщи, при нашите другари. Тук вече са настъпили студовете, но нямаме никаква причина да се оплакваме от това, защото студът подобрява състоянието на пътищата в селото. Големите открити пространства са покрити със здрав лед и не е толкова лесно да бъдат преодолени без кънки. Когато не летим поради лошото време, ние възобновяваме нашите игри на хокей. Дори онези, които досега са имали най-слабо влечение към спорта, се заразяват от ентузиазма на останалите. Използваме всякакъв пригоден инвентар - от истински хокейни стикове до стари метли и лопати. Примитивните руски кънки са конкурирани от специалните обувки, снабдени е подobaващите хокейни остриета. Мнозина тичат обути е кожени унти. Важен е единствено спортният хазарт.

Тук, в южната част на Русия, понякога се случват доста топли дни, които отново превръщат всичко в неизбродимо блато. Възможно е по някакъв начин

това да е свързано е влиянието на Азовско и Черно море. Нашето летище не издържа на такива превратности на климата и поради това им се налага да се преместим на бетонната писта в Кировоград. Един от тези периоди съвпада е Коледа и Нова година. Озовалите се в Кировоград екипажи вместо е общ купон ще трябва да посрещат празниците в изолация. Дядо Мраз е приготвил подаръци за всеки войник, но ако погледнете лицата им, никой не би се досетил, че за тях това е вече петата военна зима.

В началото на 1944 г. лошото време отстъпва и операциите стават все по-интензивни. Съветите се стремят на запад и югозапад от района на Днепропетровск и за кратко време прекъсват комуникациите между Кривой Рог и Кировоград. Контранастъплението, което провеждат нашите стари другари, 14-а и 24-а бронетанкова дивизия, се оказва изключително успешно. Освен вземането на голямо количество пленници и снаряжение ние успяваме да постигнем затишие в този сектор, поне за известно време. Постоянно излитаме от Кировоград и живеем близо до летището. До нас е разположен щабът. В деня, в който те пристигат, ги очаква най-неприятният сюрприз. Адютантът на групата майор Бекер, с прякор Фридолин, и офицер-инженерът Качнер не са съвсем добре запознати с особеностите на местните печки. През нощта в стаята им се натрупва въглероден двуокис и когато Качнер става от леглото, открива, че Фридолин е изгубил съзнание. Клатушкайки се, той излязъл на чист въздух, като извлякъл със себе си Фридолин, спасявайки живота и на двамата. За един войник смъртта поради нещастен случай, а не в бой е особено трагична. По-късно ние видяхме в това и смешната му страна и приключението им става любима шега, на тях непрекъснато им се налага да се бранят от подмятанията.

По време на нашите полети наблюдаваме съвсем необикновена драма. Аз излитам заедно с други противотанкови самолети в района на югоизток от Александрия. След като изстрелваме всичките си боеприпаси, ние се прибираме в Кировоград у дома, за да се презаредим и да попълним запаса от снаряжи преди новия полет. Преминаваме към бърсен полет на половината път до Кировоград и прелитаме над гъста горичка. Под нас се движат танкове. Веднага ги разпознавам: това са Т-34, които отиват на север. За един миг набирам височина и започвам да кръжа над пляката. Откъде, по дяволите, са се взели? Без съмнение това са руснаци. Вече нямаме нито един снаряд, затова се налага да ги оставим на мира. Кой знае докъде ще стигнат, докато успеем да се върнем с нов запас от снаряжи и да ги атакуваме?

Т-34 не ни обръщат никакво внимание и продължават пътя си, заобикаляйки гората. По-нататък на север още някой се движи по земята. Летим на малка височина и разпознаваме германските танкове Т-IV. Танкистите ни зяпат от своите машини, мислейки за каквото си искат, само не и за близостта на врага и възможна схватка. Двете групи танкове се движат една срещу друга,

отделени само от тясна ивица храсти. Нито една от страните не може да забележи другата, тъй като Съветите се придвижват в долчина, успоредна на железопътния насип. Стрелям с червени сигнални ракети, разклащам криле и хвърлям бележка в контейнер, в която съобщавам на своите колеги танкисти кой се движи към тях и вече е на три километра, ако се предположи, че и двете страни запазят курса си. Сnižавайки се рязко над мястото, където в момента се движат Т-34, аз подсказвам на нашите танкисти близостта на врага. Двете групи бавно се приближават. Кръжим над тях и чакаме да видим какво ще стане по-нататък. Нашите танкове спират на място, където в живата ограда има разкъсване от няколко метра. Всеки момент двете страни могат да се забележат една друга, докато са на разстояние изстрел от упор. Няколко секунди чакам с напрежение кога и двете страни ще изпаднат в шок. Руснаците затварят куполните люкове, възможно е вече да подозират нещо нередно, наблюдавайки отчаяните ни маневри. Те продължават в същото направление, движат се бързо. Разстоянието, което разделя двете групи, се съкращава до 10-15 метра. И ето че се започва!

Руснаците, които се движат по дола, достигат до просвета и виждат врага право пред себе си. На първия Т-IV му трябва точно две секунди, за да стреля в своя опонент от разстояние 15 метра. Той се взривява и пламва, във въздуха летят осколки. През следващите няколко секунди – дотогава не съм забелязал да стреля нито един от изостаналите Т-34 - шест руски танка са обхванати от пламъци. Създава се впечатление, че са били заварени съвсем изневиделица и дори все още не разбират какво всъщност става. Няколко Т-34 под прикритието на оградата се придвижват още по-близо, другите се опитват да се оттеглят зад железопътния насип. Те се озовават в зоната на видимостта на германските танкове, които откриват огън над оградата. Цялата битка продължава не повече от минута. Това е един уникален дуел. Без загуби от наша страна всички Т-34 са унищожени. Нашите другари на земята се гордеят със своя успех, ние сме не по-малко възхитени. Хвърляме им бележка с най-добри пожелания и блокчета шоколад и отлитаме вкъщи.

* * *

След серия относително спокойни полети обикновено не минава много време, преди да получим ново напрежение. Излитаме трима, оберлейтенант Фикел и Стелер ме съпровождат на лов за танкове. Нямаме изстребителен ескорт и в момента, в който прелитаме покрай една от нашите танкови части, се появяват 12-15 „Аерокобри“ с много агресивни намерения. Носовите на всички са боядисани в червено и те явно принадлежат към някаква елитна част. Над самата земя започва дива суматоха и аз се радвам, че мога да отведа моите колеги благополучно у дома, въпреки че нашите самолети не остават без известни повреди. Нашият опит вечер често става тема на спорове и спомени. Фикел и Стелер смятат, че сме се спасили направо по чудо. В същото време спорът е

полезен урок за нашите новаци, който ги учи правилно да избират тактиката на оттегляне при въздушен бой.

Началото на 1944. Оръжейниците зареждат с бомби щуката на Рудел.

Една от нашите ескадрили известно време бе разквартирувана в Злинка, на север от Ново-Украинка и на запад от нас. Моята Трета група също получава заповед да прелети там с целия летателен персонал в същото време, докато наземният персонал се придвижва по пътя към Первомайск. В края на нашия престой в Кировоград постъпва заповед за моето повишаване в чин майор.

В Злинка, като че ли вече е настъпила истинската зима. Почти всеки ден духа хапещ източен вятър. Температурата пада до 20-30 градуса под нулата. Студът влияе върху броя на самолетите в бойна готовност, тъй като обслужването и ремонтът на открито при тези температури си има особености. На нас определено не ни върви, защото ударните клинове на руското настъпление северно от Кировоград току-що са проникнали в устието на долината до село Мариновка. Руснаците докарват там много силни резерви с надеждата да укрепят позициите си, които да послужат за плацдарм ма новото им настъпление. Всеки поне донякъде годен за полет самолет се използва за атака на малка височина. По време на един от полетите в източна посока капитан Фикел попада под силен обстрел и извършва принудително кацане. Местността е относително равна и аз успявам да се приземя до него и да го взема на борда си заедно със стрелеца. След известно време се връщаме на нашето летище обеднели с още един самолет.

Руските танкове рядко атакуват нощем, но през следващите няколко дни ние, и по-специално нашите колеги от север, получаваме възможност да опитаме и този специалитет. В полунощ моят офицер от разузнаването развълнувано ме събужда и докладва, че няколко души от изстребителната ескадрила, разквартирувана в Малие Виски, току-що са пристигнали с молбата веднага да излетим. Съветите са нахлули на тяхното летище и в самото село, където е разквартируван персоналът. Безоблачна звездна нощ. Решавам сам да поговоря с бежанците. Малие Виски се намира на 30 км северно и на тяхната писта са настанени няколко части на Луфтвафе.

„Можем само да кажем, че докато спяхме, внезапно се чу грохот и когато се огледахме, наблизко вече минаваха руските танкове с пехота върху бронята.“ Другият войник описа нахлуването на танковете на летището. Всичко станало много набързо и е очевидно, че са били силно изненадани, защото по себе нямат нищо друго освен беля.

Преценявам ситуацията и решавам, че няма никакъв смисъл да се излита сега; за да улуча танк, ми е нужна относително добра видимост. Тя е недостатъчна дори при ясно звездно небе. Ще ни се наложи да чакаме до разсъмване. Безсмислено е да хвърлим няколко бомби само, за да направим вятър на пехотата, още повече там има и германски части. Те са обслужващ персонал, почти безпомощен срещу съветските танкове.

На разсъмване трябва да излетим. За нещастие на връщане ще ни се налага да се съобразяваме с мъглата, която още отсега изглежда заплашително. Приближаваме летището на малка височина и виждаме нашите тежки зенитни оръдия в действие. Те вече са извели от строя някои от най-предприемчивите чудовища, останалите са се изпокрили и са недосегаеми. Целият личен състав е по местата си. Когато прелитаме над летището, те изпълняват обичайния военен танц, тъй като не се съмняват, че ще им помогнем да се измъкнат от затрудненото положение. Един Т-34 се е врязал право в диспечерската кула и е останал наклонен на една страна сред развалините. Някои са се скрили на територията на фабриката. Подходът към нея е затруднен от високите комини. Трябва да сме изключително внимателни, за да не се блъснем в тях. Изстрелите от нашите оръдия се разнасят из цялото село. Освен това хвърляме и бомби. Онези ивановци, които са навлезли най-далеч от всички, започват да разбират, че ще е по-добре, ако протръбят „отстъпление“. Повече-то от тях се отдръпват към източния изход от селото, където биха могли да се скрият в многобройните оврази. Там са и техните камиони с боеприпаси и снаряжи. Те се надяват да ни държат на разстояние със своите леки и средни зенитни средства, но ние засипваме позициите им с бомби и откриваме по тях огън от оръдията, като ги изваждаме от строя. Скоро камионите се запалват и започват един след друг да се взривяват.

Ивановците се носят по снега на изток. Нашата най- трудна работа за днес е приземяването в Злинка, тъй като мъглата на летището изобщо не иска да се вдигне и когато захождаме за кацане, видимостта е крайно ограничена.

До нощта ескадрилата прави седем полета, моят и още един самолет са излитали по петнадесет пъти. Малие Виски са прочистени от врага, шестнадесет танка на противника са унищожени от въздуха.

Скоро след този епизод летателният ни персонал се присъединява към наземните служби в Первомайск-Северни. Тук летището има малка бетонова писта, но тя не се използва, ако не се броят стоящите по нея самолети, което предотвратява тяхното затъване в калта. Практически излизането, приземяването и рулирането по земята са невъзможни, цялото място прилича на тресавище. Близко до летището има малко селце, в което се настаняваме. След полетите, а също и когато имаме лошо време, ние с Гадерман се занимаваме с упражнения. След кроса на дълга дистанция в пресечена местност вземаме гореща и студена вана и след това голи се търкаляме в снега пред къщата. Чувството, което изпитваш след такава процедура, е просто незабравимо, то е като да се родиш отново. Някои „пани“ и „паненки“, които в този момент минават наблизо, ни гледат смаяни. Надявам се, че дори само атлетичният ни вид ще опровергае тяхната пропаганда за „некултурните германци“.

Без метеоразузнаването утринните полети на големи формации в този сектор щяха да се превърнат в безполезна загуба на време. Районът, където се намира целта, може да се окаже покрит с мъгла и тогава е невъзможно да се атакува. Полетът наслуча би бил напразна загуба на скъпоценно гориво, дори без да говорим за факта, че лошите метеорологични условия могат да се окажат фатални за големите групи и за неопитните екипажи. Затова бе дадена заповед всеки път на разсъмване да бъде изпращан разузнавателен самолет, а неговият отчет за времето в района на предполагаемата цел да определя дали да излитаме, или не. Задачата е прекалено важна за мен, за да изпращам в подобен патрул първия, който ми попадне, с него трябва да лети Фикел или още някой, ако лейтенантът има нужда от отдых.

Една сутрин се насочваме отново към фронта. Възползвам се от благоприятното време и излитаме преди окончателно да е разсъмнало. Старая се да запомня целия фронт в този сектор. В сумрачната светлина ясно виждам избухванията на неприятелските оръдия. Съдейки по интензивността на артилерийския огън, стават ясни намеренията на противника за през деня. Веднага щом артилерийските позиции се изясняват, те се нанасят на картите. След известно време вече ще е невъзможно да се виждат от въздуха, а така е напълно вероятно след няколко часа да се озоват под бомбардировката на

щуките. Тази разузнавателна информация освен другото представлява и огромен интерес за нашите колеги на земята. Ако през онази сутрин съм прелетял достатъчно ниско над линията на фронта, мога да дам на армията точни сведения за местата на съсредоточаване на противника. Така през този ден ще е възможно да се противопоставим на евентуални сюрпризи. Това е впечатляваща картина и отгоре избухванията на вражеските оръдия ми напомнят гигантска железопътна гара, на чийто перон ту пламват, ту угасват множество запалки. Огнените нишки, на които са нанизани ярки и тъмни зрънца, ме настигат и образуват нещо като съединяващ ме със земята пунктир. Вражеската отбрана ни е забелязала. Ярките цветни сигнални ракети се издигат нагоре, това са сигнали, които си разменят подразделенията на земята. Постепенно по време на нашите редовни сутрешни визити започваме все повече да се приближаваме до ивановците. Това предизвиква тяхната извънредна досада, защото в тези ранни часове ние обикновено изненадваме танковете им. Обаче те също искат да се възползват от началото на деня, за да разчитат на изненадата, и откриват огън по мен. Мога да разбера Иван, който изпраща своите „червени соколи“, за да очистят фронта веднага след разсъмване. Ние често се сражаваме с червените соколи. При численото превъзходство на противника и без защитата от изстребители тези маневри не са особено благоприятни за нас.

По време на този етап от боевете Фикел изглежда много изтощен и Гадерман ме съветва да му дам почивка за известно време и поне да го освободя от тези полети с мен. Въпреки че Фикел го казва полушеговито, когато при последното ни кацане със силно повреден самолет отбелязва, че „тази мисия отне още пет години от живота ми“, самият аз виждам, че той не е атлет и дори неговата издръжливост има граници. Но аз съм му благодарен, че не отказва да ме съпровожда при тези полети, и в такива моменти винаги усещам, че бойната дружба е наистина свято чувство.

Нашето сутрешно разузнаване е концентрирано в района на северозапад и югозапад от Кировоград, където Съветите предприемат все нови и нови опити да пробият напред със своята неизтощима маса. Ако времето поне отчасти позволява, цялата група излита половин час след нашето първо завръщане, за да атакува онези важни цели, които ние току-що сме разузнали. Зима е и гъстата мъгла превръща всички наблюдения по-скоро в игра на отгатване и ние излитаме без никаква сигурност, че ще можем след час отново да се приземим обратно тук. Непроницаемата мъгла се спуска върху земята внезапно и може да провисне така по няколко часа. Когато времето е такова, автомобилът става по-полезен от самолета.

Веднъж летим с Фикел, вече завършихме нашето разузнаване и проведохме няколко атаки от малка височина в околностите на Кировоград. Съвсем светло е и летим на запад, прибирайки се вкъщи. Вече сме на половината път, но след

като стигаме до Ново-Украинка, внезапно попадаме в гъста мъгла. Фикел се държи много близо до мен, за да не ме губи от погледа си. Прелитайки над селото, аз в последния момент забелязвам няколко по-високи комини на печки. Земята почти не се вижда. Горната граница на мъглата се вдига на голяма височина, толкова, че е възможно да не успеем да прелетим над нея. Все пак някъде ще ни се наложи отново да се спуснем долу. Кой знае каква територия е обхваната от тези метеорологични условия? Да поддържаме западен курс толкова дълго, колкото ни стигне горивото, и да се надяваме на късмета си, след което може би да кацнем върху територия, заета от партизаните? Това също не е изход. Скоро ще стигнем до нашите позиции и аз може спешно да потърбявам. Освен това след нашия дълъг рекогносцировъчен полет горивото е съвсем малко, така че ни остава само едно да се държим близо до земята и да се опитаме да стигнем до нашето летище в условията на лоша видимост. Наоколо е плътна сива пелена. Линията на хоризонта я няма. Самолетът на Фикел изчезва. Не съм го виждал от момента, в който прелетяхме над Ново-Украинка. Може би се е блъснал в някой комин на печка?

Можем да летим през тази мъглива стена, докато местността продължава да бъде равна. Веднага щом пред нас се показва някакво препятствие, телеграфен стълб, дърво или хълм, ми се налага да дърпам лоста за управление към себе си и веднага след това се потапям в непроницаема грахова супа. Би било твърде рисковано по този начин да напипвам изхода от подобна мъгла. Земята се вижда на не повече от 3-4 метра, но на такава височина някои препятствия могат да се появят съвсем неочаквано. Летя само по компас и съдейки по часовника, би трябвало вече да съм на двайсет минути полет от моето летище в Первомайск. Сега или равнината ще отстъпи място на хълмовете, или мъглата ще се сгъсти още повече. С мъка избягвам няколко високи стълба. Стига ми толкова.

— Хенчел, кацаме.

Къде точно ще кацнем, нямам никаква представа, защото не се вижда почти нищо, само сива мътилка. Спускам задкрилките и отнемам газта. Удържам самолета на ниска скорост и усещам как колелата докосват земята. Кацането преминава нормално и след кратък пробег спираме. Хенчел дръпва назад люка и скача широко усмихнат.

— Този път ни провървя.

Видимостта на земята е не повече от 40 метра. Явно сме се оказали върху някакво малко възвишение, мъглата се стича някъде надолу. Чувам нещо подобно на звука на работещ автомобилен мотор и моля Хенчел да се поразходи отзад и да види. Възможно е това да е път. Докато той обикаля, аз седя неподвижно в моя надежден Ю-87 и за кой ли път се радвам, че съм останал жив.

Хенчел се завръща. Предположението ми се оказва правилно, зад нас минава път. Армейските шофьори му обяснили, че до Первомайск има още цели 30 километра и този път води право там. Качваме се в самолета, включваме двигателя и излизаме на пътя. Видимостта все още не е повече от 30 метра, в най-добрия случай може да са 40. Пътуваме по широкото шосе като в лека кола, подчинявайки се на обичайните правила на пътното движение и отстъпвайки път на тежките камиони. Там, където колите са повече, аз спирам, за да избегна аварии, в случай че шофьорите не забележат самолета ми и минат направо през него. Мнозина от тях си мислят, че са видели самолет-призрак. По този начин пътувам около два часа, издигайки се нагоре по склоновете и спускайки се по тях. След това наближаваме кръстовище, където изобщо няма да мога да мина с моите крила, и аз отбивам от пътя. Тук оставям самолета. До Первомайск има още около десет километра. Закарва ме попътна армейска кола и аз скоро съм на стоянката на нашите самолети. Скоро заменят и Хенчел, който е останал като часови до самолета. Нашите другари вече са започнали да се безпокоят, тъй като ние не бихме могли да останем във въздуха толкова дълго време с малкия запас от гориво, а не сме се обаждали и по телефона отникъде, и сега те ликуват по повод нашето завръщане.

Продължава да няма никакви следи от Фикел. Много сме разтревожени. Към обед мъглата се разсейва, аз стигам до моя самолет и излитам направо от пътя. След няколко минути се приземявам на нашето летище и нашите верни механици оглеждат самолета като блудния син. Следобед още един полет. Когато се прибирам, Гадерман ми казва, че Фикел току-що се е обадил от Ново-Украинка. Заедно с бордовия стрелец те успели благополучно да се измъкнат от мъглата. Изгубил ме, когато мъглата се съгстила, и веднага кацнал. Сега вече всички имаме основание да се радваме истински.

Скоро след тези събития центърът на тежестта на нашите операции се премества далеч на юг. Германските войски са обкръжени в района на Черкаси и с помощта на свежи резерви трябва да бъде предприет опит да бъдат спасени. Атаката за деблокирането на чувала ще се води от юг и югозапад. Ние поддържаме 11-а и 13-а танкова дивизия, които са ударили на север от района западно от Нови Миргород и са стигнали до реката, зад която Съветите са успели да се укрепят добре. Тук за нас има множество прекрасни цели. Активността във въздуха е висока и откъм двете страни. „Железните Густавовци“ се опитват да ни подражават, атакувайки нашите танкови дивизии и техните снабдителни части. С нашите бавни Ю-87 ние правим всичко възможно, за да разпъдим тези Ил-2, но те са малко по-бързи от нас, защото имат прибиращи се колесници. А и са доста по-добре бронирани и значително по-мощни. Това е особено забележимо по време на атака, те успяват много бързо да наберат скорост. Но тъй като ние обикновено сме заети с нанасяне на удари от малки височини, така или иначе не ни остава време за борба с тях.

По време на тази фаза ми провървява в двубоя с един „Железен Густав“. Всички наши самолети участват в бомбардирането на съветски укрепени позиции в гората. Кръжа над тях, защото летя със самолет, въоръжен е противотанкови оръдия, а не съм открил още нито един танк, който да атакувам. Отпред, по диагонал спрямо нашия курс и 300 метра по-ниско, прелита група Ил-2, ескортирана от „Ла“ и „Аерокобри“. Самолетът, който водя, носи бомби. Казвам му, че атакуваме иловете. Вече сме започнали снижаване. Когато ги наближавам на разстояние 100 метра виждам, че не мога да се приближа до тях, защото иловете отново летят по-бързо от мен. Нещо повече, от мен започват да се интересуват изстребителите. Два от тях вече са направили зад мен бойно разгръщане. Далечко е за прицелна стрелба, но вече съм хванал една от тези тромави птички в прицела и правя по един изстрел от всяко противотанково оръдие. „Густав“ се превръща в яркооранжево кълбо и се разпада на дребни огнени частици. Останалите явно разбраха накъде духа вятърът – те се понасят още по-бързо и разстоянието между нас видимо се увеличава. Освен това за мен вече е време да започна отклонение, защото на опашката на моя „самолет-злодей“ току-що са се лепнали изстребителите. Моята тактика на отклонение ме приближава до групата и руснаците се махат. Без съмнение те са помислили, че някъде наблизо са нашите ескортиращи изстребителите и няма да е чак толкова лесна задача да бъде свален. През втората половина на деня след боен полет в същия сектор не се завръща оберлейтенант Кюнц. Със своите 70 победи в списъка той бе начело на изстребителите на танкове. Късметът му започна още от Белгород и Харков, оттогава той придоби голям опит. Неговата загуба е удар за всички нас и още един пробив в нашия другарски кръг.

Общото настъпление с цел да бъдат деблокирани частите, обкръжени в района на Черкаси, върви успешно и нашите ударни войски успяват да пробият проход в чувала. Веднага щом контактът е установен, тук фронтът се измества на запад. Ние прелитаме от Первомайск в Раховка, районът на Нови Миргород остава далеч зад руските линии.

Малко след като са изпълнили своя мисия над територията на Германия, в Нови Миргород се приземяват американски бомбардировачи. Техните руски съюзници им помагат да подготвят самолетите си за нови полети. Оперативната база на тези самолети се намира в Средиземноморието.

Въпреки всичко ситуацията на юг от нас също се променя и нашите войски изоставят никополския плацдарм. Съветите се хвърлят напред в района на Николаев и германските дивизии на северозапад от града влизат в най-тежките си битки.

13. Отстъпление към Днестър

През март 1944 година нашият южен фланг се отбранява яростно срещу усилията на руските войски да постигнат решителен пробив в това направление, така че да ликвидират целия германски фронт на юг. Моята група шуки оперира от летището в Раховка, 200 км северно от Одеса, поддържайки нашите армейски части. Ние сме във въздуха от разсъмване до свечеряване. Правим всичко, което зависи от нас, за да помогнем на нашите другари на земята, като унищожаваме танкове, атакуваме артилерията и „катюшите“. Усилията ни завършват с успех и помагаме за предотвратяване на решаващия пробив на фронта. Нещо повече, в резултат на тези победоносни действия армията е способна след няколко седмици да отстъпи в пълен ред на новите си позиции далеч на запад.

Веднъж по време на тази битка ние се отправяме на разузнаване на северозапад, по продължение на Днестър. Тук реката прави завой. Румънските войски ни съобщават за големи колонии от червени моторизирани и бронетанкови сили в околностите на Ямпол. Тези доклади изглеждат просто невероятни, защото ако се окажат истина, това ще означава, че Съветите са се промъкнали на север в същото време, когато са започнали настъпление на юг и са навлезли почти на 200 км в Бесарабия. Летя на разузнаване заедно с още един самолет. За съжаление тези страхове се потвърждават. В района на Ямпол се натрупват силни съветски групировки от всички родове войски, нещо повече, там се строи голям мост.

Можем да не се учудваме защо тази операция през цялото време е останала незабелязана. За нас в това няма нищо странно, доста често се бяхме сблъскали с подобни неща по време на кампанията в Русия. Нашият Източен фронт е силно разтеглен, много често в разкъсванията между ключовите пунктове се намират само патрулите. Веднага щом тази верига от аванпостове бъде разкъсана, врагът започва настъпление в незащитената зона. Далеч зад линията на фронта той може да срещне единствено взвод от велосипедисти или обоз. Огромните простори на тази страна са най-ценният съюзник на руснаците. Притежавайки неизтощими човешки ресурси, врагът лесно би могъл да прониква в такъв слабо защитен вакуум.

Въпреки че ситуацията в Ямпол става заплашителна, ние не я смятаме за напълно безнадеждна, защото този сектор, който представлява врата към тяхната страна, е поверен на румънците. Затова по време на инструктажа преди разузнавателния полет ми беше казано, че на Днестър се намират румънски прикриващи дивизии и затова трябва да бъде внимателен при всяка атака. От

въздуха е трудно да бъдат различени румънците и руснаците единствено по цвета на тяхната униформа.

Стратегическата цел на съветското настъпление е ясна: обкръжаването на нашите сили на юг и едновременно удар през Яш по направление към нефтените находища в Пloeщ. Тъй като присъствието на моята група всекидневно е необходимо в района на Николаев, в началото не можем да извършваме повече от един или два полета в този сектор. За нашите операции използваме челното летище в Котовск, на юг от Балта. Затова тази мисия ни отвежда доста на запад. Нашата главна цел са концентрацията на войските в околностите на Ямпол и мостът, който се строи там. След всяка атака Съветите незабавно заменят повредените понтони и още по-бързо дострояват моста. Те се опитват да провалят нашите атаки със силен зенитен огън и изстребители, но ние нито веднъж не им позволяваме да ни отблъснат, преди да сме завършили мисията си.

Нашият успех е потвърден от прехванатите руски радиопредавания. Те се състоят предимно от оплаквания от техните собствени изстребители, червените соколи, обвинения в страхливост и изброяване на загубите в хора, военно снаряжение и строителни материали. Ние често можем да слушаме разговорите по руския радиотелефон между наземните войски и червените соколи. В моята група служи един офицер, който знае руски. Той настройва приемника на тяхната вълна и ни прави синхронен превод. Руснаците често реват дивашки по телефона, за да попречат на нашите разговори. Те използват практически същата честота, която и ние. По време на полетите Съветите често се опитват да ни посочват лъжливи цели. Разбира се, новите цели се намират в дълбочината на германските позиции. Корекцията се прави на бърз немски език, но ние бързо разгадаваме тази хитрост и веднага след получаването на такива фалшиви поправки аз се снижавам толкова, че да се убедя, че предполагаемата цел действително е вражеска. Често чуваме предупредителни викове: „Прекрати атаката! В района на целта има наши войски.“ Дори не си струва да се обзалагам, че това го казва руснак. Последните му думи обикновено заглъхват в грохота на бомбите. Ние се смеем, когато чуваме как наземният им контрол след това проклина руските изстребители: „Червени соколи, ние ще съобщим на вашия комисар за проявената от вас страхливост. Атакувайте тези нацистки гадове! Отново имаме големи загуби!“

Ние отдавна познаваме ниския боен дух на червените изстребители, едва няколко от ударните им авиополкове са изключение от това правило. Тези доклади за загубите са ценно потвърждение на успехите ни.

Няколко дни преди 20 март 1944 година ние прекратяваме полетите заради отвратителното време със силни дъждове. За такова време ние, пилотите, казваме: „Дори врабците предпочитат да ходят пеша.“ Невъзможно е да се лети.

Докато трае това време, Съветите биха могли да продължат настъплението си и да форсират Днепър без никакви пречки. Против тази заплаха е невъзможно да се организира отбрана, от района на Николаев не може да се отдели нито една рота, други резерви няма. Във всеки случай бихме могли да предположим, че нашите румънски съюзници от чувство за самосъхранение ще защитават страната си с фанатична ярост и с това ще компенсират нашата числена слабост.

На 20 март след седем полета в района на Николаев и Балта аз излитам с групата си за осми път, това е нашата първа мисия през последните пет дни срещу ямполския мост. Небето е яркосиньо и почти със сигурност би могло да се предположи, че след такова дълго прекъсване отбраната ще бъде съществено усилена със зенитни средства и защита от изстребители. Тъй като летището и самото село Раховка са потънали в кал, нашата изстребителна ескадра се е пребазирала в Одеса, където летището има бетонна писта. Нашите шуки, снабдени с широки гуми, са способни значително по-добре да се справят с калта и потъват в нея по-малко от изстребителите. По телефона ние се уговаряме за randevu в определено време на 45 км от целта, на височина 5 000 метра, точно над забележим завой на Днестър.

Но явно в Одеса възникват никакви проблеми. В точката на срещата ескорта го няма. Целта е определена ясно, затова съвсем естествено ние решаваме да продължим полета. В групата ми има няколко нови екипажа. Качеството на тяхната подготовка не е толкова високо, колкото по-рано. Истински добрите летци вече отдавна са на фронта, горивото за тренировъчни полети е строго разпределено на лимит литри за всеки отделен човек. Твърдо вярвам, че ако самият аз бях ограничен с такова малко количество, едва ли щях да мога да летя по-добре от тези млади пилоти.

Все още се намираме на 30 км от нашата цел, когато аз предупреждавам: „Вражески изстребители.“ Към нас се приближават повече от двадесет съветски Ла-5. Товарът от бомби затруднява нашето маневриране. Летя в отбранителни кръгове, за да мога във всеки момент да вляза откъм опашките на изстребителите, защото те имат намерение да свалят моя самолет, който е последен. Въпреки въздушния бой постепенно се приближавам към целта. Отделни руснаци, които се опитват да ме свалят, захождайки отпред, аз разочаровам с мобилната си тактика, след което в последния момент пикирам право през средата на групата им и започвам да се издигам. Ако младите екипажи могат да издържат до края на днешния ден, ще научат доста неща.

— Пригответи се за атака - стъсти строя - в атака!

И пикирам към моста. По време на пикирането виждам избухванията от зенитните оръдия, защитаващи моста. Снарядите с писък се носят покрай

самолета ми. Хенчел казва, че небето е покрито с „фъндъци вълна“ - така нарича избухванията на зенитните снаряди. Строят ни губи своята монолитност и се разпада, това ни прави по-уязвими за атаките на изстребителите. Предупреждавам онези, които се мъкнат най-отзад:

— По-бързо ни настигайте, ние се боим не по-малко от вас.

От езика ми не се откъсва нито една ругатня. Започвам вираж и от височина 300 метра виждам как бомбата ми се взривява близо до моста. Това означава, че духа вятър.

— Вятър отляво, поправка наляво.

Пряко попадение на бомба от нашия трети поред самолет унищожава моста. Кръжейки наоколо, откривам позициите на зенитните батареи и давам заповед да бъдат атакувани.

— Днес ще си го получат - изказва мнението си Хенчел.

За нещастие два от новите екипажи са изостанали малко по време на пикирането. Лаговете ги отрязват. Единият от тези самолети е нарешетен от куршумите и минава покрай мен по посока на територията, заета от противника. Опитвам се да го настигна, но не мога заради него да изоставя на произвола на съдбата цялата група. Крещя му по радиотелефона, ругая го, но нищо не помага. Той се отдалечава, снижавайки се, към руския бряг на Днестър. След него се влачи тънка ивица дим. Без съмнение той би могъл да се задържи във въздуха още няколко минути, както останалите, и щеше да долети до нашите окопи.

— Не му издържаха нервите на тоя идиот - коментира Фикел по радиотелефона. В този момент аз вече не мога да се занимавам с улучения самолет, тъй като съм длъжен да се опитам да удържа заедно нашата нарушена формация и маневрирам в западна посока, използвайки отбранителни кръгове. След петнадесет минути червените изстребители се оттеглят и ние в обикновения си строй се отправяме към нашата база. Заповядвам на командира на Седма ескадрила да води групата към къщи. Заедно с лейтенант Фишер, който командва втория щабен самолет, аз завивам и се връщам обратно на малка височина над самия Днестър. Тук реката тече между високи и стръмни брегове. Напред по посока на моста виждам руски изстребители, които патрулират на височина от един до три километра. Но тук, в речната долина, е трудно да бъде забелязан и освен това никой не очаква моето завръщане.

Веднага щом се издигам над храсталака, с който са обрасли бреговете, вдясно на три-четири километра забелязвам нашия самолет. Той е извършил

принудително кацане в полето. Екипажът стои редом с машината и когато прелитам над тях на малка височина, започват яростно да жестикулират. „Само ако бяхте ми обърнали внимание малко по-рано, щяхме да избегнем тая деликатна операция“ - мърморя си аз под нос и завивам, за да определя дали това поле изобщо става за кацане. Да, може да се кацне. Аз се окуражавам: „В такъв случай всичко е наред... продължавай. Това ще бъде седмият екипаж, който измъквам изпод носа на руснаците.“ Давам команда на Фишер да остане във въздуха и да привлече вниманието на изстребителите, ако решат да ни нападнат. След бомбардировката на моста вече знам накъде духа вятърът. Да спусна задкрилките, да отнема газта, ще се приземя за нула време. Но какво става? Аз пропускам, отново трябва да дам газ и да заходя още веднъж. Преди никога не ми се е случвало нещо подобно. Или това е лошо предзнаменование? Ти си много близко до целта, която току-що си атакувал, далеч от линията на фронта. Страхливост? Още веднъж да отнема газта, да спусна задкрилките - приземявам се... и веднага забелязвам, че почвата е много мека, дори няма нужда да ползвам спирачките. Самолетът ми спира точно пред моите двама колеги. Това е екипаж от новобранци, сержант и ефрейтор. Хенчел вдига фанара и аз им показвам със знаци да влизат бързо вътре. Двигателят реве, те се катерят в кабината при Хенчел. Над главите ни кръжат червените соколи, те все още не са ни забелязали.

— Хенчел, готови ли сме?

-Да.

Давам газ, натискам лявата спирачка - имам намерение да рулирам така, че да излетя в същата посока, от която дойдох. Но дясното ми колело е затънало в пръстта. Колкото повече давам газ, толкова повече колелото ми потъва. Моят самолет отказва да се откъсне от мястото си може би защото между обтекателя и колелото се е натъпкала много кал.

— Хенчел, излез и свали обтекателя, може би така ще успеем да излетим.

Закрепването се е счупило, обтекателят остава на мястото си, но дори и без него не бихме могли да излетим, затънали сме в калта. Дърпам лоста към себе си, отпускам го и давам реверс. Ни най-малък намек, че това ще помогне.

Може би ще успеем да парашутираме, но това също не помага. Над нас прелита Фишер и пита по радиотелефона:

— Да се приземявам ли?

След секунда размисъл си давам сметка, че ако се приземи, също няма да може да излети, и отговарям:

— Не, не кадай. Трябва да се прибереш вкъщи.

Оглеждам се. Към нас на тълпа бягат ивановците. Те са вече на триста метра. Вън от кабината! „След мен“ - крещя аз и ето, ние вече тичаме на юг толкова бързо, колкото можем. Когато кацахме, забелязах, че сме приблизително на около пет километра от Днестър. Ще се наложи да преодолеем реката на всяка цена, или ще станем лесна плячка за преследващите ни червени. Не е толкова лесно да се бяга. Аз съм с високи унти и подплатено с кожа яке. Най-добре е да не обръщам внимание на потта! Не трябва да пришпорвам никого, ние нямаме намерение да се озовем в лагер за военнопленници, за пилотите на пикиращи бомбардировачи това е равносилно на сигурна смърт.

Тичаме така вече половин час. Да ни беше видял някой отстрани! Ивановците изостанаха от нас с цял километър. Неочаквано се озоваваме на края на почти отвесна урва, която стига до водата. Тичаме насам-натам, търсим пътечка, за да слезем долу, но това е невъзможно! Ивановците почти ни настъпват по петите. След това съвсем неочаквано един детски спомен ми дава идея. Когато бях момче, се спускахме от върха на дърво, плъзгайки се по клоните и стигахме живи и здрави до земята. Върху каменистия склон растат в изобилие големи бодливи храсти. Един след друг ние се плъзгаме надолу и се приземяваме до самата вода. Ръцете и краката ни са изподрани, а дрехите ни са на парцали. Хенчел е изплашен. Той крещи:

— Гмуркаме се! По-добре да се удавим, отколкото да ни пленят руснаците.

Прибягвам до помощта на здравия разум. Задъхваме се от тичането. Кратък отдых, след което сваляме от себе си горните дрехи. Тежко дишайки, ивановците в същото време стигат до ръба на сипея. Не е толкова лесно да ни забележат. Те тичат напред и назад и изобщо не могат да схванат къде сме се дянали. Сигурен съм, не мислят, че сме скочили от склона. Днестър бушува, снегът се топи и в него плуват парчета лед. Реката тук е широка някъде около половин километър, температурата на въздуха е три-четири градуса по-висока от точката на замръзване. Останалите вече са във водата, аз се избавям от унтите и коженото яке. Влизам след тях само по риза и панталони, под ризата е картата ми, в джоба на панталона - ордените и компасът. Когато се докосвам до водата, си казвам: „За нищо на света“, след това се сещам за алтернативата и ето, че вече плувам.

Минават няколко мига и студът ме парализира. Гълтам въздуха и вече не чувствам, че плувам. Концентрирай се, мисли за плуването и пази ритъма. Далечният бряг почти незабележимо се приближава. Останалите плуват отпред. Мисля за Хенчел. Той взе своя изпит по плуване заедно с мен, когато бяхме в резервната част в Грац, но ако днес вложи всичко от себе си, в тези значително

по-трудни условия ще успее да повтори рекордното време или поне ще се доближи много до него. По средата на реката аз се оказвам редом с него, няколко метра по-назад е стрелецът от другия самолет, сержантът пердаши далеч напред, явно е отличен плувец. Постепенно ставаме невъзприемчиви към усещанията си, спасява ни инстинктът за самосъхранение, ще се огънем ли, или ще се пречупим? Учуден съм от издръжливостта на останалите, тъй като аз като бивш спортист съм свикнал със свръхнапрежението. Мозъкът ми се потапя в спомените. Когато се занимавах с десетобой, винаги завършвах с бягане на километър и половина, след като се бях опитал да покажа всичко, на което съм способен, в деветте останали дисциплини. Този път тежките тренировки ми се отблагодаряват стократно.

Сержантът излиза от водата и пада на брега. Малко по-късно стигаме до брега и ние с ефрейтора. На Хенчел му остава да преплува още около сто и петдесет метра. Другите двама лежат неподвижно, премръзнали до кости, стрелецът мърмори нещо, като че ли е трескав. Бедничкият! Седя на брега и виждам как Хенчел се опитва да се добере до брега. Още 80 метра. Неочаквано вдига ръце и вика: „Не мога повече, не мога!“, и потъва във водата. Той тутакси изплува, но след това отново потъва и повече не се появява. Аз отново скачам във водата, изразходвайки последните десет процента енергия, които както се надявам, съм успял да опазя. Стигам до мястото, където Хенчел потъна. Не мога да се гмурна, защото за това трябва да поема дълбоко въздух, но поради студа нямам достатъчно дъх. След няколко неуспешни опита едва успявам да стигна до брега. Дори и да бях успял да улова Хенчел, сигурно щях да бъда заедно с него на дъното на Днестър. Той бе много тежък и такова напрежение нямаше да е по силите на никого. И ето, че лежа на брега с разтворени ръце... слаб... изтощен... и някъде вътре и мен е дълбоката ми скръб за моя приятел Хенчел. Казваме молитва за упокой на душата на нашия другар.

Картата е съвсем мокра, но аз пазя всичко в главата си. Един дявол знае колко далеч сме навътре в руския тил. Или все още има шансове рано или късно да се натъкнем на румънците? Проверявам оръжието ни. Аз имам револвер калибър 6,35 с шест патрона, сержантът има пистолет 7,65 с цял пълнител, ефрейторът е изгубил своя револвер във водата и в него е само счупеният нож на Хенчел. Тръгваме на юг, стискайки в ръце оръжието си. Леко хълмистата местност ни е позната от полетите. В околностите има няколко селца, на 35 км южно минава железопътна линия. По нея познавам само две от гарите - Балта и Флорещи. Дори руснаците да са стигнали толкова далеч, можем да се надяваме, че тази линия все още не е заета от противника.

Часът е около 3 следобед, слънцето е високо. Първата ни грижа е да навлезем в малка долина, обградена от хълмове. Вкочанени сме от студ, ефрейторът продължава да блънува. Трябва да сме благоразумни и да се

опитахме да избягваме всякакви населени места. Всеки от нас получава определен сектор за наблюдение.

Умирам от глад. Изведнъж си спомням, че през целия ден не съм ял нищо. Това беше нашият осми полет и между задачите нямаше време за храна. След завръщането от всяка мисия трябва да бъде написан отчет и изпратен в ескадрата, а по телефона вече идват инструкции за следващата операция. В същото време самолетите ни се зареждат, оръжейниците товарят боеприпасите, окачват бомбите и ние отново излитаме. Екипажите могат за малко да отдъхнат и да хапнат нещо, но аз не мога да се надявам на нищо такова.

Предполагам, че вървим вече повече от час, слънцето започва да залязва и дрехите ни постепенно замръзват. Нещо се мярка отпред, или греша? Не, там наистина се мерзелее нещо. В посока към нас точно на фона на слънчевото сияние - заради това детайлите не се виждат - се движат три фигури. Те са вече на 300 метра. Разбира се, невъзможно е да не са ни забелязали. Вероятно са били на позиция на върха на някой от хълмовете. Едри момчета, несъмнено румънци. Сега мога да ги разгледам по-добре. Онези, които идват отляво и отдясно, носят пушки през рамо, този в средата е въоръжен с автомат с кръгъл диск. Той е младо момче, другите двама са по на около четиридесет, вероятно запасници. Облечени са в кафяво-зеленикава униформа. Без да правят никакви враждебни жестове, те се приближават до нас. Аз внезапно се сещам, че сега ние сме без никаква униформа и затова те не могат да разберат какви сме. Спешно съветвам ефрейтора да прибере револвера и самият аз крия своя, в случай че румънците се изнервят и започнат да стрелят. Триото спира на метър пред нас и ни разглежда с любопитство. Започвам да обяснявам на нашите съюзници, че ние сме германци, извършили сме принудително кацане и ги моля да ни помогнат с храна и дрехи, като добавям, че бихме искали да се завърнем в частта си, колкото е възможно по-бързо.

Повтарям: „Ние сме германски летци, направихме принудително кацане“, но лицата им помрачняват и в същия момент аз виждам три дула, насочени към гърдите ми. Младежът веднага хваща кобура ми и измъква оттам револвера. Стоят с гръб към слънцето. Вече мога да ги разгледам по-добре. Сърп и чук - значи са руснаци. Нито за секунда намерението ми не е да се предаваме в плен, мисля си само за бягство. Шансът ми е едно към сто. Вероятно в Русия за главата ми е определено добро възнаграждение, ако ме заловят жив, наградата би била още по-голяма. За тях няма да е никак практично да ми пръснат мозъка. Аз съм обезоръжен. Бавно обръщам глава, за да видя в коя посока е брегът. Те се досещат за намерението ми и единият крещи: „Стой!“

Обръщам се, навеждам се по-ниско и бягам през глава, хвърляйки се от една на друга страна. Раздават се три изстрела, след тях следва дълъг автоматен откос.

Пареща болка в рамото. Младият ме уцелва с автомата, другите двама пропускат. Бягам като заек, на зигзаг се изкачвам по хълма, наоколо свистят куршумите. Ивановците тичат след мен, спирам за малко, огън, бяг, огън, бяг. Само преди минута си мислех, че мога само да влача краката си, така вкочанени от студа, но сега бягам така, както никога през живота си. Кръвта струи по рамото ми и аз се насилвам да разсея тъмнината пред очите ми. Спечелил съм вече 50 метра пред моите преследвачи, куршумите непрекъснато свистят. Моята единствена мисъл е: „Загива само онзи, който се е примирил с поражението.“ Хълмът ми изглежда безкраен. Тичам по посока на слънцето, за да затрудня прицела на ивановците. Фигурата ми почти се разтваря в слънчевия блясък и на тях им е трудно да ме улучат. Самият аз току-що съм научил този урок. Стигам до хребета, но силите ми свършват и с надеждата да ги продължа още малко решавам да се движа по върха, не бих могъл да издържа на ново слизване и изкачване. Затова бягам отстрани по продължение на хребета.

Не мога да повярвам на очите си: от съседния хълм към мен тичат още двайсетина ивановци. Вероятно са видели всичко и имат намерение да обкръжат своята изтощена и ранена плячка. Вярата ми в Господ е разколебана. Защо изобщо трябваше да ми позволява да повярвам във възможния успех на бягството ми? Току-що бях се спасил от напълно безизходна ситуация. И нима Той ще ме предаде в ръцете на враговете ми невъоръжен, лишен от последното оръжие - моята физическа сила? Решимостта ми да се спася с бягство внезапно получава нов импулс. Аз стремително слизам по хълма. Зад мен, на двеста или триста метра, се носят моите първоначални преследвачи, новата група притичва отстрани. От първото трио са останали само двама, за известно време те не могат да ме видят, защото съм върху далечния край на хълма. Единият от тях е изостанал, за да пази моите другари, които в момента на бягството ми са останали на мястото си. Преследвачите вляво от мен поддържат успореден курс, опитват се да ми отрежат пътя. Пред мен е разорано поле, аз се стъписвам и за миг хвърлям поглед към ивановците. Смъртно уморен съм, спъвам се в буца пръст и лежа там, където падам. Не ми остава още много до края. Още веднъж мърморя проклетия: нямам револвер и затова дори не мога да лиша ивановците от триумфа да ме пленят. Очите ми са извърнати към червените. Те вече тичат по същото разорано поле и трябва внимателно да гледат в краката си. Пробягват още петнадесет метра, след това се оглеждат вдясно, където лежа аз. Ето че се изравняват с мен, подминават ме, изминавайки още 250 метра, като се разгръщат във верига. Спират и отново се оглеждат наоколо, без да могат да разберат къде съм се дянал. Лежа върху отчасти замръзналата земя и се опитвам да се зария в нея. Много е твърда. Малките бучки пръст, които успявам да изкъртя, хвърлям напред, като полека си изкопавам „лисича дупка“. Раните ми кървят, нямам какво да ги превързва, лежа по корем върху ледената земя с напълно мокрите си дрехи, вътре в мен всичко гори при мисълта, че могат всеки момент да ме заловят. Отново шансовете са сто към едно, че ще ме открият и хванат след по-малко от

минута. Но няма това е причина да се предавам, въпреки че ситуацията е почти безнадеждна и може да ми помогне само вярата, че почти невъзможното може да стане възможно?

Сега руснаците идват към мен, съкращавайки разстоянието между нас; всеки от тях претърсва своя участък от полето, но не методично. Някои от тях гледат в съвсем друга посока, те не ме тревожат. Но ето че един от тях идва право към мен. Напрежението е ужасно. На дващест крачки пред мен той спира. Вижда ли ме? Да или не? Несъмнено гледа към мен. Наближава ли? Какво чака? Няколко минути той стои нерешително, това ми изглежда цяла вечност. От време на време върти глава наляво и надясно, в действителност гледа някъде надалеч в полето. Моментално придобивам увереност, но след това отново виждам как опасността назрява право пред мен и моите надежди се разпадат. В същото време силуетите на моите първи преследвачи се появяват върху хребета, но сега, когато толкова много гончии вървят по следите ми, те вече не вземат чак толкова сериозно задачата си.

Неочаквано зад гърба ми и някъде встрани чувам шум от самолети и се оглеждам през рамо. Шуките от моята група заедно със силен изстребителен ескорт и два щорха летят над Днестър. Това означава, че лейтенант Фишер вече е обявил тревога и ме търсят, за да ме измъкнат от суматохата. Там горе те дори не подозират, че търсят в съвсем неправилна посока и след кацането аз съм изминал вече десетина километра и съм се озовал от другата страна на реката. От такова разстояние няма как да привлече вниманието им, не се осмелявам да повдигна дори върха на пръста си. Те правят един след друг кръгове на различна височина. След това се отдалечават на изток и изчезват, и мнозина от тях ще си мислят: „Този път дори той не успя да се измъкне.“ Прибират се вкъщи. Изпращам ги жадно с поглед. Вие поне знаете, че днес ще спите в укритието и ще останете живи, докато аз въобще не мога да бъда сигурен. Колко още минути живот са ми дарени? Слънцето бавно залязва. Защо все още не са ме открили?

По склона на хълма се движи колона от Ивановци в походна индианска нишка, съвсем като индианците - с коне и кучета. Отново се усъмнявам в Божията справедливост, тъй като трябва още съвсем малко време, за да се стъмни и тъмнината да ме защити. Чувствам как земята се тресе от крачките им. Нервите ми са напрегнати до предела. Крадешком поглеждам назад. Хората и животните минават на сто метра от мен. Защо кучетата не ме усетиха? Защо никой не може да ме намери? След като ме задминават, те се разпръсват във верига с интервали от два метра. Ако го бяха направили петдесет метра по-рано, щяха да минат право по гърба ми. Те изчезват в бавно съгъстващия се сумрак.

Вечерното небе става тъмносиньо, по него се появяват слабо проблясващи звезди. Компасът ми не свети в тъмното, но все още има достатъчно светлина, за

да различа какво показва. Трябва да продължа да се движа на юг. В тази част на небосвода виждам забележима и лесно различима звезда и до нея друга, по-малка. Решавам да ги превърна в мой ориентир. Интересно кое ли е това съзвездие? Притъмнява съвсем и вече не виждам никого. Ставам, вдървен, гладен, цялото тяло ме боли, мъчи ме жажда. Сещам се за моя шоколад, но го оставих в кожената си куртка на брега на Днестър. Избягвайки пътища, пътеки и селца, защото Иван със сигурност навсякъде е оставил часови, аз вървя направо, ориентирайки се по звездите, нагоре по хълма и надолу към долината, прецапвам ручей, пресичам заблатени низини и поля, от които през есента са прибрали царевицата. Босите ми крака са нарязани от стръковете. Отново и отново се спъвам в големи камъни. Постепенно краката ми престават да чувстват, каквото и да било.

Волята за живот и свобода продължава да ме поддържа, всъщност те са неделими, животът без свобода е само черупка. Колко навътре е проникнал Иван в нашите позиции? Колко още ще трябва да пътешествам? Когато дочувам лай на кучета, заобикалям мястото отстрани, тъй като околните селца сигурно са заети от враговете. На хоризонта често забелязвам избухвания от оръдия и глух грохот, очевидно нашите са започнали артилерийски обстрел. Но това означава, че руският пробив е завършил. По дъното на овразите, които тук-там прорязват хълмовете, аз често се спъвам в тъмното и падам в канавка, в която има лепкава кал до колене. Тя ме засмуква, нямам повече сили да се освободя. Хващам се с ръка за ръба на канавката и измъквам тялото си от водата, но краката ми все още са в лепкавата кал. И така лежа, изтощен, чувствайки как всъщност „батериите“ ми вече са напълно изпразнени. След като лежа пет минути, постепенно се „презареждам“ и натрупвам достатъчно сили, за да се изкатеря по стръмните стени на канавката. Но подобна неприятност се повтаря безмилостно отново и отново, поне там, където земята е неравна. Дори и след продължителен отдих аз вече не мога да възстановя силите си. Без вода, храна и сън не мога да продължа. Решавам да потърся някоя по-отдалечена къща.

Чувам как някъде в далечината лае куче и се движа по посока на звука. Вероятно съм съвсем близо до някое село. Малко по-късно се натъквам на самотна ферма и с усилие успокоявам лаещото куче. Този лай съвсем не ми харесва, страхувам се, че ще привлече вниманието на някой от постове в близкото село. Чукам на вратата, но не се отваря, вероятно вътре няма никой. Същото се повтаря и с втората ферма. Отивам към третата. Когато и този път никой не ми отговаря, губя търпение и отварям прозореца, за да се вмъкна вътре. В този момент една старица с димяща газена лампа в ръката отваря вратата. Вече наполовина съм се промъкнал през прозореца, но сега се връщам обратно и пъхам крак зад вратата. Старицата се опитва да ме отблъсне. Минавам решително покрай нея. Обръщайки се кръгом, посочвам към селото и питам: „Болшевисти?“ Тя кима утвърдително. От това си правя извода, че Иван е заел

селото. Мъждивата светлина от лампата осветява слабо стаята: маса, пейка, дървен бюфет. В ъгъла на доста кривокрако легло хърка белообраз старец. Трябва да е на повече от седемдесет. Мълчаливо прекосявам стаята и лягам редом с него върху дървения нар. Какво мога да кажа? Не знам руски. Сега жената трябва да разбере, че нямам намерение да им причинявам никаква вреда. Аз съм бос, парцалите от ризата ми са лепкави от съсирена кръв, по-скоро приличам на преследван дивеч, отколкото на нощен разбойник. Лежа. Над главите ни мъждиво проблясва лампата. Искam единствено отдиш.

Отново ме измъчват глад и жажда. Сядам на леглото и допирам дланите си в умоляващ жест, като в същото време показвам с жестове, че искам да ям и да пия. Тя за малко се колебае, после ми донася кана с вода и парче мухлясал царевичен хляб. Никога през живота си не съм ял нещо по-вкусно. С всяка глътка и хапка хляб усещам прилив на сили, волята ми за живот и действие отново се завръща. В началото ям алчно, но след като похапвам донякъде, започвам да размишлявам за ситуацията, в която се намирам, и планирам действията си през следващите няколко часа. Хапнах и пийнах. Ще си почина до един през нощта. Сега е девет и половина вечерта. Трябва да си почина. Затова отново лягам върху дъските заедно със старците, наполовина спя, наполовина съм буден. Събуждам се като по часовник на всеки петнайсет минути и проверявам времето. Каквото и да се случи, не бива да похабявам спасителната тъмнина за сън, длъжен съм да се придвижа, колкото може по на юг. 9:45, 10 часът, 10:15 и така нататък, 12:45, 1:00. Време е да тръгвам! Промъквам се навън. Старицата затваря вратата след мен. Препъвам се и падам от стъпалата. Защото съм сънлив или е виновна тъмната нощ, а може би стъпалата са хлъзгави?

Вали дъжд. На една ръка разстояние не се вижда нищо. Звездите са изчезнали. Накъде да вървя? След това си спомням, че когато вчера вечерта идвах насам, вятърът духаше откъм гърба ми. Ако искам да се промъквам на юг, трябва да се движа по вятъра. Или той се е променил? Все още се намирам между постройките на фермата, тук съм защитен от вятъра. Той духа ту в една, ту в друга посока и аз се страхувам, че ще започна да се движа в кръг. Мазилена тъмнина, препятствия, блъсвам се в нещо и удрям коляното си. Кучетата хорово лаят, къщите все още са наблизо, това е селото. Мога единствено да се моля в следващите минути да не се сблъскам със съветски часовой. Най-сетне се избавям от дворните кучета. Както и преди, бродя нагоре по хълмовете, надолу по склона, нагоре, надолу, царевични ниви, камъни, храсталаци, в които е трудно да се поддържа посоката, защото в тях вятърът почти стихва. На хоризонта виждам непрекъснати оръдейни изстрели и чувам ритмичните им избухвания. Те ми помагат да поддържам курса си. Малко след 3 часа сутринта вляво от мен проблясва неясна светлина - разсъмването наближава. Това е добра проверка, сега вече съм сигурен, че вятърът не е променил посоката си и аз се движа накъдето трябва.

Изминал съм вече десет километра. Мисля, че вчера покрих около 15-18 километра, така че сега съм на 25 километра от Днестър. Пред мен се издига хълм с височина около двеста метра. Катеря се по него. Възможно е от върха му да видя нещо и да мога да определя няколко ориентира. Вече е светло, но не мога да открия никакви по-забележителни точки, отляво и отдясно на няколко километра виждам три миниатюрни дръвчета. Но тогава откривам, че моят хълм всъщност е началото на възвишение, което продължава от север на юг, така че ще мога да опазя посоката на движение. Склоновете на възвишението са гладки и голи, така че лесно бих могъл да забележа, ако някой се приближава към мен. Оттук е лесно да се забележи всяко движение, на преследвачите ще им се наложи да се изкачват нагоре, а това би ги поставило в неблагоприятно положение. Кой ли подозира моето присъствие в този момент? На душата ми е радостно, защото вече настъпва денят и аз съм сигурен, че ще успея да премина на юг поне още няколко километра. Ще ми се днес да измина, колкото е възможно по-голямо разстояние, без да спирам.

Преценявам дължината на хребета на около десет километра, това е прекалено много. Но дали наистина е толкова? Освен всичко останало, ободрявам се аз, ти си вземал десет километра - при това толкова често - за 40 минути. Онова, което тогава си могъл да направиш за четиридесет минути, сега можеш да го направиш за един час - наградата ще бъде твоята свобода. Представи си, че тичаш на маратон!

Вероятно съм бил подходящ модел за налудничав художник, когато завърших това маратонско бягане по ръба на възвишението - куцукайки, парцалив, бос, е окървавени крака, - притиснал ръка към гърдите си, за да намаля болката от раненото рамо.

Трябва да го направиш... мисли за бягането... и тичай... продължавай да бягаш.

От време на време преминавам в тръс и след още стотина метра вече ходом. След това отново започвам да тичам... мога да го премина за час...

Но сега за нещастие трябва да слеза от защитаващите ме височини, пътят води надолу. Пред мен се простира широка равнина, малък дол върви в същата посока като хребета. Това е опасно, защото лесно могат да ме настигнат изненадващо. Освен това приближава седем часът сутринта и неприятните срещи са повече от вероятни.

„Батериите“ ми отново са изтощени. Трябва да пия... да похапна... да си почина. Все още не съм срещнал нито един човек. Да взема някакви предпазни

мерки? Но какво бих могъл да направя? Аз съм невъоръжен: в същото време съм гладен и ме мъчи жажда. Нуждата ме прави непредпазлив. Отпред вляво на хоризонта от утринната омара изплуват две ферми. Трябва да се вмъкна вътре...

Спирам за малко при вратите на обора и поглеждам зад ъгъла. Вътре е напълно празно, няма нищо, никакви въпрягове, никакви селскостопански инструменти, няма живо същество - все пак не! - в един от ъглите притичва плъх. Върху гумнището гние голям куп царевична шума. Алчно го претърсвам. Ако успея да намеря поне няколко кочана... или поне няколко зърна... но не намирам нищо... Продължавам да търся... пак нищо!

Неочаквано дочувам как отзад нещо хрущи. Няколко фигури се промъкват тихо покрай входа в съседния хамбар: какви са тези, руснаци или бегълци, също толкова гладни, колкото съм и аз, и надяващи се да се доберат до своите? Или са крадци, ровещи за плячка? Претърсвам и съседната ферма. Внимателно разглеждам всички купчини - нищо. Разочарован, решавам, че след като няма храна, в крайна сметка мога да използвам купчините, за да си почина. Правя си скривалище в куп царевична шума и тъкмо се каня да си легна, когато дочувам нов шум - по пътя громоли каруца, в нея има човек е висока кожена шапка, зад него седи момиче. След като има и момиче, това означава, че няма опасност, затова отивам при тях. Ако се съди по черната кожена шапка, това е румънски селянин.

Питам момичето:

— Имате ли нещо за ядене?

— Ако можете да ядете това...

Тя изважда от чувала няколко сухи питки хляб. Селянинът спира коня. Едва след това аз схващам, че съм задал въпроса си на немски и са ми отговорили също на немски.

— Откъде знаете немски?

Момичето ми казва, че се е промъквала заедно с германски войници от Днепропетровск и тогава е понаучила езика. Сега иска да остане с румънския селянин, който седи до нея. Бягали от руснаците.

— Но вие отивате точно към тях.

По лицата им виждам, че изобщо не ми вярват.

— Руснаците вече в града ли са?

— Не. Това е Флорещи.

Този неочакван отговор ме ободрява. Градът би трябвало да се намира на железопътната линия Балта-Флорещи, която аз познавам.

— Не бихте ли могли да ми кажете дали наблизко има някакви германски войници?

— Не, германците си заминаха, но тук може да има румънски войници.

— Благодаря ви и да ви помага Бог.

Махам с ръка след каруцата, която си тръгва. Сигурно после ще ме попитат защо не съм „реквизирал“ каруцата... такава идея никога не би ми дошла наум... Нима тези двамата не са същите бегълци като мен? И нима не трябва да съм благодарен на Господ, че до този момент съм успявал да избегна опасностите?

След като вълнението ми се уталожи, за миг бях обхванат от невероятна слабост. По време на последните десет километра ме измъчваше ужасна болка, тя неочаквано се завърна в изранените ми крака, рамото ми се скапваше при всяка крачка. Срещам тъпа бежанци с колички, пълни с вещи, които са успели да спасят, те бързат страхотно паникьосани.

В предградията на Флорещи на края на пясъчна кариера стоят двама войници. Германска униформа? Още няколко метра, и надеждите ми се потвърждават. Незабравимо зрелище!

Викам ги:

— Елате тук!

Те ми крещят отгоре:

— Какво значи това: елате тук? Ти какъв си, приятелче?

— Аз съм майор Рудел.

— Да бе! Майорите не изглеждат така.

Нямам никакви документи в себе си, но в джоба ми е Рицарският кръст с дъбови листа и мечове. Изваждам го от джоба си и им го показвам. След като го вижда, ефрейторът казва:

— Е, сега вече ви вярваме.

— Тук има ли германска комендатура?

— Не, само щабът на полевата болница.

Точно това ми трябва най-много. Те застават отстрани и ме водят. По-скоро куцукам, отколкото вървя. Докторът ми срязва ризата и панталоните с ножица, дрипите са залепнали за тялото ми, той намазва раните ми с йод и превързва рамото. По време на тая процедура аз алчно се давя с най-вкусния кренвирш през живота ми. Моля ги да ме откарат до летището в Балта. Надявам се там да намеря самолет, който да ме отведе в групата.

— Какви дрехи да ви дам? - пита ме докторът. Всички мои дрехи са нарязани на парчета. - Ние тук нямаме нищо.

Той ме завива гол в едно одеяло и ме откарва с кола в Балта. Но какво е това? Вратата на колата отваря инженерът на Трета група, лейтенант Еберсбах:

— Лейтенант Еберсбах, командир на авангарда на Трета група, преместваме се в Яш.

Съпровожда го войник, който ми донася дрехи. Оказва се, че за моето пътуване гол от Флорещи вече са се обадили в Балта по телефона и Еберсбах е бил в диспечерската, когато съобщението пристигнало. Казали му, че негов колега, който се е водил за безследно изчезнал, скоро ще пристигне с костюма на новородено. Влизам в един Ю-52 и отлитам за Раховка, където е моята група. Телефонът звъни, новината се разпространява като горски пожар и ескадреният готвач Рункел вече е започнал да пече празничната торта. Групата е строена, аз се вглеждам в усмихващите се лица. Чувствам се наистина новороден, като че ли е станало някакво чудо. Животът се връща в мен и присъединяването към моите бойни другари - това е най-високата награда за най-трудната дистанция в моя живот.

Оплакваме загубата на Хенчел, нашият най-добър бордови стрелец, извършил 1 200 бойни полета. Вечерта сме седнали всички около огъня. Цари тържествена атмосфера. Ескадрата е изпратила делегати, между които и лекарят, който както се предполага, би трябвало сега да „седи до моето болнично легло“. Той ми предава поздравите на генерала заедно със заповедта му, която

ми забранява да летя и веднага да бъда изпратен в отпуск, след като се пооправя. И отново ми се налага да разочаровам бедния ни генерал, тъй като за мен е далеч по-важно дали ще можем навреме да спрем Съветите, които, форсирайки Днестър, напират на юг с големи сили. Не бих могъл да изкарам на легло даже един ден.

На следващата сутрин трябва да се преместим в Яш. Времето е отвратително, невъзможно е да се лети. Ако няма полети, тогава бих могъл да се подчиня на доктора и да си почина. На следващия ден излитам с моята група до Яш, откъдето е по-близо да бъдат извършвани бойни полети през Днестър. Рамото ми е бинтовано и не мога да движа ръката си, но това не ми пречи особено да летя. Най-лошото е, че краката ми са нарязани до костите и не мога да ходя. Всяко натискане на педалите предизвиква непоносима болка. До самолета ме отнасят на ръце.

Яш е хубаво румънско градче, до този момент напълно опазено. За нас това е великолепен пейзаж, напомня ни с нещо за дома. Зяпаме по витрините на магазините и се радваме като деца.

На следващия ден нашето разузнаване открива силни бронетанкови и моторизирани сили на противника на север от Балта, вероятно те вече нахлуват в града. В началото времето е лошо, в планинската местност високите върхове са обгърнати в мъгли. Ситуацията е тъжна: вече няма войски, които да удържат фронта. Мотопехотата на противника може да се озове тук само след няколко часа. Кой ще я спре? Останахме сами. Разузнаването съобщава за силен огън от зенитките, които червените са докарали дотук. Съветските Ла-5 и „Аерокобрите“ постоянно кръжат над тези бронетанкови клинове. Целият ни южен фронт в Русия и нефтените находища в Румъния, които имат огромно значение, се оказват под заплаха. Глух и сляп съм за всякакви съвети, които се базират на физическото ми състояние. Съветите трябва да бъдат спрени, а техните танкове, тяхната ударна сила, да бъдат унищожени. Явно ще минат още седмици, преди нашите колеги на земята да успеят да създадат отбранителна линия.

Бордовият ми стрелец, унтерофицер Ротман, ме носи на ръце към самолета. Сутринта шест полета до изнемога, след това още три следобед. Времето е страховито. Силен зенитен огън. Почти след всеки полет ми се налага да сменям самолета поради повреди, получени от зенитките. Чувствам се много зле. Поддържа ме единствено решителността Съветите да бъдат спрени, където и да ги срещна. И освен това точно техните войници се опитаха да ме пленят и още същия ден, когато избягах, московското радио вече заявило, че са хванали в плен самия майор Рудел. Най-вероятно изобщо не са повярвали, че съм успял да стигна до своите. Нима колегите, които не успяха да избягат с мен, са издали името ми?

Използвайки бомби и оръдия, ние атакуваме танкове, колони от камиони с бензин и продоволствие, пехота и кавалерия. Нанасяме удари от височина 10 до 200 метра, защото времето е отвратително.

Заедно с други самолети, въоръжени с 37-мм оръдия, аз се отправям на лов за танкове на пределно ниска височина. Не след дълго другите екипажи остават на земята, тъй като моят самолет е повреден, налага се да използвам друг, а противотанкови машини вече нямаме. Ако е необходимо прекалено много време, за да се зареди цялата група, аз нареждам, колкото може по-бързо да зарядят моя самолет и двамата с другия летец извършваме допълнителни полети освен общите. Обикновено във въздуха няма наши изстребители, руснаците използват своето числено преимущество единствено срещу нас. По време на тези въздушни боеве ми е трудно да маневрирам, тъй като не мога да натискам педалите - използвам само лоста за управление. Но досега получавам само попадения от зенитен огън, макар че се случва при всеки полет, а това все пак е достатъчно често. По време на последния боен полет през този ден аз летя с обикновена щука с бомби и две оръдия с двусантиметров калибър. С такова оръжие не може да се пробие дори средна по дебелина танкова броня. Предполага се, че червените не очакват да се появим толкова късно, единствената ни цел е да определим местата на тяхното съсредоточаване и да придобием обща представа за обстановката, което ще има важно значение за следващия ден.

Летим по продължение на две шосета, които отиват на север към Балта. Слънцето вече залязва, вляво отпред над село Фалеци се издигат огромни облаци дим. Вероятно там все още има румънски войски. Изоставам от групата и летя над селото, посреща ме силен зенитен огън. Виждам много танкове, зад тях - голяма колона от камиони и мотопехота. Любопитното е, че танковете имат по два-три запасни резервоара с гориво. Просветва ми: те вече не очакват ние да се появим и искат днес вечерта да стигнат до самото сърце на Румъния, в района на нефтените находища, като по този начин отрежат целия ни южен фронт. Ще се възползват от сумрака и тъмнината, защото през деня, когато над главите им летят моите щуки, те не смеят да се движат. Ето защо танковете им имат допълнителни резервоари, това означава, че ще могат да се придвижват и без камионите си. Само ние знаем какво се случва, това означава, че цялата отговорност лежи върху нас. Давам заповеди по радиотелефона:

- Тази атака има много голямо значение.
- Бомбите да се хвърлят поред.
- Атакувайте на малка височина, докато не свършите боеприпасите.

— Бордовите стрелци също да открият огън по машините.

Хвърлям бомбите си и започвам лова на танкове със своите 20-мм оръдия. В друго време би било чиста загуба да стрелям по танковете с оръжие от този калибър, но днес ивановците карат резервоари с гориво. И тук доста са сбъркали. След първите бомби руската колона спира и после под прикритието на свиреп зенитен огън се опитва да продължи, запазвайки строя. Но ние не позволяваме да ни изплашат. Едва сега те разбират, че намеренията ни са сериозни. Паникьосани се разбягват встрани от пътя, завиват в полето и кръжат непрестанно, изпълнявайки всички отбранителни маневри, които познават. Всеки път, когато стрелям, улучвам резервоарите им с осколъчни и запалителни снаряди. Очевидно горивото тече от пробойните, някои от танковете остават в сянката на хълмовете, като се взривяват с ослепителни избухвания. Ако се взривят и боеприпасите им, небето се замрежда от истински фойерверки, а когато танкът вози и известно количество сигнални ракети, те обсипват всичко наоколо с невъобразими цветове.

Всеки път, когато захождам в атака, осъзнавам отговорността, която лежи върху нас и се надявам, че ще успеем да постигнем успех. Прекрасно е, че засякохме тази колона точно днес! Боеприпасите ми свършват, вече съм унищожил пет танка, но в полето все още се движат няколко от чудовищата. Трябва по някакъв начин да ги поуча.

— Ханелоре-7 - това е позивната на командира на Седма ескадрила, - връщайте се у дома, след като свършите всички боеприпаси.

Заедно със самолета, който вода, летя с максимална скорост към летището. Не чакаме дозареждане, имаме достатъчно гориво за нов полет, трябва ни само боеприпаси. Здрачава се бързо. Всичко върви прекалено бавно, въпреки че оръжейниците ни работят до изнемога. Вече им обясних какъв е залогът и сега те правят всичко, за да не подведат другарите си, които са във въздуха. След десет минути отново излитам. По пътя срещаме връщащата се ескадрила, тя вече приближава летището, на което са включени сигналните светлини. Струва ми се, че е минала цяла вечност, докато стигна до целта. Още отдалеч се виждат горящите танкове и камиони. Взривовите осветяват бойното поле със зловещи светлини. Видимостта е много лоша. Насочвам се на север и летя на малка височина над пътя, настигам две стоманени чудовища, които се движат в същата посока вероятно, за да съобщят в тила печалната новина. Правя вираж и захождам в атака. Мога да ги различа едва в последната секунда, когато вече съм в бърснеш полет. Не е толкова лесно да бъдат улучени. Но и те, също като предшествениците си, са снабдени с допълнителни резервоари с гориво и аз успявам да взривя и двата, въпреки че ми се налага да изразходвам целия си боезапас. С тези двата през целия ден са унищожени седемнайсет танка. Моята

група е унищожила приблизително също толкова, така че днес ивановците са изгубили не по-малко от тридесет танка. Това е техният черен ден. След всички тези събития нашият сън в Яш вече няма да бъде тревожен от нищо, в това можем да сме сигурни. Утре ще разберем колко далеч е стигнало настъплението. Кацаме вече в пълна тъмнина. Когато напрежението спада, постепенно започвам да усещам болка. Както армията, така и командването на ескадрата искат да узнаят всички подробности. До полунощ държа до ухото си телефонната слушалка.

* * *

Днешната задача е напълно предсказуема: да бъдат атакувани същите вражески сили, както и вчера.

Излитаме много рано, за да се окажем над целта веднага след началото на разсъмването, тъй като можем да сме сигурни, че Иван е използвал разумно краткия отдих. Времето продължава да е лошо, височината на долната граница на облачността е 100-120 метра. Отново свети Петър помага на противника. Околните хълмове трудно се различават. Можем да летим само по продължение на долините. Интересно ми е какво ли са ни приготвили за днес. Прелитаме над Фалещи, там са само отломките, както ги оставихме вчера. На юг от Балта срещаме първите танкове и мотопехотна колона. Приветстват ни зенитки и изстребители. Вероятно вече на всички е известно за нашето вчерашно представление, което направихме тук. Днес би трябвало да проявя особена предпазливост и в никакъв случай да не правя принудително кацане наоколо.

Атакуваме незабавно; по време на всеки полет влизаме във въздушни битки без никакъв ескорт, тъй като в сектора почти няма наши изстребители. Освен това имаме неприятности и с времето. Постоянно се налага да летим много ниско и няма да минем без загуби, но се налага да не обръщаме внимание на това, защото сме в извънредна ситуация и в наш собствен интерес е да не прекратяваме атаките си нито за минута. Ако не се издигаме във въздуха, няма да мине много време и ивановците ще завладеят летището ни. Жалко е, че при тези трудни полети с мен не е и Хенчел, със своя опит като бордови стрелец той щеше чувствително да облекчи живота ми. Днес мой бордови стрелец е унтерофицер Ротман. Добро момче, но му липсва опит. Всички обичаме да летим с него и казваме: „Дори никой да не се върне обратно, можеш да се хванеш на бас, че Ротман все някак ще се измъкне.“ След завръщането ни от първата мисия аз се ядосвам на бавенето и отивам на междинен полет, съпроводен от Фишер. Атакуваме танковете в предградията на Балта. Над целта трябва да се срещнем с няколко изстребителя. Летим, колкото е възможно ниско, времето се влошава още повече, видимостта не надвишава 800 метра. Издигайки се по-високо над града, търся изстребители. Те наистина са там, но не са нашите, а руски.

— Гледай, Фишер, това са само аерокобри. Не изоставай. Приближи се до мен.

Те вече са ни забелязали. Около двайсетина са. Ние сме само двама, лесна плячка. Атакуват ни уверено. Не можем да наберем височина, налага се да летим над самата земя, използвайки всеки овраг, за да се прикрием. Не успявам да маневрирам, защото не мога да натискам педалите, мога донякъде да променям курса, работейки само с лоста на управлението. Такава тактика не може да ме опази дълго време, особено ако след мен идва изстребител, който познава поне основите на занаята си. Ротман започва да нервничи.

— Ей сега ще ни свалят.

Изревавам му да млъкне и да стреля, а не да си хаби напразно въздуха. Той продължава да крещи, във фюзелажа попадат снаряди - „рата-тат-тат“, - попадение след попадение. Не мога да се възползвам от педалите. Обзема ме сляпа ярост. Извън себе си съм от гняв. Чувам грохота на снаряди с голям калибър, в допълнение към 20-мм оръдия аерокобратата стреля по мен и с 30-мм снаряди. Колко още ще издържи верният ми Ю-87? Колко време ще мине, преди самолетът ми да бъде обхванат от пламъци или просто да се разпадне на парчета? През войната са ме сваляли тридесет пъти, но винаги зенитки и никога изстребители. Всеки път съм използвал педалите и съм маневрирал с тяхна помощ. Сега за пръв път ме улучва изстребител.

— Ротман, огън!

Той не отговаря. Последните му думи са „По дяволите! Картечницата засече!“

Сега отзад нямам вече никаква защита. Ивановците не се забавят да се възползват от това, те стават още по-агресивни и захождат към мен отзад, отляво и отдясно. Едно приятелче ме атакува отпред вече няколко пъти. Скривам се в най-тесния овраг, в който с мъка успявам да се напъхам, като едва не докосвам бреговете с крилата си. Те стрелят доста точно, правейки попадение след попадение. Шансовете ми да се върна вкъщи са много малки. Но близо до нашето летище в Яш те се отказват от преследването, вероятно са свършили боеприпасите си. Изгубих Фишер. През цялото време летеше встрани и отзад и съм го изтървал от погледа си. Ротман също не знае какво се е случило с него. Дали е извършил принудително кацане, или се е разбил? Не знам. Загубата на способен млад офицер се отразява върху групата с особена сила. Моят самолет е нарешетен от 20-мм снаряди и в него има осем попадения от 37-мм оръдие. Ротман не би могъл да ме защитава още дълго.

След подобно приключение всеки щеше да бъде изваден от релсите, но няма какво да се прави. Качвам се на друг самолет и отново летя. Съветите трябва да бъдат спрени. През този ден изваждам от строя девет танка. Труден ден. По време на последния полет трябва да напъвам зрението си, за да открия поне още един танк. Това е добър знак. Предполагам, че в този момент настъплението на противника е затихнало, а пехотата без броня не би могла да се промъкне много надалеч.

На следващото утро разузнаването потвърждава предположението ми. Всичко е стихнало и почти замряло. Когато се приземявам след първия си полет през този ден, младият механик скача на крилото на самолета ми, жестикулирайки пламенно, и ме поздравява за награждаването ми с Брилянтите към Рицарския кръст. Току-що се е получило съобщение от щабквартирата на Фюрера, но в него също така се съдържа и забрана да летя. Отделните думи на момчето глъхнат в шума на работещите двигатели, но аз разбирам смисъла на онова, което ми казва. За да не виждам текста на съобщението, аз не отивам в диспечерската, а оставам до самолета си, докато не завърши подготовката му за следващия полет. На обед по телефона генералът ме вика в Одеса.

Март 1944. Майор Рудел с Брилянтите към Рицарския кръст.

В същото време отвсякъде пристигат поздравителни телеграми, дори от членове на правителството. Предстои ми тежка борба, за да получа разрешение да летя. Мисълта, че моите другари се подготвят за следващия полет, а аз трябва да замина за Одеса, ме разстройва; чувствам се като прокажен. Това допълнение към наградата довежда до униение и свежда до нула цялото удоволствие, че постиженията ми са получили такова високо признание. В Одеса не научавам нищо ново, освен това, което вече знам и не бих искал да го чувам. Разсеяно

слушам поздравленията, мислите ми са с моите бойни другари, които нямат никакви грижи и ще продължат да летят. Завиждам им. Трябва незабавно да замина за щабквартирата на Фюрера, за да ме награди лично с „Брилянтите“. След спиране в Тираспол ние се прекачваме на Ю-87 - Хенчел вече не е с мен, сега отзад седи Ротман. Летим по маршрута Фокшани-Букурещ-Белград-Кечкемет-Виена-Залцбург. Не толкова често държавният глава приема офицер, който рапортува за пристигането си с унти, но аз се радвам, че мога да ходя с тях, дори и да изпитвам болка. Полковник Фон Белов пристига в Залцбург, за да ме съпроводи, докато в същото време Ротман си отива вкъщи с влака. Уговаряме се по обратния път да го прибера от Силезия.

В течение на два дни аз се припичам на терасата на хотела в Берхтесгаден, вдишвайки възхитителния планински въздух. Постепенно се отпускам. След два дни се озовавам в компанията на Фюрера във великолепия Бергхоф. Той знае цялата ми история до най-малките детайли и изразява радостта си, че съдбата е била толкова благосклонна към мен и че сме успели да постигнем толкова много. Впечатлен съм от неговата топлина и загрижена сърдечност. Той ми казва, че съм направил достатъчно, затова ми е заповядал да остана на земята. Обяснява ми, че не е нужно всички велики войници да отдават живота си, техният пример и опит трябва да бъдат съхранени за следващите поколения. Отговарям с отказ да получа наградата, ако след това повече няма да мога да водя групата си в боя. Той се намръщва, следва кратка пауза, после на лицето му се появява усмивка: „Много добре, в такъв случай може да летите.“

Най-сетне аз съм истински щастлив и предвкусявам как ще видя израза на удоволствие по лицата на другарите си, когато разберат, че съм се върнал. После ние пием заедно чай и разговаряме час или два. Обсъждаме новите оръжия, стратегическата ситуация, историята. Специално ми обяснява, че неотдавна са преминали изпитанията на оръжието „Фау“. В настоящия момент, казва той, би било грешка да се надценява неговата ефективност, защото точността на новото оръжие не е достатъчно висока, но добавя, че това не е толкова важно, защото има надежда да бъдат произведени ракети, които ще бъдат абсолютно сигурни. По-късно ще можем да разчитаме не на обикновените взривни вещества, а на нещо друго, толкова мощно, че когато го приложим, войната незабавно ще свърши. Той ми казва, че неговата разработка се е придвижила вече много далеч и скоро може да се очаква то да е готово. За мен това е напълно нов обрат и аз не мога да си представя това вещество. По-късно разбирам, че взривният ефект на тези нови ракети ще бъде базиран на атомната енергия.

След всяко посещение при Фюрера оставам с незаличимо впечатление. От Залцбург летя в Гьорлиц, моя роден град. Приемът, който организират в моя чест, ме уморява повече, отколкото някой от бойните полети. Когато в седем сутринта най-сетне се добирам до леглото си, девичи хор ми пее серенада, налага

се жена ми дълго да ме убеждава да изляза навън и да им пожелаем добро утро. Много е трудно да обясня на хората, че въпреки награждаването ми с „Брилянтите“ не искам да участвам в приеми и празници. Искам само отдых. Прекарвам няколко дни с родителите си в тесен семеен кръг. Слушам по радиото новините от изток и си мисля за войниците, които се сражават там. Най-сетне вече нищо не ме задържа и аз мога да се връщам. Обаждам се на Ротман в Цитау и нашият Ю-87 отново се понася на юг, през Виена и Букурещ - към Източния фронт.

14. Съдбоносното лято на 1944 година

След няколко часа се приземявам във Фокшани, в Северна Румъния. Групата ми сега е в Хуси, малко по' на север. Фронтът е значително заздравен, отколкото преди две седмици. Той минава от Прут към Днестър по ръба на платото, разположено на север от Яш.

Малкото градче Хуси се е приютило между хълмове. По някои от тях растат обширни лозя. Ще успеем ли да дочакаме виното? Летателната писта се намира в северните покрайнини на градчето. И тъй като нашите жилища са разположени на другия край, ни се налага всяка сутрин да ходим по неговите улици. Населението наблюдава действията ни с интерес. Когато разговаряш с тях, те винаги демонстрират дружелюбие. Особено тесни контакти с нас поддържат представителите на църквата. Оглавява ги епископ, при когото често ходя на гости. Той непрекъснато ми обяснява, че духовенството вижда в нашата победа единствения шанс да опази религиозната си свобода и независимост. В града има много търговци, броят на малките магазинчета е направо огромен. Всичко това много се отличава от Съветска Русия, която неотдавна напуснахме. Нейната средна класа е изчезнала, погълната от пролетарския Молох.

Когато минавам през града, особено ме смайва огромният брой кучета. По всички признаци те са безстопанствени. Скитат навсякъде, можеш да ги видиш на всеки ъгъл и на всеки площад. Временно се настанявам в малка вила с лозе, наблизко тече ручей, в който мога да се къпя. Нощем през лозето минават цели процесии кучета. Те се движат в индийска нишка, на глутници по два-стотрийсет. Една сутрин, докато още съм в леглото, през прозореца ми надниква огромно дворно куче и слага предните си лапи на перваза. Зад него в подобна поза стоят петнадесетина негови колеги. Задните са поставили лапите си върху гърба на онези, които стоят отпред, и всички се блещят в моята стая. Когато ги прогонвам, те печално и без лай си тръгват, за да продължат безкрайното си скитосване.

Имаме храна в изобилие, живеем добре, тъй като получаваме заплатите си в леи и въпреки че няма какво особено да се купува, в крайна сметка винаги могат да се намерят яйца. Постепенно целите ни заплати отиват за яйца. Сред офицерите първо място по потребление на яйца държи лейтенант Щалер, той яде огромни количества. Веднъж, когато недостигът на гориво не ни позволява да летим, незабавно започвам проверка на този нов източник на енергия - цялата група, до последния човек, се занимава с физически упражнения, обикновено това с крос в пресечена местност, гимнастика и разбира се, футбол.

Не мога да вземам участие в тези упражнения, тъй като ходилата ми все още не са се оправили, а рамото ме боли, когато непредпазливо вдигам ръка. Но за цялата Трета група спортните занимания са прекрасен отдих. Някои, на първо място аз, се възползваме от възможността и се разхождаме в планинските гори или практикуваме други видове спорт. Обикновено отиваме на летището между 4 и 5 часа сутринта. В отдалечения край на града винаги се натъкваме на грамадно стадо овце, пред което шества едно магаре. Очите му са плътно покрити от дълга сплъстена грива и ние се учудваме как въобще вижда. Заради тази грива го наричаме „Затъмнението“. Веднъж сутринта, минавайки покрай него, ние го дърпаме за края на опашката. Това довежда до цяла серия от реакции: отначало хвърля чифтета като кон, след това си спомня магарешката си природа, замира, после заешкото му сърчице надвива и духва като вятър.

* * *

Извършваме полети в относително стабилен сектор, където въпреки това постоянно пристигащите подкрепления сочат, че червените се готвят да нанесат удар в самото сърце на Румъния. Районът на нашите операции се простира от село Търгу Фрумос на запад до плацдармите при Днестър и до Тираспол на югоизток. Повечето полети извършваме в района на север от Яш, тук Съветите се опитват да ни изтласкат от възвишенията около Карбити към брега на Прут. Ожесточени боеве в този район се завързват около развалините на замъка Станца върху така наречения Дворцов хълм. Многократно губим тази позиция, но всеки път си я връщаме отново.

В тази зона Съветите струпват своите огромни резерви. Много често ни се налага да атакуваме мостовете над реката. Нашият маршрут минава през Прут към Днестър след Кишинев и по-нататък на изток. Дълго ще помним тези имена - Кошица, Григориопол, плацдарма при Бутор. За малко сме на общо летище с изстребителите от JG-52. Командва ги майор Баркхорн, който познава работата си от „А“ до „Я“. Те често ни съпровождат по време на бойните полети и ние им причиняваме големи неприятности, защото новият Як-3, който току-що се е появил при противника, всеки ден ни устройва непрекъснати нови изпълнения.

Челната база на авиокорпуса се намира в Яш, оттам по-лесно се патрулира над фронтовата линия. Командирът на корпуса често е там, за да наблюдава взаимодействието на самолетите с наземните войски. Наблюдателният му пункт е снабден с радиостанция, която му позволява да слуша всички разговори във въздуха и на земята. Пилотите изстребители си говорят един с друг, изстребителите - с офицерите от наземния контрол, щуките - помежду си и с офицерите за свръзка на земята. Въпреки това ние обикновено използваме различни честоти. Малкият анекдот, който командващият 8-и авиокорпус ни разказва по време на последното си посещение, показва грижата му за неговите

„пиленца“. Веднъж той видял как групата ни приближава към Яш. Отиваме на север, задачата ни да атакуваме целите в района на замъка, които армията, след като се е свързала с нашия диспечер, иска да бъдат неутрализирани. Над Яш ни посрещат не нашите изстребители, а силно съединение от „Ла“. След секунда небето е запълнено с маневриращи самолети. Бавните шуки не могат да се справят със стремителните като стрели руски изстребители, особено когато са с пълен товар от бомби. Командващият авиокорпуса наблюдава битката с противоречиви чувства и чува всички разговори. Командирът на Седма ескадрила, предполагайки, че не съм забелязал Ла-5, който захожда отзад, крещи:

— Ханелоре, огледай се, един от тях иска да те свали!

Отдавна съм забелязал изстребителя, но все още имам достатъчно време, за да предприема маньовър за оттегляне. Не харесвам тези викове по радиотелефона, това обезкуражава екипажите и влияе отрицателно върху точността им, затова отговарям:

— Още не се е родил той, който ще ме свали.

Не се хваля. Искам само да демонстрирам определена безстрастност, за да бъде полезен за останалите пилоти, защото хладнокръвието в такива случаи е заразително. Комодорът завършва тази история с широка усмивка:

— Когато чух това, престанах да се боя за вас и за цялата група. Всъщност наблюдавах цялата тази суматоха с голямо учудване.

Много често, когато инструктирах екипажите, аз им четях следната лекция:

— Всеки, който не успее да се задържи редом с мен, ще бъде свален от изстребителите. Всеки, който изостане, ще се окаже лесна плячка и няма да може да разчита на никаква помощ. Затова се дръжте до мен, колкото е възможно по-близо. Попадението от зенитка най-често е щастлива случайност. Ако нямате късмет, със същата вероятност може да ви удари по главата паднала от покрива керемиди или да ви блъсне трамвай. Освен това на война застраховката „живот“ не важи.

Старите кучета вече познават гледната ми точка и моите крилати фрази. Когато обучават новобранците, ветераните кроят усмивките си и казват: „Тук, като че ли той наистина е прав.“ Самият факт, че ние практически не понасяме почти никакви загуби по време на срещите с вражески изстребители, потвърждава теорията ми. Разбира се, новациите трябва да преминат определена

подготовка още преди да са попаднали на фронта, в противен случай ще станат опасни и за своите колеги.

Ето например само след няколко дни ние извършваме полет над същия район и отново вражеските изстребители ни атакуват с многобройни сили. Наскоро дошлият при нас лейтенант Рем пикира след водача и му отрязва опашката с витлото си. За щастие вятърът отнася парашутите им към нашите окопи. Сnižаване се по спирала надолу, докато те не стигнат до земята, защото съветските изстребители редовно откриват огън по екипажите ни, когато те скачат с парашути. След няколко месеца Рем вече се е превърнал в първокласен летец, самият той вече и често замества командира на ескадрилата. Аз обаче изпитвам чувство на симпатия и към онези, които се учат по-бавно.

На лейтенант Швирблат обаче му върви по-малко. Той вече има 700 бойни полета и е награден с Рицарски кръст. Когато над целта го улучват, той трябва да извърши принудително кацане веднага след нашите окопи, изгубва левия си крак и няколко пръста на ръката. Съдено ни е да не се сражаваме заедно по време на последния стадий на войната.

Нямаме нито минута покой не само в района северно от Яш, но също така и на изток, където руснаците са завладели плацдарм на брега на Днестър. Веднъж следобед три наши машини летят над завоя на Днестър между Кошица и Григориопол, където нашата отбрана е разкъсана от голям брой Т-34. Лейтенант Фикел и унтерофицерът ме съпровождат на Ю-87, въоръжен с бомби. Предполага се, че ще ни очаква ескорт и когато наближавам завоя на реката, наистина мога да забележа в района на целта ниско летящи изстребители. Защото съм непоправим оптимист, аз стигам до заключението, че това са нашите. Летя към целта и търся танкове, когато разбирам, че тези изстребители въобще не са моят ескорт, а ивановците. Колко глупаво от наша страна, ние вече сме разкъсали формацията си, за да търсим отделни цели. Два от останалите самолети закъсняват със сближаването си и бавно започват да се пристрояват зад мен. Не стига това, ами щастиято ни изневерява, ивановците са готови да се бият, подобно желание не възниква у тях толкова често. Самолетът на унтерофициера пламва бързо и превръщайки се във факел, изчезва в западна посока.

Фикел ми съобщава, че и него са го улучили и му се налага да се оттегли. Пилотът на Ла-5, който очевидно си знае работата, се лепва на опашката ми, останалите се държат на близко разстояние зад него. Каквото и да правя, не успявам да се отърва от този „Ла“. Той частично е спуснал задкрилките си, за да намали скоростта. Навлизам в дълбоки оврази, за да го задържа по-ниско и да направя така, че опасността да се блъсне в земята да попречи на прицела му. Но той се държи за мен и трасьорите му минават съвсем близо до моята кабина. Бордстрелецът Гадерман развълнувано крещи, че изстребителят непременно ще

ни свали. Оврагът се разширява на югоизток от завоя на реката и аз неочаквано предприемам вираж с хваналия ме за опашката „Ла“. Картечницата на Гадерман засича. Трасьорите сега минават под лявото ми крило. Гадерман реве:

— По-високо! Отговарям му:

— Не мога, и без това лостът вече опира в корема ми.

Щабният лекар на SG 2 д-р Ернст Гадерман, който от май 1944 става бордови стрелец на Рудел и до 9 февруари извършва 850 бойни полета.

У мен започва да расте учудването как тоя тип, който ме гони, успява да следва виражите ми с изтребителя. По челото ми се стича пот. Непрекъснато тегля към себе си лоста за управление, трасьорите продължават да минават под лявото ми крило. Когато се обръщам, мога да видя напрегнатото съсредоточено лице на руския пилот. Другите „Ла“ прекратяват преследването, очевидно съобразявайки, че колегата им скоро сам ще ни свали. Не им стиска да летят в този стил: почти вертикални виражи на височина 10-15 метра над земята.

Неочаквано на върха на укрепление от пръст забелязвам германски войници. Те ми махат с ръце като откачени, явно не могат да схванат ситуацията. Но ето че се чува гръмният вопъл на Гадерман:

— „Ла“ падна!

Дали Гадерман бе свалил вражеския самолет с картечницата си, или лонжероните на изстребителя не бяха издържали огромното напрежение при тези виражи с максимална скорост? В слушалките дочувам гръмките викове на руснаците. Те са видели какво е станало и за тях това явно е нещо извънредно. Изгубих Фикел и се прибирам вкъщи. Под мен в полето лежи горящ Ю-87. Унтерофицерът и бордовият стрелец стоят до него напълно здрави и читави, към тях бързат германски войници. Значи утре отново ще могат да летят. Скоро след кацането си се виждаме с Фикел. Имаме добър повод да отпразнуваме нашия нов рожден ден. Фикел и Гадерман също настояват за празник. На следващата сутрин по телефона се обажда наземният насочван в този сектор и ми разказва с какво безпокойство е наблюдавал вчерашното ни представление и сърдечно ме поздравява от името на авиокорпуса. От радиосъобщенията, прехванати миналата вечер, става ясно, че пилотът на изстребителя е бил знаменит съветски ас, два пъти Герой на Съветския съюз. Трябва да призная, че той наистина бе добър летец, а това никак не е малко.

Скоро след този епизод аз трябва да докладвам на райхсмаршала по два различни повода. Първия път се приземявам в Нюрнберг и отивам в замъка на неговите предни. Когато влизам в двора, с учудване забелязвам Гьоринг, маскиран в средновековен германски ловен костюм, който в компанията на лекуващия го лекар стреля с лък по ярко оцветена мишена. Той не ми обръща никакво внимание, докато не изразходва целия си запас от стрели. С учудване виждам, че не пропуска нито веднъж. Надявам се само, че обзет от желание да покаже уменията си, няма да поиска да се съревновава с мен; би трябвало да се сети, че заради раната на рамото не мога да държа лък, камо ли да стрелям с него.

Фактът, че му се представям е унти, във всеки случай показва физическия ми недъг. Той ми казва, че често спортува по време на почивката си, това е начин да се поддържа във форма и лекарят му, волю-неволю, трябва да се присъединява към него в това приятно губивреме. След скромна вечеря в семеен кръг, на която сред гостите присъства единствено генерал Льорцер, научавам причината за моето призоваване. Фюрерът ме награждава със „Златна пилотска значка е брилянти“ и ме моли да формирам ескадра, въоръжена с новите „Месершмит-410“ с 50-мм оръдия, както и да поема командването ѝ. Той се надява, че е този тип самолети ще успеем да се справим с четиримоторните самолети, които използва противникът.

Правя си извода, че тъй като току-що бях награден с „Брилянтите“, Гьоринг иска да ме превърне в пилот-изстребител. Сигурен съм, че разсъждава с категориите от Първата световна война, през която пилотите, награждавани с „Pour le Merite“, обикновено са били изстребители, какъвто е и самият той. Има предразположение към този клон на Луфтвафе и пилотите му и иска да ме

включи в тази категория. Аз му казвам, че по-рано много съм искал да стана пилот-изстребител, както и какво е попречило на това. Но оттогава съм придобил ценен опит като пикиращ пилот и не бих желал да променям нищо. Затова го моля да се откаже от тази идея. След това той заявява, че има съгласието на Фюрера за това назначение, макар да признава, че и на него не му харесва особено идеята да бъде отстранен от полетите на пикиращите бомбардировачи. Въпреки всичко Фюрерът се е съгласил с него, че аз в никакъв случай не бива повече да се приземявам в тила на руснаците, за да спасявам други екипажи. Това е заповед. Ако тези екипажи трябва да бъдат спасявани, нека в бъдеще с това се занимават други. Такова изискване ме безпокои. Част от нашия кодекс е правилото: „Всички свалени ще бъдат спасени.“ Смятам, че самият аз трябва да се занимавам със спасяване, защото поради големия си опит ще го извърша по-лесно от когото и да било. Ако това изобщо може да бъде извършено, то аз съм точно човекът, който трябва да го направи. Но да възразявам сега би означавало напразно хабене на сили. В критичния момент трябва да се действа така, както диктува необходимостта. След два дни се завръщам в Хуси и вземам участие в нови бойни операции.

Възползвайки се от паузата от няколко дни, решавам да направя кратко пътуване до Берлин на конференция, която непрекъснато отлагах. След завръщането се приземявам в Гьорлиц, навещавам близките си и отлитам на изток във Веслау край Виена. Рано сутринта, когато се събуждам в дома на мои приятели, научавам, че през цялата нощ се е опитвал да ме открие човек от щабквартирата на райхсмаршала. След като се свързвам с него, получавам заповед веднага да замина за Берхтесгаден. Доколкото мога да предполагам, това е поредният опит да ми бъдат натрапени щабни или някакви други специални задължения. Питам:

— Новината добра ли е, или лоша?

Той ме познава добре и казва:

— Разбира се, че е хубава.

Не без чувство за недоверие аз се качвам в самолета и летя на малка височина покрай Дунав. Времето е възможно най-лошото, което мога да си представя. Облаците висят на височина от 50 метра, почти всички летища са затворени. Виенската гора е скрита от гъсти облаци. Летя нагоре по долината на реката от Св. Пелтен до Амщетен и Залцбург, където се приземявам.

Тук вече ме очакват и ме отвеждат в ловната хижа на райхсмаршала, близо до Бергхоф в Оберзалцберг. Той е на съвещание с Фюрера и ние вече сме на масата, когато се завръща. Дъщеря му Еда вече е съвсем голямо момиче,

позволяват и да седи с нас на масата. След кратка разходка в градината разговорът придобива официален характер и аз нямам търпение да разбера какво се носи във въздуха този път. Къщата и градината се отличават със своя наистина добър вкус, нищо вулгарно или луксозно. Семейството живее просто и скромно. Получавам официална аудиенция в светъл кабинет с многобройни прозорци, от които се открива величествената панорама на планините, блестящи под пролетното слънце. Без съмнение Гьоринг има слабост към старинните обичаи и костюми. Просто не знам как да опиша одеждите му, тази разновидност на роба или тога, каквато са носили древните римляни, червеникавокафява на цвят, закопчана със златна брошка. Всичко това за мен е нещо ново. Той пуши дълга до пода лула, е изрисувана порцеланова чашка накрая. Спомням си, че когато бях малък, баща ми имаше точно същата, по онова време лулата беше по-дълга от мен. След като мълчаливо ме наблюдава известно време, той започва да говори. Извикан съм за ново награждаване. Прикрепя на гърдите ми „Златен пилотски знак с брилянти“ в чест на моя двехиляден боен полет. Това е съвсем нов медал, с който още никого не са награждавали, защото никой друг няма 2 000 бойни полета. Направен е от чисто злато, в центъра му има платинен венец с кръстосани мечове, под които е цифрата 2 000, изписана е миниатюрни брилянти. Радвам се, че тази награда не е съпроводена от различни неприятни допълнения, както вече се е случвало.

След това обсъждаме ситуацията и той смята, че не бива да губя време и трябва да се върна в базата. Смятам да го направя във всички случаи. Той ми казва, че в този сектор се подготвя мащабно настъпление и сигналът за него ще бъде даден през някой от следващите дни. Току-що се е върнал от съвещание с Фюрера, на което цялата обстановка е била обсъждана до най-подробния детайл. Изразява учудване, че не съм забелязал тези приготовления на място, тъй като в операцията ще участват около триста танка.

Напрягам слуха си. Числото „триста“ ме поразява. Това си е в реда на нещата за руската страна, но толкова много танкове от наша страна? Отговарям му, че ми е трудно да повярвам в това. Питам го не би ли могъл да ми каже кои са тези дивизии и количеството танкове, с които разполагат, защото аз съм съвсем точно информиран за повечето от подразделенията в моя сектор и колко изправни танка има във всяко от тях. В навечерието на моето отлитане от фронта разговарях с генерал Унрайн, командир на 14-а танкова дивизия. Това беше преди две седмици и той с тъга ми се оплака, че в цялата му дивизия има само един здрав танк и дори тази машина не би могло да се смята за боеспособна, защото той заповядал да я оборудват за наземен контрол на въздушните полети. За него тази машина беше по-ценна от един боеспособен танк, защото с нейна помощ получаваше добра връзка с щуките и можеше с тяхна помощ да неутрализира множество от целите, които неговите танкове сами не биха могли да извадят от строя. По такъв начин аз съвсем точно знам колко танка има в 14-а

танкова дивизия. На райхсмаршала му е трудно да ми повярва, тъй като разполага със съвсем друга цифра. Той ми казва полусериозно, малко на шега:

— Ако не ви познавах, за тези думи щях да ви арестувам. Но сега ще изясним всичко.

Отива при телефона и се свързва с началника на Генералния щаб.

— Току-що сте съобщили на Фюрера, че за участие в операцията „Х“ са предназначени 300 танка.

Стоя до него и слушам всяка дума.

— Да, така е.

— Искам да знам поименно тези дивизии и с какъв брой танкове разполага всяка от тях. Тук при мен има един човек, който познава добре обстановката.

— Кой е той? - пита началникът на Генералния щаб.

— Един от моите хора, трябва и той да знае.

За нещастие на началника на Генералния щаб, той започна именно от 14-а танкова. Казва, че дивизията разполага с 60 танка. Гьоринг едва се сдържа.

— Моят човек казва, че в дивизията има само един танк!

Отсреща се възцарява продължително мълчание.

— Кога е напуснал фронта?

— Преди четири дни.

Пак тишина. И след това:

— Четиридесет танка са на път. Останалите са в ремонтните работилници, но непременно ще бъдат по частите си на нужната дата, така че тази цифра е вярна.

Той дава същия отговор за всички дивизии. Райхсмаршалът яростно захвърля слушалката.

— Ето така работя! Фюрерът получава съвсем лъжлива представа, основана на неверни данни и след това се учудва, когато операцията не донася успеха, на който сме разчитали. Днес благодарение на вас този случай намери обяснение, но колко често сме строили надеждите си върху ето такива утопии. Цялата комуникационна мрежа в югоизточната зона непрекъснато е подложена на вражески бомбардировки. Например знае ли някой колко от тези четиридесет танка въобще ще стигнат до фронта и кога точно ще стане това? Кой знае дали ремонтните работилници ще получат навреме резервните части и ако ги получат, ще завършат ли ремонта в нужното време? Трябва незабавно да докладвам на Фюрера за всичко това.

Той говори гневно, след това настава тишина.

Когато се връщам на фронта, все още обмислям онова, което съм чул. Каква е целта на подобно заблуждаване и на фалшивите доклади? Случайно ли става, или се върши нарочно? Във всеки случай всичко това е в полза на врага. Кой и в кои кръгове върши тези гнусотии?

* * *

Прекъсвам пътешествието си, спирайки в Белград, и когато захождам за кацане на Семлинското летище, над главата ми се появява ято американски четириomotorни бомбардировачи. След като излизам от пистата, виждам как целият летищен персонал се разбягва в различни посоки. На запад от пистата се намират хълмове, в които са изкопани подземни тунели за скривалища. Виждам формацията точно пред себе си, на малко разстояние от летището. Това никак не ми харесва. Тичам след потока от хора с цялата скорост, която мога да развия с унтите. Едва успявам да свърна в тунела, когато на летището се взривява серия от бомби, издигайки гигантски гъбообразен облак дим. Не мога да повярвам, че след това нещо ще е оцеляло. След няколко минути димът донякъде се разсейва и аз се връщам обратно на летището. Почти всичко е разрушено, сред развалините стои моят верен Ю-87, надупчен от осколките, но двигателят му не е повреден и шасито му е напълно в ред. По-голямата част от детайлите на управлението функционира нормално. Намирам ивица земя встрани от пистата, която да става за излитане, и се радвам, че отново успявам да се издигна във въздуха. Предано и смело моят ранен апарат ме прехвърля над цялата югоизточна зона и ме спуска на земята в Хуси.

По време на отсъствието ми към нас е била прикрепена румънска ескадрила от Ю-87. Екипажите се състоят предимно от офицери, някои имат определен опит, но скоро откриваме, че ще бъде по-добре, ако летят заедно с нас в общ строй. В противен случай броят на техните загуби при всеки полет винаги е голям. Понасят особено големи вреди от вражеските изстребители и им е нужно

съвсем малко време, за да разберат от опит, че и нискоскоростният самолет не е задължително да бъде свален, когато формацията успешно се поддържа.

Щабът на ескадрата се прехвърля на ФВ-190. Нашата Първа група е извадена от боевете за осем седмици отдих и е базирана на летището в Реген. Тук опитните пилоти на Ю-87 се обучават отново на едноместни самолети. Като перспектива всички наши части ще трябва да направят същото, защото производството на Ю-87 скоро ще бъде спряно. Докато стоим в Хуси, в прекъсванията между полетите аз практикувам с щабните ФВ-190, за да не прекъсвам после бойните операции. Завършвам своята самоподготовка с един или два бойни полета и вече се чувствам напълно безопасно е този самолет.

* * *

Настъпва юли, нашите полети зачестяват, тъй като е започнало планираното настъпление на север от Яш. То се извършва не е измисленото количество танкове и по-късно, отколкото се препоръчваше в началните планове, но въпреки това с по-свежи и боеспособни части от обикновено. Трябва да се овладее възвишението между Прут и Търгу Фрумос. То по-лесно може да бъде отбранявано и превземането на този участък би лишило противника от удобен трамплин за атака. Цялата фронтова линия в този сектор се раздвижва и ние успяваме да отблъснем Съветите на значително разстояние назад. Оказвайки упорита съпротива, те се задържат само в няколко ключови пункта. Върви им, защото локалните атаки, с които имахме намерение да смажем тези огнища на съпротива, така и не бяха проведени. Някои от нашите атакуващи части, хвърляни в боя едва ли не като пожарни команди по местата, където се водят най-ожесточените боеве, се налага да бъдат изтеглени. По време на това настъпление аз извършвам 2 100-ния боен полет. Целта е позната: мостът в Скулени, имащ важно значение за снабдяването на атакуваните съветски части. Всеки път, когато захождаме за атака към него от Яш, той вече е обгърнат в изкуствена димна завеса и ние никога не можем да бъдем напълно сигурни, че не хвърляме бомбите върху собствените си войски. Всеки път, когато виждам тази завеса, аз се смея, представяйки си лицата на ивановците там долу, които внимателно се вглеждат в пушилката, очаквайки нашето приближаване. Не трябва непременно да си лингвист, за да различиш една повтаряща се дума: „Щука, Щука, Щука...” Дните ни в Хуси са преброени.

През първата половина на юли, след отпразнуването на рождения ми ден, пристига заповед да се пребазираме в Замошч, намиращ се в централния сектор на Източния фронт. Тук руснаците са започнали ново широкомащабно настъпление.

Пристигаме в нашата нова операционна база, прелитайки над Северните Карпати и заобикаляйки отстрани Львов. Замошч е приятно градче и ни прави добро впечатление. Настаняваме се в стари полски казарми в северните покрайнини на града. Летището ни е далеч от града - обикновено поле с много тясна писта за кацане и един път това довежда до тъжен инцидент. По време на своето първо кацане самолетът на унтерофицера В. парашутира и пилотът получава сериозно нараняване. Той е един от моите най-добри танкови снайперисти и ще мине много време, преди да го видим пак. Тук отново има много работа за изстребителите на танкове, особено, когато линията на фронта е толкова подвижна. Танковите пробиви се случват доста често. Задържахме Ковел, но Съветите го задминаха и имат намерение да форсират Буг. След съвсем кратко време техните ударни клинове се появяват на северозапад от Львов - в Рава-Руска и Томашув, а също така на север завладяват Холм.

По време на тази фаза ние отново се пребазираме, този път в Милек, малък полски град на сто километра северозападно от Краков. Целта на съветското настъпление е ясна: те се опитват да стигнат до Висла на относително широк фронт. Нашата цел са приближаващите човешки маси и военна техника, които се опитват да пресекат река Сан на север от Пшемисл. Не бива да се подценява вражеското противодействие във въздуха, тъй като все по-често се появяват американски изстребители, които ескортират четиримоторните бомбардировачи. Засега те излитат от авиобазите в Средиземно море. Както предполагахме, те не се завръщат в базите си след завършване на мисиите, а се приземяват на руска територия за презареждане. На другия ден отново излитат по задачи и след тяхното завършване летят на юг към постоянните си бази.

По време на един от полетите над река Сан аз се срещам с тези мустанги. Те са почти 300. Летя заедно с още петнайсет щуки без никакъв изстребителен ескорт. Все още се намираме на 30 км от Ярослав, нашата днешна цел. За да не подлагаме на риск групата и няколкото екипажа новаци в нея, аз давам заповед да хвърлят бомбите, за да можем по време на тази толкова неравна битка да маневрираме по-лесно. Давам заповедта е неохота, досега винаги сме атакували определената цел, дори пред лицето на многократно превъзхождащ ни противник. Избяваме се от бомбите за пръв и последен път през цялата война. Но днес нямам избор. Затова връщам групата вкъщи без загуби и вече сме способни да изгладим този неуспех, като завършим мисията на следващия ден при значително по-благоприятни условия. Успехът оправдава действията ми, защото вечерта научавам, че съседната част е понесла тежки загуби от грамадното съединение мустанги. Няколко дни по-късно, докато зареждаме, отново ни изненадват американски самолети, които незабавно се спускат надолу и започват да атакуват нашите. Отбраната на летището ни не е много силна и изненаданите наши зенитчици със закъснение откриват огън по атакуващите. Американците не са

имали предвид зенитките и тъй като в плановете им явно не е влизала борба със съпротивяващ се противник, завиват и изчезват, за да си търсят по-лесна плячка.

Телефонно обаждане от щаба на Луфтвафе: за пръв път през тази война руснаците са стъпили на германска земя и се стремят към Източна Прусия в района на Волковиск по посока на Гумбинен-Инстербург. Искам веднага да отлети за Източна Прусия, получава се заповед за командироването ми и на следващия ден вече съм в Инстербург заедно с целия летателен персонал. Намирайки се в божествената тишина на Източна Прусия, е невъзможно да си представиш, че войната е вече толкова близко и от това тихо местенце ще се наложи да бъдат извършвани бойни полети с участието на бомбардировачи и самолети-изстребители на танкове. В самия Инстербург хората още не са осъзнали цялата сериозност на ситуацията. Местното летище е затрупано със съоръжения, които са безполезни при такива масови бойни операции. Затова е най-добре да се преместим в Лютцен, в района на Мазурските езера, където се оказваме сами на миниатюрното летище.

Средата на лятото в прекрасна източнопруска селска местност. Нима тя ще трябва да стане бойно поле? Именно тук осъзнаваме, че се сражаваме за домовете си и за нашата свобода. Колко германска кръв вече е пролята върху тази земя и всичко е напразно! Това не бива да се случва отново! Тези мисли не ни напускат, докато летим към нашите цели - Мемел и Шауляй, Сувалки и Августово. Отново се озовахме там, откъдето започнахме през 1941, точно оттук започна нахлуването на изток. Дали този величествен монумент в Таненберг не придобива още по-символично значение? Самолетите на нашата група носят емблемата на германското рицарство, сега за нас тя означава много повече.

Ожесточена борба в района на Волковиск. Градът няколко пъти преминава от ръце в ръце. Отбраната тук е поверена на малка немска танкова част. Оказваме и поддръжка от първия до последния лъч светлина, като няколко дни отбиваме безбройните атаки на руснаците. Някои Т-34 се укриват зад огромните сламени купи в полето, откъдето вече е прибрана реколтата. Палим купите със запалителни патрони, за да ги лишим от прикритие, след това атакуваме танковете. Лятото е горещо, настаняваме се до самата вода и често в половинчасовите прекъсвания между полетите се къпем, това е истинска наслада. Скоро резултатът от боевете върху земята и нашите полети започва да се усеща: първоначалната ярост на руските атаки забележимо отслабва. Все по-често се извършват контраатаки и фронтът отново се стабилизира до известна степен. Но когато боевете на едно място стихват, можем да сме сигурни, че ще пламнат отново на друго. Съветите се стремят към Литва, опитвайки се да заобиколят нашите армии в Естония и Литва. Ние, които сме във въздуха, съответно винаги имаме много работа. Съветите имат относително добра представа за силата на нашата отбрана по земята и във въздуха.

Лятото на 1944. Майор Рудел уточнява бойната задача с командири на ескадрили.

Един от полетите дава повод на лейтенант Фикел отново да отпразнува своя рожден ден. Излитаме за атака срещу струпване на вражески сили и червените отново използват стария си трик - водят радиопредавания на нашите честоти. Лично аз в този момент не мога да схвана какво дрънкат, но очевидно това се отнася за нас, защото през цялото време повтарят думата „щука“. Моят колега-лингвист и наземният пост, в който има преводач, после ми разказват цялата история. Става приблизително следното:

— Щуките приближават от запад - викам всички Чернени соколи. Щуките веднага да бъдат атакувани, те са около двадесет - отпред е единична щука с две дълги ивици, очевидно това е групата на Рудел, оня същия, който винаги изважда от строя нашите танкове. Викам всички червени соколи и зенитчици: да се свали щуката с дългите ивици.

Лейтенант Марквард още във въздуха прави кратък превод. Фикел казва през смях:

— Ако се целят във водача, мога да се хвана на бас, че ще улучат водения.

Той обикновено лети след мен и затова знае какво има предвид. Отпред под нас по пътя се движат ивановците с автомобили, артилерия и останалото имущество. Силен зенитен огън. Червените соколи са вече тук, нападат ни „Аерокобри“. Давам заповед за атака. По-голямата част от самолетите пикира върху камионите, по-малката - върху зенитните батареи, като маневрира отчаяно. Изстребителите смятат, че вече им е дошло времето. Избухванията на зенитните снаряди са все по-близо до нашите самолети. Точно преди да влезе в пик, Фикел получава пряко попадение в крилото, той хвърля бомбите си и се оттегля натам, откъдето дойдохме. Самолетът му е обхванат от пламъци. Вече сме хвърлили бомбите си и излизаме от пика. Набирам височина, за да видя къде се е дянал Фикел. Той се приземява в центъра на неудобна за това площадка, с канавки, ями, пънове и всякакви препятствия. Самолетът му прескача през две канавки като разярен гъсок, просто е чудно как още не е парашутирал. Ето че неговият стрелец и той излизат от кабината. Ситуацията е гадна, вражески кавалеристи, зад които се придвижват няколко танка, наближават самолета откъм гората с напълно очевидното намерение да хванат екипажа. Отгоре аерокобриге атакуват още по-яростно. Аз казвам:

— Някой трябва незабавно да се приземи. Всички знаете, че на мен сега ми е забранено.

Чувствам се ужасно, защото ми бяха забранили да летя, а не ми е в характера да нарушавам заповедите. Всички още кръжим над падналия самолет, Фикел и Барч са там, долу, по всяка вероятност не могат да си представят, че при такива обстоятелства някой би могъл да се приземи цял и невредим. Съветите постепенно наближават и както и преди, никой не предприема кацане: маневрите за отклонение от атаките на изстребителите изискват пълното внимание на всички екипажи. Трудно ми е да взема решението да кацна сам, но ако не действам незабавно в тази ситуация, другарите ми ще загинат. Ако въобще все още могат да бъдат спасени, аз имам най-добрите шансове. Знам, че е непростително да не се подчиниш на заповед, но решимостта да спася другарите си е по-силна от чувството ми за дълг. Забравил съм за последствията от моите действия и за всичко останало. Длъжен съм да ги спася. Давам заповедите си:

- Седма ескадрила да атакува кавалерията и пехотата от малка височина. Осма да кръжи на средна височина и да прикрива мен и Фикел. Девета: да се издигне по-високо и да влезе в бой с изстребителите. Ако те пикират, да ги атакува отгоре.

Летя много ниско над мястото на принудителното кацане и избирам парче земя, което, ако ми провърви, може да се използва. Бавно прибавям газ, ето че сме над втората канавка. Отнемам газта, ужасен подскок, след това спирам.

Фикел и Барч тичат към нас като хора, които спасяват живот а си. Ето, вече са до самолета. Куршумите на ивановците не са засегнали никого. Двамата се качват в кабината, аз давам газ. Ще успее ли да излети? Ще се издигне ли самолетът ми, преди да се натъкне на някакво препятствие върху земята и да се разпадне на парчета? Ето я и канавката Откъсвам се от земята, прелитам над канавката, колелата отново докосват земята. След това самолетът се изравнява. Напрежението бавно спада. Групата се приближава към нас и ние се завръщаме вкъщи без загуби.

„Пътуващият цирк на Рудел“ е разположен върху почистено поле край град Венден, близо до латвийско-естонската граница. Фелдмаршал Шьорнер през цялото време се опитваше да вземе групата ми в своя сектор и най-сетне постигна своето, озовахме се на Курландския фронт. Още не бяхме успели да се настаним на нашето поле, когато се появи неизбежната торта заедно с приветствието на фелдмаршала. Където и да попадна под командването му, винаги се появява една от тези приказни торти, обикновено с Т-34 от захарна глазура, заедно с броя на танковете, унищожени от мен до този момент. Сега тортата е украсена с числото 320.

Общата ситуация тук е следната: в района на Тукум мие проведохме настъпление с цел да се възстанови прекъснатата връзка с останалия Източен фронт. Ударът, който нанасяше щурмова група под командването на граф Щрахвиц, се оказа успешен. Въпреки това Съветите предприемат упорити усилия, за да пробият нашата отбрана в Източна Курландия. Този сектор дълго време беше истински трън в хълбока им. Досега той се държеше благодарение на храбростта на нашите германски войници, независимо от колосалното материално превъзходство на Съветите. В сегашния момент секторът отново е подложен на необикновено силен натиск, фелдмаршалът ни извика на помощ именно за да отслабим този напор на противника. По време на нашите първи полети виждаме, че линията на фронта тук е относително стабилна: червените навсякъде са добре укрепени, маскировката им е прекрасна, зенитните им батареи са разположени близо до линията на фронта и навсякъде са достатъчно силни.

Вражеската активност във въздуха е доста оживена и не спира и за час. Там кръжат орди от вражески изстребители и само малко наши самолети, защото е трудно да се доставят припаси в чувала. Запасите от бензин, бомби и снаряжение трябва да са достъпни във всеки момент, когато са нужни, и изискват много място за складиране. Хлябът, който ядем тук, е спечелен с тежък труд, независимо накъде летим, на изток или на юг от чувала, към Тукумския фронт или там, където е насочен основният удар на руснаците - през Дерпт⁸ към Талин. По време

⁸ Сера Тарту. - Б. пр.

на последните полети късметът бе е нас и успяхме да унищожим голям моторизиран конвой, включително и ескортиращите танкове, които бяха стигнали до Дерпт, пробивът бе спрял и фронтът затворен напълно със силите на армията.

Откъде се взема тази неизброима маса от хора и бойна техника? В това явно имаше нещо свръхестествено. Повечето камиони, които обстрелваме, обикновено са американски. Само понякога между танковете, на които се натъкваме, се движат малки групи „Шърман“. Руснаците дори не се нуждаят от тези американски танкове, защото техните собствени са по-добре адаптирани към бойните условия в Русия и се произвеждат в приказни количества. Това грамадно количество военно снаряжение и материали ни внушава смут и почти винаги - униние.

Често се срещахме със самолети американско производство, по специално „Аерокобри“, „Кингкобри“ и „Бостън“. Американците снабдяват своите съюзници с невероятно количество автомобили, а освен това и със самолети. Нима наистина е в техен интерес да помагат на руснаците в такива мащаби? Често спорим по този повод.

* * *

Веднъж в два и половина през нощта ме буди лейтенант Вайсбах, моят офицер по разузнаването. Фелдмаршал Шьорнер иска спешно да говори с мен. Дълго време нощем изключвах телефона си, защото първият ми полет е много рано и трябва да съм добре отпочинал. Затова моят офицер по разузнаването, който не трябва да лети на следващата сутрин, отговаря на всички нощни обаждания, но за фелдмаршала аз съм винаги на мястото си. Той не обича да се церемони - не е в стила му.

— Можете ли незабавно да излетите? Пробиха около четиридесет танка заедно с мотопехота. Нашите фронтови подразделения не успяха да спрат пробива и искат отново да затворим разкъсването тази вечер. Но тези руснаци са навлезли вече далеч и трябва да бъдат атакувани, за да не могат да разширят района на пробива. Ако успеят да го направят, могат да нанесат огромни вреди на нашите тилови снабдителни линии.

Пак старата история. Прекалено дълго вече съм в сектора на Шьорнер, за да се учудвам. Нашите братя по оръжие на фронта са залегнали и са пуснали танковете над себе си, а сега се надяват, че ние вместо тях ще вадим кестените от огъня. Те ни оставяха честта да се оправяме с вражеските сили в техния тил, надявайки се да затворят разкъсването още същата вечер или след няколко дни,

защото всеки пробив на противника би могъл да доведе до разпадане на целия фронт.

След кратък анализ на ситуацията аз казвам на фелдмаршала:

— В тъмнината полетът няма да има никакъв успех, защото, за да атакувам танковете и камионите от малка височина, ми трябва дневна светлина. Обещавам на разсъмване да се вдигна във въздуха с цялата Трета група и противотанковата ескадрила, за да атакуваме на всяко място на картата, което ми посочите. След това незабавно ще се свържа с вас и ще ви докладвам каква е обстановката.

Според това, което той ми каза, червените бяха проникнали в езерния район и в настоящия момент с всичките си ударни бронетанкови съединения се намират на пътя, който минава между две езера. В същото време инструктирам лейтенант Вайсбах по телефона да събере метеорологичните бюлетени от всички възможни източници и да ни събуди, така че да можем да излетим в предутринния сумрак и да се появим над целта заедно с първите лъчи на слънцето. Кратко телефонно обаждане до командирите на ескадрили и по-нататък всичко върви автоматично. Онова, което сте вършили стотици пъти, можете да го правите дори насън. Готвачът знае точно кога да приготви кафето. Старши-механикът знае до секунда кога трябва да строи наземния персонал и да започне подготовката за полета. От мен се изисква само да съобщя на ескадрилите:

— Първи полет в 5:30.

Рано сутринта летището е обгърнато в мъгла. Тъй като задачата е неотложна и с надеждата, че в района на целта видимостта ще е по-добра, ние излитаме. Вземаме курс югоизток на ниска височина. За щастие местността отдолу е плоска като дъска, иначе полетът би бил невъзможен. Видимостта е малко повече от 400 метра, особено когато все още не е напълно светло. Летим вече половин час, когато мъглата пада към земята, защото приближаваме езерния район. Поради трудността на полета на височина 50-60 метра заповядвам престрояване. Заради безопасността се подреждаме един след друг. Съседните самолети се движат в приземния слой мъгла и от време на време изчезват. При тези метеорологични условия не можем да атакуваме успешно. Ако се наложи да хвърляме бомби, поради малката височина пръскащите се осколки могат да повредят собствените ни машини. А ако само стоим в зоната на целта, това няма да е от полза за никого. Радвам се, когато и последният от нас се приземява благополучно. Информирам за всичко фелдмаршал Шьорнер и той ми казва, че е получил същите метеорологични бюлетени от фронтовата линия.

Най-сетне около девет сутринта мъглата над летището донякъде се разпръсва и се издига на височина 400 метра. Излитам с противотанковата ескадрила, съпроводен от Седма ескадрила, която трябва да бомбардира целта. Под самия слой на мъглата отново се отправяме на югоизток. Но колкото по-надалеч отиваме в това направление, толкова по-ниско слиза долното ниво на мъглата. Скоро отново сме принудени да се спуснем на 50 метра, видимостта е крайно лоша. В местността няма почти никакви ориентири и затова летя по компас. Започва районът на езерата, времето вече е отвратително. От североизток приближавам към точката, която фелдмаршалът ми е дал като местоположение на ударните танкови клинове. Правя малък завой на запад и прелетявам покрай целта така, че след захода да продължа да летя по права към дома - крайно необходима предпазливост в такова време. Ако врагът е толкова силен, колкото ни го описват, вероятно е защитен от съответния зенитен огън. Ние не можем да се приближаваме предпазливо към целта под прикритието на хълмове или дървета, защото захождаме в атака над водата и затова при избора на тактика трябва да вземем под внимание и зенитния огън. На целия строй бе препоръчано да се държат извън полезрението на зенитчиците, като навлизат в облаците, за да се скрият, но сега това се отменя поради опасността от сблъскване, защото летят толкова ниско над земята, макар че за единичен самолет това е напълно допустимо. На пилотите се налага да отделят внимание изключително върху самия полет и не биха могли да се концентрират достатъчно върху бойната си задача.

Летим ниско над водата, захождайки от юг, времето е облачно, не мога да различа нищо на повече от 700-800 метра. В този момент право пред нас забелязвам тъмна движеща се маса: път, танкове, камиони, руснаците. Незабавно извиквам:

— Атака!

Веднага почти в упор ПВО отбраната открива огън по моята машина: стрелят сдвоени и учетворени картечници, автомати, всичко е ярко осветено от изстрелите. Летя на височина 30 метра и съм попаднал в самия център на гнездото от оси. Не ми ли е време да се разкарам оттук? Другите самолети са се разгърнали ветрилообразно от двете ми страни и отбраната не им обръща никакво внимание. Кръжа и хвърлям машината в различни посоки, изпълнявайки най-налудничавите отбранителни маневри, за да избегна попадения, стрелям, без да се прицелвам, защото опитът да изравня машината за по-точно попадение би означавало сигурна гибел. Когато настигам танковете и камионите, набирам известна височина и прелетявам точно над тях, всяка секунда очаквам попадение. Всичко това ще свърши зле, главата ми е толкова гореща, колкото и парчетата метал, които с пиццене се носят покрай мен. След няколко секунди се чува силно чукане. Гадерман крещи:

— Моторът гори!

Двигателят е улучен. Виждам, че вече губи необходимите обороти. Пламъците облизват кабината.

— Ернст, скачае! Ще набера малко височина и ще прелетя, колкото мога, за да се махна от пътя на руснаците. Видях нашите момчета наблизко.

Опитвам се да се издигна още - нямам никаква представа за височината ни. По остъклението на кабината се стича тъмна нафта, вече не виждам нищо и отмятам фанара да погледна, но това също не помага, огнените езици закриват всичко наоколо.

— Ернст, скачае веднага.

Двигателят се задъхва и гърми, спира, отново преработва, спира, пак работи... Самолетът ни ще се превърне в нашия крематориум ей на онази ливада. Трябва да скачае!

— Не можем! - крещи Гадерман. - Височината е само тридесетина метра

Отзад той вижда по-добре. Ернст също е отметнал фанара си, прекъсвайки кабела на интеркома. Вече няма да можем да си говорим. Последните му думи са „Над гората сме!“ - аз опъвам лоста към себе си с всичка сила, но самолетът отказва да се катери нагоре. Гадерман каза, че летим прекалено ниско, за да можем да скочим е парашут. Дали не можем да кацнем? Може би да, дори и да не виждам нищо. За това двигателят трябва да работи, макар и нестабилно.

Бавно обирам газта. Когато започвам да усещам, че самолетът слиза надолу, хвърлям поглед встрани. Виждам как земята се носи покрай мен. Вече сме на височина 6-7 метра. Стягам мускулите си в очакване на удара. Неочаквано докосваме земята и аз изключвам двигателя. Вероятно това е краят ни. След което нещо изгърмява и повече нищо не помня.

Наоколо усещам нещо, следователно все още съм жив. Опитвам се да възстановя паметта си: лежа на земята, искам да се изправа, но не мога, прикован съм към земята, болки в крака и главата. След малко се сещам, че някъде наблизко би трябвало да бъде и Гадерман. Викам го:

— Ернст, къде си? Не мога да се изправа.

— Почакай малко - може би всичко е наред, боли ли те много?

Минава известно време, преди той да докуца до мен и да се опита да ме извади изпод отломките. Сега вече разбирам защо ме боли толкова много: дълго парче метал от опашката на самолета е пронизало долната част на бедрото ми и цялото опашно оперение лежи точно върху мен, поради което не мога да се движа. Къде са горящите парчета? На първо време Гадерман измъква парчето метал от крака ми, след това изважда и мен изпод останките на опашката. Налага му се да напегне всичките си сили, за да ги повдигне. Питам го:

— Смяташ ли, че руснаците са вече тук?

— Няма как да знам.

Заобиколени сме от гора и храсталаци. Веднага щом се изправям на крака, оглеждам сцената на катастрофата: на около 30 метра от нас лежи двигателят, той все още гори, на десетина метра встрани са крилата, едното от тях също дими. Точно пред мен, на прилично разстояние, лежи част от фюзелажа със седалката на бордовия стрелец, в която Гадерман е бил затиснат. Ето защо чух гласа му някъде отпред, след като го повиках, обикновено го чувам отзад, защото седи зад мен. Превързваме раните си и се опитваме да разберем защо сме още живи и в относителна безопасност, тъй като без необходимата превръзка аз не мога да разчитам на спасение, изгубил съм прекалено много кръв. Падането ни от тридесетметрова височина, както ми се струва, е било в следната последователност: главният удар е бил омекотен от дърветата в края на гората, след това самолетът е попаднал върху ивица пясъчна почва, където се е разпаднал на парчета и частите му са се разпръснали наоколо, както вече го описвах. И двамата сме били без колани, тъй като имяхме намерение да скочим с парашутите си. Все още не ми е ясно защо не съм ударил главата си в пулта с уредите. Лежах далеч от останките на пилотската седалка, вероятно ударът ме е изхвърлил дотук заедно с опашката. Да, роди ме мамо с късмет, па ме хвърли на смет.

Неочаквано откъм храстите се дочува прашцене: някой си пробива път покрай гората. Ние гледаме със затаен дъх по посока на шума... след това въздъхваме облекчено. Разпознаваме германски униформи. Те са чули грохота от падането ми от пътя, а преди това - разпокъсаната стрелба и горящия немски самолет. Подканват ни да побързаме.

— След нас няма никой... само пълчища от Ивановци...

Един от тях добавя насмешливо:

— Но ми се струва, че ивановците и сами сте ги забелязали. - И посочва с поглед димящите останки от самолета.

Качваме се в камиона, с който те пътуват и се насочваме на северозапад.

През деня пристигаме в ескадрата. Никой не е забелязал падането ни, защото в този момент всички са били прекалено заети. Първите четири часа от нашето отсъствие не са предизвикали големи опасения, тъй като аз в резултат от действията на врага често съм бивал принуден да кацам със смелия Ю-87 по корем близо до фронтовата линия и след това да съобщавам местонахождението си по телефона. Въпреки това, когато минали четири часа, лицата на хората ми помрачнели и вярата в моя пословичен ангел-пазител започнала да спада. Аз се свързах с фелдмаршала, той се зарадва повече от всички останали, че съм се върнал от оня свят и едва ли би трябвало да обяснявам, че ме предупреди за скорошното пристигане на поредната празнична торта.

Небето е яркосиньо, последните остатъци от мъглата са се разсеяли. Докладвам на фелдмаршала, че отново излизаме, специално аз съм доста зле настроен към нашите съветски приятели. Те или аз: това е законът на войната. Този път не бях аз, следователно сега е техният ред. Ескадрата изпрати своя медик с един „Щорх“, той превързва раните ми и заявява, че имам сътресение на мозъка. Гадерман е с три счупени ребра. Не мога да кажа, че се чувствам прекрасно. Но решимостта ми да летя надвива всякакви други съображения. Инструктирам екипажите, определям целите им. Ще атакуваме зенитките с всички самолети-бомбардировачи и след като бъдат неутрализирани, ще унищожим камионите и танковете чрез атаки от малка височина.

Противотанковата ми ескадрила бързо се издига във въздуха и се насочва на югоизток. Летим на височина 2 200 метра, така че можем да заходим откъм слънцето. Зенитчиците ще ни забележат трудно и ние ще успеем да хвърлим бомбите си върху техните оръдия, ако те проблеснат под слънцето. Ето ги и тях, пак са на старото си място! Очевидно нямат намерение да се придвижват по-нататък, докато не получат подкрепление. Част от зенитките са монтирани върху камиони, останалите са настанени в кръгообразни укрепления около колите. Веднага щом започва фойерверкът, аз набързо запомням целите и след това продължавам собствения си план за атака, като започвам от зенитките. Намирам особено удовлетворение в това, тъй като съм им длъжен заради инцидента само преди няколко часа, когато собственият ми живот висеше на косъм. С противотанковите самолети летим през облаци от прах и дим, които се издигат от взривовите на бомбите, като атакуваме Т-34. През цялото време трябва да внимаваме да не се окажем близо до взривяващите се бомби. Зенитките не след дълго са под контрол. Танковете се взривяват един след друг, камионите горят.

Те никога няма да стигнат до Германия. Този бронетанков клин наистина вече не е чак толкова устремен.

Връщаме се вкъщи с усещането, че сме направили всичко, което е зависело от нас. Вечерта фелдмаршалът отново се обажда и казва, че нашите другари на земята са извършили успешна контраатака, пробивът е бил затворен и обкръженият противник е унищожен. От името на командването той ни благодари за нашата подкрепа. Утре сутринта аз трябва да предам неговото послание на цялата група. За нас най-голямата награда е да чуем, че помощта ни е била незаменима и е допринесла за техния успех.

* * *

В Латвия до нас достигат тревожните слухове, че Съветите са нахлули в Румъния. Веднага ни преместват в Бузю, северно от Букурещ, нашият маршрут от Източна Пруссия минава през Краков и Дебрецен: прекрасен полет през цяла Източна Европа в слънчевото сияние на циганското лято. Полетът се извършва от Трета група и щабната ескадрила, Втора група се намира в района на Варшава, докато първа е вече в Румъния. В Дебрецен губим много време за зареждане и вече е твърде късно да летим по-нататък в Румъния. Налага се да пресечем Карпатите и аз нямам намерение да губим екипажи по време на полета. Затова оставаме да нощуваме в Дебрецен и вечерта предлагам да се изкъпем. В града има прекрасни бани, където ваните се пълнят от топли минерални извори. За възхищение на моите компаньони, тук намираме жени от най-различна възраст, които флегматично седят във водата с дамските си чантички, с книжки и бродериите си. Техните водни процедури са съпроводени от безкрайните женски бъбрежи, почти през целия ден те се занимават само с това. За ветераните от руската кампания видът на жени с бански костюми е доста предизвикателно зрелище.

На следващия ден излитаме за Клаусенбург, един прекрасен старинен град, в който трансилванските немци са живели столетия преди това, поради което местните жители говорят и немски. Бързаме много и спираме тук само, за да заредим. В същото време на височина 7 000 метра се появява американски самолет-разузнавач. Това означава, че скоро предстои и визитата на американските бомбардировачи. Полетът над Карпатите към Бузю предизвиква неизгладимо впечатление, както всъщност и всеки полет над прекрасния планински пейзаж при хубаво време. Отпред се появява градът, по-рано местното летище е било използвано като междинна спирка по пътя към фронта, който се намира далеч на север, сега тази операционна база е почти на самата предна линия. Какво се бе случило със стабилната линия на фронта по линията Яш-Търгу-Фрумос и по-нататък към Хуси?

Летището се намира в открита местност и е трудно нашите самолети да бъдат замаскирани. Съвсем близо е Пловдив, нефтеното сърце на Румъния. Американските бомбардировачи го атакуват непрекъснато със силната защита от изстребители. След бомбардировката изстребителите могат да обърнат внимание и на нас, стига да решат, че си струва. Американските изстребители, изпратени да ескортират бомбардировачите по време на всеки от полетите, са повече от общия брой германски изстребители по целия фронт.

Когато захождам за кацане, виждам, че всички пътища, водещи към летището, са претъпкани от безкрайни потоци румънски войници, устремени на юг, на места колоните са замрели в транспортни задръствания. Сред тях е и тежка артилерия от всякакъв калибър. Но няма германски части. Оказва се, че съм очевидец на последния акт на трагедията. Цели сектори от предната линия са изоставени от румънските части, които са престанали да оказват, каквато и да било съпротива и сега отстъпват по целия фронт. Съветите ги преследват по петите. Там, където румънците отстъпват, германските войници се сражават до последно, поради което ще бъдат отрязани и взети в плен. Те продължават да мислят, че нашите румънски съюзници никога няма да позволят на Съветите да нахлуят в Румъния без бой и няма да захвърлят своя народ на произвола на съдбата. Те просто се отказват да повярват в това.

След кацането нашите самолети веднага започват да се подготвят за бой. Докладвам за пристигането ни в щаба на ескадрата. Там се радват, че сме се завърнали и ще воюваме заедно с тях. Смятат, че ще имаме доста работа. Руските танкове са вече във Фоскари, тяхната цел е бързото завладяване на Букурещ и Пловдив. По-на север все още водят боеве германските войски от групата армии „Юг“.

В това време нашите самолети вече са готови и ние се вдигаме незабавно, набираме височина и летим над главния път, който води на север, към Фоскари. На десет километра южно от града виждаме гигантски облаци прах: да, това са руските танкове! Ние атакуваме, те напускат пътя и се пръсват по полята. Но това няма да ги спаси. Разстрелваме някои от тях, след това се завръщаме, за да попълним боеприпасите си, и продължаваме битката със същата колона. Накъдето и да хвърлиш поглед, навсякъде има маса хора и военна техника, това са предимно азиатци. Нима човешките им резерви са толкова неизтощими? Получаваме ново нагледно доказателство, че производителната способност на СССР е била прекалено подценена от всички и всъщност никой не знае истинското положение на нещата. Масата танкове, отново и отново в невъобразими количества, е най-убедителното доказателство за това. Много от автомобилите са американско производство. Нашите атаки са една след друга, от изгрев до залез-слънце, както и през всичките тези години.

Един от последните августовски дни. Излитам рано сутринта, за да се отправя в района на север от нас, където червените са пробили, и се издигам на височина 50 метра над летището. Неочаквано нашите зенитки откриват огън, обслужват ги румънски разчети, които би трябвало да се предполага, че ще защитават летището ни от атаките на руските и американските самолети. Гледам натам, където се взривяват снарядите, и претърсвам небето за вражески бомбардировачи. Нима американците са се събудили толкова рано? Заедно с другите самолети правим разгръщане над самолетната писта, за да можем под защита да изчакаме как ще се развият по-нататък събитията. Но снарядите летят все по-ниско и се взривяват в неприятна близост с моя самолет. Поглеждам надолу към стрелящите батареи и виждам, че цевите на зенитките се завъртат, следвайки нашите маневри, един снаряд се взривява вече съвсем близо до мен. Не се виждат вражески самолети. Вече няма никакви съмнения, че зенитките стрелят по нашите самолети. Не успявам да си го обясня, но фактът си е факт. Летим на север срещу настъпващите Съвети, които с големи сили се стремят на юг от района на Хуси-Барлад-Фоскари.

Докато се връщаме на летището, аз съм подготвен за новите безумни изпълнения на румънските зенитчици, по време на обратния полет наземният контрол вече ми е съобщил, че оръдията са били насочени именно срещу мен. От днешния ден румънците вече са във война с нас. Ние веднага се спускаме на малка височина и кацаме поединично. Отделни румънски оръдия отново откриват огън по нас, но както и преди, нямат никакъв успех. Веднага отивам на телефона и се свързвам с румънския генерал Йонеску. Той командва цялата румънска авиация, както и зенитните батареи и аз го познавам лично още от Хуси, носител е на няколко германски награди. Казвам му, че недружелюбното внимание тази сутрин е било адресирано към мен и моята група и го питам дали наистина е било така. Той не го отрича и обяснява, че неговите зенитчици са видели как германски изстребител е свалил румънски свързочен самолет и поради това те са много разгневени и стрелят по всички немски самолети, които се появят в тяхното полезрение. Той нито веднъж не споменава за войната, която се води между Германия и Русия. Отговарям на неговите оплаквания, че нямам и най-малко намерение да слушам подобни глупости и че съм имал намерение да извърша нов боен полет срещу руснаците на север от Ръмнику Сърат. Но независимо от това в момента аз и моите шуки смятаме първо да бомбардираме и разстреляме с картечниците си зенитните батареи около нашето летище, за да отстраним всякакви пречки за нашите полети. След това с помощта на още една ескадрила ще атакуваме неговия щаб, който прекрасно знам къде се намира.

— За бога, не го правете. Винаги сме били добри приятели и аз не мога да нося отговорност за действията на нашето правителство. Отправлям ви

предложение: нито ние, нито вие да не предприемаме нищо и да не обръщаме внимание на обявяването на война, все едно че то не съществува. Давам ви личните си гаранции, че докато аз съм командващ, срещу вашите шуки няма да бъде отправен нито един изстрел.

Между другото той се кълне в нашето старо приятелство и в топлите чувства, които изпитва към всички германци без изключение. След като между нас е обявен този сепаративен мир, вече нямам основания да се оплаквам от него. Ситуацията е любопитна: аз съм тук сам, единствено с летателния си персонал, на летището в една страна, която се намира в състояние на война с нас. Две румънски дивизии с цялото им снаряжение, включително и тежка артилерия, са обкръжили нашето летище. Кой би им попречил светкавично да ни ликвидират? Нощем не се чувстваме никак уютно, но през деня продължаваме да сме силни. Дори и двете дивизии не са много навити да проявяват агресивност спрямо моите шуки, защото са плътно съсредоточени и се намират в открита местност.

Запасите ни от бомби и гориво са към края си и нови не пристигат, тъй като явно Румъния вече не можем да я задържим. Единственият ни шанс е да се преместим на другия край на Карпатите и да се опитаме да създадем там нов фронт от остатъците от онези наши армии, които са успели да се измъкнат от Румъния и всякакви други части, които бихме могли да съберем от резервите. Напълно ясно е, че нашата тежка артилерия никога няма да може да преодолее Карпатите и ще ни се наложи да я изоставим в Румъния. Поне да можеше по-голямата част от нашата смела армия да се измъкне от този дяволски чувал на измяната, за който можем да обвиняваме единствено румънското правителство! Колкото и да е трудно, оръжието винаги може да бъде заменено, но хората - никога! Наземният ни персонал се подготвя да тръгне по пътя, който води през прохода Бузъу, използваме последните си капки гориво, атакувайки руските клинове, които наближават все повече и повече. Често правим полети дълбоко над руските позиции, за да облекчим положението на германските войски, които все още участват в ожесточени боеве. Печално е зрелището, което би могло да докара всеки до отчаяние, когато виждаш как тези ветерани от руската кампания, обкръжени от противника, се бият с приближаващата се стена от числено превъзхождащия ги враг, докато вече не могат да се сражават с нищо друго, освен с личното си оръжие. Артилерията отдавна вече е изстреляла всичките си снаряди, скоро няма да имат дори и патрони за пушките и пистолетите. Единственият начин да се удължи тази съпротива е да се атакува и отново да се атакува.

Нашите запаси на летището вече са напълно изчерпани и ние летим на запад, над Карпатите, към нашата нова операционна база в Сехсис-Реген в Унгария. В това градче почти всички говорят немски, това е цитаделата на трансилванските германци. Ето ги немската кирхе и училище; докато вървиш из

града, въобще не може да ти хрумне, че не си в Германия. Градът е живописно разхвърлян между вериги от хълмове и малки планини, в околностите има много гори. Летището ни се намира върху възвишение и е обградено от гори, ние сме разквартирувани в самия град и в съседните чисто немски селца на север и североизток от него. В настоящия момент операциите ни са насочени срещу врага, който се стреми на изток през Карпатите. Тук има множество отлични отбранителни позиции, но ние не притежаваме достатъчно сили, за да ги задържим, тъй като цялата ни тежка артилерия е изгубена в Румъния.

Не можеш да защитиш дори най-благоприятната местност срещу модерното оръжие само с гол героизъм. Извършваме атаки от малки височини срещу планинските проходи и водещите към тях пътища. Имам опит от полетите в планините на Кавказ, но тук долините са особено тесни, особено в долната си част, и преди да успееш да се развърнеш, се налага да се издигнеш на значителна височина. Пътищата в проходите са с много завои и големи сектори от тях минават през участъци, изсечени в скалистите планински склонове. Тъй като автомобилите и танковете обикновено използват защитата на скалите, трябва да си дяволски точен, за да не се блъснеш в някоя скална козирка. Напълно е възможно, ако и друга група самолети лети в същия район и по същото време, захождайки към целта откъм насрещния край на долината и със закъснение забелязала ни в мъглата, за част от секундата „смъртта с костеливата си ръка да сграбчи лоста на управлението“ и двете групи да се сблъскат. Това е още по-голяма опасност от зенитките, които в никакъв случай не могат да бъдат пренебрегвани. Част от тях са разположени по планинските склонове отдясно и отляво на пътищата, преминаващи през проходите. Противникът вече е разбрал, че е относително неефективно да оставя зенитките в състава на конвоя, особено когато ние атакуваме целта отдолу, иззад група скали.

Засега изстребителите са малко. Нима руснаците толкова дълго време протакат пребазирането си на румънски летища? Съмнявам се, защото те вече нямат проблеми със снабдяването и летищата в Бузъу, Романс, Тукучи, Бъкю и Силистра са прекрасно разположени и напълно достатъчни за битката. Очевидно е, че ивановците не си падат да летят в планините. Те особено се страхуват от полети на малка височина заради възможността неочаквано да попаднат в безизходица, когато курсът е затворен от рязко издигащите се планини. Имах точно същото чувство преди две години, когато летяхме над хребетите и долините в планините на Кавказ.

По това време получавам заповед да поема командването на ескадрата и да сдам моята Трета група. Мой приемник е оберлейтенант Лау, той служи отлично в ескадрата още в Гърция. След първата фаза на руската кампания бе изпратен на щабна работа и сега отново се е върнал на фронта. Що се отнася до моите собствени полети, тази промяна изобщо не ме засяга. За полетите разполагам с

всички видове самолети, които са на въоръжение в ескадрата, и мога да летя с едно или друго подразделение по всяко време.

Веднъж в началото на септември излитам рано сутринта с моята Трета ескадрила, Втора ни съпровожда като ескорт, самият аз, заедно с ескадрилата противотанкови самолети, се занимавам с лов на танкове в района на Ойтоцкия проход. Ситуацията там не изглежда особено приятно. Заради това решавам веднага след завръщането да излятя с ФВ-190. В същото време самолетите на останалите пилоти преминават през обслужване преди следващия полет. Лейтенант Хофмайстер е готов за излитане и ще ме придружава като разузнавач.

Връщаме се в Ойтоц, извършваме няколко атаки от малка височина и разузнаваме ситуацията по всички карпатски проходи и височини, чрез което получаваме представа за общата картина в нашия сектор. Връщам се буквално без капка бензин и без никакъв патрон на нашето летище, когато виждам четиридесетина сребристи самолета, които летят на същата височина като моята. Минаваме много близо един до друг. Вече не можем да се скрием. Това са американски мустанги. Казвам на Хофмайстер: „Приземи се веднага!“ Спускам шасито, задкрилките и слизам надолу, преди мустангите да могат да се развърнат и да атакуват. Плъзгането по земята много ме изнервя, защото това е моментът, когато самолетът ти е напълно беззащитен и не можеш да направиш нищо друго, освен да чакаш търпеливо, докато не спре. Все още се поклащам върху земята, когато се оглеждам и забелязвам как мустангите започват атака и един от тях се насочва право към моя самолет. Светкавично отхвърлям назад фанара - все още се движа със скорост поне 50 км в час, излизам на крилото и се хвърлям върху земята няколко секунди преди да залаят оръдията на мустанга. Самолетът ми, който сам се е довял вече доста надалеч, пламва веднага след първата атака. Доволен съм, че съм успял да се измъкна от него навреме. На летището нямаме зенитки, защото никой не е очаквал и не е бил подготвен за нашето неочаквано отстъпление към унгарските аеродруми. Враговете ни, които разполагат с неограничени ресурси, могат да разположат своите зенитки на всеки тъгъл, но за съжаление ние не можем да си го позволим. Мустангите са се пръснали над цялото летище и спокойно се занимават с тренировъчна стрелба по мишени, почти като в мирно време. Ескадрилата, която би трябвало да бъде заредена с гориво и снабдена с боеприпаси, все още е на земята. Няколко от транспортните самолети, които ни доставяха боеприпаси, гориво и бомби, стоят на открито. Годните да летят самолети са в импровизирани хангари в гората и е трудно да бъдат улучени. Но самолетите, които се ремонтират, и транспортните с бомби и гориво хвъркват във въздуха, оръдията на четиридесетте мустанга гърмят без отдих, превръщайки всичко, което са забелязали пилотите, в пламъци и отломки. Завладян съм от безсилна ярост, налага ми се да гледам всичко това, без да имам възможност да си го върна. По цялото летище горят самолети, над тях се издигат облаци черен дим. В тази бъркотия човек може да

помисли, че е дошъл краят на света. Колкото и абсурдно да звучи, аз се опитвам да поспя малко. Когато се събудя, вече всичко трябва да е свършило. Ако оня, който кръжи над мен, успее да ме улучи, ще ми е по-лесно да го възприема заспал.

След като пилотът на мустанга подпали самолета ми при първата си атака, би трябвало да ме е забелязал легнал в полето. Възможно е наистина да е видял как скочих от крилото на самолета, във всеки случай се връща отново и отново и се опитва да ме улучи с оръдията и картечните си. Явно не ме вижда добре през прицела си, вероятно не му се вярва, че все още не ме е улучил, затова, захождайки един-два пъти, с рев се носи над мен, снижава се до височина няколко метра и ме разглежда. Лежа по корем, без да мърдам, само малко извивам глава, за да го погледна през полупритворените си клепачи. Всеки път, когато ме приближава отпред, върху мен се сипят песъчинки от попаденията на куршумите. Дали ще ме улучи следващия път? Не мога да побягна, те стрелят по всичко, което мърда. Това продължава почти безкрайно. Накрая аз съм почти сигурен, че вече е свършил боеприпасите си, той прелита над мен още веднъж и се отдалечава. Колегите му също са изразходвали боеприпасите си, при това, трябва да призная, доста разумно. Те се построяват над летището и отлитат. Летището ни представлява ужасяващо зрелище, особено на пръв поглед. Най-напред търся лейтенант Хофмайстер. Самолетът му лежи на края на пистата, очевидно не е успял да се приземи бързо и е бил улучен по време на кацането. Ранен е: единият му крак ще се наложи да бъде ампутиран. На летището горят и се взривяват самолети, за щастие между тях са само няколко боепособни машини, които са били добре маскирани и затова не представляваха чак толкова удобна цел. Когато посещавам всяко от подразделенията в гората, ми казват, че по време на атаката наземният персонал, както му е било заповядано, е водил непрекъснат огън от стрелково оръжие. Четири мустанга са свалени. Като се има предвид, че няхаме зенитки, това е особено похвално. Значи мустангите не са успели да извършат наистина безопасна тренировъчна стрелба по мишени. След няколко дни пристигат зенитките и вече е малко вероятно, че подобни успешни рейдове ще се повторят отново.

* * *

В нашия сектор често се срещат германски самолети, пилотирани от румънци, с които самите ние сме ги снабдили. Сега имат румънски опознавателни знаци и летят на страната на руснаците. Румънската операционна база не е много далеч от нашата. Затова ние извършваме две атаки на малка височина над летищата им в района на Карлсбург, Кронщат и Херманщат⁹. Злите езици предполагат, че ние се опитваме да се държим като мустангите, те го

⁹ Немските имена на Алба Юлия, Брашов и Сибиу. - Б. пр.

правеха точно по същия начин. Унищожаваме повече от 150 самолета върху земята, някои от тях във въздуха, това са предимно тренировъчни и свързочни самолети, но и в този случай ги използват румънските ВВС. Успехът на тези атаки в много голяма степен зависи от силите на вражеската отбрана.

* * *

Бойните действия в Румъния завършиха. Съветското наводнение удави цялата страна и сега те се опитват да намерят подстъпи към Унгария. Руските колони една след друга се придвижват по прохода Ротер-Турм в посока Херманщат. Полетите срещу тях са особено трудни, защото армията им е защитена много добре против въздушни нападения. По време на един от тези полети над северните склонове на превала 40-мм снаряд разбива фанара ми, за щастие нито една от осколките не ме наранява.

Същата вечер моят офицер по разузнаването ми казва, че почти всеки ден слуша по радиото пропагандни предавания на немски - всякакви истории за зверствата на германските войници и подстрекателства да се води партизанска война срещу тях. Предаванията винаги започват с изречението „Говори Кронцат“. След като го обмисляме с групата, определяме за утре първата ни атака срещу тази радиостанция - ще успеем да се разправим с тези провокатори. На разсъмване излитаме по посока на Кронцат, старо селище на трансилванските саксонци. Право пред нас в утринната мъгла се показва градчето. Не ни се налага да прелитаме над него, предавателната станция с двете си високи мачти е на главния път на седем километра североизточно. Между гигантските мачти има малка сграда - нервният център на целия предавател. Прелитам наблизко и вече се готвя да пикирам, когато забелязвам автомобил, който излиза от вътрешното дворче на станцията. Ако бях сигурен, че именно пътниците в нея са подстрекавали партизаните да ни ударят в гръб, бих могъл без никакъв проблем да ги ударя по време на атаката. Автомобилът изчезва в гората и пътниците в него наблюдават атаката ни срещу радиостанцията отдалеч. По време на атаката трябва да бъдем особено внимателни и да не пикираме прекалено ниско, защото мачтите са свързани помежду си с множество кабели, които лесно можем да закачим. Моята цел е малката сграда в средата, аз натискам бутона, излизам от пикирането и обикалям около мачтите, очаквайки да видя резултата, докато групата ми отново се строи в боен ред. Случайно една от моите малки 10-кило- грамове бомби е паднала върху самия връх на мачтата, тя се е строшила и се е наклонила под прав ъгъл. От сградата на радиостанцията не е останало нищо, бомбите са свършили работата си. Сега вече дълго време няма да могат да водят оттук своите зловни пропагандни предавания.

* * *

Нарастващият натиск срещу карпатските проходи все по-ясно и по-ясно показва степента на вредите, нанесени върху военната ни мощ от румънското фиаско. Съветите са се придвижили далеч зад Херманщат, те са почти в Торенбург и се опитват да завладеят Клаусенбург. Повечето от войските в този сектор са унгарски, предимно Първа и Втора бронетанкова дивизия. Практически няма вече никакви германски резерви, за да се формира гръбнакът на съпротивата в този важен сектор. Това съветско настъпление подлага на опасност германските войски, задържащи Карпатите далеч на север. Налага им се да изоставят позициите си в проходите, предизвиквайки сериозни последиствия, защото Карпатите, които представляват естествена крепост, всъщност са ключът към унгарските равнини, които ще бъдат много трудно задържани от нашите намалели сили. През последните няколко седмици на Съветите им беше твърде лесно да си вършат работата, защото настъпваха през „съюзническа“ Румъния, в която бе невъзможно да се организира сериозна германска съпротива. Нашият девиз е: „Далеч от Румъния, следващата ни спирка са Карпатите.“ Но Румъния има разтеглена граница и това означава, че нашият слабо защитен фронт ще бъде удължен още повече.

За няколко дни се връщаме на нашето старо летище на запад от Сехсиг-Реген, откъдето почти всекидневно извършваме полети в района на Торенбург. За пръв път от кой знае вече колко време в бой влизат „Железните Густавовци“. При всеки полет ние оставаме в района на целта толкова дълго, колкото ни позволява запасът от гориво, като винаги се надяваме на сблъсък с противника. Трета група се занимава с бомбардировките. Тя е ескортирана от втора, щабната ескадрила и от самия мен с ФВ-190. През този период успяваме да свалим голям брой руски шурмовици и изстребители. Ловът е особено успешен за командира на Втора група оберлейтенант Кенел, награден с „Дъбови листа“. Не е работа на пикировачите да свалят вражески самолети, но по време на сегашната криза ми се струва, че за нашите бойни другари на земята е много важно, когато успешно надвиваме вражеската авиация. Затова нашите противотанкови снайпери също влизат в бой с противниковите самолети и постигат великолепни резултати. Тези операции показват на нас, старите пилоти на Ю-87, че е по-добре да си хрътка, отколкото заек. Още повече, че ние продължаваме да сме предани на нашите стари машини.

* * *

През септември 1944 година битката за равнините на Унгария се превръща в реалност. В този момент до мен достига новината, че съм произведен в подполковник. Щабната ескадрила и наземният персонал за известно време се настаняват в Таснада, на юг от Токай. Първа и Втора група, както и самият аз се намираме на югоизток от Таснада, Трета група се премества в района на

Мишколц, където на полетите пречи лошата писта, както и цялата околна местност, включително пътищата, водещи към летището, които дъждовете са превърнали в блата.

Оставаме тук за малко, само колкото да помогнем на нашите войски в боевете, които се водят в района на Гросвадайн-Сегед-Дебрецен. Руските орди се придвижват на изток почти изключително само нощем. През деня остават на място, замаскирани добре в горите край пътищата, в царевичните ниви или в селата. Бомбардировките и атаките от въздуха стават вече по-маловажни от разузнаването, тъй като е необходимо целта да бъде разпозната, преди да стане възможно да ѝ бъде нанесена сериозна вреда. Германският фронт вече не е единно цяло, това са предимно изолирани бойни групи, спешно създавани чрез сливане на подразделения, които или са се промъкнали с бой от Румъния, или предварително са били разквартирувани в Унгария. Тези подразделения са пъстра смесица от различни родове войски. В ключовите пунктове се намират ударните войски: пехотните полкове със сериозни традиции, частите от СС, все наши стари познати и приятели, с които сме делили всички трудности на тежките години в Русия. Те обичат и ценят нашите шуки и ние изпитваме същите чувства към тях. Когато знаем, че една от тези части заема позиция точно под нас, можем да сме сигурни, че няма да има никакви неприятни сюрпризи. Познаваме лично повече от офицерите радионасочвачи, или поне знаем гласовете им. Те ни посочват всяко огнище на съпротива, колкото и малко да е то и след това ние го атакуваме с всичко, с което разполагаме. Наземните войски също атакуват с мълниеносна бързина и помитат всичко от лицето на земята. Но численото превъзходство на врага е толкова превъзхождащо, че и най-големите местни успехи са само капка в морето. Руснаците се придвижват отляво и отдясно от тези схватки, а ние нямаме достатъчно войници, за да ги удържим, след което следва нов пробив, чийто резултат принуждава дори онези войски, които поддържат здрава отбрана, да отстъпват, преди пътищата им за оттегляне да бъдат напълно пресечени.

Това се случва непрекъснато, докато ние отново не се озоваваме зад Тиса, която би трябвало да бъде задържана като новата отбранителна линия. Реката е тясна и при условията на съвременната война не представлява особено препятствие. В Сегед руснаците много скоро завладяват силен плацдарм, който ние не можем да унищожим и от него противникът нанася стремителен удар на северозапад по посока на Кечкемет. Ескадрата ми е изтеглена назад, ние оставаме във Фармос, на запад от Солнок, на железопътната линия Солнок-Будапеща. Летището ни често е посещавано от четиримоторни американски бомбардировачи, които дотогава са концентрирали вниманието си върху железопътните мостове в Солнок.

Тук не се оплакваме от дажбите, тъй като Ниерман е получил позволение за лов, а околностите гъмжат от зайци. Всеки ден той се завръща с по един голям чувал. На Фридолин вече му прилошава само от вида на заешко. Понякога въздухът рязко застудява, приближава зимата. Докато вечер се разхождам в околностите на Фармос, аз се поддавам на очарованието на долините дотолкова, колкото не съм мислил, че е възможно за планинар като мен.

Летим предимно в околностите на Тиса, от едната и от другата ѝ страна, тъй като на западния бряг Съветите са успели вече да създадат плацдарми. Нашите цели, както и преди, са съсредоточаванията на техника по бреговете на реката и пътищата, водещи към плацдармите, като допълнение към постоянно възстановяваните мостове и переправи, които са организирани по много примитивни методи. Салове, стари платноходни съдове, риболовни лодки и екскурзионни катери - всичко това плава по тясната Тиса. Ивановците не си губят времето, докато събират тази флотилия. Най-оживените переправи се намират между Сегед и Солнок, по-късно се появяват и на север. Създаването на множеството плацдарми винаги е предупреждение, че Съветите трупат резерви, необходими за ново настъпление. В района на Солнок-Мезотур-Кисуалас-Туркеве се извършва наше успешно настъпление, чиято цел е да се попречи на тяхната подготовка. Ние непрекъснато летим, за да поддържаме нашите атаки. Новото руско настъпление към Тиса се отлага и това разкъсване на комуникациите отслабва, поне в северния сектор, но се оказва, че руснаците успяват да продължават разширяването на големия плацдарм при Сегед и го обединяват с по-малките плацдарми на север.

В края на октомври започва настъпление по целия този сектор, отначало с удар на северозапад и север по посока на Кечкемет. Неговата цел е ясна: да предизвика колапс на нашата отбранителна линия по Тиса и те да се устремят напред по равнините към Будапеща и Дунав. Ивановците са много активни във въздуха. Оказва се, че са заели редица летища в околностите на Дебрецен и отново влизаме в бой с противник, който ни превъзхожда числено. Ние сме отслабени след загубата на множество самолети, свалени от зенитките, както и поради не навреме пристигащите припаси и нови попълнения, към които има множество упреци. Съветите няма защо да си приписват заслугата за нашето затруднено положение, те могат само да благодарят на западните си съюзници, които сериозно са нарушили нашите комуникации по време на атаките на четириomotorните бомбардировачи срещу градовете и железопътните гари. Останалото довършва патрулирането над железопътните линии и пътища от американските изстребители-бомбардировачи. Поради липса на хора и техника не ни достигат средства за защита на нашите транспортни магистрали.

С малкото останали в строя самолети на моята ескадра, включително и противотанковите, аз често летя по бойни задачи на югоизток от Кечкемет.

Числеността на боеспособните самолети дотолкова е спаднала поради причините, които вече споменах, че ми се случва да летя сам, съпроводен от четири ФВ-190, за да атакувам вражеските танкове в този район. Когато се приближавам към целта, не мога да повярвам на очите си: на голямо разстояние северно от Кечкемет по пътя се движат танкове - това са руснаците. Над тях като грозд виси плътен чадър от съветски изстребители, които прикриват тази ударна група. Един от придружаващите ме офицери знае руски и веднага ми превежда всичко, което успява да разбере. Съветите отново използват нашите честоти, за да разговарят помежду си. Те си крещят и създават такъв невъобразим шум, че ще бъде цяло чудо, ако някой от тях може да разбере какво точно му казват. Преводачът ми във ФВ-190 схваща приблизително следното:

— Викам всички Червени соколи - единична щука с две дълги ивици отстрани има намерение да атакува нашите танкове - сигурни сме, че това е същият нахален нацист, който изстребва нашите танкове - заедно с него са няколко фокера. Да се атакува тази щука, а не фокерите - той непременно трябва да бъде свален!

По време на цялата тази суматоха аз вече отдавна съм се спуснал към земята и съм атакувал. Един танк гори. Два ФВ-190 се вият над мен, опитвайки се да отвлекат вниманието на няколко Ла-5. Други двама са залепнали за мен, маневрират заедно с моята птица, нямат никакво намерение да ме оставят сам, което обаче непременно ще се наложи, ако влязат във въздушен бой с ивановците. Двайсет или трийсет Ла-5 и Як-9 вече ни обръщат внимание, явно наземният диспечер, който направлява действията на изстребителите, е някъде съвсем близо до танковете, защото реве като недоклан:

— Напред, напред, свалете тая гадина! Не виждате ли, че вече един от танковете гори?

За мен това представлява най-очевидното потвърждение на победата. Всеки път, когато един от тях атакува, аз правя рязък завой в същия момент, когато той се насочва към мен; неговата скорост не му позволява да следва маневрите ми и това нарушава прицела му. Затова аз се развърщам и захождам отзад, въпреки че той е твърде далеч от мен. Жал ми е да похабявам противотанковите си снаряди, стрелям по него с 37-милиметровите си оръдия, които, разбира се, също би било по-добре да използвам срещу танковете. Но дори ако сега не улуча, момчето, за което бяха предназначени моите снаряди, понеже не наблюдаваше опашката си, ще получи шок, когато види как огнените кълба ще минат съвсем близо до него. Отново един от ония, по които съм стрелял, вика:

— Огледай се - бъди внимателен - да не би да не виждаш? Нацистът стреля по теб!

Крепци така, като че ли вече е свален. Другият пилот, вероятно командир на тази част, казва:

— Трябва да го атакуваме от различни страни. Сбор над селото, към което се насочвам сега. Ще обсъдим какво трябва да правим.

В същото време аз атакувам друг танк. Досега те не се опитват да се крият, сигурни, че техните изстребители ги защитават безотказно. Още един танк избухва. Червените соколи кръжат над селото и крещят ужасно, те всички имат мнение как по-лесно да свалят моя Ю-87. Авионасочвачът от земята е побеснял, той ги заплашва, пита ги дали виждат, че вече горят четири танка. Те отново се завръщат и наистина атакуват от различни посоки; аз съм радостен, че улучвайки петия танк, съм изразходвал и последния си снаряд, защото ако тази игра беше продължила, трудно можех да се надявам на щастлив край. През цялото време по мен се стича пот, въпреки че времето е много студено; вълнението ме стопля много повече от всякако кожено яке. Същото се отнася и за моя ескорт. Лейтенантите Бирман и Кинадер се страхуват по-малко за себе си, отколкото, че няма да се справят със задължението да ме защитават. Освен това е още по-вероятно, че ивановците могат да кажат същото и за себе си, след като не са успели да свалят щуката с ивиците, както им бе заповядано; в крайна сметка те биха могли да се заемат с фокерите. Насочваме се към къщи. Известно време ивановците ни следват, след това завиват обратно. Още известно време чуваме укорите на наземния офицер-насочвач и гласовете на Червените соколи, които се извиняваха.

Понякога по пътя на руското настъпление няма нищо, освен отделни части, спешно насочени към района на пробива. Често те се състоят от зенитчици, обслужващ персонал на летищата и тилови армейски служби. Ние изпитваме недостиг на хора и техника, все старата история отново и отново. Индивидуалната храброст на отделните действия би могла да отложи, но не и да спре напълно настъплението на колосалната маса от хора и вражеска техника. Малкото ударни части, с които разполагаме, няма как да успеят навсякъде в едно и също време. Въпреки всичко нашите другари на земята водят боевете с непостижима храброст. Фронтът по Тиса повече не може да бъде удържан, следващата отбранителна линия ще се наложи да бъде Дунав. Разтревожен съм от съветския удар по крайния юг през Фюнфкирхен по посока на Капошвар - ако той се окаже успешен, тази нова позиция пак ще се озове в опасност. Минава съвсем малко време и моите опасения с потвърждават.

15. Битката за Унгария

Един от последните ни дни във Фармос. Току-що е получено съобщение: бронетанкова колона на руснаците се е промъкнала по посока на планините Матра и е стигнала покрайнините на Гьонгес. Нашите части, които са обградени откъм фланговете, се опитват да възстановят ситуацията и да затворят пробива. Времето се развали и ни изправи пред допълнителни изпитания, защото цялата местност е силно хълмиста и облачната покривка е паднала много ниско. Оставяме Будапеща вдясно от нас и скоро виждаме пред себе си планините Матра, а още по-нататък - Гьонгес. На юг пламтят пожари, там очевидно става нещо. Вижда се, че по пътя се движат танкове, които явно не са германски. Когато завивам към тях, за да получа обща представа за силите на противника, ме посреща силен зенитен огън. Кръжим на малка височина над челото на танковата колона. Пред Т-34 и ИС-овете се движи танк от нов тип, какъвто никога досега не съм виждал, но това не е американска машина. Унищожавам първо този танк, след което превключвам на останалите. Скоро пет от тях горят, но боеприпасите ми са свършили. Противотанковата ескадрила е поработила добре и за ивановците денят е започнал твърде неуспешно. Ние се престрояваме и се отправяме към къщи. По пътя ни прехващат появилите се на сцената съветски изстребители Як-9, но не ни причиняват никаква вреда. Вече сме близо до нашите позиции и до базата остават някакви си десетина минути полет, когато внезапно се сещам: как би трябвало да опиша първия поразен танк в доклада си? Дали снимката се е получила достатъчно ясна, за да се определи типът на този танк? Много важно е нашият Генерален щаб да знае какви модели танкове се появяват в различните участъци на фронта; тази информация определя какво ново оръжие се произвежда или пристига от други страни. Трябва да разбере модела на този танк. Затова заповядвам на командира на Трета група да отведе самолетите вкъщи, а самият аз обръщам и летя назад.

Отнемам малко газта и на височина 3-4 метра няколко пъти облитам загадъчното стоманено чудовище, оглеждайки го от съвсем близко разстояние. Встрани от него е спрял ИС, който по всяка вероятност е дошъл някъде откъм опашката на колоната, за да разбере какво точно става. Странният танк все още пламти. Когато го облитам за последен път, виждам как няколко от ивановците се катерят по купола на ИС към монтираната там 13-мм зенитна картечница. Като по команда всички вдигат глава, аз виждам дима, който се издига над дулото на картечницата, и разбирам, че са открили огън по мен. Намирам се на разстояние 50, най-много 60 м, трудно е да ме улучат, защото кръговете, които описвам, са с твърде малък радиус, освен ако не са много опитни стрелци, специално обучени да стрелят по подобни цели. Продължавам да размишлявам в същия дух, когато самолетът ми е връхлетян от два удара и аз чувствам пареща болка в лявото бедро. С мъка надвивам тъмнината пред очите си и се убеждавам,

че по крака ми струи топла кръв. Съобщавам за раняването си на Гадерман, но той не би могъл да направи нищо, защото не може да ме достигне. Нямаме никакви бинтове. Местността, над която летим, изглежда слабо населена и не особено удобна за кацане. Ако се приземим тук, ще ни трябва бог знае колко време, за да получим медицинска помощ, а кръвта ми изтича. Затова трябва да се опитам да стигна до Будапеща, която е на двадесет и пет минути полет.

Чувствам как силите ме напускат бързо. Кръвта продължава да се лее... Изпитвам странно усещане... някакъв транс... но продължавам да летя и все още мога да контролирам усещанията си. Питам Гадерман:

— Мислиш ли, че мога внезапно да изгубя съзнание... или ще отслабвам постепенно?

— Никога няма да стигнеш до Будапеща... най-вероятно... но няма да изгубиш съзнание внезапно.

Последните думи произнася като допълнение, набързо, вероятно не иска да ме тревожи.

— Тогава продължавам полета... ще си опитам късмета.

Максимална газ... минути на неспокойно напрежение... няма да се предам... аз не... ето я и летателната писта с изстребителите, Будапеща... да сваля задкрилките, да отнема газта... приземявам се... това е...

* * *

Лягам на операционната маса в една частна клиника. Медицинските сестри са ме наобиколили и ме разглеждат с любопитство. Зад гърба на хирурга доктор Фик е застанал Гадерман, той поклаща глава. След това ми казва, че докато съм бил под наркоза, съм изрекъл няколко неща, които е нямало как да предизвикат възхищението на медицинските сестри. Какво можеш да направиш в такава ситуация? Професор Фик обяснява, че съм улучен с два 13-мм куршума от картечницата, единия вече го е извадил - влязъл е под ъгъл в бедрото ми, другият ме е пронизал. Казва ми, че съм изгубил много кръв и веднага, след като ми сложат гипса, ще ме изпратят в санаториум на езерото Балатон, за да възстановя там по-бързо силите си и раните ми да зараснат в тишина и покой. По същото време пристига Фридолин и ме ругае, че съм се натресъл на всичко това заради любопитството си, но макар да не ми го казва направо, явно е доволен, че не се е случило нещо по-лошо. Докладва ми, че се налага да се прехвърлим в района на Щулвесенбург, а самите ние ще се настаним в Боргоенде. Те монтират носилката ми в санитарен „Щорх“ и ме докарват до Хевис, на брега на езерото Балатон,

където трябва да премина лечение в санаториума на доктор Петер. Вече съм питал професор Фик колко време ще отнеме оздравяването ми и кога отново ще прохода, без изобщо да споменавам за летене. Дава ми уклончив отговор, явно защото Гадерман вече е споделил с него нещо относно нетърпеливия ми характер. Настоявам доктор Петер веднага да свали превръзките и да ми каже колко време според него ще се наложи да остана тук. В началото той отказва да свали превръзките, но след продължителни спорове оглежда раните ми и казва:

— Ако не се появят никакви усложнения, ще прекарате тук шест седмици.

До този момент не съм се притеснявал особено за раните си, но сега усещам, че отново губя всичко, обречен на бездействие по време, когато всеки човек е нужен. Бесен съм. Ето каква е ситуацията: кракът ми е в гипс и аз се придвижвам трудно. Но съм твърдо убеден в едно: това не би могло да трае дълго. Няма никакво значение колко благотворно ще ми повлияят медицинските грижи и почивката, не бих могъл да си почина истински, докато не се върна в ескадрата и не започна да летя заедно с тях. Всеки ден Фридолин пристига от Боргоенде и носи чанта, натъпкана с документи за подпис. Той ме държи в течение на бойните дела на ескадрата, на всичките ѝ проблеми и потребности. След Фармос и досега ескадрата бе временно настанена, само за няколко дни, на летището във Весеке, предградие на Будапеща. Времето е лошо по ноемврийски и въпреки критичната ситуация ние извършваме няколко бойни полета. На осмия ден той ме посещава още веднъж и ми донася новината, че Съветите атакуват Будапеща с големи сили и вече са овладели плацдарм от другата страна на Дунав; още по-лошото е, че тяхното ново настъпление на юг, по посока на Балатон, заплашва да забие клин между нашите позиции. Той съвсем не е учуден, когато му казвам, че ми стига толкова лежане и имам намерение веднага да стана и да се върна заедно с него в ескадрата.

„Но...“ Той не завършва фразата си. Познава упоритостта ми. Сестрата чува, че Фридолин събира багажа ми, и не може да повярва на очите си, когато надниква през вратата, за да разбере какво става. Когато информираният от нея доктор Петер пристига, ме заварва вече почти готов да си тръгна. Знам добре, че той не може да поеме отговорността и всъщност аз не го моля за нищо. Поклаща глава, докато гледа нашето заминаване. След час колата ни докарва до гарата.

За времето, когато ескадрата е разквартирувана във Фармос, ние оставаме на село. Хората са настроени много дружелюбно към нас, което не е нещо неочаквано. Те се надяват, че ще успеем да спрем руснаците и да освободим вече окупираната от тях територия на страната. Ординарецът ми Далман вече се е приготвил за моето пристигане и е стоплил стаята в малката вила, явно предполагайки, че тя ще ми е нужна като болнична. Минават няколко дни и времето се оправя. Летя още от първия ден, укрепвайки гипсирания си крак с

допълнителни ремъци. Движа се трудно, но все някак се справям. В средата на декември поради силните дъждове и мокрия сняг летателното ни поле все повече и повече заприличва на блато и ние се връщаме във Варпалота. Това летище се намира върху издигнато сухо място и можем да излитаме по всяко време.

Най-сетне моята Трета група е преоборудвана с изстребители „Фоке-Вулф-190“ и като се има предвид създалата се ситуация, не ми се иска да им предоставям прекалено много време за преподготовка. Затова по един или двама пилоти се редуват като командировани в щаба на ескадрата и между бойните полети аз ги запознавам с новия тип самолет и ги уча как да се справят с него. Всеки от тях прави по няколко кръга, количеството зависи от неговото летателно майсторство, след което ги вземам със себе си като водени по време на бойни полети. След петнайсет или дваисет полета запознаването им с новите самолети се смята за приключено, тогава идва ред на други екипажи. Накрая Трета група вече е способна да извършва бойни полети без прекъсване.

При първите бойни полети се налага екипажите да получават най-трудните уроци, тъй като зенитната отбрана навсякъде е силна и освен това те все още се страхуват да летят със самолетите от новия тип, особено защото нямат бордови стрелец, който да ги застрахова срещу атаките на противника отзад. По време на първия си боен полет на ФВ-190, лейтенант Щалер получава попадение в двигателя и веднага започва да се снишава. Успява да извърши принудително кацане зад нашите окопи. През този ден всичко върви наопаки. Тъкмо се готвя да излети заедно с лейтенант М., който също преминава обучение с новата машина, когато голяма група Ил-2 заедно с изстребителен ескорт прелита близо до летището на височина 600 метра. Днес е студен декемврийски ден и ми трябва известно време, за да подгрея двигателя така, че да заработи в нормален режим, но, разбира се, през това време ивановците изчезват зад хоризонта. След това се сещам, че механиците през няколко наистина много студени дни са използвали устройства за подгряване, което ни позволява да излитаме незабавно, без предварителна работа на двигателя. Работата на това устройство зависи от специално приготвеното гориво. Правя знак на М. незабавно да дозарежи и да излети след мен. Бомбеният товар за планирания полет все още се намира под коремите на нашите самолети. Не ми се иска да свалям бомбите, тъй като ни предстои да завършим мисията си. Възможно е дори с такъв товар да настигнем строя на иловете. М. пилотира по-бавен самолет и изостава, а аз се приближавам до „Железните Густавовци“, които пресичат фронтната линия, когато съм на неколкостотин метра от тях. Но аз съм упорит и имам намерение да ги атакувам дори и сам. С моя ФВ-190 не се страхувам от руските пилоти с техните Ла-5 и Як-9. Внезапно в двигателя се разнася грохот, започва да пръска масло, така че вече не мога да виждам нищо, маслото е оплескало всички прозорци на кабината и те изгубват прозрачността си.

В първия момент си мисля, че двигателят е улучен от зенитен снаряд или картечен откос от руски изстребител, но след това разбирам, че буталото на двигателя е блокирало. Двигателят има лоша тяга и издава ужасяващ грохот, всеки момент е възможно да спре. В следващия миг аз инстинктивно свалям носа надолу и се насочвам към нашите позиции. Скоро би трябвало да съм точно над тях. Невъзможно е да скоча с парашута, дори ако не се вземе под внимание малката височина, защото кракът ми е с шина. Самолетът не е в състояние да се издигне дори и на метър повече. Вдигам фанара, за да се огледам встрани и назад. Летя на височина 50 метра, отдолу местността е неудобна за кацане, освен това се старая да бъда, колкото е възможно по-близо до летището и след кацането, без да губя време, да се върна в своята част. Съвсем наблизо до мен се мярва шпилът на църква, пак добре, че не беше точно на пътя ми. Право пред мен виждам пътен насип, пресичащ под ъгъл курса ми, очаквам всяка секунда двигателят да спре. Мога само да се надявам, че самолетът ще премине над насипа. Дърпам лоста към себе си и чакам. Ще успее ли машината да прескочи този насип или не? Успях! Докосвам земята. С прашене и скърцане самолетът наклонено се плъзга по земята, успоредно на широка канавка, докато спира. Повече от всичко ме тревожи кракът, но явно той си е напълно в ред. Оглеждам тихия и мирен пейзаж, само далечната канонада на оръдията ми напомня, че войната продължава, въпреки че Коледа е на прага. Откопчавам коланите, хвърлям поглед към димящия двигател и присядам върху фюзелажа. По пътя минава кола с двама войници. В началото те внимателно ме оглеждат, за да са сигурни, че не съм руснак, тъй като те доста често падат зад нашата фронтова линия, за разлика от нас. Войниците прехвърлят дъски над канавката и ме пренасят до автомобила. След час сме вече на летището и аз се подготвям за следващия полет.

* * *

Разквартирувани сме в казармите на няколко километра от летището, в предградието Варпалота. На следващия ден в прекъсването между полетите, докато лежа в леглото, за да си почина поне малко, дочувам рева на самолетни двигатели: това не са германски самолети. Когато поглеждам през отворения прозорец, забелязвам строй от руски бомбардировачи „Бостън“, летящи на височина 400 метра. Идват право към нас. С писък започват да се сипят бомби. Моментално се озовавам на пода, дори и със здрав крак не бих успял да се придвижа толкова бързо. Тежка бомба се взривява на 15 метра от прозореца и пръска на парчета моето БМВ. Далман, който в същото време влиза в стаята, за да ме предупреди за нападението, се оказва с прозоречната рамка около шията. Разминава се с шок, но не е ранен.

В момента, благодарение на поддръжката ни от въздуха, в района на Балатон настава затишие, но по-на изток Съветите са заобиколили Будапеща и са стигнали до река Гран, северно от Дунав. На юг от Будапеща те се устремяват

от своя плацдарм и взаимодействайки с частите, които се движат откъм юг на северозапад, преминават в настъпление. Настъпват по източните склонове на планините Визул, на север от Щулвесенбург, като по този начин Будапеща се оказва в обкръжение. Ние извършваме бойни полети в този район и още по-на изток. Опитваме се да нанесем удар по техните комуникации в дълбокия тил, в района на Хадван, през който минават руските товарни влакове. По време на тези стремително развиващи се събития се превръщаме в специалисти по всичко: играем ролята на пикировачи, щурмови самолети, изстребители и самолети-разузнавачи.

16. Коледа, 1944

Битката за разкъсване на обсадата на Будапеща е в самия си разгар. Ние сме в Кемемед, в района на Пап. С летателния персонал току-що сме пристигнали от летището във Варпалота и преди да сме започнали да се настаняваме, Фридолин вдига глава и пита:

— Момчета, знаете ли, че до Коледа има само два дни?

Той наистина е прав - ако се съди по календара, това е точно така. Излитане-боен полет-кацане-излитане-боен полет-кацане, живеем в един и същи ритъм ден след ден - вече години наред. Всичко останало е погълнато от този ритъм, студ и жегата, зиме и лете, делник и празник. Животът ни се е превърнал в няколко идеи и фрази, които изпъхват мозъка ни и никога не ни напускат, особено сега, когато войната се е превърнала в борба за оцеляване. Всеки ден следва другия - същото, както вчера. „Излитане!“, „Накъде?“, „Срещу кого?“, „Среща с ескорт“, „Зенитен огън“. Тези мисли владеят, както младия пилот, така и командира на ескадрата. Докога ще продължава всичко това? Нима завинаги?

И така, вдругиден е Коледа. Фридолин заедно с друг офицер отива в нашия щаб, за да прибере коледната поща. В същото време поздравления с адрес „Пътуващият цирк на Имелман“ пристигат от почти всички армейски части. Връщаме се от нашия последен полет в самото навечерие на Коледа в пет вечерта. Мястото ни е украсено за празника, изглежда весело и тържествено, почти като вкъщи. Тъй като ме разполагаме с голямо помещение, всяка от ескадрилите празнува в най-голямата стая на своя щаб. Обикалям всички поред. Всяка от частите празнува Коледа по свой начин, отговарящ на вкуса на нейния командир. Навсякъде цари веселие. Прекарвам по-голямата част от Коледа с офицерите от щаба на ескадрата. Стаята ни е украсена с клонки имел и дрян, навсякъде горят свещи. Две големи елхи и масата пред тях, отрупани с подаръци, ни припомнят детството. В очите на войниците ми проблясват ярките носталгични мечти, техните мисли са при жените и децата им вкъщи, с родителите им и семействата им, в миналото и бъдещето. Единствено с подсъзнанието забелязваме сред зеленината германското бойно знаме. То ни връща в реалността: ние празнуваме Коледа на фронта. Пеем „Тиха нощ, свята нощ“ и други германски песни. Загрубелите войнишки гласове се сплитат в меко съзвучие. След това в сърцата ни се извършва велико чудо: мислите за бомби и цели, за снаряди и зенитки се смекчават от свръхестественото чувство за мир, безметежен и успокояващ мир. И ние отново си мислим за възвишени и прекрасни неща със същата простота, с която мислим за орехите, пунша и бонбоните. Последното ехо от любимите германски песни заглъхва. Казвам няколко думи за германската Коледа, иска ми се моите хора да видят днес в мен освен всичко останало и своя приятел, а не

командир. Щастливо седим един до друг час или два, след това коледната вечер завършва.

* * *

През първия ден от празниците свети Петър е благосклонен към нас: пада гъста мъгла. От телефонните разговори по Коледа разбирам, че ивановците атакуват и има спешна нужда от нас, но все още не може да се лети. Следващата сутрин изигравам кратък хокеен мач с моите хора. Това означава, че обут с кожени боти, аз стоя на вратата, защото пет седмици след раняването мога едва-едва да се движа. Все още не бива да се пързялям с кьнки. След обедата хазаите, при които сме настанени, поканват мен и още няколко офицери да полюбуваме. Знам твърде малко за обикновения, или „градински“ лов на земята. В нашия отряд има множество стрелци, но само няколко гончий. Изглежда, зайците знаят, че съдбата този път ги покровителства и озовали се в „чувал“, без никакво колебание прескачат широките пробиви между нас и тях. Разходката в дълбокия сняг никак не помага на моето по-бързо оздравяване. Моят водач, ефрейтор Бьоме, е застанал отстрани. Неочаквано забелязвам как един великолепен екземпляр напуска скривалището си и хуква към нас. Вдигайки приклада, аз се извързвам като ловец по рождение, затварям лявото си око и - дум! - натискам спусъка. Пада нечие тяло, но не е на заека, а на Бьоме, когото аз, както всички новаци, обхванат от ловджийски ентусиазъм, изобщо не съм забелязал. Както изглежда, той все още се съмнява в моите намерения, защото ме гледа, легнал в снега, като казва укорително:

— Какво ви става, господин подполковник!

Забелязал е навреме, че се прицелвам, и се е хвърлил върху земята още преди самия изстрел. Сачмите са се разминали с него, но и заекът е останал невредим. Аз съм още по-изплашен от моите предполагаеми жертви. Това щеше без малко да бъде наистина коледен сюрприз! Още едно потвърждение на любимата поговорка на всички летци-пикировачи: „Нищо не става от само себе си, ако не се упражняваш.“

На следващата сутрин времето е хубаво. Ивановците вече са се вдигнали на крака, те атакуват летището ни. И отново тяхната бомбардировка е печално неуспешна, направо позор. Техните атаки на ниска височина се извършват от повече от 400 метра, на практика ние не понасяме никакви загуби. През целия втори ден след Коледа извършваме бойни полети, за да помогнем на наземните сили към североизток, при река Гран и по целия Будапещенски фронт. Мирното ни коледно настроение се разсейва. Отново ни обкръжава безмилостната война, тихият радостен покой на коледната вечер е изчезнал в чистилицето на вчерашния ден.

Във въздуха и по земята бушуват яростни битки. В боя на наша страна бяха вкарани свежи подкрепления, това са мои стари познати - приятели от Източния фронт, танкистите, които както и ние, играят ролята на „пожарна команда“ на върховното командване. Наша обща задача е да помогнем на частите, които са попаднали в обкръжение до Будапеща, да се измъкнат от него, като им отворим коридор за оттегляне и присъединяване към останалите сили. Ние бихме могли заедно да извадим и тези кестени от огъня. Година след година. Ден след ден. Воювал съм по всички сектори на Източния фронт, смятам, че съм се сдобил със значителни познания в областта на военната тактика. Опитът учи, че единствено практиката довежда до съвършенство, практическото познание е единственият критерий за възможно и невъзможно, за добро и лошо. Извършвайки полети всеки ден, ние трябва да познаваме подробно всяка канавка, всяка гънка върху земята под нас, защото постоянно летим на малка височина.

На земята цари бъркотия. Някои от нашите танкови части са разбити и панцер-гренадиерите са хвърлени в боя като обикновени пехотинци. Танковете, които винаги са работили заедно с тях в един екип, се усещат несигурно, пехотата, която им е отредена, няма никакъв опит в съвместни бойни действия и това би могло да завърши с опасни сюрпризи. Трудно ми е да разбера как изобщо е издадена такава заповед, нещо повече, трудно ми е да си представя лош избор от сектора, избран за това настъпление, където има множество блата и всякакви други препятствия, докато съществуват толкова много благоприятни алтернативи. От друга страна, на пехотата и се налага да настъпва в плоска, открита местност, която е идеална за танковете, но има твърде малко прикрития. Врагът използва напълно преимуществата си и нашата пехота се изправя срещу съветските стоманени чудовища, лишена от поддръжката на танковете. Защо са необходими тези напразни загуби? Виновниците трябва да бъдат дадени под съд. Кой беше дал такива заповеди? Вечер всички заедно седим и обсъждаме тези въпроси.

На 30 декември се получава заповед веднага да замина за Берлин и да се представя на райхсмаршала. Кипя от яд, защото непрекъснато ми се струва, че моето присъствие е незаменимо по време на тези трудни операции. Излитам за Берлин още същия ден, минавам през Виена и съм изпълнен с решимостта да се върна при другарите си след два или три дни. Заповедта си е заповед. Единственият багаж, който нося със себе си, е голяма чанта за документи, в която има смяна бельо и тоалетни принадлежности. Поради сериозността на ситуацията не допускам да остана в Берлин по-дълго.

По пътя не ме напуска усещането, че ме викат по някакъв не особено приятен повод. Когато бях ранен последния път, през ноември, получих заповед, е която ми се забраняваше да летя, въпреки че възобнових полетите си веднага

след като излязох от болницата. До днес никой не го беше споменавал и аз постепенно започнах да тълкувам това като мълчаливо съгласие, но сега предполагам, че този въпрос отново е бил поставен и ме викат „на килима“. Летя за Берлин с голяма неохота, защото знам, че никога няма да се подчиня на такава заповед. Не бих могъл просто весело да зяпам отстрани, да съветвам или да давам заповеди, докато страната ми се намира в опасност, особено когато моят голям опит ми дава предимства пред онези, които още нямат достатъчно подготовка. Успехът е плод на опита и е съизмерен с него. Въпреки че съм бил раняван пет пъти, няколко от тях сериозно, ми вървеше, защото винаги оздравявах бързо и бях способен отново и отново да пилотирам самолет, ден след ден, година след година, по целия Източен фронт - от Бяло море до Москва, от Астрахан до Кавказ. Познавам руския фронт нашир и надлъж. Затова чувствам непрекъсната необходимост да продължа да летя, докато не замлъкнат оръдията и свободата на страната ни не бъде осигурена. Мога да го направя, защото съм физически здрав и трениран от заниманията си със спорт, моята добра форма е един от най-ценните източници на силата ми.

След кратка спирка при мои приятели във Виена аз се приземявам в Берлин и незабавно докладвам по телефона в Каринхал. Бих предпочел да замина за там веднага, за да не губя време, преди да излети обратно. За мое смущение ми заповядват да остана във Фюрстенхоф и да се обърна към Министерството на Луфтвафе, където да получа пропуск за специалния влак на райхсмаршала, който отива на запад. Пътуването ми явно ще е по-дълго, отколкото съм очаквал. Струва ми се, че повикването няма нищо общо с налагането на наказания.

Следващата вечер се отправяме на запад от гара Грюневалд. Това означава, че ще посрещна Нова година във влака. Опитвам се да не си спомням за моето подразделение - веднага щом се сетя за тях, пред очите ми причернява. Какво ли ще ни донесе 1945 година?

Пристигаме в района на Франкфурт рано сутринта на 1 януари. Чувам рева на самолетите и се вглеждам в сивата предутринна мъгла. Армада от изстребители, летящи на малка височина, минава близо до вагона. Моята първа мисъл е: „Американци!“ Вече е минала цяла вечност, откакто не съм виждал толкова много наши самолети в небето едновременно. Но това е просто невероятно: всички са с германската свастика и са само изстребители - Ме-109 или ФВ-190. Насочват се на запад. По-късно ще ми се наложи да разбера каква е била задачата им. Влакът спира, струва ми се, че сме близо до Наухайм-Фридберг. Вече ме очаква кола и след като преминаваме през гората, стигаме до сграда, която прилича на древен замък. Тук ме приветства адютантът на райхсмаршала. Той ми казва, че Гьоринг още не е пристигнал и ще се наложи да го почакам. Не знае защо са ме извикали. Нямам друг избор, освен да тракна с токовете и да остана тук, в западната щабквартира на Луфтвафе.

Отправлям се на двучасова разходка. Колко е прекрасен въздухът в тази хълмиста и обрасла с гори местност! С удоволствие изпълвам дробовете си с него. Защо ме извикаха тук? След три часа трябва да се върна - тогава се очаква пристигането на райхсмаршала. Надявам се той да не ме накара да чакам дълго и да ме приеме. Но когато се връщам, него още го няма. Освен мен е пристигнал един генерал, мой стар приятел от тренировъчните полети с шуки в района на Грац. Той ми разказва за днешната операция, за чието планиране и провеждане носи основната отговорност. Постоянно пристигат доклади за широкомащабни атаки по летищата в Белгия и Северна Франция.

— Самолетите, които си видял сутринта, са участвали в атаки на малка височина срещу авиобазите на съюзниците. Надяваме се да унищожим там толкова много самолети, че вражеското въздушно превъзходство над района на нашата спряза настъпателна операция в района на Ардените да бъде неутрализирано.

Казвам на генерала, че подобно нещо на Източния фронт би било невъзможно, защото разстоянието, което трябва да бъде прелетяно над вражеската територия, щеше да е твърде голямо и полетът на малка височина би означавал огромни загуби от много силната противовъздушна отбрана. Можеше ли на запад да бъде нещо различно? Изглежда малко вероятно. Ако американците успяват с такива атаки над Германия, това е само защото нашите летища са недостатъчно защитени поради простата причина, че не можем да отделим достатъчно хора за тази цел, както и военно снаряжение. Той ми казва, че днес всички съединения са имали карти с нанесените маршрути на подхода към вражеските летища. На изток ние вече отдавна не разработваме практически действия, основавайки се на теорията, а правим точно обратното. Командирът на авиационното съединение получава само обща задача, а как ще я изпълнява, е изцяло негова работа, защото той носи пълната отговорност за това. Сега войната във въздуха е толкова многообразна, че никой вече не се опира на теории, само командирите притежават необходимия опит и в критичните моменти само те могат с голяма вероятност да вземат правилните решения. Много добре е, че ние на изток го бяхме разбрали навреме, в противен случай е напълно ясно, че никой от нас повече нямаше да има възможност да лети.

За противника петстотин самолета повече или по-малко на земята - това не е толкова важно, стига екипажите да оцелеят. Би било значително по-добре тези изстребители, събирани толкова дълго време, за да се организират нападенията, да се използват над нашия собствен фронт и да прочистят там въздушното пространство. Ако можехме да отстраним поне временно огромното въздушно превъзходство на съюзниците, щяхме да дадем на нашите другари на земята добър шанс отново да усетят вятър в платната си. Всяко придвижване на войски

и припаси зад линията на фронта щеше да може да се осъществява безпрепятствено. Всички вражески самолети, които бихме унищожили, в повечето случаи щяха да бъдат истински загуби, защото заедно с противниковите самолети щяха да загиват и техните екипажи.

7 януари 1945, щабквартирата на Хитлер Адлерхорст. Рудел на чаша кафе с полк. Николаус фон Белов.

Такива мисли се въртят в главата ми. След няколко часа окончателните резултати от операцията потвърждават моите опасения. Петстотин вражески самолета са унищожени на земята, не са се завърнали двеста и двадесет наши самолета заедно с екипажите си. Между загиналите има ветерани, командири на съединения, старите кучета, които и без това бяха останали толкова малко. Всичко това ме натъжава. Днес за тази операция ще бъде докладвано на райхсмаршала и на върховния главнокомандващ като за велика победа. Какво е това - умишлено заблуждаване или раздути лични амбиции?

Влиза адютантът и ми казва:

— Току-що се обади по телефона полковник Фон Белов. Исква да ви види на чаша кафе.

— Но не мога ли да докладвам лично на райхсмаршала?

— Райхсмаршалът още не е пристигнал, защо не посетите засега Фон Белов?

Известно време размислям дали не трябва да се преоблека, но решавам да не го правя, за да запазя последната си чиста риза за разговора с райхсмаршала.

Сравнително дълъг път през гората ни отвежда в селище, което се състои от бараки и вилчки, това е щабквартирата на Фюрера на Запад. По време на кафето аз разказвам на Фон Белов за последните събития на руския фронт. След двадесет минути той ме напуска, но след малко се връща и лаконично ме моли да го последвам. Без да подозирам нищо, минавам през няколко от стаите, след това той отваря вратата, пуска ме напред и аз се озовавам лице в лице с Фюрера. Всичко, за което съм в състояние да си помисля, е, че не съм успял да сменя ризата си, повече нищо не ми идва наум. Разпознавам и другите хора, които стоят около него: райхсмаршалът, който направо излъчва удоволствие, което му се случва крайно рядко, адмирал Дьониц, фелдмаршал Кайтел, шефът на Генералния щаб, генерал-лейтенант Йодл и редица други знаменити военни, включително и генерали от Източния фронт. Всички те са заобиколили карта с огромни размери, на която е показана ситуацията по фронтовете. Всички гледат към мен и тези погледи започват да ме изнервят.

Фюрерът забелязва смущението ми и се обръща към мен при пълна тишина. Подава ми ръка и превъзлася последната ми операция. Казва, че като признание за моята смелост ме награждава с най-високата награда за храброст „Златни дъбови листа с мечове и брилянти към Рицарския кръст на Железния кръст“ и ме произвежда полковник. Слушам думите му с изумление, но когато той с ударение произнася: „Стига толкова полети. Вашият живот трябва да бъде опазен за благото на германската младеж и заради вашия опит“, аз веднага заставам нащрек. Това означава, че ще ми се наложи да остана на земята! Прощавайте, мои бойни другари!

— Мой Фюрер, не мога да приема тази награда и повишението в чин, ако след това вече не ми позволяват да летя с моята част.

Дясната ми ръка е все още в неговата, той все още ме гледа в очите. С лявата си ръка ми подава черен кадифен калъф, в който се намира новата ми награда. Многобройните лампи в стаята карат брилянтите да блестят с всички цветове на дъгата. Той ме поглежда с тъга, след това изразът на лицето му се променя и казва: „Добре, продължавайте да летите“, като ми се усмихва.

В този момент сърцето ми е обзето от топла вълна на радост и аз съм щастлив. По-късно Фон Белов ми казва, че той, както и генералите, едва не получили удар, когато съм поставил условията си; той ме уверява, че мълнията, която е озарила лицето на Фюрера, невинна се превръща в усмивка. Всички ме

— Гледам на вашата молба да продължите полетите си, която отправихте към Фюрера, като на несъответстваща на воинския дълг. Имам множество добри капитани на подводници, но рано или късно на всички им се налага да се подчинят на заповедите ми.

A black and white photograph showing five men in military uniforms gathered around a table, looking at a large map. One man is pointing at the map while others observe.

Фюрерът ме отвежда към масата с картата и ми казва, че на съвещанието се е обсъждала ситуацията в района на Будапеща, а аз току-що идвам оттам, нали така? Той изброява докладваните му причини за не напълно удовлетворителния ход на операцията, която досега не е довела до създаването на коридор за връзка с обсадения град. Правя умозаклучението, че като оправдание са били посочвани времето, транспортните и други трудности, но нито веднъж не са били споменавани грешките, на които самите ние често сме били свидетели, докато сме във въздуха: разделянето на танковите дивизии и избора на неподходящи местности за атаките на танковете и пехотата. Докладвам мнението си, основано на дългия ми военен опит по Източния фронт и на факта, че по време на тази

операция съм летял в сектора по 8 часа всеки ден, предимно на малка височина. Всички мълчаливо ме изслушват. След кратка пауза Фюрерът прави забележка, обхождайки с поглед своите съветници:

— Виждате ли как са ме заблуждавали - и кой знае откога трае това?

Той не упреква никого персонално, въпреки че е наясно с истинските обстоятелства, но очевидно е възмутен от лъжата. Посочвайки на картата, той изказва желание нашите сили да бъдат прегрупирани за нов опит да бъде свалена обсадата на Будапеща. Той ме пита къде според мен местността би била най-благоприятна за атака на танковите части. Изказвам мнението си. По-късно тази операция завършва успешно, ударната група е приближила отбранителната линия на защитниците на Будапеща и те са успели да се измъкнат от града.

Когато съвещанието завършва, Фюрерът ме отвежда в личния си кабинет, мебелиран с голям вкус и функционална простота. Бих искал другарите ми да са тук и да преживеят заедно с мен всички тези часове, тъй като се намирам на това място единствено благодарение на техните постижения. Фюрерът ми предлага напитки и ми говори за много неща. Той ме пита за жена ми, сина, родителите и сестрите ми. Разпитвайки най-подробно за моите лични неща, той започва да говори за идеите си, отнасящи се до превъоръжаването. Напълно естествено, започва е Луфтвафе, наблягайки предимно върху предполагаемата модернизация на самолетите, които използваме сега. Той ме пита дали смятам, че е оправдано да бъдат продължавани полетите с бавните Ю-87 сега, когато вражеските изстребители вече летят с 400 км в час по-бързо? На базата на някои чертежи и изчисления той посочва, че прибиращото се шаси може да увеличи скоростта на Ю-87 най-много с 50 км в час; от друга страна, неговите характеристики по време на пикиране се променят по най-неизгоден начин. Той пита за моето мнение по всеки пункт. Обсъжда най-дребните детайли от областта на балистиката, физиката и химията с лекота, която много ме впечатлява. Казва ми и за намерението си да бъдат започнати експерименти за проверка на възможността да се монтират по четири 30-мм оръдия в крилата вместо сегашните две 37-мм оръдия. Той смята, че аеродинамичните качества на нашия противотанков самолет ще се подобрят много благодарение на тези промени; в качеството на боеприпаси ще бъдат използвани същите снаряди с волфрамова сърцевина, като резултат ефективността на самолетите, снабдени с такова оръжие, със сигурност ще бъде много по-висока.

След като ми обяснява модернизацията в другите области, артилерия, стрелково оръжие и подводници - и всичко това с поразяваща компетентност, - той ми съобщава, че лично е написал предварителния текст на мотивите за моята последна награда.

Разговаряме около час и половина, когато ординарецът докладва, че „филмът е готов за прожекция“. Всеки пореден седмичен преглед на новините незабавно се прожектира пред Фюрера, който дава разрешение за неговото показване в цяла Германия. Слязохме само на едно ниво по-ниско в зрителната зала и се оказа, че филмът започва със сцена, заснета на летище по време на престоя на нашата ескадра в Шулвесенбург, след което имаше кадри с излитането на шуки и панорама на танковете, унищожени от мен западно от Будапеща. След прожекцията аз напуснах върховния главнокомандващ. Полковник Фон Белов ми предаде грамотите за награждаването ми с „Рицарския кръст с дъбови листа, мечове и брилянти“, които се пазеха в райхсканцеларията. Всяка от тях тежеше повече от килограм, особено последните две, монтирани в масивни златни рамки, които без да се брои сантименталната им стойност, сигурно струваха доста. Заминах за щабквартирата на Гьоринг. Райхсмаршалът изрази своето удоволствие, което бе още по-голямо, защото неотдашните събития бяха направили положението му доста сложно. Превъзходството на врага във въздуха засили всичките ни неприятности и пречеше на нашите планове, но как бихме могли да го преодолеем? Той е безкрайно радостен и горд, че точно в този момент един от неговите хора е вдъхновил Фюрера за създаването на новата германска награда за храброст. След като ме дръпва настрана, той ми казва закачливо:

Рицарският кръст със златни дъбови листа, мечове и брилянти.

— Нали виждате как всички ми завиждат и как се радват на неизгодното ми положение? По време на съвещанието Фюрерът каза, че създава нова и специална награда за вас, тъй като вашите постижения не могат да се сравнят с нищо друго, в същото време представителите на другите родове войски

възразяваха, че награденият е войник от Луфтвафе, чиито недостатъци са станали причина за толкова много затруднения. Искаха да разберат дали наистина е било невъзможно, поне теоретично, войници и от другите родове войски да спечелят такава награда? Вече знаете срещу какво трябва да противостоя.

Казва ми и че никога не би повярвал, че ще успея да убедя Фюрера да промени мнението си относно забраната да летя. Сега, когато вече имам неговото позволение, дори и самият той не може да забрани полетите ми. Моли ме, както многократно го е правил и преди, да приема поста командващ на цялата фронтова авиация. Но след като вземам под внимание по какъв начин съм постигнал съгласието на Фюрера да летя, не мисля той сериозно да вярва, че наистина ще успее да ме убеди в такава необходимост, поне засега.

Следобед се качвам в специален влак, който пътува към Берлин, където ме очаква самолетът ми, който ще ме откара при моите другари на фронта. Прекарвам в Берлин само няколко часа, но това е достатъчно, за да се насъбере цяла тълпа любопитни, тъй като съобщението за моето награждаване вече се е появило в пресата и по радиото. Вечерта се срещам с Курт Ритер фон Халт, по онова време водач на организацията „Германски спорт“. Той ми разказва как след дълги опити е успял да убеди Хитлер, че след войната аз би трябвало да оглавя спортното движение в райха. Когато бъдат написани военните ми мемоари и предам на своя приемник сегашния си пост, ще ми бъде предложено това назначение.

По пътя към фронта се отбивам в Гьорлиц, където се срещам със семейството си, след това отново се издигам във въздуха и поемам курс към Будапеща в същия ден, когато докладите за положението в този участък на фронта започват да стават особено печални. По време на кацането ми ескадрата е строена, за да може заместник-командирът да ме поздрави от името на моята част с новата награда и чин. След това отново се издигаме във въздуха и извършваме боен полет в района на Будапеща.

— Само ако знаеха руските зенитчици колко много злато и брилянти летят над главите им - казва усмихнато един от механиците от наземния персонал, - бихте могли да се обзаложите, че ще стрелят значително по-добре и ще положат доста повече усилия.

* * *

След няколко дни получавам съобщение от унгарския лидер Салаши, който ме кани в своята щабквартира на юг от Шопрон. Съпровождат ме генерал Фетерер, командващ унгарските военновъздушни сили, както и Фридолин. Като благодарност за нашите операции против болшеvizма в Унгария той ме

награждава с най-високата унгарска военна награда - „Медал за храброст“. Дотогава с нея са били наградени само седмина унгарци. Аз съм нейният осми кавалер и единственият чужденец. Чифликът, който се присъжда заедно с наградата, не ме интересува особено много. Ще мога да вляза в правата на собственик едва след войната и без всякакво съмнение той ще стане място за почивка за всички летци от моята ескадра.

В средата на януари получаваме тревожни доклади, че Съветите са започнали настъпление от Баранувския плацдарм и са проникнали дълбоко в Силезия. Силезия - това е моят дом. Моля за незабавното командироване на ескадрата на този участък от фронта. До 15 януари не пристигат никакви определени заповеди, най-сетне получавам разпореждане да пребазирам цялата ескадра, с изключение на Първа група, на летище Удетфелд в Горна Силезия. Не ни достигат транспортни самолети и ние откарваме първата смяна механици и оръжейници с нашите Ю-87, за да сме готови да излетим веднага след пребазирането. По пътя зареждаме в Олмюц. Докато летим над Виена, командирът на противотанковата ескадрила съобщава:

— Ще се наложи да кацна... двигателят ми отказва.

Аз съм много недоволен от това, не толкова заради близките до истината подозрения, че повредата е свързана с факта, че във Виена живее неговата годеница, колкото защото с него лети моят операционен офицер лейтенант Вайсбах. Това означава, че Вайсбах ще отсъства, когато се приземим на нашето ново летище и ще се наложи аз да седя на проклетия телефон!

Приближаваме новата си база над познатите, покрити със сняг склонове на Судетите. Кой би могъл някога да си помисли, че ще ми се наложи да извършвам бойни полети над този район? Когато се намирахме над безкрайните простори на Русия - на 1 700 км от дома - и за пръв път ни се наложи да отстъпваме, ние на шега си казахме: „Ако продължава така, скоро ще се наложи да се базираме в Краков.“

Отнасяхме се към този град като към типичната база за снабдяване с всички удобства, свързани с град с такива размери, който притежава и определена привлекателност - в крайна сметка поне за няколко дни. Сега нашата шега вече е реалност, дори вече е и по-зле. Краков е завладян от руснаците и сега се намира далеч от фронтовата линия.

Приземяваме се в Удетфелд. Научавам много малко от командира на авиационната дивизия, която е разквартирувана тук. Ситуацията е сложна, връзката с нашите предни части е прекъсната. Казват ми, че съветските танкове се намират вече на 40 километра на изток от Ченстохова, но нищо не е напълно

ясно. Почти винаги става така, когато нещата излизат извън контрол. Танковите „пожарни команди“ в този сектор, 16-а и 17-а танкова дивизия, в момента са отрязани, отчаяно се сражават за живота си и не са в състояние да се притекат на помощ на другите дивизии. Както изглежда, руснаците са започнали широкомащабно настъпление, през нощта са пробии отбраната на 16-а и 17-а танкова дивизия и съответно нашите атаки от въздуха трябва да се извършват с голяма предпазливост, тъй като това, че някоя част се намира в дълбочината на руските позиции, не гарантира, че тя непременно е на противника.

Това напълно би могло да се окаже наша част, която се опитва да пробие назад. Затова аз призовавам всички пилоти преди атака да се убеждават, летейки на малка височина, че атакуваните от тях войски наистина са съветски. По време на отлитането ни от Унгария сме натоварили необходимите боеприпаси, но продължава да няма и следа от нашите бензиновози, които ни зареждат. Хвърлям поглед върху датчика на горивото: остава ни, колкото за един кратък полет. Двайсет минути след кацането на Удетфелд ние се отправяме на нашия пръв боен полет в този район. В далечината се показва Ченстохова. Изследвам пътищата, водещи на изток, по които ако се съди от съобщенията, се движат руски танкове.

Летим на малка височина над града. Но какво всъщност става там? По главната улица се движи танк, след него втори и трети. Приличат на Т-34, но това просто не може да бъде. По-скоро са танкове на 16-а и 17-а дивизия. Правя още един кръг. Не бих могъл да бъркам, несъмнено това са Т-34 с пехота, която се е покатерила върху бронята. Ивановците. Това не биха могли да бъдат пленени от нас танкове, каквито понякога използваме, защото в такъв случай екипажите им биха започнали да стрелят във въздуха с ракетни пистолети или щяха да опънат върху корпусите им флагове със свастики. И последните ми съмнения се разсейват, когато виждам, че пехотата им открива огън по нас. Давам заповед за атака. Ние не трябва да хвърляме бомбите върху града, винаги има вероятност отдолу да се озоват мирни жители, които са били изненадани и не са успели да се евакуират навреме извън града. Стълбовете на високоволтовите мрежи, високите сгради с техните антени и други препятствия извънредно много затрудняват атаките на противотанковите самолети на малка височина. Някои Т-34 кръжат из градските квартали, така че е твърде лесно да бъдат изгубени от поглед по време на пикирането. Разстрелвам три танка в центъра на града. Тези танкове все пак трябваше да се появят отнякъде. Ние летим на изток, по продължение на железопътната линия и шосетата. Само на няколко километра от града следващата група танкове пътува пред колона от камиони с пехота, боеприпаси и зенитни оръдия. Тук, на откритата местност, ние се чувстваме в стихията си и поднасяме неприятен сюрприз на танковете. Настъпва сумрак и се връщаме в базата. Осем танка горят. Боеприпасите ни са свършили.

Никога не сме се отнасяли несериозно към нашите задачи, но вероятно бяхме склонни да гледаме на лова за танкове като на разновидност на спорта. Обаче сега аз чувствам, че всичко това вече е престанало да бъде игра. Ако бях срещнал още един танк, след като ми свършиха боеприпасите, щях да го таранирам със самолета си. Обхванат съм от ярост при мисълта, че тази степна орда върлува в самото сърце на Европа. Ще може ли изобщо някой някога да избави Европа от тях? Днес те имат могъщи съюзници, които ги снабдяват с материали и които откриха втори фронт. Ще донесе ли някога поетическата справедливост ужасно възмездие?

Летим от разсъмване до залез независимо от загубите, без да обръщаме внимание на противника и на лошото време. Участваме в кръстоносен поход. Мълчим между полетите и по време на вечерите. Всеки изпълнява дълга си със стиснати зъби, готов, ако потрѣбва, да даде и живота си.

Офицери и войници осъзнават, че жизнеутвърждаващият поток ги обединява в духа на другарството, независимо от чина и класата. И при нас винаги е било така.

* * *

През един от онези дни райхсмаршалът ме вика спешно в Каринхал. Абсолютно ми се забранява да летя, това е заповед на Фюрера. Побърквам се от въннение. Да пропусна цял ден полети и да замина за Берлин, за да проуча ситуацията. Това е непоносимо! Просто няма да го направя! В този момент аз чувствам, че вече съм отговорен единствено пред себе си. Обаждам се по телефона в Берлин между полетите с намерението да помоля райхсмаршала да ми дари отсрочка, докато не приключи кризата. Надявайки се на отстъпки от страна на Фюрера, аз съм длъжен да получа разрешение да продължа да летя, не бих могъл да гледам това от страни. Райхсмаршала го няма. Опитвам се да се свържа с шефа на Генералния щаб. Той е на съвещание при Фюрера и не мога да стигна до него по телефона. Работата е много спешна, аз имам намерение да натисна всички лостове, преди съзнателно да не се подчиня на заповедите. Като последно средство се обаждам на Фюрера. Телефонистът в щабквартирата на Фюрера не ме разбира и вероятно стига до заключението, че искам да ме свърже с някой от генералите. Когато повтарям, че искам да говоря лично с Фюрера, той ме пита:

— Вашият чин?

— Ефрейтор - отговарям аз.

Някой отсреща се смее, разбирайки шегата, и ме свързва. Слушалката вдига полковник Фон Белов.

— Знам какво искате, но ви моля да не гневите Фюрера. Нима райхсмаршалът не ви е казвал нищо?

Отговарям му, че именно затова се обаждам и описвам сериозността на сегашната ситуация. Но това не ми върши работа. Той ме съветва да пристигна лично в Берлин и да поговоря с райхсмаршала, смята, че вероятно ще има ново назначение за мен. Аз изпадам в такава ярост, че не мога повече да говоря и оставям слушалката. В стаята настава гробно мълчание. Всички знаят, че когато съм побеснял, най-добре е да ме оставят да охладнея в тишина.

Утре трябва да прелетим до Клайн-Айхе. Познавам добре този район, тук наблизо живее нашият „танков познат“ граф Страхвиц. Най-добрият начин да забравя моите притеснения е да замина за Берлин и да се срещна с райхсмаршала. Той ме приема в Каринхал, аз съм смаян от неговата раздразнителност и липса на добросъщност. Разговаряме по време на кратка разходка в гората. Той веднага открива огън с най-едрокалибрените си оръдия:

— Миналата седмица разговарях с Фюрера за вас и ето какво ми каза той: докато Рудел беше тук, не ми достигна воля да му кажа, че трябва да спре да лети, просто не бих могъл да го изрека. Но тогава за какво сте вие, главнокомандващият Луфтвафе? Вие бихте могли да му го кажете, докато аз не мога. Радвам се да видя Рудел, но не бих могъл да се срещам с него, докато той не се подчини на моето желание. Цитирам думите на Фюрера и ви го казвам направо. Аз също не искам повече да обсъждам този въпрос. Предварително знам вашите аргументи и възражения!

Това е зашеметяващ удар. Връщам се в Клайн-Айхе. По време на полета умът ми е зает със събитията от последните часове. Сега вече знам, че съм длъжен да игнорирам тази заповед. Чувствам, че това е мой дълг пред Германия, пред моята страна - да хвърля върху везните целия си опит и моите лични усилия. В противен случай ще се окажа предател на самия себе си. Трябва да продължа да летя въпреки възможните последствия.

В мое отсъствие ескадрата извършва боен полет. Лейтенант Вайсбах, който не е участвал в полетите, защото ми беше нужен оперативен офицер, отива на лов за танкове с лейтенант Лудвиг, първокласен стрелец и носител на Рицарски кръст. Те не се завръщат от боя, за нас това е непоносима загуба на двама безценни бойни другари. През тези дни ние сме длъжни да отдаваме всичко, което имаме, нямаме право да се щадим. Тези операции ме поддържат в по-голямо напрежение от когато и да било, защото през цялото време помня, че не

съм изпълнил заповедта на върховния главнокомандващ. Ако с мен се случи нещо, ще ме лишат от военни почести и ще бъде опозорен завинаги и тази мисъл ме безпокои. Но не мога да направя нищо с това, във въздуха съм от сутрин до късна вечер. Всичките ми офицери знаят, че ако някой ме потърси, аз не съм на боен полет, а съм „отишъл някъде“. Индивидуалните списъци на унищожените танкове винаги трябва да бъдат включвани във всекидневните отчети, които всяка вечер се изпращат в щаба на Луфтвафе с посочено името на летеца. Тъй като заповедта за забраната да летя остава в сила, броят на унищожените от мен танкове вече не се записва в личния ми списък, а остава в сметката на ескадрата. Досега в тази категория са били записвани унищожените танкове само, в случай че двама летци са атакували една и съща цел. Тогава, за да бъде избягнато двойното преброяване, цифрата е била записвана в графата „Името на летеца е невъзможно да бъде посочено, победата се записва на цялото подразделение“. По-късно често възникваха спорове с командването, което твърдеше, че досега винаги сме могли да посочим името на летеца. Защо изведнъж толкова много танкове са се появили в графата „обща сметка“? В началото се измъквахме от въпроса, като обяснявахме, че сега, когато някой от нас забелязва вражески танк, пикираме върху него всички едновременно, тъй като всеки би искал да нанесе удара. По време на един от полетите ми, за да разследва, се появява шпионин, представяйки се за офицер от Луфтвафе, и измъква всичко от моя оперативен дежурен, като му обещава, че няма да каже на никого. Освен това един от генералите ме заварва изненадващо веднага след излитането ми от летището в Гроткау, на което току-що се бяхме пребазирали. Той не вярва на уверенията ми, че това е бил само „кратък изпитателен полет“, но по неговите думи това няма никакво значение, защото всъщност „изобщо нищо не е видял“. Въпреки това аз скоро узнавам, че истината е стигнала до върховното командване. Веднъж малко след посещението на генерала аз съм споменат във военното комюнике като унищожил единадесет танка и едновременно с това ме викат в Каринхал. Отлитам дотам, където ме посрещат доста хладно. Още първите думи на райхсмаршала са:

— Фюрерът знае, че продължавате да летите. Предполагам, че го е разбрал от вчерашното комюнике. Той ме помоли да ви предупредя да прекратите полетите веднъж завинаги. Не би трябвало да го принуждавате да предприема дисциплинарни актове заради неподчинение на заповед.

Нещо повече, той не може да си представи, че така би могъл да се държи човек, удостоен с най-високата германска награда за храброст. Смятам, че не е необходимо да добавям собствените си коментари.

Изслушвам го мълчаливо. След като набързо ме разпитва за обстановката в Силезия, той ме освобождава и аз се връщам в частта си още същия ден. Наясно

съм, че трябва да продължа да летя, ако искам да опазя душевното си равновесие по време на тези трудни за моята страна изпитания. Длъжен съм да летя.

* * *

На лов за танкове сме в промишления район на Горна Силезия, където на врага му е по-лесно да се маскира, а за нас е още по-трудно да го открием. Атакуващите ни Ю-87 се мотаят между комините на промишлените градчета в Горна Силезия. В Кифернщадтел срещаме нашата артилерия, която отдавна не сме виждали, и им помагаме да ликвидират превъзхождащите сили на Съветите и техните Т-34. Постепенно на Одер се създава нов фронт. Да направиш нов фронт буквално от нищо! На това е способен единствено фелдмаршал Шьорнер! Сега се срещаме често с него, когато той посещава нашата база, за да обсъди с мен текущата ситуация и възможните операции. Особена ценност за него са резултатите от нашето разузнаване. По същото време ни докладват, че командирът на група в ескадрата Лау е безследно изчезнал заедно със своя бордстрелец. Той е свален от зенитките, извършил е принудително кацане в района на Трос Вюртенберг и е пленен от руснаците. След като не е успял да кацне далеч от съветските войски, накрая се е приземил точно в центъра им.

Постепенно се създава фронт по река Одер. Получавам заповед по телефона веднага да пребазирам ескадрата на летище Маркиш Фридланд в Померания, а Втора група - във Франфурт. Ситуацията тук вече е станала още по-опасна, отколкото в Силезия. Вали плътен сняг, който не ни позволява да летим в близък строй. Някои от самолетите ни се приземяват на междинните летища в Заган и Зорау. Времето е отвратително. Във Франкфурт вече очакват приземяването ми. Трябва незабавно да се обадя в старата база в Гроткау. Когато ме свързват, разбирам, че скоро, след като съм отлетял, фелдмаршал Шьорнер дошъл да ме види и вдигнал голям шум. Тропайки с юмрук по бюрото, той попитал кой ми е дал заповед за пребазиране. Лейтенант Ниерман, моят оперативен офицер, му казал, че заповедта е дошла от щаба на Луфтвафе.

— Щабът на Луфтвафе - всичко това е чист блъф! Искам да знам кой е заповядал на Рудел да отлети. Обадете му се във Франкфурт и му наредете да чака там. Ще поставя въпроса пред самия Фюрер. Настоявам той да остане тук. Да не съм длъжен да удържам фронта единствено с пехотата и пушките и?

Научавам за всичко това по телефона. Ако искам да се добера до Маркиш Фридланд, преди да се е стъмнило, вече нямам време за губене. Обаждам се в щабквартирата на Фюрера, за да попитам дали да продължа пребазирането, или да се върна в Силезия. В първия случай фелдмаршал Шьорнер ще трябва да освободи хората ми, които задържа в Гроткау, за да имам пълния комплект от пилоти и снаряжение, когато пристигна на новото място. Казват ми, че

решението е взето: моята ескадра категорично се прехвърля на север, тъй като ситуацията в този сектор, за чийто командващ е назначен райхсфюрерът на СС Химлер, е далеч по-сериозна. Приземявам се в Маркиш Фридланд едновременно с няколко от първите самолети по време на силна виелица и пълна тъмнина, останалата част от ескадрата трябва да долети утре. Втора група остава във Франкфурт и ще извършва бойни полети оттам. След като си уреждаме жилище за през нощта, аз се обаждам на Химлер в Орденсбург Крьосинзее, за да докладвам за пристигането си в сектора. Той се радва, че съм там и е много доволен, че съм спечелил дуела с фелдмаршал Шьорнер. Пита ме какви са сега намеренията ми. Часът е 11 вечерта, затова отговарям: „Отивам да спя.“ И без това трябва да стана рано сутринта, за да си съставя обща представа за ситуацията. Но Химлер мисли иначе.

— На мен обаче не ми се спи - казва той.

Казвам му, че на него не се налага да лети утре сутринта и че когато хората летят без прекъсване, сънят е незаменим. След продължителни празни приказки той ми съобщава, че изпраща кола за мен, за да се срещнем колкото е възможно по-бързо. Така или иначе горивото и боеприпасите ми са малко, а информацията за новия сектор, която ще ми съобщи неговият командващ, би могла в някаква степен да облекчи част от моите организационни проблеми. По пътя към Орденсбург затъваме в снежни преспи. Когато стигам дотам, вече е два часа през нощта. Срецам първо неговия началник-щаб, с когото дълго обсъждаме ситуацията и различни общи въпроси. Особено ми е любопитно да чуя от него как Химлер пристъпва към новата си задача, след като вижда, че няма необходимата подготовка и опит. Началникът на неговия щаб е армейски офицер, а не член на СС. Той ми казва, че да работи с Химлер е голямо удоволствие, защото той изобщо не е самоуверен човек и не използва случая, за да покаже своята голяма власт. Той не смята, че знае повече от експертите в своя щаб, съгласява се с готовност с техните решения и след това използва целия си авторитет, за да превърне взетото решение в реалност. И поради това всичко върви, както трябва.

— Само че едно нещо ще ви поразя. Винаги ще имате чувството, че Химлер никога не казва онова, което наистина мисли.

След няколко минути аз обсъждам с Химлер ситуацията и моята задача. Веднага забелязвам неговата утриженост. Съветите почти са преодолели Шнайдемюл и са се устремили в Източна Померания по посока на Одер, отчасти в долината на Найсе, а също така на север и на юг от нея. В този район има много малко части, които биха могли да бъдат наречени боеспособни. В околностите на Маркиш Фридланд се формира бойна група, която трябва да възпира пробилите вражески сили и да предотврати предстоящото им напредване към Одер. Засега

никой не може да предскаже в каква степен нашите войски в района на Позен-Грауденц ще могат да пробият назад; във всеки случай те няма да могат да възстановят бързо силите си. Разузнаването има много недостатъци и затова е невъзможно да си създадем точна представа за тяхното положение. Следователно тази ще бъде една от първите ни задачи, освен това ще атакуваме противника във всички известни пунктове, които вече е достигнал и по-специално неговите механизирани и бронетанкови сили.

Изяснявам потребностите си от бомби, гориво и боеприпаси. Ако те не бъдат удовлетворени, само след няколко дни вече няма да мога да изпълнявам никакви бойни задачи. Химлер ми обещава, с оглед собствените си интереси, че моите потребности ще бъдат удовлетворявани на първо място. Обяснявам възможностите, които виждам в използването на моето съединение, като обосновавам гледната си точка с картината, която той ми е нарисувал.

Напускам Орденсбург в 4:30 сутринта, като вече знам, че след два часа ще летя над този сектор. Щуките летят през целия ден без прекъсване. Нашите самолети са украсени с емблемата на Германския рицарски орден, защото сега, както и шест столетия по-рано, ние сме въввлечени в битка с Изтока. Времето остро захладява, снежната покривка на летището достига 5 см; когато излитаме, този снежен прах се натъпква в механизмите на оръдията на нашите противотанкови самолети и замръзва веднага, след като се издигнем във въздуха. След като са изстреляни един-два снаряда, оръдията засичат. Не мога да го понеса! Ето, под мен руските бронирани колони настъпват срещу Германия и когато ние захождаме в атака, понякога преодолявайки много силна противовъздушна отбрана, какво се случва? Оръдията ни мълчат. Някои от пилотите вече замислят да правят тарани на танковете - отчаянието е пълно. Захождаме отново и отново - всичко остава безнадеждно. Това ни се случва в Шарникау, във Филен, на много други места. Т-34 са се устремили на запад. Има случаи, когато за да се взриви един танк, е нужен само един изстрел, но понякога това не е достатъчно. Най-ценните дни са изгубени още преди най-сетне да получа достатъчно хора, които постоянно да почистват пистата от снега. Огромното количество танкове кара космите по главата ми да настръхват. Летим по всички посоки на света; ако светлият ден беше три пъти по-дълъг, и тогава нямаше да ни стига. Взаимодействието с нашата изстребителна ескадрила е по-високо от всякакви похвали, те реагират на всеки наш разузнавателен доклад - „Челните отряди на противника са в тази и тази точка“.

При съвместните операции на изток от Дойчекрона и в горите на юг от Шлопе ние успяхме да нанесем сериозни загуби на Съветите. Когато танковете се озовават в някое село, обикновено се завират направо в къщите и се опитват да се укрият там. След това те биха могли да бъдат забелязани единствено по дългия прът, който стърчи по средата на къщата, това не е нищо друго освен танковото

оръдие. В стената на къщата се образува отвор и тъй като е малко вероятно в нея все още да живеят германци, ние захождаме отзад и стреляме по двигателя. Не помагат никакви други методи на атака. Танковете пламват и се взривяват заедно с развалините на дома. Ако някой от екипажа остане жив, се опитва с горящия танк да влезе в ново укритие, но в този случай изходът от борбата е предрешен, тъй като вече може да се нанесе удар по всяка уязвима част на танка. Никога не хвърлям бомби по дадено село, дори да е оправдано от военна гледна точка, тъй като се разтрепервам само при мисълта, че мога да улуча германски жители, които и без това са беззащитни пред терора на руснаците.

Това е ужасно - да летиш и да се сражаваш над собствения си дом, още повече, когато виждаш как маса хора и военна техника нахлуват в страната ти подобно на наводнение. Сега ние сме в ролята на преградна стена, малко препятствие, но не сме способни да спрем прилива. Германия и цяла Европа сега са залог в тази дяволска игра. Безценни сили са облени в кръв, последният бастион на мира се разрушава под натиска на Червената Азия. Вечер ние сме изтопени повече от тази мисъл, отколкото от непрекъснатите полети през деня. Отказът да се примирим с тази съдба и увереността, че „това не би могло да се случи“, ни кара да продължаваме да се движим. Не бих искал да се самообвинявам, че не съм извършил всичко, което зависи от мен, и не съм преодолял заплашителния призрак на поражението. Знам, че всеки достоен млад германец мисли също като мен.

Южно от нашия сектор ситуацията изглежда много мрачна. Франкфурт на Одер е под заплаха. Затова през нощта получаваме заповед да се придвижим в района на Фюрстенвалд, който се намира близо до критичния сектор. След няколко часа излитаме в операционния район Франкфурт-Кюстрин. Клиновете на съветското настъпление са стигнали до Одер в предградията на Франкфурт. По-нататък на север Кюстрин е обкръжен и врагът, без да губи време, завладява плацдарм в Гьориц-Райтвайн по западния бряг на замръзналата река.

Веднъж, както и пруският кавалерийски генерал Цайтен преди триста години, ние вземаме участие в битката на изток от Франкфурт, на мястото на историческото сражение. Тук малки германски сили са обкръжени от съветски танкове. Ние ги атакуваме и онези от танковете, които не са подпалени, се опитват да избягат в откритата местност. Захождаме срещу тях в атака отново и отново. Нашите другари на земята подскочат от радост, подхвърлят във въздуха своите оръжия и каски и без да се грижат за подсигуриването си, преследват отстъпващите руснаци. Нашият огън изважда от строя танковете - до един. Между всички, които са станали свидетели на нашия успех, цари радостно настроение. След като всички танкове са били унищожени или пленени, аз приготвям контейнер и написвам поздрав до нашите другари от името на ескадрата и лично от мен. Кръжа на малка височина и хвърлям контейнера с

бележката и блокче шоколад право под краката им. Те имат щастлив вид, благодарните им лица ни подкрепят в навечерието на трудните операции и ни вдъхновяват за нови упорити усилия - да облекчим борбата на нашите другари.

* * *

За нещастие, първите дни на февруари са много студени, на много места Одер замръзва толкова силно, че руснаците могат да преминават през реката. Те често подреждат дъски върху леда и аз виждам как по тях пътуват камиони. Ледът не ми изглежда достатъчно здрав, за да понесе теглото на танковете. Тъй като фронтът на Одер все още не е установен, в неговите линии има много разкъсвания, в които няма нито един германски войник, който би могъл да противостои на настъплението, Съветите успяват да завладеят няколко плацдарма, например в Райтвайн. Нашите танкови войски, които са били въведени в боя прекалено късно, се сблъскват тук със силната вражеска отбрана на западния бряг, подкрепена от тежка артилерия. Переправите през реката още от първия ден са защитени от силен зенитен огън. Ивановците са добре информирани за нашето присъствие в този сектор. Всеки ден ми заповядват да унищожа переправите, за да отложи настъплението и да спечеля време за пристигането на нашите подкрепления и бойна техника. Съобщавам, че в настоящия момент това е почти безполезно, защото през Одер би могло да се премине практически навсякъде. Бомбите пробиват леда, оставяйки сравнително малки процеди, това е всичко, което можем да постигнем. Атакувам само разпознаваемите цели от двете страни на реката или транспорта, който я пресича, но не и така наречените мостове, които, по-точно казано, изобщо не съществуват. Онова, което на фотографиите изглежда като мост, обикновено се оказват следи от пехотата и коловози от автомобили, както и дъски, наредени върху леда. Ако бомбардираме тези следи, ивановците просто се отместват върху леда встрани от тях. Това ми става ясно още първия ден, защото летя над тях безброй пъти и освен това тези переправи не са нещо ново за мен, познавам ги от Дон, Донец, Днестър и другите руски реки.

Затова, без да обръщам внимание на заповедите, аз концентрирам атаките по истинските цели върху двата бряга на реката: танкове, автомобили и артилерия. Веднъж се появява един генерал, изпратен от Берлин, и ми казва, че на снимките, направени от самолетите-разузнавачи, винаги се появяват нови мостове.

— Но - казва той - вие не сте докладвали, че тези мостове са разрушени. Трябва да продължите да ги атакувате.

— Общо взето - обяснявам му аз, - това изобщо не са мостове.

Но когато виждам, че физиономията му се е превърнала във въпросителен знак, ми хрумва една идея. Казвам му, че току-що съм имал намерение да се издигна във въздуха и го каня да лети с мен, като му обещавам, че ще му предоставя практически доказателства. За момент той се колебае, но след като вижда любопитните погледи на младите офицери, които са изслушали предложението ми с известно ликуване, се съгласява. Давам на подразделението заповед да атакува плацдарма, а самият аз се приближавам до целта на пределно малка височина и прелитам от Шведт до Франкфурт на Одер. В някои места ние се натъкваме на сериозен зенитен огън и генералът скоро признава, че всъщност тези мостове са само следи. Вече е видял достатъчно. След кацането е много доволен, че е могъл да се убеди в това лично, и прави съответния доклад. Ние сме освободени от нашата всекидневна грижа да атакуваме тези „мостове“. Една вечер райхсминистър Шпеер ми донася нова задача на Фюрера. Аз трябва да разработя план за нейното изпълнение. Той ми казва накратко:

— Фюрерът планира атаки срещу язовирните стени на хидро-електростанциите, снабдяващи с енергия военната промишленост в Урал. Той се надява, че производството на вражеското въоръжение и по-специално танковете, ще бъде спряно за година. Тази година ще ни даде възможност да се възползваме от почивката. Предстои ви да организирате тази операция, но в никакъв случай не бива да летите самият вие, Фюрерът го повтори няколко пъти.

Обърнах внимание на министъра, че има по-подходящи кандидатури за изпълнението на тази задача, а именно от командването на авиацията за далечни действия, които са запознати с такива неща като космическа навигация и пр. значително по-добре от мен, който съм получил подготовка в бомбохвърляне с пикиране и поради това притежавам съвършено различни знания и опит. Нещо повече, ако съм длъжен да поставям задачи на екипажите и след това да остана в нормално състояние, самият аз трябва да получа разрешение да летя.

— Фюрерът иска именно вие да ръководите тази операция - възразява Шпеер.

Задавам няколко от най-важните въпроси, отнасящи се до типа на самолетите и бомбите, с които трябва да бъде изпълнена тази операция. Ако трябва да бъде изпълнена колкото е възможно по-бързо, може сериозно да се разглежда само „Хайнкел-177“, макар да не е съвсем ясно дали той е напълно годен за тази цел. От моя гледна точка единствената бомба за тази цел представлява нещо като торпедо, но освен другото тя трябва да бъде изпитана в действие. Отхвърлям предложението му да бъдат използвани еднотонни бомби, сигурен съм, че с тях успех не може да бъде постигнат. Показвам на министъра снимки, направени в северния сектор на Източния фронт, когато аз хвърлих две еднотонни бомби върху бетонните опори на моста през Нева и той не се събори.

По такъв начин този проблем би трябвало да бъде решен, както и въпросът за моето участие в мисията. Това са условията ми, ако Фюрерът настоява аз да се заема с тази задача. Той вече знае моите възражения, че опитът ми е в напълно различна област.

Получавам досието със снимките на заводите и е интерес го проучвам. Виждам, че значителна част от тях се намира под земята и те са практически неуязвими от въздуха. На снимките, направени по време на войната, е изобразена самата стена, хидроелектростанцията и някои от фабричните сгради. Как са били направени тези снимки? Спомням си моя престой в Крим и събирам две и две. Когато седяхме в Сарабуз и се поддържахме във форма с вдигане на тежести и мятане на дискове след полетите, на летището често се приземяваше самолет, боядисан в черно и от него слизаха много загадъчни пасажери. Веднъж член на екипажа под секрет ми каза какво всъщност става. Самолетът бе докарал руски свещеници от свободолюбивите държави в Кавказ, които се съгласили да изпълняват важни задачи на германското командване. Облечени в раса и с развяващи се от вятъра бради, всеки от тях носеше на гърдите си малък пакет или с фотоапарат, или с взрив, в зависимост от задачата си. Тези свещеници възприемаха германската победа като единствения шанс да си върнат своята независимост и заедно с нея свободата на религията си. Те бяха фанатични врагове на болшевишкия свят и поради това наши съюзници. И досега стоят пред очите ми: хора с бели бради и благородни черти на лицата, като че ли изрязани от дърво. От дълбините на Русия те доставяха фотографии, с месеци бяха на път и се завръщаха едва след завършването на задачите си. Ако някой от тях изчезваше, по всяка вероятност бе дал живота си за свободата или в резултат на неуспешен скок с парашут е бил заловен по време на изпълнението на задачата, или по обратния път зад линията на фронта. Направи ми голямо впечатление разказът на моя събеседник как тези свети хора без колебание са скачали през нощта, подкрепени от вярата си в своята велика мисия. В това време ние се сражавахме в Кавказ и тези хора ги хвърляха с парашути над планинските долини, където живееха техните роднини, с чиято помощ имаха намерение да организират съпротива и да извършват диверсионни актове.

Припомних си всичко това, когато размишлявах откъде са се взели снимките на тези заводи.

След няколко общи забележки за хода на войната, в които Шпеер изрази пълната си вяра във Фюрера, рано сутринта си замина, като ми обеща да изпрати нови детайли, отнасящи се до уралските планове. Но нещата никога не стигнаха дотам, защото събитията от 9 февруари направиха невъзможно участието ми в тази операция.

Така разработката на плана бе поверена на някой друг. Но по-късно, в треската на събитията в края на войната, този план изгуби практическото си значение.

17. Борбата на живот и смърт през последните месеци

Рано сутринта на 9 февруари в щаба телефонът звъни. От Франкфурт съобщават, че руснаците са организирали переправа през Одер при село Лебус, на север от града, и с поддръжката на танкове удържат плацдарм на западния бряг на реката. Ситуацията е повече от критична, наблизно липсва пехота, която да ги атакува, и няма никаква възможност там да бъде закарана тежка артилерия, която би могла да спре противника. Така вече нищо не възпира съветските танкове да започнат марш към столицата, или най-малкото да прережат железопътната линия и шосето Франкфурт-Берлин, които са жизненоважни за снабдяването на фронта на Одер.

Отлитаме там, за да изясним доколко е верен този доклад. Още отдалеч виждам понтонен мост и дълго преди да сме го наближили, по нас откриват зенитен огън. Руснаците са ни приготвили нещо за закуска! Една от ескадрилите ми атакува моста, разположен направо върху леда. Нямаме големи надежди, че ще постигнем нещо съществено. Как- то знаем от опит, ивановците разполагат с такива количества строителни материали, че могат почти мигновено да възстановят моста. Летя ниско над земята заедно с противотанковите самолети и търся танкове по западния бряг на реката. Мога да различа следите им, но не виждам самите стоманени чудовища. Или това са били следи от артилерийски влекачи? Спускам се още по-ниско, за да съм напълно сигурен, и виждам танкове добре замаскирани в гънките на речната долина, в северния край на село Лебус. Вероятно тук са дванайсет-петнайсет броя. Нещо удря крилото, попадение от леко зенитно оръдие. Държа се ниско, отвсякъде стрелят зенитки, речната переправа е защитавана от около шест до осем зенитни батареи. Явно зенитчиците отдавна играят на тези игри и са придобили голям опит с щуките. Те не използват трасьори, ние не виждаме устремения към нас нишки с нанизаните червени зрънца. Разбираш, че са открили огън, когато изведнъж самолетът рязко подскача от удара. Веднага щом наберем височина, те престават да стрелят и нашите бомбардировачи вече не виждат кого да атакуват. Само когато летим много ниско над целта, може да се види как от цевите на оръдията се откъсва пламък, подобен на огъня на факла.

Мисля си какво да направя. Няма никаква възможност да се приближа скрито до целта, тъй като плоската речна долина не предоставя възможност за такава тактика. Тук няма нито високи сгради, нито дървета. Трезвото размишление ми позволява да направя извода, че опитът и тактическите ми навици могат да помогнат дори ако са нарушени всички основни правила, които произтичат от тях. Отговорът е: решителна атака и надежда за успех. Ако винаги съм бил такъв авантюрист, досега десетки пъти да съм легнал в гроба. Но наблизно няма наши войски и ние се намираме на 80 километра от столицата на райха,

опасно малко разстояние, ако към нея са устремени вражеските танкове. Вече няма време за продължителен размисъл. „Този път ще ти се наложи да разчиташ на късмета си - казвам си аз. - Напред!“

Заповядвам на другите пилоти да спазват височината, между тях има няколко новаци и засега не мога да очаквам да нанесат големи щети на противника при такава отбрана, обратното, по-вероятно е самите ние да понесем неоправдано високи загуби. Когато аз се спусна надолу и веднага след като станат видими избухванията на зенитните оръдия, те ще трябва да концентрират огъня на оръдията си върху зенитките. Винаги има шанс това да смути ивановците и да повлияе върху тяхната точност. Тук има няколко танка ИС, останалите са Т-34. След като четирите танка пламнаха и ми свършиха боеприпасите, ние отлитаме обратно.

Аз говоря за моите наблюдения и подчертавам факта, че атакувах само защото имах предвид близостта на Берлин, иначе такава атака би била неоправдана. Ако бяхме удържа ли фронта още по на изток, бих изчакал по-благоприятна ситуация, или поне момента, в който танковете излязат от защитената от техните зенитки зона. След два полета сменям самолета, защото моят е получил повреди от зенитния огън. Летя за четвърти път обратно и ето, че вече всичките дванадесет танка горят. Летя на бърснеш полет над един танк ИС, който изпуска дим, но все още не се е запалил.

Всеки път, преди да тръгна в атака, аз се издигам на 800 метра, защото на тази височина зенитките трудно могат да ме улучат. Оттам пикирам отвесно, хвърляйки машината от една на друга страна. Когато вече съм близо до танка, в момента на изстрела изравнявам машината, след това се отклонявам встрани над самия танк до момента, когато мога отново да набера височина - извън обсега на зенитките. Разбира се, би било по-добре, ако захождам към целта по-бавно, защото тогава самолетът се управлява по-лесно, но сега това е равносилно на самоубийство. Само благодарение на богатия опит и сомнамбулската увереност в себе си аз съм способен да изравня машината за части от секундата и да поразя танка в неговите най-уязвими места. Разбира се, такива атаки моите колеги никога не биха могли да извършат, по простата причина, че опитът им е недостатъчен.

Кръвта пулсира яростно в главата ми. Знам, че си играя на котка и мишка със съдбата, но този ИС трябва да бъде запален. Отново на височина 800 метра и надолу - срещу 60-тонния левиатан. Изобщо не иска да се запали! Яростта ме задушаваш! Той трябва да пламне и ще пламне!

Върху приборния панел мига червен индикатор. Сега като допълнение и това! Затворът на едно от оръдията е засякъл, в другото има само един снаряд.

Отново се катеря нагоре. Не е ли лудост да рискувам всичко заради един-единствен изстрел?

Този път моят Ю-87 набира височината от 800 метра значително по-дълго от обикновено, тъй като сега започвам да претеглям всички „за“ и „против“. Едното ми „аз“ казва: „Ако този тринадесети танк досега не е пламнал, не си въобразявай, че ще постигнеш своето само с един снаряд. Лети към къщи и попълни боеприпасите си, после винаги ще можеш да го откриеш отново.“ Но моето второ „аз“ разгорещено отговаря: „Възможно е само един снаряд да е достатъчен, за да попречиш на този танк да тъпче свободно Германия!“

„Да тъпче Германия!“ Звучи като в мелодрама. Значително повече руски танкове ще плъзнат по Германия, ако изпълниш зле работата си, а ти сега ще провалиш всичко, не си прави илюзии. Само някой луд може да се спусне толкова ниско заради един единствен изстрел. Това си е чисто безумие!

„Сега ще кажеш, че не си могъл да направиш нищо само защото това е бил тринадесетият танк. Какви глупости - всичките тези суеверия! Останал ти е само един снаряд, така че остави тази неувереност и се хващай за работа!“

И ето, че аз слизам надолу от 800-те метра. Съсредоточи се върху полета, хвърляй самолета насам-натам, ето оръдията отново плюят огън по мен. Изравнявам машината... огън... танкът избухва! С ликуване в сърцето аз се нося над горящия танк. Издигам се нагоре по спирала... трещене в двигателя и изведнъж кракът ми е пронизан от нажежен стоманен кинжал. Пред очите ми причернява, дъхът ми спира. Но трябва да продължа полета... полета... не бива да губя съзнание. Стисни зъби, трябва да се пребориш със слабостта си. Спазмите на болката обхващат цялото ми тяло.

— Ернст, кракът ми е откъснат.

— Не е, ако беше откъснат, нямаше да можеш да говориш. Лявото ни крило гори. Трябва да кацнеш, улучиха ни два 40-мм зенитни снаряда.

Плашеща тъмнина забулва очите ми, повече нищо не виждам.

— Кажи ми къде да се приземя. След това ме измъквай по-бързо, за да не изгоря жив.

Вече нищо не виждам, пилотирам, единствено подчинявайки се на инстинкта си. Смътно си спомням, че започвах всяка атака от юг на север и след това завих наляво. Значи би трябвало да летя на запад, по посока към дома. Така

продължава няколко минути. Не разбирам защо крилото още не се е откъснало. Всъщност летя на северозапад, почти успоредно на руския фронт.

— Дърпай! - крещи Гадерман по интеркома и аз усещам как бавно се потапям в някаква мъгла... приятна забрава.

— Лоста към теб! - крещи отново Гадерман. Какво ли беше това, дървета или телефонни проводници? Не усещам нищо и тегля лоста към себе си само защото така ми крещи Гадерман. Само да беше спряла тази изгаряща болка в крака ми... и този полет... само да можех да си позволя да се потопя в този странен сив свят и в далечината, която ме примамва...

— Дърпай! - Отново автоматично притеглям лоста, но сега Гадерман за миг наистина ме е свестил. Изведнъж разбирам какво би трябвало да направя.

— Какво има отдолу?

— Лошо - само едри буци.

Но аз трябва да сляза надолу, иначе отново ще ме върхлети тази опасна апатия и ще изгубя контрол върху тялото си. Натискам левия педал и крещя в агония. Но нали бях ранен в десния крак? Вдигам носа на самолета нагоре. Само да не парашутираме. Самолетът гори... Разнася се глух удар и самолетът още няколко мига плъзи.

Сега вече мога да си отдъхна, да се плъзна в сивата далечина... чудесно! Лудата болка отново ме изтласква в съзнание. Някой тегли ли ме?... Колко е неравна земята тук... Ето че всичко свършва. Най-сетне се потапям в обятията на тишината.

* * *

Идвам на себе си, всичко наоколо е бяло... внимателни лица... горчива миризма... аз лежа върху операционната маса. Внезапно ме обхваща паника: къде е кракът ми?

— Няма ли го?

Хирургът кима. Спускане от планината с новички ски... скокове във водата... атлетика... овчарски скокове... какво означава вече всичко това за мен? Колко от приятелите ми бяха ранени далеч по-сериозно? Спомняш ли си... един в болницата в Днепропетровск, лицето и двете му ръце бяха откъснати от взрив на мина? Да изгубиш крака, ръце, главата си - всичко това няма никакво значение,

стига жертвата да може да спаси родината от смъртна опасност... това не е катастрофа, единствената катастрофа е, че няма да мога да летя цели седмици... и то в такава критична ситуация! Такива мисли минават за секунда през главата ми и хирургът казва меко:

— Не можех да направя нищо. Освен няколко къса плът и влакна там вече нямаше нищо, затова се наложи да ампутираме крака.

Ако там вече е нямало нищо, мисля си с мрачен хумор, какво тогава е успял да ампутира? Е, разбира се, за него това си е в реда на нещата, обичайната му работа.

— Но защо другият Ви крак е гипсиран? - пита той с изумление.

— Още от миналия ноември. Къде се намирам?

— В главната полева болница на СС войските в Зеелов.

— О, в Зеелов! Това е на седем километра от линията на фронта. Така че наистина съм летял на северозапад, а не на запад.

— Тук ви донесоха есесовците и един от нашите офицери-медици направи операцията. На съвестта ви тежи още един ранен - добавя е усмивка той.

— Какво, да не би да съм ухапал хирурга?

— Е, чак дотам не стигнахте - казва той, поклащайки глава. - Не, не сте ухапали никого, но лейтенант Корал се опитал да се приземи с „Щорх“ близо до мястото, където сте извършили принудителното кацане. Но явно това е било доста сложно, самолетът му е парашутирал... и сега главата му е превързана!

Добрият стар Корал! Както изглежда, дори да съм летял в безсъзнание, съм имал поне няколко ангели-пазители!

По същото време райхсмаршалът изпрати своя личен доктор с инструкции веднага да ме достави в болницата, която бе настанена в бомбозащитен бункер на територията на Цоо, берлинския зоопарк, но хирургът, който ме оперирал, не иска и да чуе за това, защото съм изгубил прекалено много кръв. Утре всичко ще бъде наред.

Докторът на райхсмаршала ми казва, че Гьоринг веднага е съобщил на Фюрера за инцидента. Хитлер, казал той, много се радвал, че съм се отървал сравнително лесно.

— Така е, когато пилетата искат да са по-хитри от кокошката - казал той освен всичко останало, както ми предават. Успокоих се, че не е споменал за забраната да летя. Надявам се, че предвид отчаяната борба и общата ситуация през последните седмици моето участие в бойните действия е било възприето като нещо подразбиращо се от само себе си.

* * *

На другия ден съм преместен в бункера в Цоо, който освен това служи за платформа на най-тежките зенитни оръдия, участващи в защитата на столицата от атаките срещу цивилното население. На втория ден върху шкафчето до леглото ми се появява телефон, аз трябва да се свързвам с моята част по повод на бойните операции, общата ситуация и прочие. Знам, че няма да остана дълго в леглото и не искам да губя поста си, затова съм загрижен да съм в течение на всички детайли и да участвам в работата на моята част, дори и да е само по телефона. Докторът и медицинските сестри, проявяващи към мен трогателни грижи, в това отношение все пак никак не са доволни от своя нов пациент. Те продължават да говорят нещо за „отдых“.

Почти всеки ден ме посещават колеги от частта или други приятели, някои от тях са просто хора, които се представят за мои приятели, за да ги пуснат да влязат в стаята ми. Когато това са красиви момичета, те отварят широко очи и повдигат въпросително вежди, забелязали жена ми да седи до леглото.

С мен вече разговаряха за протеза, въпреки че не се знае до каква степен съм се оправил. Нетърпелив съм и искам да стана, колкото е възможно по-бързо. Малко по-късно ме навестява и майсторът на протези. Моля го да ми направи временна протеза, с която да мога да летя, дори ако чукаччето още не е зараснало. Няколко от първокласните фирми отказват с обяснението, че все още е прекалено рано.

Един от майсторите приема поръчката, но само като експеримент. Той се заема с работата си толкова енергично, че направо ми се завива свят. Слага ми гипс до самите слабини, без да смаже повърхностите и да приспособи защитен слой. След като гипсът засъхва, той ме съветва лаконично: „Мислете си за нещо приятно!“ В същото време с всички сили отлепя гипса, по който са се залепили косми, и ги изтръгва от корен. От болката ми се струва, че е дошъл краят на света. Явно момчето е сбъркало професията си, трябвало е да подковава коне.

В това време моята Трета група и щабът на ескадрата са се преместили в Гьорлиц, в същото градче, където съм ходил на училище. Домът на родителите ми се намира съвсем наблизо. В същия момент руснаците пробиват към

градчето, съветските танкове тъпчат по онези места, където е преминало детството ми. Мога да се побъркам само от мисълта за това. Семейството ми, както и милиони други отдавна вече са бежанци, неспособни да спасят нищо освен живота си. А аз лежа, обречен на бездействие. С какво съм заслужил такова нещо? Не трябва да мисля за това.

Цветята и всевъзможните подаръци, които носят всеки ден в стаята ми, са доказателство за любовта на народа към неговите войници. Освен райхсмаршала два пъти ме посещава министърът на пропагандата Гьобелс, с когото дотогава не се познавах. Той се интересува от моето мнение за стратегическата ситуация на изток.

— Фронтът на Одер - казвам му - е нашият последен шанс да задържим Съветите, заедно с него ще падне и столицата.

Но той сравнява Берлин с Ленинград. Посочва, че градът не е паднал, защото всички негови жители са превърнали в крепост всеки дом. И онова, което са могли да постигнат ленинградчани, го могат и берлинчани. Идеята му е на всеки дом, във всяка сграда да има радиопредавател, за да се постигне най-висока степен на организация на защитата. Убеден е, че „неговите берлинчани“ ще предпочетат смъртта пред перспективата да паднат жертви на червените орди. Доколко наистина е бил сериозно настроен така, по-късно ще покаже неговият собствен край.

— От военна гледна точка аз виждам това по друг начин - отговарям. - Веднага след падането на фронта на Одер ще започне битката за Берлин и смятам, че е абсолютно невъзможно градът да бъде задържан. Бих искал да напомня, че не може да се сравняват двата града. Ленинград имаше предимство - на запад е защитен от Финския залив, а на изток - от Ладожкото езеро. На север от него беше единствено слабият фински фронт. Единственият шанс да бъде завладян беше атака от юг, но от тази страна Ленинград бе силно укрепен и неговите защитници можеха да се възползват от отлична система предварително подготвени позиции, освен това градът така и не беше отрязан напълно от снабдителните си линии. През лятото товарните катери можеха да пресичат Ладожкото езеро, а през зимата руснаците прекараха железопътна линия по леда и снабдяваха града от север.

Моите аргументи не успяват да го убедят.

След две седмици вече мога за малко да ставам и да се наслаждавам на чистия въздух. По време на въздушните нападения аз се намирам на покрива на бетонната кула на Цоо, където са монтирани зенитни оръдия и отдолу мога да видя онова, което вероятно винаги е особено неприятно за онези, които са във

въздуха. Не скучая, Фридолин ми носи документите, които се нуждаят от моя подпис, понякога го придружават мои колеги. Фелдмаршал Грайм, Скорцени или Хана Рейч се отбиват, за да побъбрим час-два за събитията, които се случват; измъчва ме само това, че съм далеч от тях. Когато попаднах в бункера на Цоо, „под клетва“ обещах, че ще бъда на крака не по-късно от шест седмици и ще летя отново. Докторите знаят, че забраните им са безполезни и могат единствено да ми се сърдят. В началото на март аз за пръв път излизам да се поразходя - на патерици.

По време на оздравяването една от сестрите ме кани на гости вкъщи и ето, че съм гост на министъра на външните работи. Истинският войник рядко става добър дипломат и тази среща с Рибентроп много ме интригува. Това е възможност за разговори, които хвърлят светлина върху другата страна на войната, която се води без прилагането на оръжия. Той иска да знае мнението ми за силите, противопоставени на Източния фронт и за нашия военен потенциал в настоящия момент. Казвам му, че ние на фронта се надяваме, че той по дипломатическите канали прави нещо за отслабването на онази мъртва хватка, с която двете страни са се вкопчили една в друга.

— Нима е невъзможно да се демонстрира на западните държави, че болшевизмът е техният най-голям враг и след окончателната победа над Германия той ще се превърне в същата заплаха за тях, каквато е и за нас и че те сами няма да могат да се избавят от него?

Той възприема моите забележки като мек личен упрек. Няма съмнение, аз само повтарям онова, което толкова много пъти му се е налагало да чува от другите. Веднага ми обяснява, че вече е предприемал редица опити, които са завършили с неуспех, защото всеки път новото настъпление на един или друг участък от фронта, след като той е започвал преговорите, е подбуждало врага да продължи войната и да напусне масата на преговорите. Той ми припомня тези случаи и казва с укор, че договорите, които е сключил преди войната, между другото - с Англия и Русия, са били сериозно постижение, ако не и триумф. Но вече никой не си спомня за тях, днес хората виждат само негативните аспекти, за които той не носи отговорност. Естествено, преговорите продължават дори и сега, но в сегашната ситуация шансовете за успех, на които той все още се надява, изглеждат доста проблематични. Този поглед зад дипломатическите кулиси удовлетворява моето любопитство и аз не изгарям от желание да науча нещо повече.

* * *

В средата на март, в пролетното слънчево сияние, аз правя първата си разходка из зоопарка, придружаван от сестрите, и по време на първата екскурзия ми се случва малко произшествие. Ние, както и множество други сме очаровани от маймуните в клетките. Особено ме интересува голяма маймуна, седяща лениво с напълно безразличен вид на един клон, от който виси дългата ѝ опашка. Разбира се, аз не мога да не направя онова, което не би трябвало, и пъхам патерицата си през прътите с намерението да погъделичкам опашката ѝ. Още не съм успял да докосна опашката, когато маймуната внезапно хваща патерицата ми и с всички сили се опитва да ме натика в клетката. Подскачам на един крак до самите пръти, но, разбира се, звярът не може да ме промуши през тях. Сестра Еделгард се хваща за мен и заедно дърпаме патерицата към себе си. Човекът против маймуната! Нейните лапи започват да се плъзгат по гладката повърхност на патерицата и стигат до гуменото капаче навън, което не ѝ позволява да се забива в земята или да се подхлъзне при вървене. Гуменото капаче възбужда любопитството ѝ, маймуната го подушва, сваля го от патерицата и го гълта с широка усмивка. В същото време аз успявам да измъкна патерицата от клетката и в крайна сметка удържам частична победа в този двубой. След няколко секунди се разнася воят на сирените, предупреждаващи за въздушна атака. Бързото ходене по пясъчните пътеки на Цоо ме кара да се изпотя, защото без гуменото капаче патерицата потъва дълбоко в пясъка. Всички наоколо бързат и се суетят,

аз едва ли мога да се надявам на помощ и продължавам да куцукам. Става доста бавно. Едва успяваме да се доберем до бункера, когато започват да падат първите бомби.

Наближава Великден. Искам да се върна в частта си, преди той да е настъпил. Сега ескадрата ми е базирана в района на Гросенхайм в Саксония, Първа група отново е прелетяла от Унгария в района на Виена и продължава да е на югоизточния фронт. Гадерман през цялото време, докато ме няма, се намира в Брауншвайг, така че може да се занимава с лечението на болните. Обаждам му се по телефона, за да му кажа, че съм наредил Ю-87 да ме прибере от Темпелхоф в края на седмицата и имам намерение да се върна в частта. Тъй като малко преди това Гадерман е разговарял с лекуващия ме лекар, не може да повярва напълно. Освен това самият той е болен. Повече не се срещам с него по време на войната, в тези последни операции, които трябва да започнат сега.

Мястото на мой бордстрелец заема лейтенант Ниерман, на когото не му липсва боен опит и е носител на Рицарски кръст.

Подчинявайки се на заповедта да се представя на Хитлер, преди да отпътувам, аз се сбогувам с него в бункера. Той отново ми казва, че е доволен от моето относително безпрепятствено оздравяване. Не ми забранява да летя, вероятно, защото самата идея за мои нови бойни полети просто не му минава през ума. И ето, че аз отново седя в самолета, за пръв път през последните шест седмици, и летя към бойните си другари. Навечерието на Великден е и съм щастлив. Малко преди полета се обажда Фридолин и ме моли да летя направо за Судетите, той има намерение да премести частта в Кумер ам Зее, близо до Нимес. Отначало се чувствам много странно в самолета, но скоро съм отново в стихията си. Управлението е затруднено от това, че мога да използвам само единия педал. Не мога да натискам десния, защото протезата ми още не е готова, и аз използвам левия си крак, за да надигам нагоре левия педал, това движение отпуска десния и така получавам търсения резултат. Чукачето ми е в гипс и е прибрано под приборния панел без риска да го закача за нещо. След час и половина се приземявам на новото летище в Кумер. Ескадрата е пристигнала тук един час преди мен.

Летището ни е разположено на великолепно място, между два склона на Судетските планини, и от всички страни е обкръжено с гори. Наблизо е живописното карстово езеро Кумер. Докато не е решен проблемът с разквартируването, нощуваме в хотелски стаи. Тук, в Судетите, все още цари атмосферата на пълен мир и спокойствие. Врагът се намира зад планините и фронтът се удържа от войските на фелдмаршал Шьорнер, затова царящото спокойствие не е чак толкова абсурдно. Някъде около единадесет часа чуваме високите гласове на детски хор, който изпълнява „Gott grüsse dich“. Местното

училище начело с хазайката ни посреща със серенада. Това пеене е нещо ново за нас, препатилите ветерани, то засяга онези струни, за които сега, в този стадий на войната, скоро ще се наложи да забравим. Слушаме омагьосани, всеки от нас е потънал в собствените си мисли; ние чувстваме, че тези деца вярват в нашата способност да отблъснем надвисналата опасност с всичките придружаващи я ужаси. След края на песента аз им благодаря за очарователното посрещане и ги каня да посетят летището ни сутринта, за да разгледат нашите „птички“. На следващия ден те се появяват и аз започвам процедурата по излитането в своя противотанков самолет и стрелба по мишени с площ една трета от квадратния метър. Децата са застанали в полукръг и могат да си представят атаката срещу вражеския танк, това е добра разгръвка за мен, опитвайки се да улуча с един крак. Противоположният склон на Судетските планини все още е покрит с мъгла и тъй като не можем да извършим боен полет, ми остава малко свободно време, затова се издигам във въздуха с „Фоке-Вулф-190 D2“ и демонстрирам въздушна акробатика на голяма и малка височина. Този гений, капитан Качнер, моят офицер-инженер, вече е преправил крачните спирачки, които са незаменими за такъв бърз самолет, така той може да се управлява само с ръце.

В момента, когато захождам за кацане, всички яростно жестикулират и сочат небето. Оглеждам се и през разпокъсаните облаци виждам американски мустанги и тъндърболти, кръжащи отгоре. Те летят на височина километър и половина-два над слоя мъгла. Не са ме забелязали, иначе нямаше да успея да се приземя необезпокоявано. Тъндърболтите носят бомби и както изглежда, са заети с търсенето на цели, по всяка вероятност това ще е нашето летище. Бързо, доколкото това би могло да се каже за човек с гипс, аз скачам на мястото, където са застанали другите. Те спешно трябва да се скрият някъде. Замъквам децата в подземието, където поне няма да ги засегнат осколките. Тъй като къщата, която използваме като щаб, е единствената на летището, сигурно ще бъде цел за онези момчета, които кръжат горе. Влизам последен, за да успокоя децата, и в този момент първите бомби падат, една от тях - близо до сградата, взривът изтръгва прозоречните рамки и отнася покрива. Нашата противовъздушна отбрана е твърде слаба, за да отблъсне нападението, но се оказва достатъчна, за да предотврати атаките от малка височина. За щастие, никое от децата не е пострадало. Аз съм много огорчен, че техните невинни романтични представи за авиацията толкова жестоко се сблъскаха с мрачната реалност. Скоро те се успокояват, учителката строява малкия отряд и го подгонва към селището. Ниерман е доволен и щастлив, защото е успял да заснеме цялата атака на кинолента. По време на цялото това „представление“ той е седял в един овраг, снимайки падащите бомби, като се започне от момента на тяхното отделяне от самолета и завършвайки с взривовете и фонтаните пръст, които вдигат във въздуха.

Новите метеорологични бюлетини от района на Гьорлиц-Бауцен също предсказват постепенно оправяне на времето, затова излизаме. Съветите вече са преминали зад Гьорлиц и се стремят отвъд Бауцен, който е обкръжен заедно с гарнизона, с надеждата да стигнат до Дрезден. Срещу тези ударни клинове, опитващи се да предизвикат колапс на фронта, удържан от войските на фелдмаршал Шьорнер, започват постоянни контраатаки. С нашата поддръжка Бауцен е деблокиран и ние успяваме да унищожим голям брой автомобили и танкове. Тези полети ме изтощават, изгубил съм много кръв и очевидно неизчерпаемата ми издръжливост също си има граници. Успехите ни са споделени от наземните войски и изстребителите, които са под моето командване и са базирани на нашето летище.

В началото на април ме повикват в райхсканцеларията. Фюрерът ми казва, че трябва да поема командването на всички реактивни самолети и с тяхна помощ да прочистя въздушното пространство над новата армия на генерал Венк, която се формира сега в района на Хамбург. Първата цел на тази армия ще бъде удар на юг, по посока на Грац, за да бъдат прерязани снабдителните линии на съюзните армии, които са по на изток. Успехът на тази операция зависи от предварителното прочистване на въздушното пространство над нашите собствени снабдителни линии, иначе настъплението ще бъде обречено на неуспех. Фюрерът е убеден в това и генерал Венк, назначен да командва операцията, също е съгласен с него. Моля Фюрера да ме освободи от тази задача, защото смятам, че в този момент съм незаменим в сектора на фелдмаршал Шьорнер, неговата армия е въввлечена в много тежка отбранителна битка. Моля го да назначи някой, който е по-близо до всичко това. Посочвам му, че опитът ми е ограничен в бомбардирането с пикиране и борбата с танковете и че винаги съм следвал един принцип: никога не съм давал заповеди, които самият аз не мога да изпълня. С реактивните самолети не бих могъл да го направя и следователно бих се чувствал неловко с командирите на групите и екипажите. Винаги трябва да съм способен да покажа на моите подчинени верния път.

Изобщо няма да ви се налага лично да летите, ще се занимавате само с организацията. Ако някой постави под съмнение вашата храброст, защото се намирате на земята, кажете ми и аз ще заповядам този човек да бъде обесен.

„Да, това е радикална мярка“ - мисля си аз, но вероятно той иска само да опровергае моите съмнения.

— Ние имаме в изобилие хора с опит, но само опитът не е достатъчен. Длъжен съм да възложя това на онзи, който може да организира и проведе тази операция по най-енергичния начин.

През този ден не успяваме да стигнем до окончателното решение. Летя обратно, но след няколко дни райхсмаршалът отново ме вика при себе си. Той ми заповядва да изпълня тази задача. В това време ситуацията на фронта напълно се е влошила, дотолкова, че Германия е заплашена от разделяне на две части и провеждането на тази операция едва ли вече е възможно. По тази причина и поради другите съображения, които вече бяха споменати, аз отказвам. Райхсмаршалът ми дава да разбера, че това не го учудва, тъй като още от времето на моето твърдо решение да не приемам командването на бомбардировъчната авиация съвсем ясно разбира моето отношение. Въпреки всичко главният мотив на моя отказ е, че аз не мога да поема отговорността за нещо, в чиято изпълнимост не съм убеден. Много скоро наистина разбирам в какви мрачни цветове вижда ситуацията райхсмаршалът. Докато обсъждаме ситуацията на фронта, наведени над масата с разгънатите карти, той си мърмори: „Чудя се кога ли ще се наложи да подпалим този хамбар“ - имайки предвид Каринхал. Той ме съветва да отида в щабквартирата на Фюрера и да го информирам лично за моя отказ. Въпреки това, тъй като досега всъщност не съм получил никаква заповед, аз незабавно летя за моята част, където ме очакват с нетърпение. Но това все още не е последният ми полет до Берлин.

На 19 април пристига радиограма: викат ме отново в райхсканцеларията. Да стигна до Берлин от Чехия без ескорт вече не е толкова лесно, на много места руският и американският фронт са много наблизо един до друг. Във въздуха има много самолети, но нито един от тях не е германски. Пристигам в райхсканцеларията и ме канят да вляза в приемната в бункера на Фюрера. Тук царя атмосфера на спокойствие и сигурност, присъстват предимно армейски офицери, които вземат участие в текущи или планирани бойни операции. Отвън се чуват тежките удари на многотонни бомби, които „москитите“ хвърлят в центъра на града.

Върховният главнокомандващ влиза почти в 11 часа вечерта. Аз съм предвидил темата на разговора; това е назначението, което бе обсъждано преди това. Отличителна черта на Фюрера е да заобикаля темата и никога да не говори пряко за работата. И тази вечер той започва с половинчасова лекция, обясняваща решаващото значение на развитието на техниката, в което ние винаги сме били начело в света, предимство, което сега сме длъжни да използваме докрай и по такъв начин да преобърнем ситуацията и да постигнем победа. Той ми казва, че целият свят се бои от германската наука и техника, и ми показва някои разузнавателни сведения, в които са описани стъпките, предприети от съюзниците, за да откраднат нашите технически постижения и самите учени. Докато го слушам, аз, както винаги съм смаян от неговата памет за цифри и специалните му познания за технически неща. В същото време аз вече съм летял повече от шест хиляди часа и с моя обширен технически опит знам почти всичко за различните типове самолети, за които той говори, но няма нещо, за което той

да не е в състояние да се разпростре с неповторима простота и по повод на което да не направи уместни предложения за усъвършенстване. През последните три-четири месеца неговото физическо състояние се е влошило. Очите му ярко блестят. Полковник Фон Белов ми казва, че през последните осем седмици Хитлер практически не е спал, едно съвещание се сменя с друго. Ръката му трепери, останало му е от опита за атентат срещу него на 20 юли. По време на дългото обсъждане тази вечер аз забелязвам, че освен това той е склонен да повтаря едно и също, което по-рано не е правил никога, въпреки че думите му са точно обмислени и изпълнени с решимост.

Когато дългият преамбюл е завършен, Фюрерът пристъпва към главната тема, за която толкова често съм слушал. Той изброява причините, които ми бяха съобщени преди няколко дни и прави заключението:

— Искам тази трудна задача да бъде поета от вас, единствения човек, който носи висшата награда на Германия за храброст.

Аз отказвам, привеждайки същите или подобни аргументи, както предишния път, подчертавайки особено, че ситуацията на фронта се е влошила още повече и е само въпрос на време Източният и Западният фронт да се срещнат в центъра на Райха, след което в неговите две половини ще трябва да се оперира поотделно. Само северният „чувал“ може да бъде разглеждан от гледна точка на изпълнението на този план и именно там би трябвало да се концентрират всички наши реактивни самолети. Оказва се, че броят на годните за полети реактивни самолети, бомбардировачите и изстребителите заедно, според данните до днес, е 180 машини. На фронта ние дълго време усещахме, че врагът има числено превъзходство най-малко двадесет към едно. Като се има предвид, че реактивният самолет се нуждае от особено дълга писта за излитане, може да се започне с планиране само на ограничен брой самолети в северния чувал. Посочвам и това, че веднага, щом съберем нашите самолети в тези бази, вражеските бомбардировачи ще ги бомбардират денем и нощем и в чисто технически аспект тяхната оперативна ефективност ще бъде сведена до нула само за няколко дни. В този случай няма да можем да контролираме въздушното пространство над армията на Венк и катастрофата ще стане неизбежна, защото армията ще изгуби стратегическата си мобилност. Знам от личен разговор с генерал Венк, че неговата армия смята моята гаранция за свободно въздушно пространство за сигурен фактор и го взема предвид във всичките си предвиждания.

Този път не мога да поема отговорността и упорито отказвам. И отново се убеждавам: всеки човек, когото Хитлер смята за безкористно служещ на интересите на общото дело, има право свободно да изразява гледната си точка и това може да помогне на Фюрера да преразгледа позициите си. От друга страна,

Хитлер губи доверие към онези, които постоянно са го разочаровали и заблуждавали.

Той не се съгласява с моята теория за „двата чувала“, тъй като не вярва, че тя е способна да предскаже как ще се развият събитията по-нататък. Обосновава своето мнение с твърдото обещание, което са му дали командващите на секторите, че няма да отстъпят от заеманите в момента позиции по Елба, Одер, Найсе и Судетските планини. Аз правя забележката, че имам доверие в германския войник, който проявява сега особена храброст, тъй като се сражава на германска земя, но ако руснаците съберат всичките си сили за концентриран удар срещу един ключов пункт, ще направят пробив в нашите позиции, след което двата фронта ще се съединят. Припомням за случаите през изминалите години на Източния фронт, когато руснаците хвърляха в боя танк след танк и ако три бронирани дивизии не можеха да постигнат целта си, тогава те хвърляха още десет, завладявайки позициите на нашия изтощен руски фронт с цената на огромни загуби в хора и бойна техника. Нищо не би могло да ги спре. Следователно въпросът бе дали те ще изтощат своите огромни човешки резерви, преди Германия да бъде принудена да застане на колене, или не. Това не се случи, защото помощта, която получаваха от запад, беше толкова голяма. От чисто военна гледна точка всеки път, когато ние отстъпвахме от нашите позиции в Русия и Съветите понасяха тежки загуби, това бе отбранителна победа. Но дори противникът да се присмиваше на тези победи, ние знаехме, че те бяха истински. Обаче този път победоносното отстъпление би било безполезно, защото руснаците щяха да се озоват само на няколко километра от Западния фронт. Западните съюзници бяха поели печалната отговорност - вероятно и за бъдещите столетия - да отслабят Германия дотолкова, че да дадат на Русия допълнителна сила. В края на нашия разговор аз казвам на Фюрера следните думи:

— От моя гледна точка в този момент войната не може да завърши с победа на двата фронта, но все още може да бъде спечелена на един от тях, ако успеем да сключим примирие с другия.

По лицето му се плъзва уморена усмивка:

— Лесно ви е да го кажете. Още от 1943 година аз непрекъснато се опитвам да сключа мир, но съюзниците не го желаеха; още в началото на войната те искаха от мен да се предадем безусловно. Естествено, личната ми съдба няма никакво значение, но всеки здравомислещ човек вижда, че аз не бих могъл да избира за германския народ безусловната капитулация. Дори и сега се водят преговори, но аз изгубих всякакви надежди за тяхното успешно приключване. Следователно ние сме длъжни да направим всичко, за да преодолеем тази криза и за да може оръжието все още да е способно да ни донесе победа.

След размяната на мнения относно положението на армията на Шьорнер той ми казва, че има намерение да почака няколко дни, за да види дали общата ситуация се развива, както той е предвидил, или моите страхове ще се окажат оправдани. В първия случай той ще ме извика в Берлин, за да приема най-сетне неговото назначение. В един часа през нощта аз напускам бункера на Фюрера. Първите посетители вече очакват своя ред в приемната, за да го поздравят за рождения му ден.

* * *

Рано сутринта се завръщам в Кумер на малка височина, за да избегна американските мустанги и тъндърболти, които скоро се показват във въздуха и започват да кръжат високо горе. Да съм във въздуха, като си задавам непрекъснато въпроса „забелязаха ли ме, или не“, е занимание, което ме държи в по-голямо напрежение, отколкото бойния полет. Не е чудно, че и двамата с Ниерман буквално сме изпотени от напрежение. Радваме се, когато най-сетне се приземяваме в нашата база.

Известно намаляване на натиска върху германските позиции на запад от Гьорлиц е свързано с нашите дневни операции, по време на които успяваме да нанесем големи загуби на руснаците. Една вечер след бойните полети аз отивам в Гьорлиц, родния ми град, който се оказва в зоната на боевете. Там срещам мнозина от моите приятели от младостта. Те всички са заети с работа, не от последните им задължения е и участието във фолксщурма. Това е странно завръщане, ние не изказваме гласно всички онези мисли, които са в ума ни. Всеки от нас има собствени проблеми, печал и тежки загуби, но в този момент виждам единствено заплахата от изток. Жените вършат работата на мъжете, копаейки танкови капани, оставяйки лопатите встрани единствено, за да нахранят гладните си деца; старците са забравили възрастта си и работят, докато потта не започне да се стича по веждите им. Мрачна решителност е изписана по лицата на девойките, те знаят какво са им приготвили червените орди, нахлуващи на запад. Хората се сражават, за да оцелеят! Ако западните нации можеха само да видят с очите си какво се случва в тези съдбоносни дни и да разберат неговото значение, скоро щяха да се откажат от лекомисленото си отношение към болшевизма.

В Кумер е останала само Втора група, щабквартирата на ескадрата е настанена в нимеското училище, някои от нас живеят в домовете на местните жители, повечето от които са германци. Те правят всичко възможно, за да изпълнят всяко наше желание. Невинаги е лесно да се стигне до летището, някой от пътниците във всеки автомобил винаги наблюдава небето, за да предупреди

за появата на вражеските самолети. Руските и американските самолети реват на малка височина през целия ден, често влизайки в бой един с друг.

Когато се издигнем във въздуха, често откриваме, че „амитата“ ни очакват в засада от едната страна, а руснаците - от другата. Нашите стари Ю-87 в сравнение с вражеските самолети пълзят като охлюви и когато наближим целта, от постоянните въздушни боеве нервите ни вече са напрегнати до крайност. Ако атакуваме, въздухът гъмжи от рояците врагове, ако се прибираме вкъщи, отново ни се налага да си проправяме път през пръстена от вражески самолети, преди да успеем да се приземим. На нашите зенитки, прикриващи летището, се налага буквално да ни разчистват път, за да заходим за кацане.

Американските изстребители не ни атакуват, ако видят, че се насочваме към линията на фронта и влизаме във въздушни битки с ивановците.

Обикновено излитаме от кумерското летище рано сутринта с четири или пет противотанкови самолета. Съпровождат ни 12-14 изстребителя ФВ-190, носещи бомби и в същото време играещи ролята на ескорт. Врагът очаква появата ни, за да се нахвърли върху ни с многократно превъзхождащи сили. Много рядко, когато имаме запас от гориво, ние сме способни да извършваме обединени операции с всички подразделения, които се намират под мое командване, но и в тези случаи противникът ни превъзхожда пет към едно! Действително изкарваме хляба си със сълзи и пот на чело.

* * *

На 25 април получавам още една радиograma от щабквартирата на Фюрера, очевидно изпратена в състояние на пълно объркване. На практика нищо не се разбира, но се досещам, че отново ме викат в Берлин. Обаждам се в щаба на Луфтвафе, докладвам, че ме викат в Берлин и моля за разрешение да излети дотам. Комодорът отказва да даде съгласието си, според армейския бюлетин около Темпелхофското летище се водят боеве и той не е наясно дали изобщо е останало някакво летище, което да не е завладяно от противника. Той казва:

— Ако ви свалят над територия, заета от руснаците, ще ми отсекаат главата, защото съм ви разрешил да летите.

После казва, че ще се опита да се свърже с полковник Фон Белов по радиото и ще го помоли за точния текст на съобщението, а също така и къде точно да се приземя, ако все още изобщо е възможно. В продължение на няколко дни не чувам нищо ново, след това в 11 вечерта на 27 април комодорът ми се обажда и съобщава, че най-сетне е успял да се свърже с Берлин и че аз веднага трябва да замина за там с Хе-111 и да се приземя върху широката магистрала, пресичаща

Берлин, там, където е Бранденбургската врата и Паметникът на победата. Ниерман ще ме съпровожда.

Излитането с „Хайнкел-111“ нощно време не е лесна работа, защото нямаме светлини по периметъра на летището, нито каквото и да било осветление, освен това летателното поле е малко по размери и от едната страна близо до него има доста високи хълмове. За да можем изобщо да излетим, ни се налага да отливаме гориво от резервоарите и така да намалим теглото на самолета. Естествено, намалява и времето, което можем да прекараме във въздуха.

Излитаме в един през нощта - наоколо е непрогледна тъмнина. Летим над Судетските планини в северозападна посока, в зоната на боевете. Местността под нас е осветена от пожарища, горят села и градове, пламти цяла Германия. Разбираме, че не можем да предотвратим този ужас, но по-добре да не мислим за това. В околностите на Берлин съветските прожектори и зенитки вече са се прицелили в нас, почти е невъзможно да се ориентираме, тъй като градът е забулен в гъст дим. На някои места огънят пламти толкова яростно, че заслепява и по земята не могат да се видят никакви ориентири, налага ми се за малко да се втренчавам в тъмното, преди да мога отново да виждам, но дори и след това не мога да открия нужната ми градска магистрала. Пожарища едно след друго, избухвания на оръдия, кошмарно зрелище. Моят радист успява да се свърже със земята, заповядано ни е да чакаме. След петнадесет минути от полковник Белов пристига съобщение, че кацането е невъзможно, тъй като пътят се намира под силен артилерийски обстрел и Съветите вече са завладели Потсдамерплац. Инструкциите ми са да летя към Рехлин и оттам да се обадя в Берлин, за да получа по-нататъшни заповеди.

Моят радист има честотата на тази радиостанция, ние бързаме да намерим Рехлин, защото резервоарите ни са почти празни. Под нас се простира океан от пламъци, което може да означава, че руснаците са нахлули в града и от другата страна, в района на Нойрюпин, и само тесен коридор на запад е открит за бягство. На молбата ми да включат светлините Рехлин отговаря с отказ, страхуват се, че веднага ще предизвикат върху себе си нощна атака на вражеските самолети. Чета им с открит текст инструкциите за нашето кацане, като добавям от себе си няколко не особено вежливи забележки. Всичко това все по-малко и по-малко ми харесва, защото горивото всеки момент може да свърши. Изведнъж вдясно от нас светват оскъдни светлини и обозначават контурите на някакво летище. Приземяваме се. Но къде? Това е Витсток, на тридесет километра от Рехлин. Витсток е чул нашия разговор с Рехлин и решил да включи светлините си. След един час, в три през нощта, стигам в Рехлин, чиято диспечерска е оборудвана с радиостанция. С нейна помощ успяваме да се свържем с Берлин. Полковник Фон Белов ми казва, че вече не е необходимо да ходя в Берлин, тъй като на предвиденото за мен място е бил назначен фелдмаршал Роберт фон Грайм, с

когото са успели да се свържат навреме, нещо повече, той казва, че в Берлин приземяването вече е невъзможно. Аз отговарям:

— Утре ще кацна с шука на тази магистрала. Мисля, че това ще е възможно с по-лек самолет. Освен това ми се струва важно Фюрерът да бъде отведен от това опасно място, така че да не изгуби изобщо контрола върху ситуацията.

Фон Белов ме моли да не затварям телефона, докато направи необходимите справки. После се връща на телефона и казва:

— Фюрерът взе окончателно решение. Той реши, че Берлин трябва да бъде задържан до последно и затова не бива да изоставя столицата, където ситуацията изглежда критична. Сигурен е, че ако напусне града, войските, които го отбраняват, ще решат, че той изоставя Берлин на произвола на съдбата и ще си направят извода, че всякаква съпротива вече е безполезна. Затова Фюрерът има намерение да остане в града. Вие не трябва да се опитвате да влезете в града, а незабавно да се върнете в Судетенланд, за да осигурите поддръжката на армията на фелдмаршал Шьорнер, на когото е заповядано да нанесе удар по направление към Берлин.

Питам Фон Белов какво мисли за ситуацията, защото досега ми е говорил спокойно и без никакви емоции.

— Положението ни не изглежда много добро, но настъплението на генерал Венк или на Шьорнер все още може да спаси Берлин.

Възхищавам се от неговото хладнокръвие. Знам какво да направя и се връщам в своята част, за да продължа бойните операции.

* * *

Шокиращата новина, че държавният глава и върховен главнокомандващ на всички въоръжени сили на Райха е мъртъв, оказва зашеметяващ ефект върху войските. Но ордите на червените опустошават страната ни и затова сме длъжни да продължим да се сражаваме. Ще свалим оръжие едва когато ни заповядат нашите ръководители. Това е нашият дълг според клетвата, която сме положили, нашият дълг пред ужасната съдба, която ни очаква, ако се предадем безусловно, както настоява врагът. Това е нашият дълг пред съдбата, отредила ни географски самото сърце на Европа, който ние сме следвали столетия наред: да бъдем бастион на Европа против Изтока. Дали Европа разбира или не тази роля, която съдбата ни е възложила, дали тя се отнася към нас с фатално безразличие или враждебност, всичко това и на йота не променя дълга ни към нея. Ние сме убедени, че ще можем да държим високо глави, когато бъде написана историята

на нашия континент, и по-специално на онези тревожни дни, които все още предстоят.

Източният и Западният фронт се сближават все повече, все по-трудно става да провеждаме операциите. Можем само да се възхищаваме от дисциплината на моите хора, тя продължава да бъде същата, както и в първите дни на войната. Гордея се е тях. Най-суровото наказание за офицерите ми е както винаги е било - да не им бъде разрешено да летят заедно с останалите на бойна задача. Изпитвам проблеми с моето чуканче. Механиците са конструирали за мен оригинално устройство, което прилича на дяволско копито, с чиято помощ летя. То е закрепено под коляното и всеки път, когато го притискам, да речем, когато трябва да натисна десния педал, долната част на чуканчето, която е започнала да зараства, се протрива така, че върху кожата се образува язва. Раната се отваря отново и започва да тече обилно кръв. Особено по време на въздушен бой, когато трябва рязко да завия надясно, чуканчето ограничава движенията ми и понякога след полет моят механик трябва да изтрива кръвта, с която е оплискана цялата кабина.

В първите дни на май отново ми провървява. Отивам на среща с фелдмаршал Шьорнер, но искам по пътя да се отбия в щабквартирата на Луфтвафе в замъка Херманщадтел, на приблизително седемдесет и пет километра от нас. Летя дотам с „Щорх“ и виждам, че замъкът е заобиколен от високи дървета. В центъра се намира парк, в който ми се струва, че ще мога да се приземя. С мен в самолета е верният Фридолин. Кацането минава благополучно, след кратко спиране, за да вземем някои карти, ние отново излитаме по посока на високите дървета, набирайки височина. Щорхът набира бавно скорост, за да облекча излитането, спускам задкрилките право пред края на гората. Но самолетът не може да се издигне над върховете на най-високите стволлове. Дърпам лоста към себе си, но скоростта ни е недостатъчна. Безполезно е да дърпам, носът на самолета сякаш се налива с тежест. Чувам някакъв страховит трясък. Сега вече окончателно съм строшил чуканчето си, ако не и нещо по-лошо. Изведнъж всичко стихва. Дали лежа на земята? Не, седя в кабината, а до мен е Фридолин. Заседнали сме в разклонението на самия връх на огромното дърво и весело се поклащаме насам-натам. Цялото дърво се клати, вероятно ударът е бил твърде силен. Боя се, че щорхът ще ни изиграе още някоя шега и ще се обърне нагоре с колелата. Фридолин се приближава до мен и пита с тревога:

— Какво става?

Аз му казвам:

— Не мърдай, или всичко, което е останало от щорха, ще се срине надолу.

Опашката и парчета от крилата са се откъснали и са паднали на земята. Все още стискам лоста, чукачето не е пострадало, не съм го ударил никъде. Провървя ми! Не можем да слезем от дървото, то е много високо и с гладка кора. Ние чакаме и след известно време на сцената се появява генералът, той е чул трясъка и сега ни гледа как висим на дървото. Доволен е много, че сме се отървали толкова лесно. Тъй като няма никакъв друг начин да ни свалят, той изпраща за местната пожарна команда. Помагат ни да слезем долу по дългата подвижна стълба.

Руснаците са преминали през Дрезден и се опитват да пресекат Ерцгебирге от север, за да стигнат до границите на протектората и да излязат във фланга на армията на Шьорнер. Главните съветски сили се намират в района на Фрайбург и на изток от него. По време на нашия последен полет виждаме на юг от Диполдисвалде дълга колона бежанци, която застигат съветски танкове. Те минават направо през човешкия поток като валяци, унищожавайки всичко по пътя си.

Атакуваме незабавно танковете и ги унищожаваме, колоната продължава пътя си на юг. Очевидно бежанците се надяват да се скрият зад Судетските планини, където както си мислят, ще бъдат в безопасност. В същия район ние атакуваме още една колона съветски танкове, които са защитени от зенитен огън, подобен на торнадо. Току-що съм стрелял по един танк ИС и се издигам на 200 метра височина, когато, след като съм се огледал, забелязвам отзад градушка от отломки. Те падат някъде отгоре. Питам:

— Ниерман, кого от нашите свалиха току-що?

Това ми изглежда единственото обяснение и Ниерман също мисли така. Той преброява набързо самолетите, но всички са на мястото си. Значи не са свалили никого. Оглеждам се за танка и виждам само едно черно петно. Би ли могъл този танк да се е взривил с такава сила, че отломките му да се озоват на такава височина?

След полета екипажите, които летяха зад мен, потвърждават, че се е взривил, именно, този танк и аз съм видял неговите падащи отломки. Вероятно в него е имало експлозив и задачата му е била да разчиства път на другите танкове.

18. Краят

На 7 май в щаба на групата на Шьорнер се провежда съвещание на офицерите от Луфтвафе, за да обсъдим плана, току-що разработен от върховното командване. Предлага се постепенно да отстъпим целия Източен фронт сектор по сектор, докато той не се очертае успоредно на Западния. Чувстваме, че скоро ще бъдат взети много печални решения. Ще види ли Западът, дори и сега, възможността да се обърне против Изтока, или така и няма да успее да се справи със ситуацията?

На 8 май излитаме, за да търсим вражески танкове в околностите на Оберлайтенсдорф. За пръв път през цялата война не мога да се концентрирам върху задачата си, задушава ме неопикуема горчивина. Така и не успявам да унищожа нито един танк, те са все още в планините, където не можем да ги достигнем.

Погълнат от мислите си, аз обръщам към дома. Приземяваме се и отиваме в диспечерската. Фридолин го няма, казват ми, че са го извикали в щаба на групата. Това означава ли, че... Аз рязко прогонвам депресията.

— Ниерман, обади се в ескадрилата в Райхенберг и им кажи за новата атака, уговорете се за мястото и времето на срещата с ескорта.

Изучавам оперативната карта... какво би могло да се предприеме? Къде изчезна Фридолин? Виждам как отстрани каца един „Щорх“, това е той. Да се хвърля ли към него да го посрещна? Не, по-добре да чакам тук... струва ми се, че е твърде горещо за това време на годината... завчера двама от моите хора попаднаха в засада и бяха разстреляни от чехи с цивилни дрехи... Защо Фридолин го няма толкова дълго? Чувам как вратата се отваря и някой влиза. Заповядвам си да не се обръщам. Някой кашля приглушено. Ниерман все още продължава да говори по телефона... значи това не е Фридолин. Ниерман не успява да се свърже... колко е смешно... забелязвам, че днес мозъкът ми възприема всеки детайл много остро... всички тези малки глупави дреболии, които нямат никакво значение.

Обръщам се кръгом, вратата се отваря... Фридолин. Лицето му се е удължило, ние разменяме погледи и внезапно гърлото ми пресъхва.

— Е? - Това е всичко, което успявам да изцедя от себе си.

— Всичко е свършено... безусловна капитулация! - Гласът на Фридолин не е по-силен от шепот.

Край... Чувствам се, като че ли падам в бездна и след това в замъгленото ми съзнание всички те минават пред очите ми: бойните другари, които съм изгубил, милионите войници, загинали в морето, във въздуха, на бойното поле... милионите жертви, умъртвени в домовете си из цяла Германия... ордите от изток, които сега наводняват страната ни...

Фридолин внезапно избухва:

— Остави най-сетне този телефон, Ниерман. Войната свърши!

— Ние сами ще решим кога да спрем да се сражаваме - казва Ниерман.

Някой грубо се смее. Смехът е прекалено силен, явно не е истински. Трябва да направя нещо... да кажа нещо... да задам въпрос...

— Ниерман, съобщи на ескадрилата в Райхенберг, след час при тях ще се приземи „Щорх“ с важни заповеди.

Фридолин забелязва моето безпомощно смущение и започва с развълнуван глас да ми обяснява детайлите.

— Отстъплението на запад определено е отрязано... англичаните и американците са настояли за безусловна капитулация на 8 май... тоест днес. Заповядано е да предадем всичко на руснаците без никакви условия до 11 часа вечерта. Но тъй като Чехословакия трябва да бъде окупирана от Съветите, решено е всички германски войски, колкото е възможно по-бързо да се оттеглят на запад, за да не попаднат в ръцете на руснаците. Наземният персонал трябва да отлети по домовете си или някъде другаде...

— Фридолин - прекъсвам го аз, - строй ескадрата.

Повече не мога да седя и да слушам всичко това. Но няма ли да стане още по-зле, ако направиш онова, което си намислил... Какво можеш да кажеш на хората си? Те никога не са те виждали отчаян, но сега си на самото дъно... Фридолин прекъсва мислите ми:

— Ескадрата е строена.

Излизам. Протезата не ми позволява да вървя с подобаваща скорост. Слънцето блести в цялото си пролетно великолепие... тук-там в далечината потрепва лека сребриста омара - спирам пред строя.

— Мои бойни другари!...

Не мога да продължа. Ето я моята Втора група, Първа е разквартирувана в Австрия... нима никога вече няма да ги видя? И Трета - в Прага... Къде ли са всички сега, когато толкова много искам да ги видя до мен... всички... и тези, които оживяха, и мъртвите...

Настанала е свръхестествена тишина, всички погледи са устремени към мен. Длъжен съм да кажа нещо.

— ...след като изгубихме толкова много приятели... след като е пролята толкова много кръв у дома и на фронта... непредвидимата съдба... ни лиши от победата... мъжеството на нашите войници... на целия ни народ... беше безпримерно... войната е изгубена... аз ви благодаря за верността, с която... в тази ескадра... служихте на страната си.

Стискам ръцете на всички наред. Никой от нас не произнася нито дума. Безмълвните ръкостискания говорят, че те са ме разбрали. Когато си тръгвам, за последен път чувам как Фридолин командва:

— Равнис!

„Равнис!“ - за многото наши другари, които пожертваха младия си живот. „Равнис!“ - за нашия народ, за неговия героизъм, равен на който няма в историята. „Равнис!“ - за най-прекрасното наследство, което мъртвите някога са завещавали на потомците си. „Равнис!“ - за страните от Запада, които те се опитваха да защитят и които сега са сграбчени в съдбовните обятия на болшевизма...

* * *

Какво ще правим сега? Свърши ли войната за „Имелман“? Нима няма да дадем на германската младеж повод отново да вдигне глава и няма ли да направим някакъв последен жест, например да пикираме с цялата ескадра върху вражеския щаб или върху друга важна военна цел и с такава смърт да сложим достойна точка в списъка на нашите бойни полети? Цялата ескадра като един човек ще бъде с мен, сигурен съм в това. Поставям въпроса пред групата. Отговорът е „не“... може би това е правилно... стига толкова мъртъвци... и може би ще имаме и други мисии.

Реших да застана начело на колоната, която отива на запад. Това ще бъде много дълга колона, защото всички съединения, които са под мое командване, включително зенитчиците, трябва да се движат заедно с наземния персонал. Към

шест часа всичко ще бъде готово и тогава ще потеглим. Командирът на Втора група получава заповед да се вдигне във въздуха и с всички самолети да лети на запад. Когато комодорът разбира за намерението ми да водя колоната, заповядва заради раните да летя със самолет, а в това време колоната да води Фридолин. Под мое командване остава ескадрилата в Райхенберг. Вече не мога да се свържа с нея по телефона, така че ми се налага да летя дотам заедно с Ниерман, за да ги информирам за новата ситуация. Щорхът лошо набира височина, а тя ми е нужна, защото Райхенберг се намира от другата страна на планините. Приближавам към летището с цялата си предпазливост откъм долината.

То има някак запуснат вид. В началото не виждам никого и рулирам към хангара с намерение да използвам телефона в диспечерската. Тъкмо излизам от щорха, когато избухва страшен взрив и хангарът излита във въздуха пред очите ми. Залягаме инстинктивно и очакваме градушката от камъни, които правят няколко дупки в крилата, но не успяват да ни наранят. Близко до диспечерската гори камион с ракети и те излитат във въздуха, светейки с всички цветове на дъгата. Символът на катастрофата. Сърцето ми се облива в кръв само при мисълта за това. Тук вече никой не очаква моите новини, че всичко е свършило, по всяка вероятност те са получили известието от някой друг.

Катерим се в нашия осакатен „Щорх“ и след безкрайно дълъг разбег самолетът измъчено се издига във въздуха. Летим обратно в Кумер, по продължение на същата долина. Всички са заети с подготовката за заминаване, определен е най-изгодният от тактическа гледна точка ред на оттегляне. Зенитните оръдия са разположени по цялата дължина на колоната, за да могат да я прикриват в случай на атака, ако някой се опита да спре нашия марш. Целта ни е окупираната от американците Южна Германия.

След като колоната тръгва, всички останали, освен онези, които искат да изчакат моето излитане, ще полетят кой накъдето види, много от тях ще имат шанса да избягнат пленяването, ако успеят да се приземят близо до домовете си. Аз не мога да постъпя така, трябва да се приземя на летище, окупирано от американци, защото кракът ми изисква медицинска намеса, така че идеята да се скрия някъде отпада. Освен това има множество хора, които биха могли да ме разпознаят. Не виждам причини да не кацна на обикновено летище, е надеждата, че войниците на противника ще се отнесат рицарски дори и е победените си врагове. Войната е свършила и затова едва ли ще ме арестуват и задържат задълго; мисля, че след немного време ще разрешат на всички да се приберат по домовете си.

Стоя, наблюдавам товаренето на колоната, когато чувам шум високо над нас. Това са петдесет или шестдесет руски бомбардировача „Бостън“. Едва успявам да вдигна тревога, когато върху нас със свистене започват да се сипят

бомби. Лежа на пътя, притискайки към себе си патериците и си мисля, че ако тези момчета се прицелват добре, при такава съгъстеност ще понесем огромни загуби. Ето че вече се чува грохотът на избухванията, бомбеният килим ляга право в центъра на града, на един километър от пътя, върху който е строена нашата колона. Бедните жители на Нимес!

Руснаците захождат още веднъж. Дори и след втория опит те не могат да улучат колоната. Колите тръгват. Виждам за последен път моята част, която седем години бе мойт свят и всичко, което е имало значение за мен. Колко много кръв бе пролята за общото дело, укрепило нашата дружба! За последен път им отдавам чест.

* * *

На северозапад от Прага, близо до Кладно, колоната се натъква на руски танкове и много силна воинска част. Според условията на примирието всички оръжия трябва да бъдат предадени. На невъоръжените войници е гарантирано свободно преминаване. Изминава немного време след предаването на оръжието, когато чехите нападат нашите беззащитни хора. Зверски, с отвратителна жестокост, те безжалостно убиват германски войници. Само малцина успяват да пробият на запад, между тях е и мойт млад офицер от разузнаването лейтенант Хауфе. Останалите попадат в ръцете на чехите и руснаците. Между онези, които стават жертви на чешкия тероризъм, е и мойт най-добър приятел Фридолин. Безмерна е трагедията, че му се наложи да срещне такъв край, когато войната вече е свършила. Както и техните другари, отдали живота си в тази война, те също се превръщат в мъченици за германската свобода.

Колоната потегли и аз се връщам на летището на Кумер. Качнер и Фридолин все още са редом с мен, след това те се качват в колата и заминават, за да посрещнат съдбата си. Шест други пилоти настояха да летят на запад заедно с мен, ние пилотираме три Ю-87 и четири ФВ-190. Между тях е командирът на Втора група и лейтенант Швирблат, който също като мен изгуби крака си и въпреки това през последните седмици извърши огромна работа по унищожаването на вражеските танкове. Той винаги казва:

— На танковете им е все едно дали ще ги унищожим с един или с два крака!

След трудното сбогуване с Фридолин и Качнер - мрачното предчувствие ми казва, че вече никога няма да се видим - ние излитаме за последен път. Странно и неописуемо чувство. Сбогуваме се с нашия свят. Решаваме да летим за Китцинген, защото знаем, че там има голямо летище и следователно, както предполагаме, сега то е заето от американския въздушен флот. В района на Саац влизаме във въздушен бой с руснаците, които внезапно се появяват от дима и се

надяват, опиянени от победата, да ни направят на кайма. Но онова, което не успяха да направят в течение на пет години, не им се удава и днес, по време на този последен бой.

Приближаваме към летището от изток, гадаейки напрегнато дали американските зенитки дори и сега ще стрелят по нас. Отпред вече се вижда голямото летателно поле. Инструктирам пилотите си по радиотелефона, че могат да блъснат самолетите си при кацането; нямаме намерение да предаваме в ръцете на американците машини, които все още са годни за бой. Заповядвам да свалят колесниците и след това да ги откъснат при рулиране с висока скорост. Най-добре би било да спрат рязко с едното колело и с всичка сила да натиснат педала от същата страна. Виждам тълпа войници на летището, те са строени като за парад - вероятно това е нещо като парад на победата, - над тях се развява американски флаг. Отначало летим ниско над летището, за да се убедим, че зенитките няма да стрелят по нас при кацането. Някои от участниците в парада ни гледат и неочаквано забелязват германската свастика над главите си. Те веднага залягат. Ние се приземяваме съгласно моята заповед. Само един от нашите самолети извършва меко кацане и рулира към парка. Фелдфебелът от Втора група, пилотиращ този самолет, взеше в опашката на самолета едно момиче и се изплашил, че ако кацне по корем, ще бъде повреден не само самолетът, но и неговият безценен товар. Разбира се, той я виждал „за пръв път“, тя стояла самотно на края на летището и не искала да попадне в ръцете на руснаците. Но неговите другари знаят всичко по-добре.

Китцинген, 8 май 1945. Полк. Рудел излиза от последната си щука: Ju 87 G-2 с№ 494

110.

Понеже летях първи, моят самолет лежи върху пътя в самия край на пистата, някакъв войник вече стои до пилотската кабина с насочен към мен револвер. Отварям кабината и той веднага протяга ръка, за да хване моя Рицарски кръст със златни дъбови листа. Аз го блъсвам настрани и отново затварям кабината. Вероятно тази среща щеше да завърши зле за мен, ако наблизко не беше спрял джип с няколко офицери, които натриха носа на това приятелче и го пратиха да си гледа работата. Те се приближиха и видяха, че бинтовете на десния ми крак са подгизнали от кръв, това е резултат от въздушния бой над Саац. Първата им грижа е да ме отведат в превързочния пункт, където ми сменят превръзката. Ниерман не позволява да изчезна от погледа му и ме следва като сянка. След това ме водят в голяма преградена стая в залата отгоре, превърната във вариант на офицерска столова.

Тук се срещам с останалите мои другари, доведени направо тук, те се изпъват в стойка „мирно“ и ме приветстват с поздрава, наложен от Фюрера. В далечния край на стаята е застанала малка група американски офицери, този спонтанен поздрав не им харесва и те мърморят нещо помежду си. Те очевидно принадлежат към смесена изстребителна част, която е разквартирувана тук с нейните „Тъндърболт“ и „Мустанг“. Към мен се приближава преводач и пита дали говоря английски. Казва ми, че техният командир възразява против поздравяването по този начин.

— Дори и да мога да говоря английски - отговарям аз, - тук е Германия и ние говорим само немски. Що се отнася до поздрава, заповядано ни е да го правим точно по този начин и защото сме войници, ние изпълняваме заповедите. Кажете на своя командир, че ние сме летци от ескадра „Имелман“ и тъй като войната е завършена и никой не ни е побеждавал във въздуха, не се смятаме за пленници. Германският войник - посочвам му ги аз - не е бил победен в бой между равни, а просто е бил разбит от зашеметяваща маса бойна техника.

Приземихме се тук, защото не искахме да останем в съветската зона. Предпочитаме да не обсъждаме повече това, а да се измием, да се приведем в ред и да хапнем нещо.

Някои от офицерите продължават да се мръщят, но ние толкова усърдно се обливаме с вода, че на пода на столовата се образува цяло езеро. Настаняваме се тук като вкъщи, защо пък да не се измием? Освен всичко друго ние сме в Германия. Разговаряме без никакво притеснение. След това се храним, пристига преводачът и ни пита от името на командира на тази част не бихме ли могли да поговорим с него и с офицерите му, след като завършим с храната. Тази покана ни интересува като летци и ние се съгласяваме, особено когато върху всички споменавания „защо и къде войната е била спечелена или изгубена“ е наложена забрана. Отвън се дочуват изстрели и шум, цветнокожи войници празнуват

победата, налели се с алкохол. Не бих искал да слизам на първия етаж, куршумите, изстреляни по повод празника, свистят навсякъде. Лягаме да спим много късно. Почти всичко, което носехме, освен дрехите върху нас, през нощта е откраднато. Най-ценната вещ, която изгубвам, е летателният дневник, в който са описани детайлите на всеки боен полет - от първия до две хиляди петстотин и тридесетия. Изчезнало е също така и копие на „Брилянтите“, удостоверението за награждаването ми с брилянтния пилотски знак, унгарската ми награда и още много неща, без да се броят часовникът и други вещи. Дори моята направена по поръчка протеза е открита от Ниерман под леглото на някакъв хлапак, вероятно е искал да си издъла от нея сувенир и по-късно да го продаде като „парче от един високопоставен „джери“.

Рано сутринта получавам съобщение, че трябва да се явя в щаба на 9-а американска въздушна армия в Ерланген. Отказвам да го направя, докато моите жалки съкровища не ми бъдат върнати. След дълги разпратии ми казват, че нещата са много спешни и ще мога да получа вещите си обратно, веднага щом крадецът бъде заловен и аз отивам заедно с Ниерман.

В щаба първи ни разпитват трима офицери от Генералния щаб. Започват с това, че ни показват няколко снимки, на които, според техните думи, се виждат жертвите на злодеяния в концентрационните лагери. Те ни доказват, че сме се сражавали за тази гадост, ние също споделяме вината за това. Отказват да ми повярват, когато им казвам, че никога през живота си не съм виждал нито един концлагер. Аз добавям, че ако са били извършвани някакви ексцеси, те са достойни за дълбоко съжаление и порицание и истинските виновници трябва да бъдат наказани. Посочвам им, че такива жестокости са извършвали не само германците, но и всички други народи във всички времена. Напомням им за англо-бурската война. Следователно тези ексцеси трябва да бъдат осъждани по същите критерии. Не мога да повярвам, че купищата трупове, изобразени на фотографиите, са били заснети в концлагерите. Казвам им, че сме виждали същите картини и не върху хартия, а на живо, след въздушните атаки срещу Дрезден, Хамбург и други градове, когато четиримоторни бомбардировачи без никакъв подбор буквално ги удавиха с фосфор и бомби с огромна разрушителна сила и хиляди жени и деца станаха жертва на тези кланици. И аз уверявам тези джентълмени, че ако специално се интересуват от жестокости, ще намерят обилен материал при своите източни съюзници. След това вече не ни показват такива снимки. След като ни поглежда злобно, офицерът, който води протокола от разпита, когато завърших, изкоментира моите думи: „Типичен наци.“ Не разбирам напълно защо трябва да наричаш някого „типичен наци“ само защото казва истината. Знаят ли тези джентълмени, че ние сме се сражавали за Германия, а не за някоя политическа партия? Вярвайки в това, загинаха милиони наши другари. Казвам им:

— Ще дойде ден и вие ще съжалявате, че разбивайки нас, унищожихте един бастион против болшевизма.

Това мое твърдение им се струва пропагандно и те отказват да ми повярват. Казват, че ние просто искаме да разделим съюзниците и да ги противопоставим един на друг.

След няколко часа ни заведоха при командващия тази въздушна армия генерал Уайленд. Генералът се оказа германец по произход, родом от Бремен. Той ми направи добро впечатление, по време на нашето интервю аз му казах за изчезването на вече споменатите предмети, които са толкова ценни за мен, в Китцинген. Питам го дали често се случват такива инциденти. Той вдига шум, но не заради моята откровеност, а по повод на тази позорна кражба. Заповядва на адютанта си да инструктира командира на частта, разквартирувана в Китцинген, да намерят моята собственост и заплашва виновника с военнополови съд. Кани ме да му гостувам в Ерланген, докато не ми бъде върнато всичко. След разговора двамата с Ниерман ни откарват в предградията, където на наше разположение е изоставена вила. Часовият, оставен до вратата, ни напомня, че не сме напълно свободни. Пристига кола, която трябва да ни откара на обед в офицерската столова. Скоро сред жителите на Ерланген се разпространява новината за нашето пристигане и на часовия през цялото време му се налага да води преговори с нашите многобройни посетители. Когато не се опасява от внезапната визита на своето началство, той ни казва: „Ich nich sehen.“ Така прекарваме пет дни в Ерланген. Повече не успяхме да се видим с нашите колеги, които останаха в Китцинген, американците нямат никакъв повод да ги задържат.

На 14 май във вилата се появява капитан Рос, офицер от разузнаването на въздушната армия. Говори добър немски и ни носи бележка от генерал Уайленд, в която той съжалява, че търсенето на моите вещи засега не е довело доникъде, но току-що е дошла заповед незабавно да ни закарат в Англия, за да бъдем разпитвани. След кратко спиране във Висбаден ни откарват в специален лагер за военнопленници близо до Лондон. Жилището и храната са аскетични, английските офицери се отнасят към нас коректно. Възрастният капитан, на чиито грижи сме поверени, в цивилния живот е бил патентен адвокат от Лондон. Той ни проверява всеки ден и веднъж вижда на масата моите „Златни дъбови листа“. Гледа ги замислено, поклаща глава и казва тихо, почти със страх:

— Колко ли човешки живота струва това!

Когато му обяснявам, че съм заслужил този орден в Русия, той ни напуска с известно облекчение. През деня често ме посещават английски и американски офицери от разузнаването, любопитни в различна степен. Скоро разбирам, че нашите възгледи са противоположни. В това няма нищо чудно, като се има

предвид, че почти всичките си бойни полети аз съм извършил със самолет, развиващ неголяма скорост, и следователно опитът ми чувствително се различава от опита на съюзниците, които са склонни да преувеличават значението на всеки допълнителен километър в час, дори и само като гаранция за сигурност. Те изобщо не искат да повярват, че съм извършил повече от 2 500 бойни полета с такъв бавен самолет. Също така съвсем не са заинтересувани от извличането на уроци от моя опит, тъй като там не съществуват никакви гаранции за сигурност. Хвалят се със своите ракети, за които вече знам и които могат да се изстрелват от най-бързия самолет; не им харесва, когато казвам, че точността на тези ракети е значително по-малка в сравнение с тази на моите оръдия. Не възразявам особено против тези разпити, успехите ми не са били постигнати с помощта на някакви технически тайни. Така нашите разговори не са нещо повече от дискусия за авиацията и за току-що завършилата война. Британците не крият своето уважение към противника, тяхното отношение се базира на понятията за спортна чест и ние приветстваме това. Всеки ден в продължение на четиридесет и пет минути ние имаме право да се разхождаме зад бодливата тел. През останалото време четем и кроим планове с какво ще се занимаваме след войната.

Приблизително след две седмици ни изпращат на север и ни интернират в обикновен американски лагер за военнопленници. В този лагер има много хиляди затворници. Дават ни минималното количество храна и някои от нашите другари, които са тук от доста време, са отслабнали от изтощение. Чукачето ми създава неприятности, нужна е нова операция. Началникът на медицинската част на лагера отказва да ми направи операцията с обяснението, че съм летял с един крак и изобщо не го интересува какво става с моето чукаче. То е подуто и възпалено, страдам от остри болки. Лагерното началство не би могло да измисли по-добра пропаганда сред хилядите германски войници в полза на бившите офицери. Много от нашите пазачи знаят добър немски, те са емигрирали в Щатите след 1933 година и говорят немски не по-зле от нас. Черните войници имат добър нрав и са внимателни, с изключение на случаите, когато са пияни. След три седмици мен и Ниерман, както и повечето от тежко ранените ни преместват в Саутхемптън. Наблъскани сме на борда на товарния кораб „Кайзер“. След като минава едно денонощие, а не ни дават никаква храна, ние подозираме, че така ще продължи до самия Шербур, защото американският екипаж има намерение да продаде дажбите ни на френския черен пазар. Група ветерани от руския фронт, след като разбира това, разбива складовете и взема в свои ръце разпределянето на храната. Моряците на кораба, които разбират за този рейд значително по-късно, застиват с удължени лица. Пътуването от Шербур до нашия нов лагер, близо до Карентан, не би могло да се нарече приятно, тъй като френското цивилно население приветства дори тежко ранените войници с градушка от камъни. Не ни помагат спомените за истински комфортния живот, който френските цивилни водеха, докато се намираха в

Германия. Мнозина от тях бяха достатъчно благоразумни, за да се радват на своя комфортен живот по времето, когато ние задържахме Съветите от изток. И онези, които сега хвърлят камъни по нас, някога ще се осъзнаят.

Условията в новия лагер са почти същите, каквито и в Англия. Още в началото и тук ми отказват операция. Не е ясно кога ще ме пуснат, ще ме задържат дори само заради моя ранг. Веднъж ме откарват на шербурското летище и в началото ми се струва, че ме предават на ивановците. Това би имало значение за Съветите - да получат фелдмаршал Шьорнер и мен като награда за войната, спечелена, както на земята, така и във въздуха. Компасът показва 300 градуса, така че отново ни карат в Англия. Защо? Ние се приземяваме приблизително на 30 километра от морето, на танжмерското летище, където се намира школата на командния състав на Кралските военновъздушни сили (RAF). Тук разбирам, че преместването ми е издействал майор Бадер. Той е най-популярният летец на RAF. По време на войната е бил свален и летял е протези. Разбрал, че съм интерниран в Карентанския лагер. Самият той е бил военнопленник в Германия и предприел няколко опита за бягство. Той може да разкаже истории, които се отличават от измислиците на злобните агитатори, опитващи се с всякакви средства даzakлеймят нас, германците, като варвари.

Времето, прекарано в Англия, се превърна в истинско лечение с почивка след лагера на военнопленниците. Тук отново откривам, че съществува уважение към постиженията на противника, рицарство, което по естествен начин е присъщо на всеки офицер, който е на служба във всяка от страните по света. Бадер ме изпраща в Лондон при човека, който му е направил протезите, с надеждата, че ще направи и за мен такива. Отклонявам това щедро предложение, защото няма да мога да платя поръчката. На изток съм изгубил всичко и все още не знам какво може да ми се случи в бъдеще. Във всеки случай няма да мога да му върна дълга в лири. Майор Бадер е почти оскърбен, когато отказвам да се възползвам от добрината му и се безпокоя за заплащането. Той довежда този човек, за да ми направи гипсова отливка. Протезистът се връща след няколко дни и ми казва, че очевидно чукачето е подуто отвътре, тъй като е по-дебело в края, отколкото в основата си и преди да може да направи протезата, трябва да се извърши операция. След няколко дни от американците пристига запитване за мен, защото се оказва, че са ме дали „назаем“ само за известно време и трябва да бъда върнат на мястото си. Почивката ми почти е свършила.

По време на един от последните дни в Танжмер имам обясняваща доста неща дискусия с курсанти на RAF, които учеха в лятната школа. Един от тях, който не е англичанин, несъмнено с желание да ме вбеси или унизи, ме пита какво според мен могат да ми направят руснаците, ако се завърна в своето родно място в Силезия.

— Надявам се, че руснаците са достатъчно умни - отговарям аз, - за да се възползват от моя опит. В областта на борбата срещу танковете, която ще е неизбежна при всяка нова война, моите обяснения могат да поставят противника на руснаците в неизгодно положение. Унищожил съм повече от петстотин танка и ако се предположи, че през следващите години ще трябва да подготвя петшестстотин пилоти и всеки от тях унищожи най-малко по стотина танка, сами можете да пресметнете колко машини ще трябва да произведе промишлеността, за да възстанови всички тези загуби.

Този отговор поражда всеобщо учудване и развълнувано ме питат как е възможно с оглед предишното ми отношение към болшеvizма. Досега не са ми позволявали да кажа нещо пренебрежително за Русия - техния съюзник. Но сега започват да ми разказват за масовите депортации на изток, за случаи на изнасилвания и жестокости, за кървавия тероризъм, с които ордите, нахлули от азиатските степи, измъчват покорените народи... Това е нещо ново за мен, защото дотогава те старателно са избягвали да докосват тази тема, но сега възгледите им съответстват на нашите собствени достатъчно често изказвани мнения и са изразени с думи, които често са копирани от нашия лексикон. Командирите от RAF, които са пилотирали „Хърикейн“ на страната на руснаците при Мурманск, споделят своите спомени, те са крайно резки. От всички наши свалени почти никой не е останал жив.

— И вие искате да работите за руснаците! - възкликват те.

— Беше ми много интересно да чуя мнението ви за вашите съюзници - отговарям. - Разбира се, не съм казал нито дума какво мисля за всичко аз, само отговорих на въпроса, който ми зададохте.

В мое присъствие вече никой не споменава за Русия. Откарват ме обратно във френския лагер, където оставам още известно време. Усилията на германските лекари най-сетне се увенчават с успех и ме преместват в болница. Няколко дни преди това пускат Ниерман в британската зона. Той няколко пъти беше настоявал да го оставят с мен, но вече няма възможност да се отлага. Седмица, след като напускам френския лагер, се озовавам в санитарен влак, който пътува до болницата в Щарнбергерзее. В Аутсбург нашия влак го връщат и насочват към Ферт. Тук, след престой във военна болница, през април 1946 година аз успявам да издействам освобождаването си.

Като един от милионите войници, изпълнил своя дълг и по волята на провидението оцелял в тази война, написах своите спомени за войната със СССР, в която германската младеж и много други европейци, убедени в нашата правда, отдадоха своя живот. Тази книга не е прослава на войната, нито

реабилитация на определена група хора и заповедите, които те са давали. Нека опитът ми да говори единствено с гласа на истината.

Посвещавам тази книга на загиналите през войната и на младежта. Сега това ново поколение живее в хаоса на следвоенния период. Въпреки това, нека то съхрани своята вяра в родината и своята надежда за по-добро бъдеще, защото загива само онзи, който се е примирил с поражението!

* * *